

HELSINKI, VANHAKAUPUNKI
Koekaiävaus 1988
Kaivauskertomus

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO
Markku Heikkinen
14.4.1989

Tarkastettu. Arvioitu.
Markku Heikkinen
13.5.89

HELSINKI, VANHAKAUPUNKI

Historiallisen ajan kaupunkialueen koekaivauskertomus
Markku Heikkinen

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	1
2. ARKISTOTIETOJA	3
3. TUTKIMUSALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	3
4. KAIVAUSTEKNIikka	4
5. MAAKERROSTUMAT JA LÖYDÖT	
5.1. Koeoja 1	6
5.2. Koeoja 2	9
5.3. Koeoja 3	11
5.4. Koeoja 4	11
5.5. Koeoja 5	12
6. TUTKIMUKSEN TULOKSET	14
LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ KARTOISTA	20
LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ NEGATIIVEISTA	
JA KUVISTA	23
LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ DIAPOSITIIVEISTA	29
PERUSKARTTAOTE 1:20 000, 2034 06 HELSINKI	33
OTE HELSINGIN KAUPUNGIN VIRASTOKARTASTA Vi 10 (H5)	34
YLEISKARTTA	35
KOEJOJA 1:N TASOKARTAT	36-46
KOEJOJA 1:N POIILIKARTTA	47
KOEJOJA 2:N TASOKARTAT	48-59
KOEJOJA 2:N POIILIKARTTA	60
KOEJOJA 3:N TASOKARTAT	61-65
KOEJOJA 3:N POIILIKARTTA	66
KOEJOJA 4:N TASOKARTAT	67-71
KOEJOJA 4:N POIILIKARTTA	72
KOEJOJA 5:N TASOKARTAT	73-77
KOEJOJA 5:N POIILIKARTAT	78-79
HELSINGIN VANHANKAUPUNGIN VANHAT KARTAT 1640-1.,	
VUOSILTA 1738, 1777, 1842, 1877 JA 1920-1.	80-86
VUODEN 1877 KARTTA SIOITETTUNA NYKYISEN	
KARTAN PÄÄLLE	87
KUVATAULUT	88-122
LIITE I. LÖYTÖLUETTELO	

1. JOHDANTO

Vuoden 1987 kesällä ilmeni Helsingin kaupungin satamalaitoksella olevan valmiit suunnitelmat Vanhankaupunginkosken huonokuntoisten rantamuurien peruskorjauksesta Vanhankaupungin puoleisella rannalla ja Kuninkaankartanonsaaren etelä- ja lounaisrannoilla. Rakennustöillä voitiin epäillä olevan vaikutusta alueella mahdollisesti sijaitseviin historiallisiin muinaisjäännöksiin, sillä Vanhankaupungin puoleisella rannalla saattoi olla Vantaanjoen suussa v. 1550-1640 sijainneen Helsingin kaupungin laitureita, makasiineja ym. (kartat s. 80-81). Kaupungin Vironniemelle siirron jälkeen nämä rakenteet oli ilmeisesti hylätty ja osin purettu. Myöhempien vuosatojen rakentamiset (sillat ja myllyt alueen pohjoisosassa 1600-1900 -luvulla sekä asuin- ja varastorakennukset alueen eteläosassa 1800-luvulta lähtien ja rantapengererrykset) ovat tuhonneet tietysti aluetta (kartat s. 82-86), mutta alueelle oli saattanut jäädä kaupunkiajalta periytyviä rakenteita. Tämän johdosta Museoviraston, kaupunginmuseon, Vantaajokityöryhmän ja satalaitoksen välillä käydyissä neuvotteluissa päätettiin, että Helsingin kaupunginmuseo suorittaa arkeologisen koetutkimuksen kyseisellä alueella etenkin kun allekirjoittanut oli aloittanut kaupunginmuseon toimeksiannosta vuoden alussa selvitystyön Vanhankaupungin kaupunkiarkeologisesta tilasta. Allekirjoittaneen ollessa estyneenä v. 1987 tekemään koekaivausta siirrettiin se seuraavalle vuodelle.

Kuninkaankartanonsaaren rannat päätettiin rajata tutkimuksen ulkopuolelle, vaikka saarella (aiemmin Siltasaari) sijaitsi v. 1550-1570 kuninkaankartano talousrakennuksiin (mm. myllyt) ja sen jälkeen runsaasti muita rakennuksia aina 1870-luvulle saakka. Tällöin Helsingin kaupungin vesilaitos aloitti toimintansa saarella. Kaivausten esitutkimuksissa paljastui, ettei koekaivausta kannattanut suorittaa saarella, koska lähes 200 metriä pitkä korjausenalainen saaren lounainen ja eteläinen rantavyöhyke oli 1870-luvulta alkaneen maantäytön (1-2,5 metriä paksu louhintamateriaali) tulosta.

Varsinaisella koetutkimusalueella Vanhankaupunginkosken rannalla ei oltu aiemmin tehty arkeologisia tutkimuksia tai havaintoja. Vanhankaupungin ainoat aiemmat tutkimukset ovat Juhani Rinteen Kuninkaankartanonsaaren kuninkaan-kartanoon liittyvän kivirakennuksen kaivaukset v. 1913 vesilaitoksen kemiallisen suodatinlaitoksen laajennustöiden yhteydessä. Nils Cleve kaivoi v. 1930 n. 200 metriä luoteeseen nykyisestä tutkimusalueesta nykyisen Koskelantien kohdalta kymmenen kaupunkiajalle kuuluvaa asunnon- ja/tai talousrakennuksen pohjaa. Cleven vuosien 1930-31 kirkkokaivaukset sijaitsivat n. 300 metriä idempänä Kellomäen länsipuolella. Ainoa myöhempi arkeologinen tutkimus on kaupunginmuseon v. 1984 fosfaattitutkimus Hämeen-tien ja Kustaa Vaasan tien välisellä rakentamattomalla alueella.

Kaivaukset suoritettiin 18.5.-17.6.1988 välisenä aikana ja ne rahoitti Helsingin kaupungin satamalaitos myöntämällään 60 000 markalla piirtäjän ja kahden tutkimusapulaisten palkan ja muiden kulujen osalta. Kaivauksen johtajan palkka tuli Helsingin kaupunginmuseolta. Piirtäjänä kentellä toimi Tuija Oksanen, avustajina Tuija Kirkinen ja Riitta Karjalainen. Kaivajina oli neljä kaupungin sosiaaliviraston suojatyömiestä, joiden päivärahat ym. kulut hoiti sosiaalivirasto. Satamalaitokselta saatiin käyttöön mittausryhmä, kopit ja kaivinkone.

2. ARKISTOTIETOJA

Kunta: Helsinki

Kylä: Koskela

Tilat: RNro 673, om. Helsingin kaupunki, vuokrattuna
pysyväisluontoisesti Tekniikan museon säätiölle,
Viikintie 1, 00560 Helsinki

RNro 27P1, om. Helsingin kaupunki

Peruskartta: 2034 06 HELSINKI (1979)

Tutkimusalueen keskipisteen koordinaatit: x = 6678 58
y = 2554 56
z = 5

Aiemmat löydöt:-

Aiemmat tutkimukset:-

1988 kaivetut löydöt: Helsingin kaupunginmuseo, diaario-
numero 9972:1-10.

Kertomukseen liittyvät kartat: s. 33-87.

Kertomukseen liittyvät negatiivit: f. 270 000-105, joista
kuvat 1-106 s. 88-116.

Kertomukseen liittyvät diapositiivit: Helsinki, Vanhakaupunki 1988: 1-199.

3. TUTKIMUSALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Tutkimusalue sijaitsi Helsingin Vanhankaupungin kaupunginosassa kaksihaaraisen Vantaanjoen Vanhankaupunginselkään laskevan läntisemmän Vanhankaupunginkosken länsirannalla (ks. kartat s. 33-35 ja kuvat 1-9 s. 88-90). Alue oli nykyisin lähes rakentamattomalla erittäin jyrkällä rantakaistalla pohjoisten Tekniikan museon rakennusten ja eteläisen energialaitoksen Annalan varaston välissä. Lännessä 120 x 30 metrin kokoista ja 0-10 m mpy:lla olevaa aluetta rajasi Hämeentie ja idässä Vanhankaupunginkoski.

Aluetta lännessä rajaava Hämeentie sijaitsi huomattavasti korkeammalla kuin tutkimusalue. Alueen lounaisnurkasta Hämeentielle johti Tekniikan museon rakennuksille tie,

joka leveni alueen keskellä isommaksi tasanteeksi. Alueen pohjoisosassa Tekniikan museolle kuuluvan entisen vesilaitoksen vesiturbiinilaitoksen ja eteläisemmän entisen kaupungin myllyn välissä ollut rinne oli pengerretty myllyyn johtavalla ajoluiskalla. Rantaan muodostui niiden itäpuolelle n. 15 metriä leveä tasanne.

Myllyn eteläpuolella tien itäpuolella oli yli kaksi metriä korkea pengerrys, jolta johti portaat alas 1,5-2 m mpy:lla sijaitsevalle tasanteelle. Tämän eteläpuolella verkkoaidan eroittamana kahdeksan m mpy:lla sijaitsevan keinotekoisien tasanteiden kohdalla rinne laski erittäin jyrkästi itään suoraan rantapenkereelle ja pohjoiseen edellämainitulle rantatasanteelle. Sen eteläpuolella oli erittäin jyrkästi itään ja etelään viettävä kalliorinne. Kivitäytteiseltä tasanteelta johti kallion länsiosan kautta alueen kaakkoisnurkan rantaan tie, jonka ympärillä oleva leppää ja koivua kasvava rinne oli huomattavasti loivempi kuin muualla ja rantaan muodostui lähes 20 metriä leveä tasanne.

Koko tutkimusalueen ranta oli pengerretty 1,5-2,5 metriä korkealla kylmämuuratulla, louhituista kivistä tehdyllä muurilla.

4. KAIVAUSTEKNIikka

Alueelle paalutettiin viisi yhden metrin levyistä koeojaa kahden metrin paaluvälein. Peruslinjat koeojille mittasivat kaupungin koordinaatiston (ks. kartta s. 35) mukaan satamalaitoksen mittausryhmä. Koeojat tulivat 14-39 metrin välein korkeuskäyriä vastaan. Ne sijoitettiin paikoilleen maaston ja puuston perusteella.

Koeojista kaivettiin ensimmäisenä koeoja 1. Sen pohjoispuolelta kaivettiin järjestyksessä koeojat 2-5 siten että useampaa koeojaa kaivettiin samanaikaisesti. Koeojat kaivettiin enimmäkseen pelkoilla, mutta myös lapioilla 20 cm:n tasoissa koskemattomaan maahan saakka. Koeojien itäpäissä ei päästy koskemattomaan maahan isojen profiileihin menevien täytemaan louhintakivien takia.

Tarvittaviin vaaituksiin käytettiin viitä kiintopistettä ja muutamia apukiintopisteitä. Kiintopiste 1 sijaitsi koeoja 1:n keskikohdan eteläpuolella suuressa kivessä 4,04 m mpy (kartta s. 35) ja sitä vastapäätä koeojan pohjoispuolella sijainneesta koneenpaikasta, josta vaaittiin koeoja 1:tä ja koeoja 2:ta, oli lukema 159. Apukiintopisteenä käytettiin molempien koeojien länsipäässä rinteen jyrkkyyden takia 5,63 m mpy:lla sijaitsevaa kiintopistettä, johon uudesta koneenpaikasta lukema oli 369. Koeojien täytön aikana kaivinkone siirsi kiintopisteen vahingossa koeojaan.

Kiintopiste 2 sijaitsi aivan koeoja 2:n itäpään koillispuolella rantapenkereen kivessä 2,00 m mpy:lla. Sen avulla vaaittiin koeoja 2:n itäosa koeojan pohjoispuolella sijaitsevasta koneen paikasta lukemalla 125.

Kiintopiste 3 sijaitsi koeoja 3:n pohjoispuolella kivellä 8,04 m mpy:lla, ja siihen sen itäpuolella olleelta koneenpaikasta lukema oli 002. Koeoja 3:n itäosalla oli oma kiintopisteensä 4 (2,29 m mpy) aivan koeojan pään pohjoispuolella kalliossa. Sen vieressä sijaitsi myös koneen paikka, josta lukema kiintopisteelle oli 045.

Koeoja 4:llä ja 5:llä oli sama kiintopiste 5, joka sijaitsi myllyn eteläpuolella olevan verkkoaidan päässä rantapenger-ryksen kivessä aidan eteläpuolella. Koeoja 4:ssä käytetyssä koneenpaikasta koeojan pohjoispuolella olevalta porrastanteelta lukema oli 371. Koeoja 5:n itäpäässä sijaitsevasta koneenpaikasta lukema oli 155.

Kiintopisteet sidottiin Hämeentien ja kaivausalueelle johtavan tien risteyksen länsipuolella sijaitsevaan kaupungin kiintopisteeseen no 228, joka oli 10,38 m mpy:lla (kartta s. 35).

Kentällä koeojista piirrettiin tasokartat kuten myös koeojien pohjoisprofiileista kartat mittakaavaan 1:25. Yleiskartta piirrettiin Helsingin kaupunginmittausosaston laatiman 1:500 mittakaavaisen kantakartan 5122 13 pohjalta. Siihen lisättiin omiin mittauksiin perustuvia teitä, penke-
reitä ym.

5. MAAKERROSTUMAT JA LÖYDÖT

5.1. Koeoja 1

28 metriä pitkän koeojan korkein kohta sijaitsi länsipäässä n. 8,70 m mpy:lla ja alin kohta itäpäässä lähellä rantaa 2,10 m mpy:lla (kartat s. 36, 47 ja kuva 12 s. 92). Ohuen turvekerroksen (2,5-10 cm), joka ei ylettynyt länsiosaan saakka, alta tuli 10-15 cm paksu mullansekainen hiekkakerros. Y-linjoilla 51760-762 oli heti nurmikon alla kivinen hiekkatäyte ja ruuduissa 23449/51762-763 tumma koksikerros. Tasossa 1 (kartta s. 38 ja kuvat 13-14 s. 92) tämä koksikerros oli kadonnut koeojan itäpäästä, mutta vastaava koksikerros tuli esiin ruuduista 23449/51750-752. Tämä kerros oli kokonaisuudessaan kuusi metriä leveä ja n. 30 cm paksu. Ruuduissa 23449/51756-765 sen sijaan tuli esiin pienistä louhoskivistä ja hiekasta muodostunut täytemaakerros, joka laajeni vielä tasossa 2 länteenpäin. Muualla mullansekainen hiekka jatkui.

Heti pinnasta lähtien alkoi löytymään lasipullojen palasia, ikkunalaseja, ikkunanhakasia, nauvoja, posliinia, keramiikkaa, erimateriaalisia nappeja, korkkikorkkeja, avaimia, lusikoita, erillaisia muoviesineitä, uunikaakeleita, maalipurkkeja ym., jotka kuitenkin kuuluivat 1800-luvun lopulle ja 1900-luvuille. Suurin osa heitettiin pois jo kaivausvaiheessa ja loput lähemmän tarkastelun jälkeen. Löytöluetteloon vietiin vain muutamia esineitä kuten rahat ja liitupiipujen palaset. Samaa materiaalia löytyi kaikista koeojista ja tasoista alimpia kerroksia lukuunottamatta. Eniten löytöjä tuli koeoja 1:stä (pulloja rakennuksen kohdalta) ja koeoja 2:n länsiosasta (nauvoja, ikkunalaseja).

Tasossa 2 (kartta s. 39 ja kuvat 15-17 s. 93) n. 0,40 metriä maanpinnan alapuolelta koeojan länsipäässä paljastui kaatunut verkkoaita mullansekaisesta hiekasta. Kerros jatkui ruutuun 23449/51746 asti, jossa alkoi tulemaan esiin kovaa keltävää hiekkamoreenia, joka jatkui myös alemmissa tasoissa. Sen itäpuolella oli 1,5 metriä leveä ja 0,25 m paksu tumma mullansekainen hiili-hiekkakerros, jonka keskellä oli rauta-astia. Se sisälsi samaa maata, mutta erittäin kovassa muodossa. Sen itäpuolella oli kaksi metriä leveä multakerros ennen edellämainittua koksikerrosta, joka ulottui y-linjalle 51754 asti levinneeseen täytekerooseen. Tämä täytekeros

ulottui rantaan saakka ja siinä alkoi esiintymään myös modernia tiiltä. Y-linjalta 51760 itäänpäin katsottiin kaivaus mahdolltomaksi käsivoimin ja myös osittain tarpeettomaksi maaperäkairausten takia. Ranta käsitti tässä kohdin nykyisen vedenpinnan alapuolella sakka kyseistä täytemaata (ks. s. 14).

Tasossa 3 (kartta s. 40 ja kuvat 18-19 s. 93-94) vastaavat kerrokset jatkuivat enimmäkseen samoilla kohdilla, mutta tasoa 3 kaivettaessa kaivettiin osittain pois kokonaisuudessaan neljä metriä leveä ja 20 cm paksu tumma mullansekainen hiili-hiekkakerros koeojan länsipäästä. Se oli myös tasoissa 4 ja 5. Muita maaperämuutoksia oli, että y-linjojen 51748-750 kohdalta hiilikerroksen alta tuli esiin multakerros ja multakerroksen alta savipitoinen mullansekainen hiekka. Edellämainitut multakerrokset eri tasoissa kuuluivat samaan kerrokseen. Koksikerroksen koko alalta tuli hyvin samanlaisia eriasteisia mullansekaisia hiekkakerroksia (yht. 75 cm paksuja). Y-linja 51750:n kohdalta paljastui lähes pohjois-eteläsuuntainen profiilista profiiliin ulottuva 0,60 metriä maanpinnan alapuolella oleva hirsi ja sen itäpuolella sitä kohtisuoraan oleva n. 3,5 metriä pitkä huonokuntoinen hirsi lähes samalta korkeudelta. Itäosan kaivamatta jätettyä aluetta laajennettiin y-linjalta 51758 asti. Tiilien ja suurien louhoskivien osuus lisääntyi voimakkaasti kaivettulla täytemaa-alueella, josta tuli vastaavaa lasi-metalliesineistöä kuin muualtakin.

Tasossa 4 (kartta s. 41 ja kuvat 20-22 s. 94) koeojan länsiosan mullansekainen hiekkakerros muuuttui aivan länsiosassa karkeaksi harmaaksi hiekaksi ja sen itäpuolinen mullansekainen hiekka hiekkaisemmaksi. Niiden itäpuolella ollut koskematon kellertävä hiekkamoreeni laajeni voimakkaasti kohti länttä. Näiden kerrostumien välissä oli epämääräinen kivikehä, jotka jatkui profiilista profiiliin. Siitä ei selvinnyt, oliko se luonollinen vaiko ihmisen tekemä.

Ruudussa 23449/51749 alkoi savipitoisesta mullansekaisesta hiekasta tulla esiin selvästi siihen laitettuja erikokoisia kiviä poikittaista hirttä ja sen alla laastikerrostuman eroittamana ollutta samansuuntaista tiiliseinää vastaan.

Y-linjalla 51754 neljä metriä edellisestä itään paljastui edellisen hirren kanssa samansuuntainen huonokuntoinen hirsi, joka oli osittain itäosan louhintakivistä ja tiilistä muodostuneen täytemaan alla. Se oli n. 0,5 metriä alempana kuin edellinen hirsi. Näiden kahden hirren välistä paljastui samansuuntaisia hirsienkatkelmia edellisestä tasosta lähtien esillä olleen 13-18 cm paksuisen hirren kanssa. Ne olivat samanlaisessa mullansekaisessa hiekkakerroksessa kuin aiemmassa tasossa.

Tasossa 5 (kartta s. 42 ja kuvat 23-26 s. 95) koeojan mullansekainen hiekka ulottui y-linjalta 51738 y-linjalle 51743 asti, josta tiilimuuriin tukeutuvaan kiviasetelmaan asti ulottui kellertävä hiekkamoreeni. Tiilimuurin ja kaivannon eteläprofiilin muodostamasta kulmasta alkoi paljastumaan n. 3,3 m mpy:lla oleva aseteltu suoraseinäinen kiviasetelma. Itse rakennuksen kohdalla jatkuivat samat maakerrostumat kuin aiemmin. Länsi-itäsuuntaisen poistetun hirren alta paljastui kivien ja osittain maan eroittamana samalta kohtaa samanlainen hirsi. Alueen itäosassa oli y-linjan 51753 itäpuolella uusi pohjois-eteläsuuntainen lauta edellisen tason vastaavan alapuolella. Y-linjalla olevan hirsi- ja tiililadellaman itäpuolella jatkui täytemaakerros.

Tasossa 6 (kartta s. 43 ja kuvat 27-29 s. 96) koeojan länsipään kerrokset jatkuivat entisellään, mutta ruudut 23499/51744-747 jätettiin kaivamatta, koska kyseinen kellertävä hiekkamoreeni todettiin koskemattomaksi maaksi. Rakennuksen sisäpuolella nurkkauksen kiviladella loppui ja koko rakennuksen sisäosan täytti mullansekainen hiekka-, tiili- ja tiilimurskakerros. Itäosan täytemaakerroksessa maa pysyi ennallaan eikä sen kaivausta voitu jatkaa käsivoimin. Koneellaisella kaivauksella ei olisi voitu kaivaa rikkomatta koekäivantoa suurempaa aluetta. Kaivaus lopetettiin osittain n. 2,8 m mpy:lle.

Tasossa 7 (kartta s. 44 ja kuva 30 s. 95) kaivaus keskitettiin ruutuihin 23449/51738-743 ja 23449/51750-754. Länsiosan ruuduissa mullansekainen hiekka, jossa oli yhä modernia esineistöä, jatkui edelleen, mutta kerroksen jakoi kahteen

osaan vaalea karkea hiekka. Itäpuolella kellertävä hiekkamoreenikerros laajeni länteen. Rakennuksen kohdalla mullansekaisesta hiekasta tiilimuurin itäseinää vastaan tuli tiilikerros. Muu rakennuksen sisäosa oli 25-35 cm paksussa hienossa kellertävässä hiekassa.

Tasossa 8 (kartta s. 45 ja kuvat 31-32 s. 97) tämän kerroksen alta tuli vain 1-2 cm paksuja ja n. 10-15 cm leveitä enimmäkseen pohjois-eteläsuuntaisia lautoja kellertävässä hiekassa profiiliseinästä profiiliseinään. Tiilikerroksen alta tuli vastaavasti edellisessä tasossa muualla ollutta hienoa kellertävää hiekkaa. Koeojan länsiosassa oli koskematon hiekkamoreenia.

Tasossa 9 (kartta s. 46 ja kuvat 33-34 s. 97) lautojen alta tuli 20 cm leveä ja 10 cm paksu itä-länsisuuntainen hirsi tummankellertävässä hiekassa. Sen alla oli tasossa 10 harmaa savisiltti, joka oli täynnä luononkiviä. Rakennuksen länsiosasta tuli lautakerros, joka oli samaa kuin edellisessä tasossa muualla ollut lattia. Lattia sijaitsi 2,3 m mpy:lla eli 1,6 metriä maanpinnan alapuolella.

Tasossa 10 (kartta s. 46 ja kuvat 35-36 s. 98) länsiosan lautakerroksen alta tuli tummankellertävää hiekkaa, jonka alla tasossa 11 (kartta s. 46 ja kuva 37 s. 98) oli kellertävää hiekkamoreenia.

5.2. Koeoja 2

22 metriä pitkän koeoja 2:n (kartat s. 48, 60 ja kuvat 47 s. 101) korkein kohta sijaitsi länsipäässä 8,14 m mpy:lla ja alin itäpäässä 1,98 m mpy:lla. Pintaturvetta oli vain katkelmallisina pätkinä koeojan kohdalla. Sen alla tai päälimmäisenä kerroksena oli n. 25 cm paksu multakerros lähes koko profiilin pituudella. Tasossa 1 (kartta s. 50 ja kuva 48 s. 101) koeojan maaperä muodostui erillaisista mullansekaisista hiekoista (keskimäärin n. 1,5 metriä paksuja), jotka jatkuivat pääasiallisina maakerroksina tasosta 2 tasoon 5 (kartat s. 51-54 ja kuvat 49-52 s. 101-102). Koeojan itäpäässä tasossa 2 ruuduissa 23463/51762-763 alkoi tulla esiin

hiekkaista kivitäytettä, joka jatkui tasoon 5 saakka. Kaivaus lopetettiin tähän kerroksen läpipääsemättömyyden takia. Tasossa 5 koeojan länsipäästä alkoi paljastumaan runsaasti irrallisia lautoja, moderneja tiilejä, lasia, metallia, posliinia ym. y-linjan 51748 länsipuolelta. Ruuduista 23463/51759-760 tuli hienoa vaalea hiekkaa (kokonaisuudessa n. 50 cm paksu kerros).

Tasossa 6 (kartta s. 55 ja kuvat 53-54 s.102) länsiosan y-linja 51747 länsipuolella oli mullansekaista hiekkakerrosta, joka sisälsi runsaasti tiiltä ym. Sen itäpuolelta ruudusta 23463/51747 tuli esiin tummaa, kellertävänruskeaa hiekkaa, jossa oli ruudussa 23463/51757 harmaata savisilttiä ja itäpäädyssä vaaleaa hienoa hiekkaa. Itäosan kivet olivat jo maakiviä. Ruudussa 23463/51747 tuli esiin muurattu tiilimuur. Löydöt vähenivät tien ja sen alapuolisella rinteen osalla huomattavasti.

Tasossa 7 (kartta s. 56 ja kuvat 55-56 s. 103) tumma, kellertävänruskea hiekka ja savisiltti laajenivat. Itäosan vaalean hienon hiekan alta paljastui tumman ruskea hiekka. Länsiosassa oli yhä runsaasti tiiliä ym. mullansekaisessa hiekassa.

Tasossa 6 (kartta s. 57 ja kuvat 57-58 s. 103) kerrokset olivat ennallaan paitsi ruuduissa 23463/51747-749, joissa tumma, kellertävänruskea hiekka vaihtui vaaleankellertäväksi hiekaksi ja harmaaksi siltiksi. Niissä loppui tiilien ym. esiintyminen. Tiilimäärä koeojan länsiosassa väheni huomattavasti, mutta irrallisia lautoja oli enemmän.

Tasossa 9 (kartta s. 58 ja kuvat 59-60 s. 104) koeojan länsipäästä tuli esiin n. 6,15 m mpy:lla esiin n. 50 cm leveä ja 70 cm korkea profiilista profiiliin ulottuva karkealla harmaalla laastilla kivistä muurattu muuri. Sen itäpuolella oli y-linjalle 51746 asti ulottuva mullansekainen hiekkakerros, jossa oli tiiliä ja kiviä. Ruuduissa 23463/51746-749 oli itään ja länteen laajentunut vaaleankellertävä hiekka. Ruuduissa 23463/51750-751 oli tummankellertävä hiekka mullansekaisen hiekan tilalla. Y-linjalta 51752 lähtien itään päin maa oli harmaata silttiä, paitsi kahdessa viimeisessä ruu-

dussa. Niissä maa oli kellertävää hiekkamoreenia.

Tasossa 10 (kartta s. 59 ja kuva 61 s. 104), joka kaivettiin vain y-linjojen 51742-51749 välistä, oli pääosa alueesta löydötöntä, koskematonta vaaleakellertävää hiekkaa. Aivan länsipään 70 cm korkean ja 50 cm leveän muurin alaosa muodostui lohkotuista kivistä, joissa ei ollut muurilastia. Muurin kohdalla oli multaa, joka kapeni tasoon 11 (kartta s. 59 ja kuva 62 s. 104) mennessä ja loppui sen jälkeen. Tasossa 11 löytyi myös muurin alareuna.

5.3. Koeoja 3

20 metriä pitkän koeoja 3:n (kartat s. 60, 66 ja kuvat 66-74 s. 105-108) korkein kohta sijaitsi koeojan länsipäässä 7,95 m mpy:lla ja alin itäpäässä 1,28 m mpy:lla. Koeoja kulki enimmäkseen kallion päällä. Koeojan länsiosan halki kulki tie rantaan. Tien länsiosa ja koeojan länsipää rajoittui yläpuolella kulkevan tien kylmämuurattuun penkereeseen. Tien takia oli kalliota louhittu tien itäreunasta ruudussa 23478/51745 tiepohjan tasoittamiseksi. Lähes koko länsipään n. 50 cm paksu mullansekainen hiekkakerros oli tasaisen kallion päälle tuotua täytemaata. Vain alimmat läntiset kerrostumat olivat alkuperäisiä. Koeojan keskiosassa kallioiden välissä olivat pienet maakerrokset osoittautuivat ohuiksi mullansekaisiksi hiekoiksi, joista löytyi modernia esineistöä.

Koeojan itäpäässä tasoon 5 asti ulottui mullansekainen hiekkatäyte, jonka alta tuli n. 60 cm nykyisen maanpinnan alta kallio.

5.4. Koeoja 4

10 metrin pituinen koeoja 4 (kartat s. 67, 72 ja kuvat 75, 81-82 s. 107, 109-110) sijaitsi entisen myllyn eteläpuolisella, ja korkean kivimuurin itäpuolisella, aluksi loivasti viettävällä ja sitten tasaisella terassilla. Sen korkein kohta oli ylemmältä terassilta alas vievillä portailla ja kalliolla 4,3 m mpy:lla ja alin koeojan itäpäässä n. 1,4 m mpy:lla. Ohuen nurmikerroksen alta tuli heti länsipäässä esiin sementtinen porrastasanne ja kallio useammassa kohtaa. Muualla oli mullansekaista hiekkaa, joka tasoon 1 (kartta s. 68

ja kuva 76 s. 108) mennessä muuttui vaaleaksi kellanruskeaksi mullansekaiseksi hiekaksi (keskimäärin 40 cm paksu). Näiden välissä sijaitsi koeojan itäosassa n. 10 cm pintamaan alapuolella n. 5 cm paksu tumma juuripitoinen maa. Tasossa 1 kallio laajeni voimakkaasti itäänpäin. Y-linjalla 51751 pohjoisprofiilista tuli esiin pyöreä paalu, jonka koeojan pohjaan menevän raudoitettun osan tai kokonaan rautaisen terrän ympärillä oli valkoista savea.

Tasossa 2 (kartta s. 68 ja kuva 77 s. 108) uutena piirteenä tuli esiin koeojan itäpään louhituista kivistä muodostunut kivitäyte.

Tasossa 3 (kartta s. 69 ja kuva 78 s. 109) kivitäyte laajeni voimakkaasti länteen y-linjalla 51752 asti ja länsiosan kallio vastaavasti y-linjalle 51750. Mullansekainen hiekka rajoittui vain ruutuihin 23516/51750-751, joka jatkui yhden metrin paksuisena savisempana kerroksena tasoon 7 asti (kartat s. 69-71 ja kuvat 79-80 s. 109). Tasossa 8 (kartta s. 71) sen alta tuli esiin alkuperäinen vaalea, karkeahko hiekka, jossa loppuivat yksinomaan löydetyt tiilinpälsät. Itäosan kivitäytekerroksien kaivaminen lopetettiin tasoissa 3 ja 5 samoista syistä kuin koeojissa 1 ja 2.

5.5. Koeoja 5

12 metriä pitkä koeoja 5 sijaitsi entisen myllyn ja vesiturbiinilaitoksen välisellä puita kasvavalla tasanteelle. Koeojan länsipuolella oli korkean terrassin päällä ajoluiskat myllyrakennukseen. Koeojan (kartat s. 73, 78-79 ja kuvat 83, 93-103 s. 110, 113-115) korkein kohta sijaitsi länsipäässä 3,06 m mpy:lla ja alin kohta itäpäässä 1,37 m mpy:lla. Koko alueen länsipää oli ilman nurmikkaa. Aluetta käytettiin onkimatojen etsintäpaikkana. Vain itäpään äärimmäisissä ruuduissa oli nurmikkaa.

Tasossa 1 (kartta s. 73 ja kuva 84 s. 110) ilmestyi heti n. 2,3-2,6 m mpy:lla lounais-koillisen suuntainen kivirivi y-linjalla 51742 ja toinen samansuuntainen y-linjalla 51740 noin metrin päässä n. 2,8 m mpy:lla. Edellisiä kohtisuoraan vastaan oleva luode-kaakko-suuntainen käsitelty kivi tuli

esiin y-linjalla 51744 savensekaisesta mullasta. Ainoastaan yhtenevien kivirivien sisällä oli lasikuonaa ja tiilimurskaa sisältävää hiekan- ja mullansekaista kerrosta.

Tasossa 2 (kartta s. 74 ja kuvat 85-86 s. 110-111) kylmämuuratut kivimuurit tulivat selvemmin esiin ja niiden sisäpuolelta ruuduista 23548/51742-743 tuli lisää kiviä. Tasossa 2 lasikuonaa ja tiilimurskaa sisältävä hiekan- ja mullansekainen kerros (paksuimillaan n. 75 cm) levisi koko koeojan alueelle. Länsiosassa sitä ennen oli n. 10 cm paksu ja 2 metriä leveä harmaa savivyöhyke.

Tasossa 3 (kartta s. 75 ja kuvat 87-88 s. 111) länsipäästä alkoi tulemaan multaa tämän kerroksen alta, mutta rakenteen itäpuolella jatkui sama kerros. Y-linjalla 51748 itään paljastui louhintakivistä muodostuvaa täytemaata.

Tasossa 4 (kartta s. 75 ja kuvat 89-90 s. 111-112) jatkuivat samat maalaadut. Koeojan länsipäästä tuli runsaasti kattohuopaa ja muuta esineistöä. Y-linjalla 51748 paljastui n. 1,4 m mpy:lla oleva kallio.

Tasossa 5 (kartta s. 76 ja kuva 91 s. 112) laajennettiin länsipään koeojaa samansuuntaisten kiviseinämien mukaisesti korkean ajoluiskan muuriin saakka. Muurit eivät menneet ajoluiskamuurin sisään tai alle. Koeojan länsipään maa muodostui tummasta, karkeasta multapitoisesta hiekasta (10 cm paksu) sekä yhden metrin leveästä ja 10 cm paksusta vaaleanruskeasta siltistä. Rakenteen itäpuolella tuli n. 1,5 metrin leveydeltä punaruskeaa multaa (n. 10 cm) sekä lasikuonaa ja tiilimurskaa sisältävää hiekan- ja mullansekaista kerrosta. Edellisestä tasosta lähtien esillä ollut kallio laajeni voimakkaasti länteen ja erityisesti itään, jossa osittain sen päälle louhintamateriaalista koostuva täytemaa jatkui.

Viimeisessä tasossa 6 (kartta s. 77 ja kuva 92, 99-103 s. 112, 114-115) rakenteen länsipuolella maa oli n. 25 cm paksua tummaa, karkeaa multapitoista hiekkaa. Kerroksen kaivuu piti lopettaa n. 1,2 m maanpinnan alapuolella kivien estäessä syvemmälle menon. Tällä korkeudella näytti rakentaiden ala-

reuna tulevan vastaan (kartta s. 78, 79), jolloin muurin korkeudeksi tuli n. 1,25 metriä. Rakenteen itäpuolelta paljastui selvemmin jo tasossa 5 paljastunut ison kivipaaden alle tehty kiviladelma n. 1,55 m mpy:lla. Koeojan keskiosassa oli vaaleahkoa mullansekaista hiekkaa. Koeojan itäpää oli läpipääsemättömänä kerroksena n. 0,5 m mpy:lla kivitäytettä.

6. TUTKIMUKSEN TULOKSET

Vanhankaupunginkosken rannalla tutkittiin yhteensä n. 92 m² suuruinen alue. Kaksi eteläisempää koeojaa olivat syvempiä kuin muut, keskimäärin n. 2 metriä, mutta myös yli 2,5 metriä. Koekaivauksen tarkoituksena oli tarkistaa, ettei kaupunkiaikaisia (1550-1640) tai myöhempiä rakenteita tuhoutuisi rantapennerrystyön yhteydessä sekä alkuperäisen topografian todentaminen.

Koko ranta-alue todettiin olevan erittäin paksun modernin täytemaan peitossa. Vanhan viime vuosisadan lopussa (mm. kuvien 108-110 s. 118-120 mukaan) rakennetun rantapenkereen takana oli koekairausten perusteella koko ranta-alueella pääosin louhintamateriaalista, mutta myös tiiliä koeoja 1:n kohdalla, tehty n. 1,0-3,5 metriä paksu kerros. Se ulottui aivan rannassa n. 0,5-0,8 metriä vesirajan alapuolelle.

Koekairausten tulokset (ks. kartta s. 35):

Nro	Nyk. maanp. m mpy	Paksuus	Täytemaan laatu	Alkup. maanp. m mpy
1	3,00	3,50	350 cm kivinen hiekkatäyte, 500 cm hiekkakallio	-0,50
2	2,90	3,40	340 cm kivinen hiekkatäyte, 450 cm hiekkakallio, 420 cm hiekkamoreeni, alla kallio/kivi	-,50
3	2,90	3,10	310 cm kivinen hiekkatäyte	-0,20
4	2,20	2,80	280 cm kivinen hiekkatäyte	-0,60
5	0,50	1,10	kivinen hiekkatäyte, 60 cm hiekkakallio, 110 cm hiekkamoreeni, alla kallio/kivi	-0,60

Nro	Nyk. maanp. m mpy	Paksuus	Täytemaan laatu	Alkup. maanp. m mpy
6	1,40	2,30	230 cm kivinen hiekkatäyte, alla kivi	(-0,80)
7	1,60	1,20	120 cm kivinen hiekkatäyte, alla kivi	(0,40)
8	1,00	1,00	100 cm kivinen hiekkatäyte, alla kivi	(-0,20)

Maanpinnalla tämä kerros oli koeoja 1:n kohdalla n. 14 metriä leveä. 1800-luvun ranta ennen pengerryistä sijaitsi kuitenkin lähempänä nykyistä rantaa.

Rantapenkereen materiaali ja lohintamateriaali on tuotu paikalle myllyn eteläpuolelle rakennetun puisen jääkellarin rakennustöiden aikoihin 1880-luvun lopulla, sillä kuvien perusteella paikalla sijaitsi aiemmin korkea kallio. Samaan ajanjaksoon liittyy asuinrakennuksen ja ulkorakennusten purkaminen tutkimusalueen eteläosassa ja eteläpuolella. Toinen mahdollisuus on Kuninkaankartanonsaaren laajennustöiden yhteydessä syntyneen materiaalin siirto tänne. Kuninkaankartanonsaaren lounais- ja etelärannat ovat täysin vastaavaa 2,5-4,0 metriä paksua täyttemaata, jotka rannassa ulottuivat 1,0-2,5 metriä merenpinnan alapuolelle.

Koeoja 1:n keskivaiheilla ollut talonperusta liittyy rahojen ja esineitten (esim. Arabian leimat astioissa) perusteella paikalla 1800-luvun lopulla olleeseen asuinrakennukseen. Rakennuskannassa tapahtui 1840-luvun ja 1870-luvun karttojen mukaan muutoksia. Vanhassa vuoden 1877 kartassa näkyvä, kuten myös vuoden 1842 kartassa näkyvä, rakennusryhmä sijaitsi osittain energialaitoksen aidatun alueen pohjoisosassa ja osittain aidan pohjoispuolella (ks. kartat s. 84, 85). Koeoja 1:n kohdalta löydetty rakennus on ilmeisesti asuinrakennuksen koilliskulmausta. Vuosisadan alkupuolelta lähtien kyseinen alue on ollut lähes rakentamatonta. Koeoja 1:n länsipään kohdalla on sijainnut karttojen perusteella rakennus vielä 1900-luvun alussa Hämeentien suuntaisesti.

Koeoja 1:n pohjoisosa oli lähes pohjaan saakka moderneja erillaisia hiekkamultakerroksia. Nämä kerrokset olivat muodos-

tuneet esineitten (nykyajan tupakka-askeja ym.) perusteella vasta viimeisen parinkymmenen vuoden aikana ilmeisesti tiepuhdistuskoneiden paikalle jättämästä hiekasta, paikalle kaadetusta lumesta ym.

Alkuperäinen maanpinta on ollut koeojan länsipäässä kuusi metriä melko tasaista n. 1,0-1,5 metriä nykyisen maanpinnan alapuolella. Y-linjan 51746 kohdalla alkuperäisen maanpinnan tasanteen reuna tulee melkein pinnalle ja rupeaa viettämään nopeasti aina talonrauniolle saakka, jossa alkuperäinen maanpinta sijaitsi n. 2 metriä nykyisen maanpinnan alapuolella n. 2 m mpy:lla. Tiilimuurin kohdalta alkuperäistä maata on kaivettu ainakin pois.

Koeoja 2 muodostui lähes kokonaan täytemaasta. Vain alimmat kerrostumat olivat koskemattomia, muuten löydettiin tiiliä, lasia, metallia ym. lähes pohjaan saakka. Erityisesti koeojan länsiosassa oli runsaasti puretun talon jäännöksiä tiiliä, lautoja, lasia ja nauloja), jotka kuuluivat mahdollisesti edellämainittuun purettuun rakennukseen. Toinen mahdollisuus on että ne on tuotu muualta. Karttojen perusteella paikalla ei ole sijainnut rakennuksia uudempana aikana.

Koeojan päästä pohjalta löytyi osa kivistä muurattua perustaa, joka liittyi muurin suunnan ja sijainnin perusteella luultavasti tien itäreunassa olleeseen vanhoissa kartoissa ja kuvissa näkyvään tien tukimuuriin, jonka päällä oli aita. Se oli samaa muuria kuin koeoja 3:n päässä ollut kylmämuurattu muuri.

Tien kohdalta pohjalta tuli suuria maakiviä. Siitä alaspäin viettävä rinne oli irtonaista täytemaata, joka itäpäässä muuttui samanlaiseksi kivitäytteeksi kuin koeoja 1:n itäpäässä. Kaupunkiaikana n. v. 1550 meri on sijainnut n. 10 metriä nykyistä rantaa lännempänä verrattaessa koeojasta tavatun koskemattoman maan ja 1550-luvulla nykyistä n. 1 metrin (1640-l. 30 cm) korkeammalla sijainneen merenpinnan tietojen mukaan. 1800-luvun lopulla ranta sijaitsi 8 metriä nykyistä lännempänä. Koeojan kohdalla alkuperäinen rinne oli

huomattavasti loivempi kuin koeoja 1:n kohdalla. Koeoja 2:n pohjoispuolella alkoi kuitenkin melkein heti esillä ollut jyrkkä kallio, joka jatkui pitkälle koeja 3:n pohjoispuolelle.

Koeoja 3 oli lähinnä kallion päällä. Sen länsipään kautta oli tehty rantaan vievä tie, jonka takia oli kalliota louhitu jonkin verran. Kallion tasaisen keskikohdan jälkeen rinne putosi jyrkästi rantaan, jossa kuuden metrin levyinen kapea kallion ja rantamuurin välinen rantakaista paljastui kallion päälle tehdyksi täytemaaksi. 1550-luvulla ranta on kulkenut kalliota myöten n. 4-5 metriä lännempänä kuin nyt. Sen sijaan 1800-luvulla se ollut vain vähän nykyisen rantaviivan länsipuolella.

Koeojien 3:n ja 4:n välissä on kahdeksan metrin korkeudella laaja tien levennys, jonka rinteet viettävät jyrkästi kohti rantaa ja koilliseen Tekniikan museon verkkoaidan takana olevaa tasannetta. Kyseinen levennys on syntynyt vanhojen valokuvien (kuvat 108-112 s. 118-122) mukaan 1920-luvun lopulla ilmeisesti eteläosassa jyrkän kallion päälle. Nämä kalliolouhinnasta syntyneet kivet ja hiekat ovat peräisin vesilaitoksen Kuninkaankartanonsaarella sijaitsevan keskimmäisen puhdistuslaitoksen tai uuden Koskelanniityillä sijainneen vesilaitoksen rakennustöistä. Rinteissä on vain hiukan kasvillisuutta pitämässä maamassoja paikallaan. Kuinka paksu kyseinen kerros on ei ole tietoa, mutta ilmeisesti sen paksuus kasvaa voimakkaasti pohjoiseen, sillä Tekniikan museon verkkoaidan takana neljä metriä mpy:lla kallion ylätasanteelta on tehty 2,5 metriä korkea kiviterassi, jotta on ylletty samalle korkeudelle kuin aidan toisella puolella.

Tämän rinteen koilliskulmassa ja Tekniikan museon verkkoaidan kohdalla kiintopiste 5:n aivan länsipuolella näkyy 1800-luvun lopussa ja 1900-luvun alussa olleen jääkellarin koillisnurkkauksen kiviperustaa. Täytemaa on ilmeisesti tuotu osittain täyttämään jääkellarirakennuksen purkamisen jättämä tyhjiötä.

Koko koeoja 4:n kohta oli modernia kivi- ja hiekkatäytettä.

Koeojan länsiosassa sijainneen jyrkän kallion päällä oli multakerroksia ja kallion itäpuolella täytemaata, joka sisälsi tiilenpaloja ym. lähes alimpaan kerrokseen saakka eli alle puolen metrin korkeuteen mpy:lle. Lähin rantavyöhyke oli täynnä lohintakiviä ennen rantamuuria. 1500-1600-luvuilla meri ulottui n. 8 metrin päähän rannasta jyrkkään kallioon saakka ja myös ennen täyttämistä 1800-luvun lopussa meri ulottui lähes kallioon saakka.

Koko koeoja 5 oli kaivettuun syvyyteen saakka modernia täytemaata koostumuksensa ja modernin esineistönsä perusteella. Meri on myös täällä, kuten muidenkin koeojien kohdalla, ollut huomattavasti lännempänä kuin nykyisin eli n. 3 metriä lännempänä, jossa matala kallio sijaitsi. Ilmeisesti sen länsipuolellakin on ollut vettä otettaessa huomioon merenpinnan korkeampi sijainti 1550-luvulla. Alue on ollut kuitenkin enimmäkseen kuivilla jo vuosisadan lopulla ennen täyttöä.

Koeojan länsipään rakenteet liittyvät todennäköisesti 1870- ja 1880-luvuilla purettuihin myllyrakennuksiin. Pohjoisempi kivinen mylly purettiin samoin mittasuhtein rakennetun vesiturbiinilaitoksen tieltä 1870-luvulla ja nykyisen myllyrakennuksen kohdalta v. 1884 kiviperustan päällä nykyistä pitkitäin vastaan ollut puumylly (kartta s. 87 ja kuva 107 s. 117). Löydetyt rakenteet sijaitsivat 10 metrin päässä vesiturbiinilaitoksesta eli juuri puumyllyn pohjoisseinän kohdalla. Kivet ovat samassa suunassa kuin rakennukset.

Ilmeisesti vanhan puisen myllyn alaosan länsipuoliskolla ollut kivinen holvattu veden juoksutuskanava säilytettiin, mutta korotetulle kiviperustalle tehty tiilirakennus rakennettiin siten että juoksutuskanava tuli rakennuksen itäpuoliskolle karttojen ja kuvien perusteella. Juoksutuskanava sijaitsee ainakin samassa kohtaa kuin vanha, sillä vesi on johdettu koskesta vesiturbiinilaitoksen länsiseinämää pitkin eteläisempään myllyyn.

Tähän aikaan viittaavia esineitä ei kuitenkaan löytynyt vaan erittäin syvältä löytyi uudempaa esineistöä (mm. Miranol-maalipurkkeja ja plastiikkia ym.). Rakenteiden funktiot eivät

selvinneet täysin kaivauksen rajallisuuden takia. Ne jatkuivat selvästi suuremmalle alueelle koeojien ulkopuolelle. Ne eivät menneet kuitenkaan ajoluiskamuurin alle, mutta osa perustaa on voitu purkaa luiskaa ja uutta myllyä rakennettaessa.

Kyseiset rakenteet tuskin liittyvät vesiturbiinilaitoksesta tulleeeseen aluksi puisen, sittemmin metallisen, vesikourun tukirakenteisiin massiivisuutensa takia (kuva 110 s. 120).

Myllyn ja vesiturbiinilaitoksen välisen tasanteen pengerrys on tehty vasta 1900-luvun aikana muun rantamuurin jälkeen.

Helsingissä 14.4.1989

Markku Heikkinen

fil.kand.

LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ KARTOISTA

Ote peruskartasta 2034 06 HELSINKI (1979)	1:20 000	A4	s. 33
Ote Helsingin kaupungin virastokartasta			
Vi 10 (H5)	1:4000	A4	s. 34
Helsinki, Vanhakaupunki. Yleiskartta	1:500	A2	s. 35
Koeoja 1, pintavaaituskartta	1:25	A2	s. 36
Koeoja 1, taso 0	1:25	A2	s. 37
Koeoja 1, taso 1	1:25	A2	s. 38
Koeoja 1, taso 2	1:25	A2	s. 39
Koeoja 1, taso 3	1:25	A2	s. 40
Koeoja 1, taso 4	1:25	A2	s. 41
Koeoja 1, taso 5	1:25	A2	s. 42
Koeoja 1, taso 6	1:25	A2	s. 43
Koeoja 1, taso 7	1:25	A2	s. 44
Koeoja 1, taso 8	1:25	A2	s. 45
Koeoja 1, tasot 9, 10 ja 11	1:25	A2	s. 46
Koeoja 1, profiilikartta x=23450	1:25		s. 47
Koeoja 2, pintavaaituskartta	1:25	A2	s. 48
Koeoja 2, taso 0	1:25	A2	s. 49
Koeoja 2, taso 1	1:25	A2	s. 50
Koeoja 2, taso 2	1:25	A2	s. 51
Koeoja 2, taso 3	1:25	A2	s. 52
Koeoja 2, taso 4	1:25	A2	s. 53
Koeoja 2, taso 5	1:25	A2	s. 54
Koeoja 2, taso 6	1:25	A2	s. 55
Koeoja 2, taso 7	1:25	A2	s. 56
Koeoja 2, taso 8	1:25	A2	s. 57
Koeoja 2, taso 9	1:25	A2	s. 58
Koeoja 2, tasot 10 ja 11	1:25	A2	s. 59
Koeoja 2, profiilikartta x=23464	1:25		s. 60
Koeoja 3, pintavaaituskartta	1:25	A2	s. 61
Koeoja 3, taso 0	1:25	A2	s. 62
Koeoja 3, taso 1	1:25	A2	s. 63
Koeoja 3, taso 2	1:25	A2	s. 64
Koeoja 3, tasot 3, 4 ja 5	1:25	A2	s. 65
Koeoja 3, profiilikartta x=23479	1:25		s. 66

Koeoja 4, pintavaaituskartta ja taso 0	1:25	A2	s. 67
Koeoja 4, tasot 1 ja 2	1:25	A2	s. 68
Koeoja 4, tasot 3 ja 4	1:25	A2	s. 69
Koeoja 4, tasot 5 ja 6	1:25	A2	s. 70
Koeoja 4, tasot 7 ja 8	1:25	A2	s. 71
Koeoja 4, profiilikartta x=23517	1:25		s. 72
Koeoja 5, pintavaaituskartta ja taso 1	1:25	A2	s. 73
Koeoja 5, taso 2	1:25	A2	s. 74
Koeoja 5, tasot 3 ja 4	1:25	A2	s. 75
Koeoja 5, taso 5	1:25	A2	s. 76
Koeoja 5, taso 6	1:25	A2	s. 77
Koeoja 5, profiilikartta x=23544	1:25		s. 78
Koeoja 5, rakenteen lounais-kaako-seinä	1:25		s. 79
Uusi ja Vanha Helsinki ympäristöineen 1640-luvulla. Tuntemattoman tekijän Charta öfver gamble och Nya Helsingfors varande ägor. RVA/signum: Lantmät. lev. 1850 nr. 78. Kartavd. stort format.	1:50 000	A4	s. 80
Vanha Helsinki. Osa edellisestä kartasta.	1:4000	A3	s. 81
Helsingin Vanhakaupunki v. 1738. H.O. Brinckin Geometrisk Carta öfver Situation af Fårsser wid Hälssing Gamelstaden. MHA/ Helsinki B 7 8/2.	1:4000	A4	s. 82
Helsingin Vanhakaupunki v. 1777. C. Hägström/j. Malmströmin Charta öfver Forssby Hemmans In- och Utägor uti Nylands Län Bårge Härad och Hellsinge Sockn. Hel- singin kaupunginmuseo/XV:15.	1:4000	A4	s. 83
Helsingin Vanhakaupunki v. 1842. Osa H. Gyldenin kartasta Karta öfver Helsingforsstad med derunder lydande ägor belägne inom Helsing socken och fögderi af Nylands Län. Helsingin kaupun- ginarkisto/ Kiinteistöviraston kaupunki- mittausosasto. Historialliset yleiskar- tat. L 172 (32).	1:4000	A4	s. 84
Helsingin Vanhakaupunki v. 1877. Yhdis- telmäkartta tuntemattoman tekijän v. 1877 piirtämästä kartasta Karta öfver Villorne No 1 och Ånäs och Forsby samt villorne No 5, 6 och 7 invid Helsingfors stad ja Nybergin ja Reuterin vuoden 1877 kartasta Karta öfver Willan No 3 Anneberg invid Helsingfors. Helsingin kaupunginarkisto/ Kiinteistöviraston kaupunkimittausosasto. L 180, 26. kaupunginosa (1) ja L 180, 23. kaupunginosa (3).	1:4000	A4	s. 85

Helsingin Vanhakaupunki 1920-luvulla korkeussuhteineen. Helsingin kaupunginarkisto/
Ademakaavaosasto. XXIII. kaupunginosa.

1:4000 A4 s. 86

Vuoden 1877 kartta sijoitettuna nykyisen
kartan päälle

1:2000 A4 s. 87

LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ NEGATIIVEISTÄ JA KUVISTA

- f. 270 000-003 Kuvat 1-4. Vuoden 1988 tutkimusalue sijaitsee kuvan vasemmassa reunassa olevan Helsingin kaupungin energialaitoksen ja oikeassa reunassa olevan entisen vesitubiinilaitoksen välissä. Taustalla näkyy Hämeentien länsipuolella Kellomäen rinteillä sijaitsevia asuinrakennuksia. Kuva idästä Kuninkaankartanonsaarelta.
- f. 270 007 Kuva 5. Tutkimusalue kuvattuna kaakosta. Kuvan oikeassa reunassa Vanhankaupunginkoski ja Kuninkaankartanonsaari.
- f. 270 004 Kuva 6. Tutkimusalueen eteläosa. Kuvan oikeassa reunassa on Hämeentielle Tekniikan museolle johtava tie ja vasemmalla rantaan johtava tie. Koeojat 1-3 sijaitsivat kuvan alueella.
- f. 270 005-006 Kuvat 7-8. Tutkimusalueen pohjoisosa. Vasemmalla koski ja oikealla Hämeentie. Rakennus on Tekniikan museon hallussa oleva entinen kaupungin mylly (lop. 1915). Kuvassa näkyvät myllylle johtavat ajoluiskat. Koeoja 4 sijaitsi myllyn takana ja koeoja 5 myllyn pohjoispuolisella tasanteella. Kuva pohjoisesta.
- f. 270 008 Kuva 9. Entisten myllyn ja vesiturbiinilaitoksen välinen alue. Koeoja 5 sijaitsi alatasanteella. Kuva idästä.
- f. 270 037 Kuva 10. Kaivaukset käynnissä tutkimusalueen eteläosassa. Kuva idästä.
- f. 270 038 Kuva 11. Kaivaukset käynnissä tutkimusalueen pohjoisosassa. Kuva idästä.
- f. 270 009 Kuva 12. Koeoja 1 (x=23449) paalutettuna. Kuva lännestä.
- f. 270 010 Kuva 13. Koeoja 1, taso 1. Kuva lännestä.
- f. 270 011 Kuva 14. Koeoja 1, taso 1. Hiekkaista kivi-täytettä koeojan itäpäässä heti turvekerroksen alla. Kuva luoteesta.
- f. 270 016 Kuva 15. Koeoja 1, taso 2. Kuva idästä.
- f. 270 014 Kuva 16. Koeoja 1, taso 2. Koeojan länsipäässä ollut kaatunut verkkoaita. Kuva idästä.
- f. 270 015 Kuva 17. Koeoja 1, taso 2. Rautainen astia tumman hiili-hiekkakerroksen keskellä. Kuva idästä.
- f. 270 020 Kuva 18. Koeoja 1, taso 3. Kuva idästä.
- f. 270 019 Kuva 19. Koeoja 1, taso 3. Rakennuksen perusts ruuduissa 23499/51750-752. Kuva lännestä.

- f. 270 025 Kuva 20. Koeoja 1, taso 4. Kuva idästä.
- f. 270 026 Kuva 21. Koeoja 1, taso 4. Rakennuksen perusta. Kuva idästä.
- f. 270 028 Kuva 22. Koeoja 1, taso 4. Rakennuksen tiilimuurin ja sitä vastaan olevat rakenteet. Kuva ylhäältä.
- f. 270 031 Kuva 23. Koeoja 1, taso 5. Kuva idästä.
- f. 270 032 Kuva 24. Koeoja 1, taso 5. Rakennuksen perusta. Kuva idästä.
- f. 270 033-034 Kuvat 25-26. Koeoja 1, taso 5. Tiilimuurin ympäristö. Kuva ylhäältä pohjoisesta.
- f. 270 044 Kuva 27. Koeoja 1, taso 6. Kuva idästä.
- f. 270 045 Kuva 28. Koeoja 1, taso 6. Rakennuksen perusta. Kuva idästä.
- f. 270 046 Kuva 29. Koeoja 1, taso 6. Tiilimuurin ympäristö. Kuva ylhäältä.
- f. 270 052 Kuva 30. Koeoja 1, taso 7. Tiilimuurin ympäristö. Kuva idästä.
- f. 270 054 Kuva 31. Koeoja 1, taso 8. Rakennuksen perustan lautakerros. Kuva idästä.
- f. 270 055 Kuva 32. Koeoja 1, taso 8. Rakennuksen lautakerrosta. Kuva ylhäältä.
- f. 270 059 Kuva 33. Koeoja 1, taso 9. Rakennuksen lautakerrosta. Kuva idästä.
- f. 270 060 Kuva 34. Koeoja 1, taso 9. Rakennuksen lautakerrosta. Kuva ylhäältä.
- f. 270 062-063 Kuvat 35-36. Koeoja 1, taso 10. Kuva ylhäältä.
- f. 270 065 Kuva 37. Koeoja 1, taso 11. Kuva idästä.
- f. 270 072 Kuva 38. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51738-744. Kuva kaakosta.
- f. 270 073 Kuva 39. Koeoja 1:n profiili, ruudusta 51738 itäänpäin. Kuva lounaasta.
- f. 270 071 Kuva 40. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51744-749. Kuva kaakosta.
- f. 270 069-070 Kuvat 41-42. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51750-753. Kuva etelästä.

- f. 270 076-077 Kuvat 43-44. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51754-756. Kuva etelästä.
- f. 270 078-079 Kuvat 45-46. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51757-765. Kuva etelästä.
- f. 270 017 Kuva 47. Koeoja 2 paalutettuna. Kuva lännestä.
- f. 270 021 Kuva 48. Koeoja 2, taso 1. Kuva idästä.
- f. 270 022 Kuva 49. Koeoja 2, taso 2. Kuva idästä.
- f. 270 027 Kuva 50. Koeoja 2, taso 3. Kuva lännestä.
- f. 270 029 Kuva 51. Koeoja 2, taso 4. Kuva idästä.
- f. 270 030 Kuva 52. Koeoja 2, taso 5. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
- f. 270 039 Kuva 53. Koeoja 2, taso 6. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
- f. 270 040 Kuva 54. Koeoja 2, taso 6. Koeojan itäpää. Kuva idästä.
- f. 270 047 Kuva 55. Koeoja 2, taso 7. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
- f. 270 048 Kuva 56. Koeoja 2, taso 7. Koeojan itäpää. Kuva lännestä.
- f. 270 053 Kuva 57. Koeoja 2, taso 8. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
- f. 270 056 Kuva 58. Koeoja 2, taso 8. Koeojan itäpää. Kuva idästä.
- f. 270 057 Kuva 59. Koeoja 2, taso 9. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
- f. 270 058 Kuva 60. Koeoja 2, taso 9. Koeojan itäpää. Kuva idästä.
- f. 270 061 Kuva 61. Koeoja 2, taso 10. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
- f. 270 064 Kuva 62. Koeoja 2, taso 11. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
- f. 270 084 Kuva 63. Koeoja 2:n profiili, ruudut 51742-748. Kuva kaakosta.
- f. 270 085 Kuva 64. Koeoja 2:n profiili, ruudut 51750-755. Kuva kaakosta.
- f. 270 086 Kuva 65. Koeoja 2:n profiili, ruudut 51760-763. Kuva kaakosta.

f. 270 023	Kuva 66. Koeoja 3 paalutettuna. Koeojan länsipää. Kuva lännestä.
f. 270 024	Kuva 67. Koeoja 3 paalutettuna. Koeojan itäpää. Kuva idästä.
f. 270 041	Kuva 68. Koeoja 3, taso 4. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
f. 270 042-043	Kuvat 69-70. Koeoja 3:n profiili, ruudut 51742-745. Kuva etelästä.
f. 270 049-051	Kuvat 71-73. Koeoja 3:n profiili, ruudut 51746-755. Kuva etelästä.
f. 270 080	Kuva 74. Koeoja 3:n profiili, ruudut 51760-761. Kuva etelästä.
f. 270 035	Kuva 75. Koeoja 4 paalutettuna. Kuva idästä.
f. 270 066	Kuva 76. Koeoja 4, taso 1. Kuva idästä.
f. 270 068	Kuva 77. Koeoja 4, taso 2. Kuva idästä.
f. 270 081	Kuva 78. Koeoja 4, taso 3. Kuva idästä.
f. 270 087	Kuva 79. Koeoja 4, taso 4. Kuva idästä.
f. 270 090	Kuva 80. Koeoja 4, taso 5. Kuva idästä.
f. 270 092	Kuva 81. Koeoja 4:n profiili, ruudut 51746-750. Kuva kaakosta.
f. 270 093	Kuva 82. Koeoja 4:n profiili, ruudut 51750-755. Kuva kaakosta.
f. 270 036	Kuva 83. Koeoja 5 paalutettuna. Kuva idästä.
f. 270 067	Kuva 84. Koeoja 5, taso 1. Kuva idästä.
f. 270 074	Kuva 85. Koeoja 5, taso 2. Kuva idästä.
f. 270 075	Kuva 86. Koeoja 5, taso 2. Länsipään rakenteet. Kuva lännestä.
f. 270 082	Kuva 87. Koeoja 5, taso 3. Kuva idästä.
f. 270 083	Kuva 88. Koeoja 5, taso 3. Kuva ylhäältä lännestä.
f. 270 088	Kuva 89. Koeoja 5, taso 4. Kuva idästä.
f. 270 089	Kuva 90. Koeoja 5, taso 4. Kuva ylhäältä lännestä.
f. 270 091	Kuva 91. Koeoja 5, taso 5. Kuva idästä.
f. 270 094	Kuva 92. Koeoja 5, taso 6. Kuva idästä.

- f. 270 095-096 Kuvat 93-94. Koeoja 5:n profiili, ruudut 51739-743. Kuva etelästä.
- f. 270 097-098 Kuvat 95-96. Koeoja 5:n profiili, ruudut 51743-747. Kuva etelästä.
- f. 270 100-101 Kuvat 97-98. Koeoja 5:n profiili, ruudut 51748-751. Kuva etelästä.
- f. 270 102 Kuva 99. Koeoja 5:n länsipää. Kuva lännestä.
- f. 270 103 Kuva 100. Koeoja 5:n länsipää. Kuva idästä.
- f. 270 104-105 Kuva 101-102. Koeoja 5:n länsipään rakenteen pohjoissivu. Kuva luoteesta.
- f. 270 099 Kuva 103. Koeoja 5:n länsiosan rakenteen itäseinä. Kuva idästä.
- f. 270 012 Kuva 104. Koeoja 1:tä kaivetaan.
- f. 270 013 Kuva 105. Satamalaitoksen mittaryhmä työssä.
- f. 270 018 Kuva 106. Koeoja 1:tä kaivetaan.

Kuva 107. Helsingin Vanhankaupunginkoski. Magnus von Wrightin akvarelli putouksesta ja myllyrakennuksista v. 1841. Kuva: Helsingin kaupunginmuseo.

Kuva 108. Vanhankaupunginranta 1880-luvun lopulla. Kuvan vasemmalta reunalta: Handolinin värjäämö nykyisen energialaitoksen kohdalla, asuin- ja varstorakennuksia, mylly v:lta 1884 ja sen takana Helsingin vesilaitoksen vesiturbiinilaitos v:lta 1876. Kuninkaankartanonsaarella sijaitsee Nordlinin, sittemmin Lindströmin, pesula. Kuva: F.A.V. Hjertzell/Helsingin kaupunginmuseo.

Kuva 109. Vanhankaupunginranta vuosisadan vaihteessa. Tutkimusalueelta on purettu rakennuksia ja ranta on pengeretty edellisen kuvanottohetken jälkeen. Myllyn eteläpuolelle on rakennettu jääkellari. Kuva: Atelier Apollos/Helsingin kaupunginmuseo.

Kuva 110. Vanhankaupunginranta myllyn kohdalla vuosisadan vaihteessa. Oikealla on v. 1884 valmistunut tiilinen mylly ja sen takana Vantaanjoesta nostetun jään säilyttämiseen tarkoitettu jääkellari. Taustalla Handolinin värjäämö. Kuva pohjoisesta. Kuva: C. Hausen/Helsingin kaupunginmuseo.

Kuva 111. Ilmakuva Vanhastakaupungista 1930-luvun alussa. Kuva kaakosta. Kuva: Oy Sääski/Helsingin kaupunginmuseo.

Kuva 112. Ilmakuva tutkimusalueesta v. 1932. Energialaitoksen tontilla Hämeentien varrella nykyisin purettuja puurakennuksia ja niiden oikealla puolen aiemmin puretun rakennuksen perusta. Kuvassa näkyvät myös nykyisen Tekniikan museon tontille vievän tien itäpennerrystä ja aitaa sekä pienien vajojen kohdalla 1920-luvun täytemaata. Kuva etelästä. Kuva: P.J. Bögelund/Helsingin kaupunginmuseo.

LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ DIAPOSITIIVEISTA

Helsinki, Vanhakaupunki 1988:

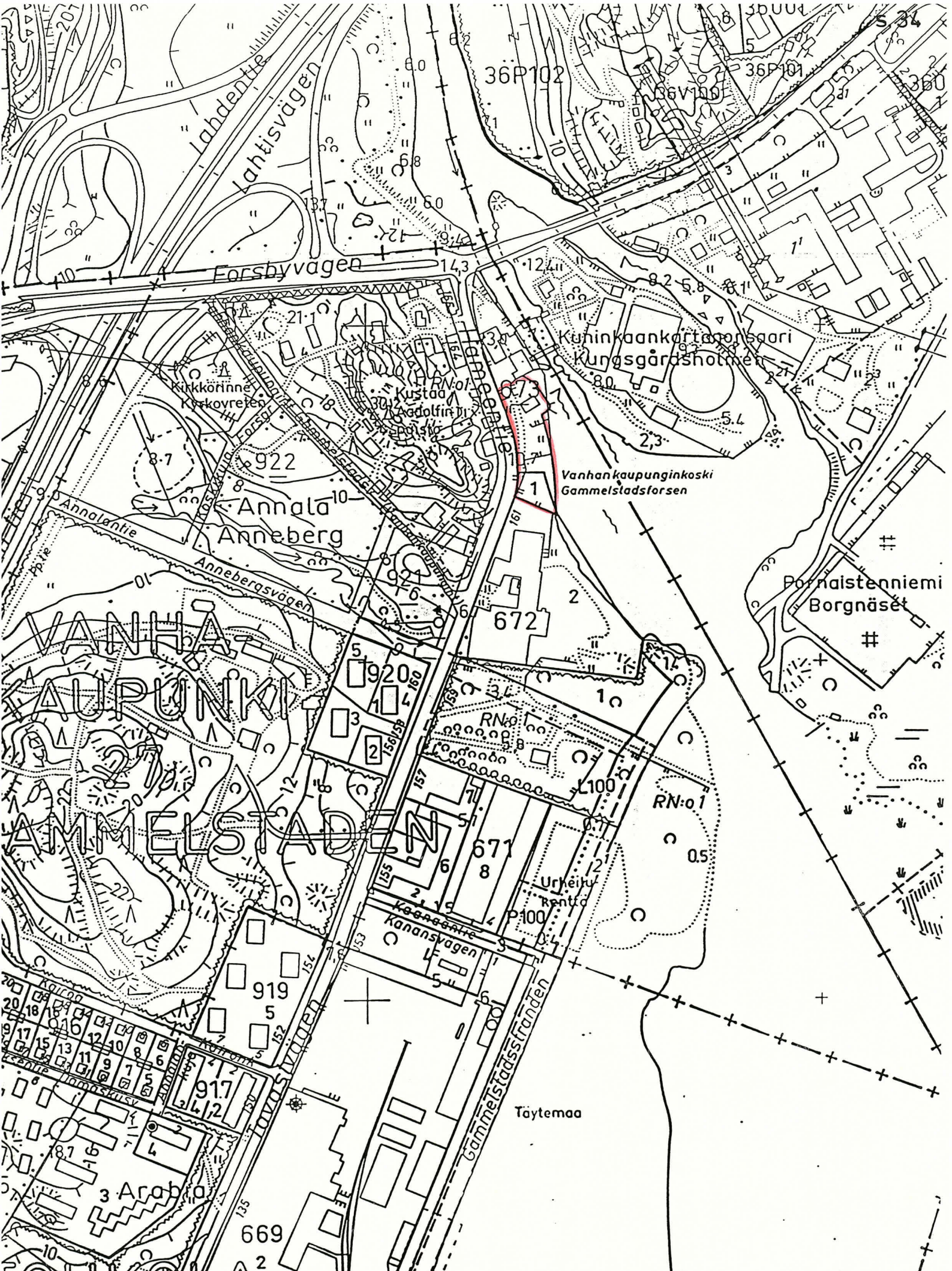
1. Yleiskuva idästä.
2. Yleiskuva idästä.
3. Yleiskuva kaakosta.
4. Yleiskuva myllyn kohdalta. Kuva idästä.
5. Yleiskuva pohjoisesta.
6. Yleiskuva etelästä.
7. Yleiskuva etelästä.
8. Tutkimusalueelle Hämeentielle johtava tie. Kuva etelästä.
9. Tutkimusalueen eteläosaan johtava tie. Kuva pohjoisesta.
10. Tutkimusalueen eteläosaa. Kuva lännestä.
11. Tutkimusalueen eteläosa kuvattuna kaakosta.
12. Tutkimusalueen eteläosa kuvattuna etelästä.
13. Tutkimusalueen eteläosa kuvattuna pohjoisesta.
14. Tutkimusalueen pohjoisosa kuvattuna pohjoisesta.
15. Yleiskuva kaivauksista. Kuva idästä.
16. Yleiskuva kaivauksista. Koeoja 1:n kohta. Kuva idästä.
17. Yleiskuva kaivauksista. Koeojien 2 ja 3 kohta. Kuva idästä.
18. Yleiskuva kaivauksista. Tielevennyksen kohta. Kuva idästä.
19. Yleiskuva kaivauksista. Koeojien 4 ja 5 kohta. Kuva idästä.
20. Koeoja 1 paalutettuna. Kuva lännestä.
21. Koeoja 1 paalutettuna. Kuva idästä.
22. Koeoja 1, taso 0. Kuva lännestä.
23. Koeoja 1, taso 0. Kuva idästä.
24. Koeoja 1, taso 1. Kuva lännestä.
25. Koeoja 1, taso 1. Kuva idästä.
26. Koeoja 1, taso 1. Kuva luoteesta.
27. Koeoja 1, taso 2. Kuva lännestä.
28. Koeoja 1:n keskiosa, taso 2. Kuva lännestä.
29. Koeoja 1, taso 2. Kuva lännestä.
30. Koeoja 1, taso 2. Metallia. Kuva idästä.
31. Koeoja 1, taso 2. Verkkoaita koeojan länsipäässä. Kuva idästä.
32. Koeoja 1, taso 3. Kuva lännestä.
33. Koeoja 1, taso 3. Rakennuksen perusta. Kuva lännestä.
34. Koeoja 1, taso 3. Tiilimuurin kohta. Kuva ylhäältä.
35. Koeoja 1, taso 3. Kuva idästä.
36. Koeoja 1, taso 3. Rakennus. Kuva idästä.
37. Koeoja 1, taso 4. Kuva lännestä.
38. Koeoja 1, taso 4. Kivikehä ? Kuva pohjoisesta.
39. Koeoja 1, taso 4. Kuva lännestä.
40. Koeoja 1, taso 4. Rakennus. Kuva lännestä.
41. Koeoja 1, taso 4. Tiilimuurin ympäristö. Kuva ylhäältä.
42. Koeoja 1, taso 4. Tiilimuri. Kuva idästä.
43. Koeoja 1, taso 4. Kuva idästä.
44. Koeoja 1, taso 4. Rakennus. Kuva idästä.
45. Koeoja 1, taso 4. Rakennus. Kuva idästä.
46. Koeoja 1, taso 5. Kuva lännestä.
47. Koeoja 1, taso 5. Kuva lännestä.
48. Koeoja 1, taso 5. Rakennus. Kuva lännestä.
49. Koeoja 1, taso 5. Kuva idästä.
50. Koeoja 1, taso 5. Tiilimuurin ympäristö. Kuva ylhäältä.
51. Koeoja 1, taso 5. Tiilimuri. Kuva ylhäältä.
52. Koeoja 1, taso 5. Rakennus. Kuva ylhäältä.
53. Koeoja 1, taso 5. Rakennus. Kuva idästä.

54. Koeoja 1, taso 6. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
55. Koeoja 1, taso 6. Koeojan keskiosa. Kuva lännestä.
56. Koeoja 1, taso 6. Tiilimuuri. Kuva ylhäältä.
57. Koeoja 1, taso 6. Rakennuksen itäosa. Kuva ylhäältä.
58. Koeoja 1, taso 6. Kuva idästä.
59. Koeoja 1, taso 6. Rakennus. Kuva idästä.
60. Koeoja 1, taso 7. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
61. Koeoja 1, taso 7. Rakennus. Kuva idästä.
62. Koeoja 1, taso 7. Tiilimuuri. Kuva idästä.
63. Koeoja 1, taso 7. Tiilimuuri. Kuva idästä.
64. Koeoja 1, taso 7. Rakennuksen itäosa. Kuva ylhäältä.
65. Koeoja 1, taso 8. Länsipää. Kuva ylhäältä.
66. Koeoja 1, taso 8. Rakennus. Kuva idästä.
67. Koeoja 1, taso 8. Rakennuksen lattia. Kuva ylhäältä.
68. Koeoja 1, taso 8. Rakennus. Kuva ylhäältä.
69. Koeoja 1, taso 9. Rakennus. Kuva lännestä.
70. Koeoja 1, taso 9. Rakennus. Kuva ylhäältä.
71. Koeoja 1, taso 9. Rakennus. Kuva ylhäältä.
72. Koeoja 1, taso 9. Kuva idästä.
73. Koeoja 1, taso 10. Rakennus. Kuva ylhäältä.
74. Koeoja 1, taso 11. Tiilimuuri. Kuva idästä.
75. Koeoja 1:n profiili, ruutu 51738-739. Kuva etelästä.
76. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51740-741. Kuva etelästä.
77. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51742-743. Kuva etelästä.
78. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51744-745. Kuva etelästä.
79. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51746-747. Kuva etelästä.
80. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51747-748. Kuva kaakosta.
81. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51748-749. Kuva etelästä.
82. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51750-751. Kuva etelästä.
83. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51752-753. Kuva lounaasta.
84. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51752-753. Kuva etelästä.
85. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51754-755. Kuva etelästä.
86. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51755-756. Kuva etelästä.
87. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51757-759. Kuva kaakosta.
88. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51759-765. Kuva lounaasta.
89. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51738-744. Kuva kaakosta.
90. Koeoja 1:n profiili, ruudusta 51738 itäänpäin. Kuva lounaasta.
91. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51744-749. Kuva kaakosta.
92. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51749-752. Kuva lounaasta.
93. Koeoja 2 paalutettuna. Kuva lännestä.
94. Koeoja 2 paalutettuna. Kuva idästä.
95. Koeoja 2, taso 0. Kuva lännestä.
96. Koeoja 2, taso 0. Kuva idästä.
97. Koeoja 2, taso 1. Kuva lännestä.
98. Koeoja 2, taso 1. Kuva idästä.
99. Koeoja 2, taso 1. Kuva idästä.
100. Koeoja 2, taso 2. Kuva lännestä.
101. Koeoja 2, taso 2. Kuva idästä.
102. Koeoja 2, taso 3. Kuva lännestä.
103. Koeoja 2, taso 3. Kuva idästä.
104. Koeoja 2, taso 4. Kuva idästä.
105. Koeoja 2, taso 5. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
106. Koeoja 2, taso 5. Kuva lännestä.
107. Koeoja 2, taso 5. Kuva idästä.
108. Koeoja 2, taso 6. Kuva lännestä.
109. Koeoja 2, taso 6. Koeojan länsipää. Kuva lännestä.
110. Koeoja 2, taso 6. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
111. Koeoja 2, taso 6. Ruutu 23463/51747. Kuva idästä.

112. Koeoja 2, taso 6. Kuva idästä.
113. Koeoja 2, taso 7. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
114. Koeoja 2, taso 7. Koeojan länsipää. Kuva kaakosta.
115. Koeoja 2, taso 7. Koeojan itäpää. Kuva lännestä.
116. Koeoja 2, taso 7. Koeojan itäpää. Kuva idästä.
117. Koeoja 2, taso 8. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
118. Koeoja 2. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
119. Koeoja 2, taso 9. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
120. Koeoja 2, taso 9. Koeojan itäpää. Kuva idästä.
121. Koeoja 2, taso 10. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
122. Koeoja 2, taso 11. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
123. Koeoja 2, taso 11. Koeojan länsipää. Kuva ylhäältä.
124. Koeoja 2:n profiili, ruudut 51742-743. Kuva etelästä.
125. Koeoja 2:n profiili, ruudut 51743-745. Kuva lounaasta.
126. Koeoja 2:n profiili, ruudut 51744-745. Kuva etelästä.
127. Koeoja 2:n profiili, ruudut 51746-747. Kuva etelästä.
128. Koeoja 2:n profiili, ruudut 51748-749. Kuva etelästä.
129. Koeoja 2:n profiili, ruudut 51750-751. Kuva etelästä.
130. Koeoja 2:n profiili, ruudut 51752-753. Kuva etelästä.
131. Koeoja 2:n profiili, ruudut 51754-755. Kuva etelästä.
132. Koeoja 2:n profiili, ruudut 51756-757. Kuva etelästä.
133. Koeoja 2:n profiili, ruudut 51758-759. Kuva etelästä.
134. Koeoja 2:n profiili, ruudut 51760-761. Kuva etelästä.
135. Koeoja 2:n profiili, ruudut 51762-763. Kuva etelästä.
136. Koeoja 2:n profiili, ruudut 51742-748. Kuva kaakosta.
137. Koeoja 2:n profiili, ruudut 51750-755. Kuva kaakosta.
138. Koeoja 2:n profiili, ruudut 51760-763. Kuva kaakosta.
139. Koeoja 2, tiilirakenne ruudussa 23463/51747. Kuva koillisesta.
140. Koeoja 3 paalutettuna. Koeojan länsipää. Kuva lännestä.
141. Koeoja 3 paalutettuna. Koeojan itäpää. Kuva idästä.
142. Koeoja 3, taso 0. Kuva lännestä.
143. Koeoja 3, taso 0. Koeojan itäpää. Kuva idästä.
144. Koeoja 3, taso 1. Koeojan länsipää. Kuva lännestä.
145. Koeoja 3, taso 1. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
146. Koeoja 3, taso 1. Koeojan itäpää. Kuva idästä.
147. Koeoja 3, taso 2. Koeojan länsipää. Kuva lännestä.
148. Koeoja 3, taso 2. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
149. Koeoja 3, taso 2. Koeojan keskiosa. Kuva idästä.
150. Koeoja 3, taso 2. Koeojan itäpää. Kuva idästä.
151. Koeoja 3, taso 3. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
152. Koeoja 3, taso 3. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
153. Koeoja 3, taso 3. Koeojan länsipää. Kuva idästä.
154. Koeoja 3, taso 3. Koeojan itäpää. Kuva idästä.
155. Koeoja 3, taso 4. Koeojan itäpää. Kuva idästä.
156. Koeoja 3:n profiili, ruudut 51742-745. Kuva etelästä.
157. Koeoja 3:n profiili, ruudut 51746-749. Kuva kaakosta.
158. Koeoja 3:n profiili, ruudut 51749-752. Kuva etelästä.
159. Koeoja 3:n profiili, ruudut 51751-755. Kuva lounaasta.
160. Koeoja 3:n profiili, ruudut 51760-761. Kuva etelästä.
161. Koeoja 4 paalutettuna. Kuva idästä.
162. Koeoja 4, taso 0. Kuva idästä.
163. Koeoja 4, taso 1. Kuva idästä.
164. Koeoja 4, taso 2. Kuva idästä.
165. Koeoja 4, taso 3. Kuva idästä.
166. Koeoja 4, taso 4. Kuva idästä.
167. Koeoja 4, taso 5. Kuva idästä.
168. Koeoja 4, taso 5. Kuva lännestä.

169. Koeoja 4, taso 7. Kuva lännestä.
170. Koeoja 4, taso 8. Kuva lännestä.
171. Koeoja 4:n profiili, ruudut 51746-750. Kuva kaakosta.
172. Koeoja 4:n profiili, ruudut 51750-755. Kuva kaakosta.
173. Koeoja 4:n profiili, ruudut 51750-751. Kuva etelästä.
174. Koeoja 4:n profiili, ruudut 51752-753. Kuva etelästä.
175. Koeoja 4:n profiili, ruudut 51754-755. Kuva etelästä.
176. Koeoja 5, taso 1. Kuva idästä.
177. Koeoja 5, taso 2. Kuva idästä.
178. Koeoja 5, taso 2. Kuva lännestä.
179. Koeoja 5, taso 3. Kuva idästä.
180. Koeoja 5, taso 3. Kuva lännestä.
181. Koeoja 5, taso 4. Kuva idästä.
182. Koeoja 5, taso 4. Kuva lännestä.
183. Koeoja 5, taso 4. Kuva lännestä.
184. Koeoja 5, taso 5. Kuva idästä.
185. Koeoja 5, taso 5. Kuva lännestä.
186. Koeoja 5, taso 6. Kuva idästä.
187. Koeoja 5, taso 6. Kuva lännestä.
188. Koeoja 5, taso 6. Kuva lännestä.
189. Koeoja 5:n profiili. Ruudut 51739-741. Kuva etelästä.
190. Koeoja 5:n profiili, ruudut 51741-743. Kuva lounaasta.
191. Koeoja 5:n profiili, ruudut 51743-745. Kuva kaakosta.
192. Koeoja 5:n profiili, ruudut 51745-747. Kuva lounaasta.
193. Koeoja 5:n profiili, ruudut 51748-749. Kuva kaakosta.
194. Koeoja 5:n profiili, ruudut 51750-751. Kuva etelästä.
195. Koeoja 5:n länsipää. Rakennus. Kuva lännestä.
196. Koeoja 5:n länsipää. Rakennus. Kuva luoteesta.
197. Koeoja 5:n länsipää. Kuva idästä.
198. Koeoja 5:n länsipää. Kuva kaakosta.
199. Koeoja 5. Rakenteen itäpuoli. Kuva idästä.

Ote Helsingin kaupungin virastokartasta Vi 10 (H5). Mittakaava 1:4000.
Tutkimusalue on rajattu.

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

Markku Heikkinen 1988

Yleiskartta

Mittakaava 1:500

Kp 1 4.04 m mpy

Kp 2 2.00 m mpy

Kp 3 8.04 m mpy

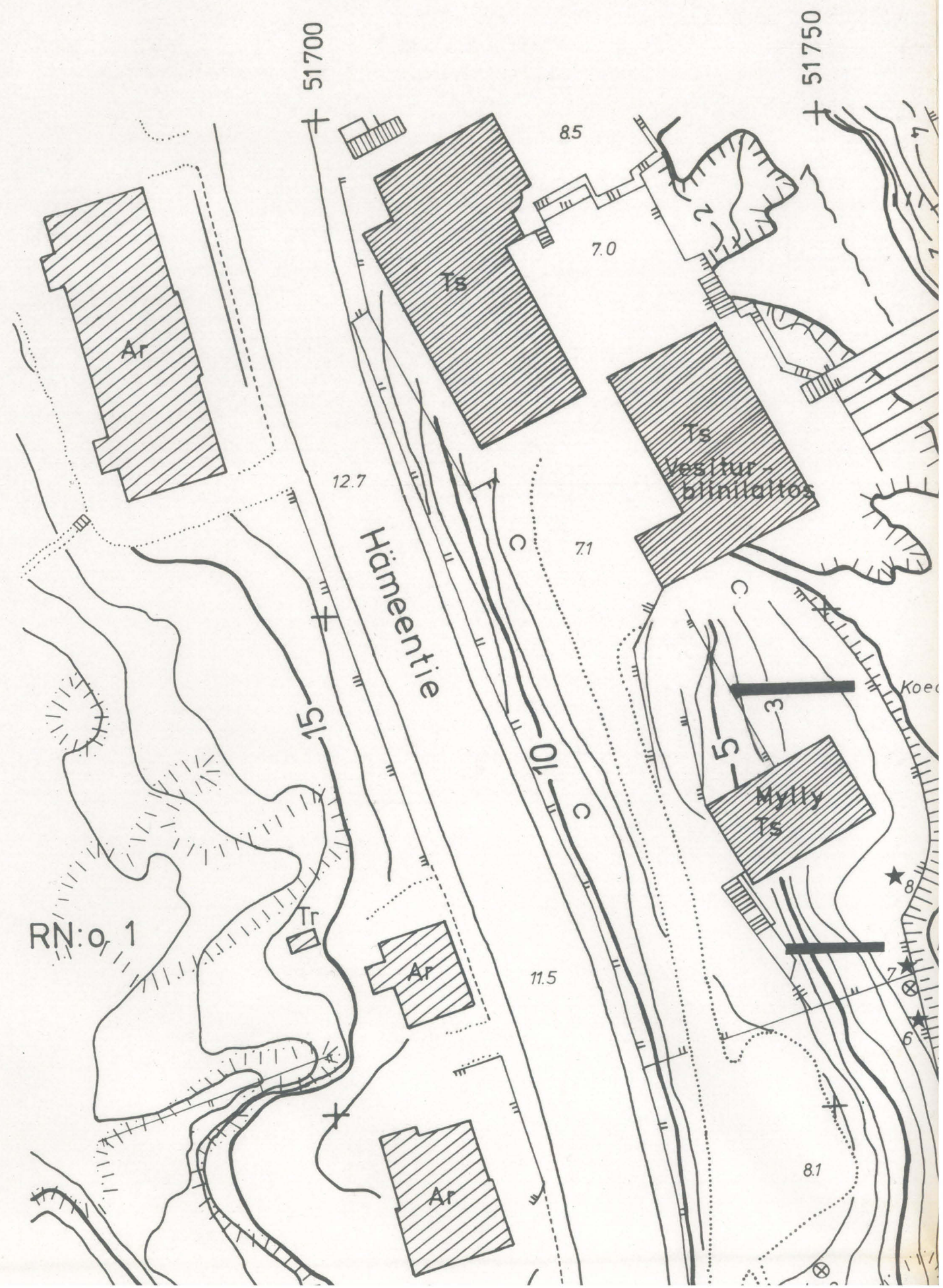
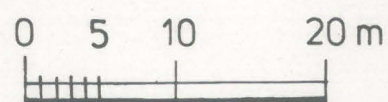
Kp 4 2.29 m mpy

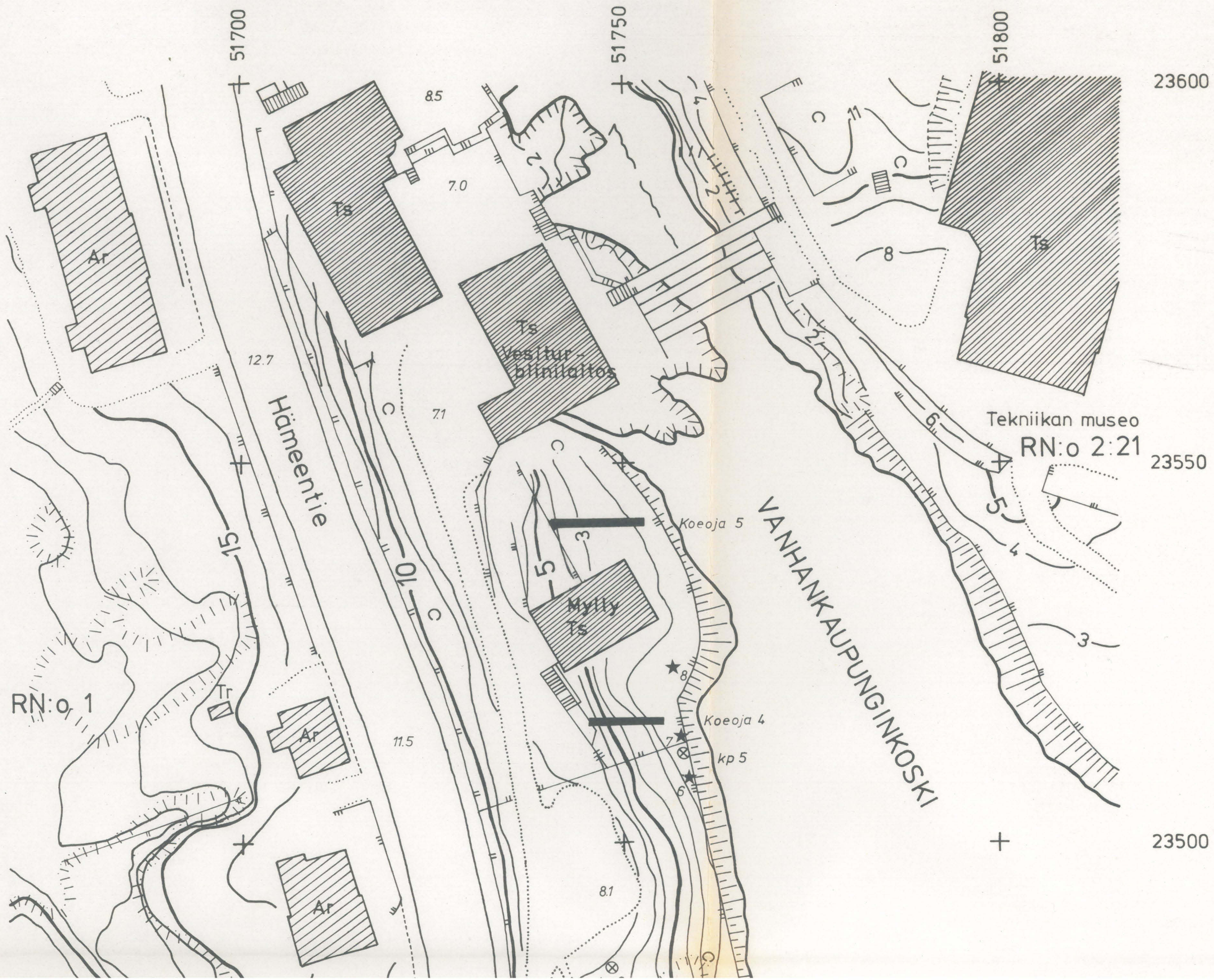
Kp 5 1.52 m mpy

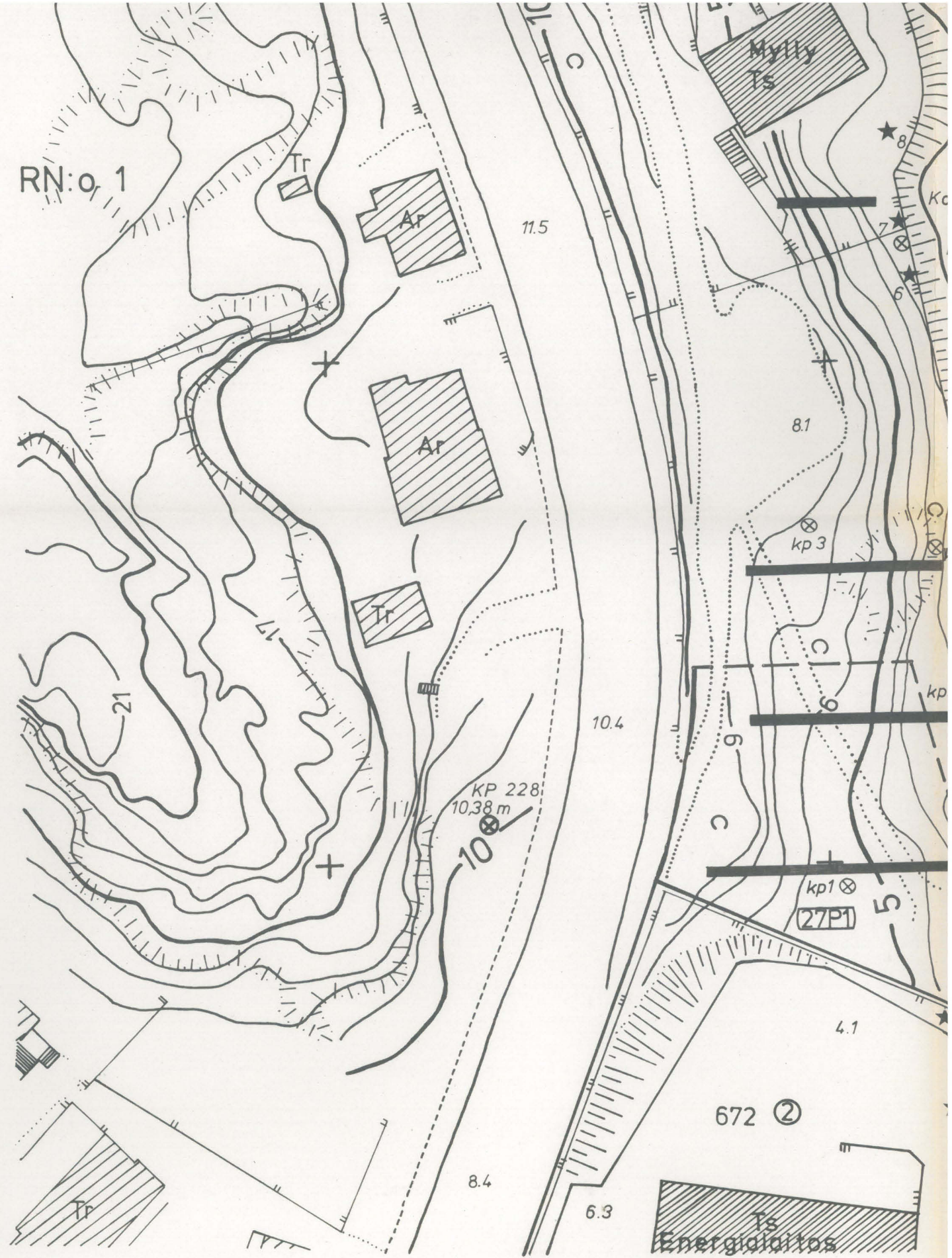
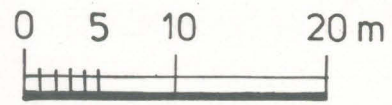
Piirt. M. Heikkinen

■ tutkittu alue

★ maaperäkairaus

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

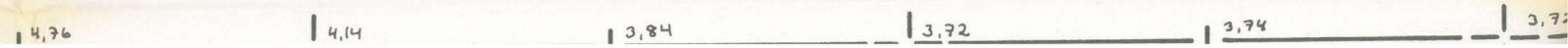
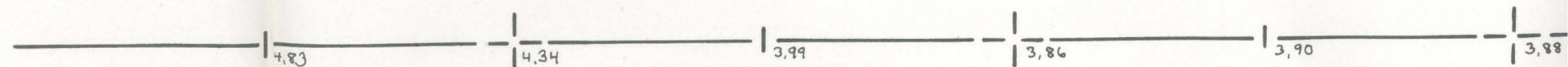
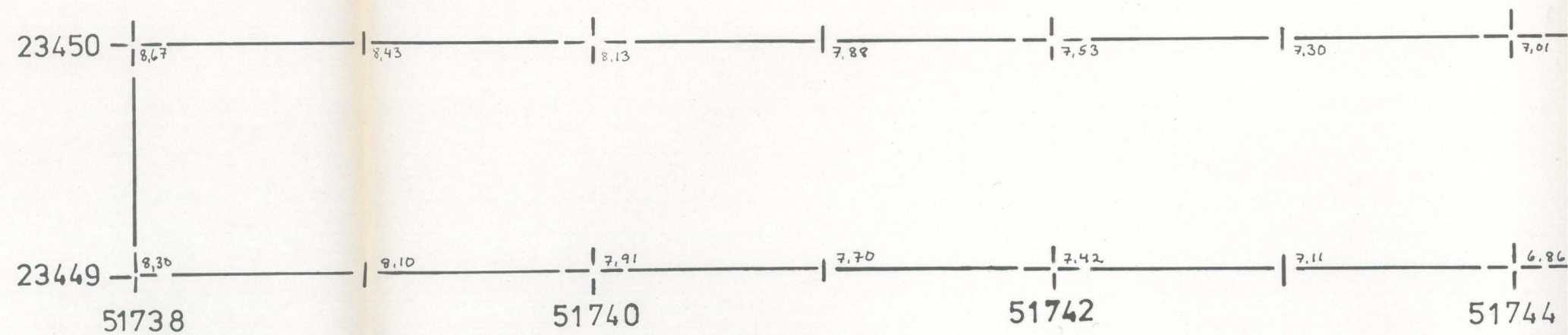
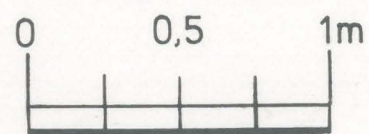
Markku Heikkinen 1988

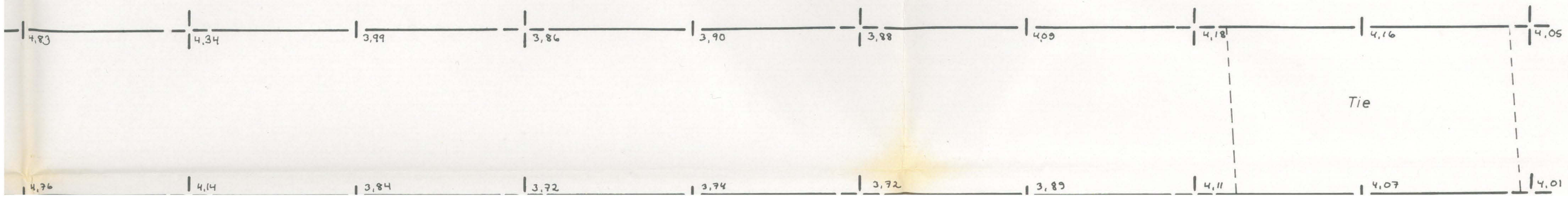
Koeja 1, pinta-aituskartta

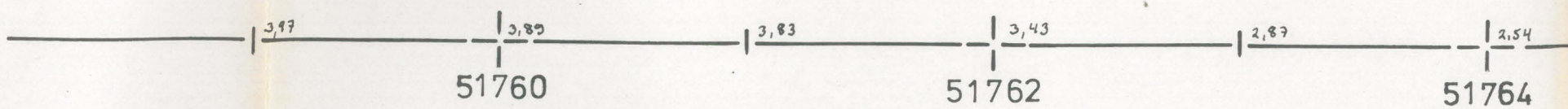
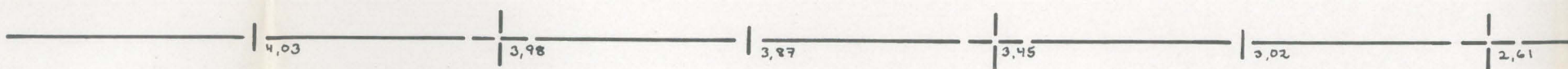
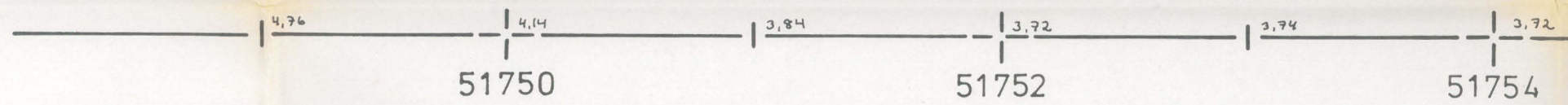
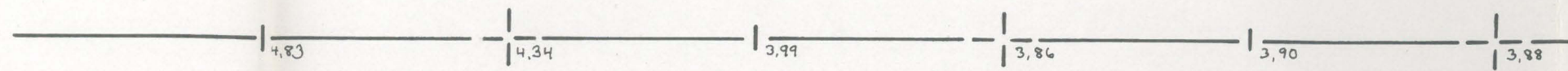
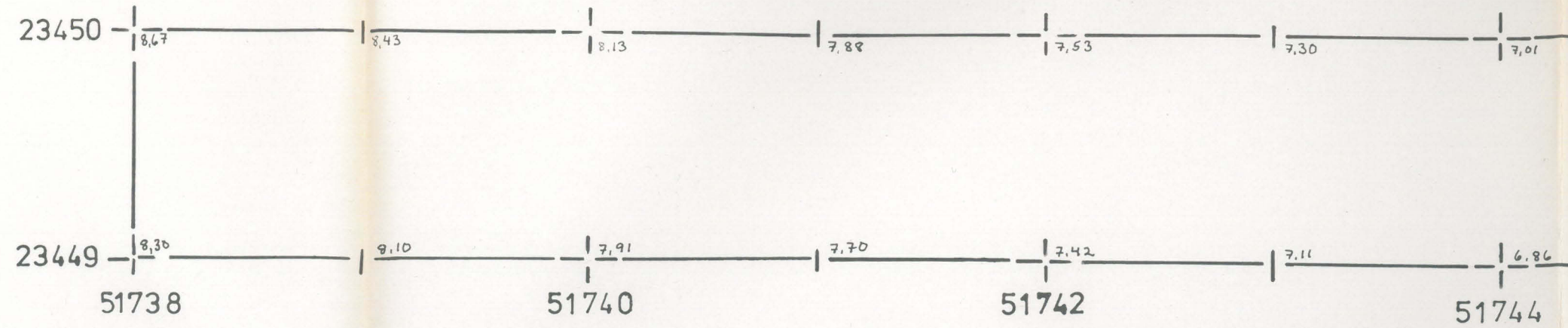
Mittakaava 1:25

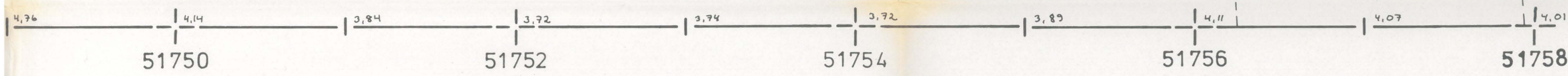
Kiintopiste 1 4,04 m mpy

Piirtäjä Tuija Oksanen 16.5.1988

Tie

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

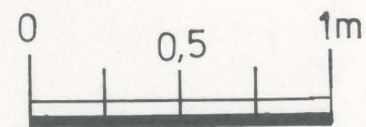
Markku Heikkinen 1988

Koeoja 1, taso 0

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 1 4,04 m mpy

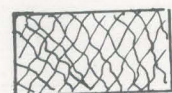
Piirtäjä Tuija Oksanen 17.5.1988

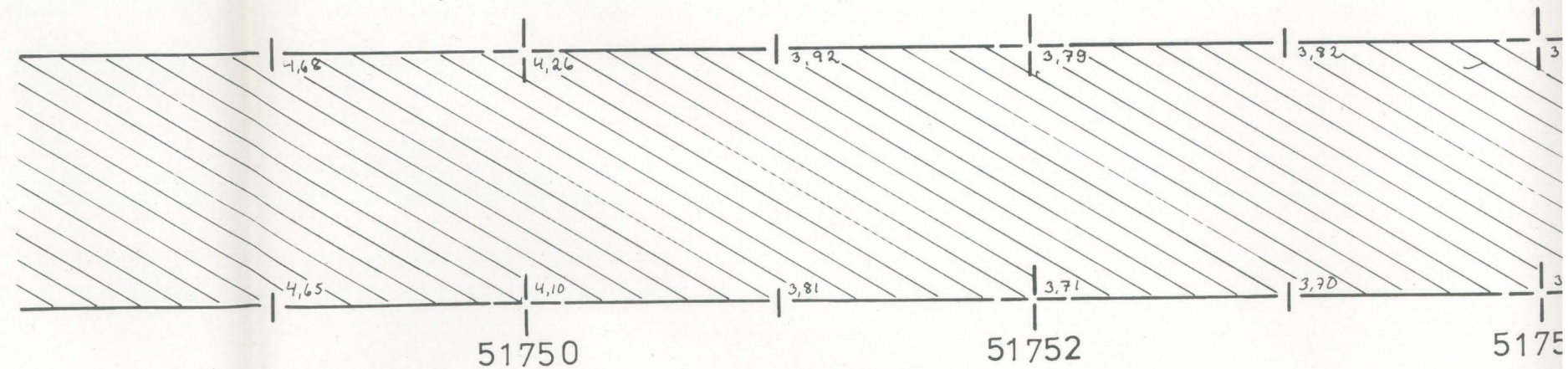
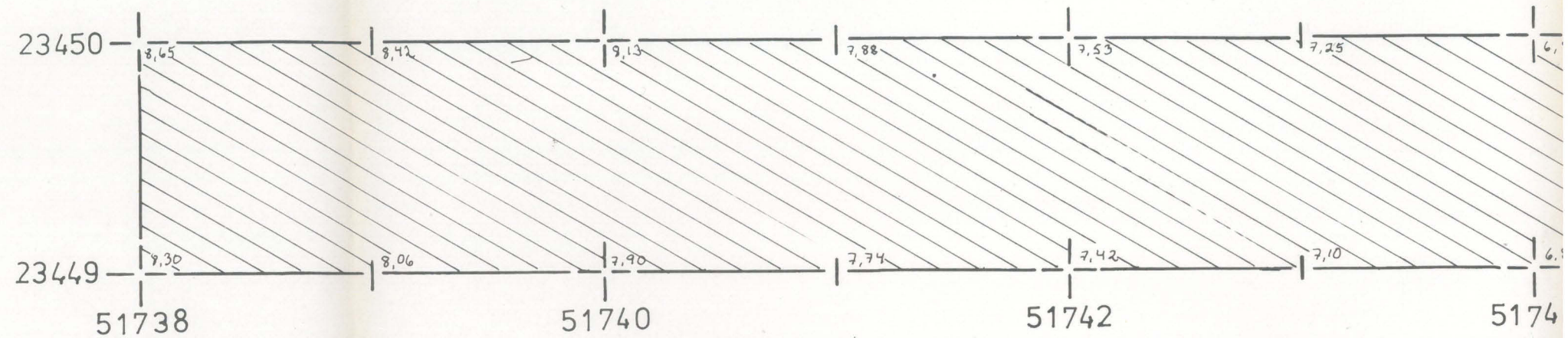
Mullansekainen hiekka

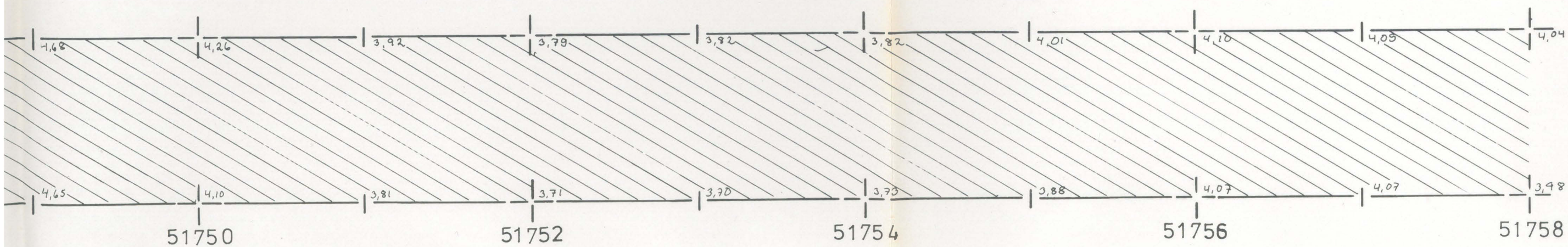
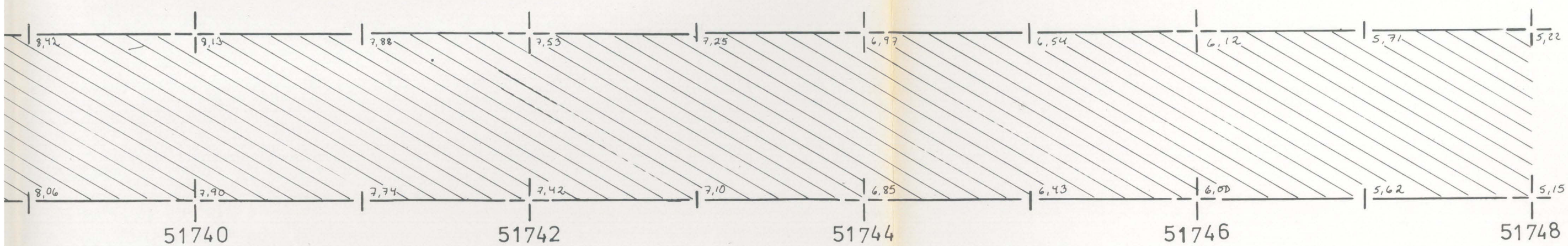

Kivinen hiekkatäyte

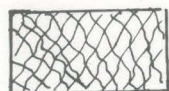
Koksi kerros

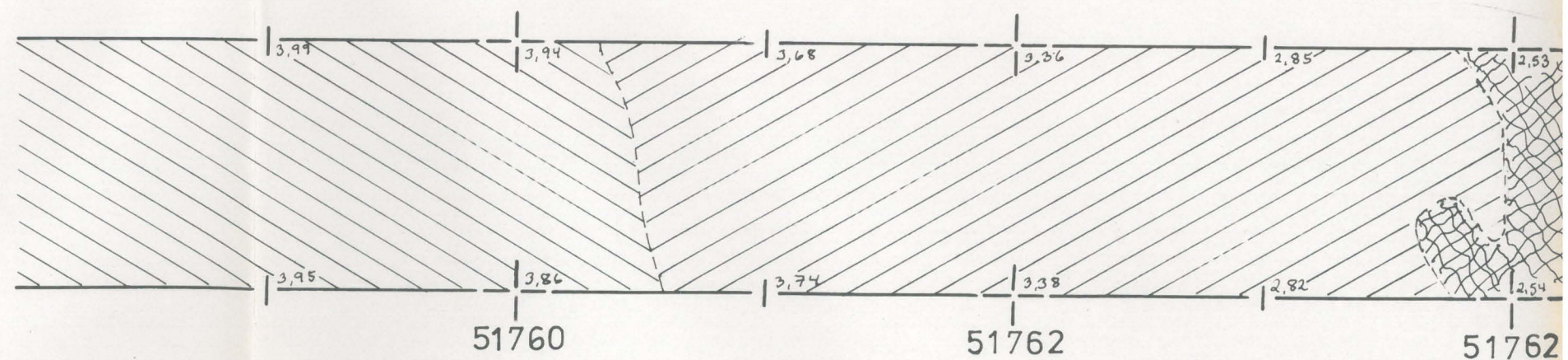
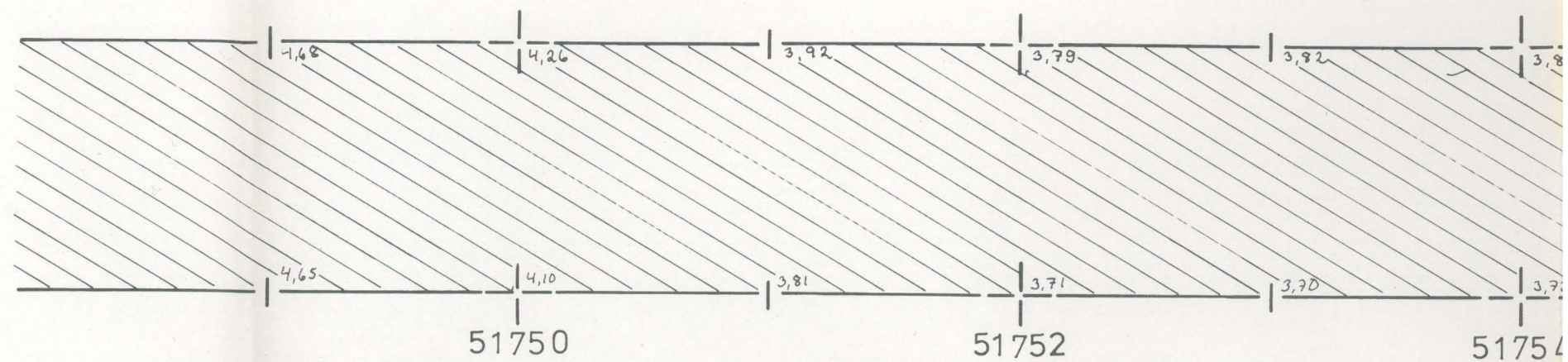
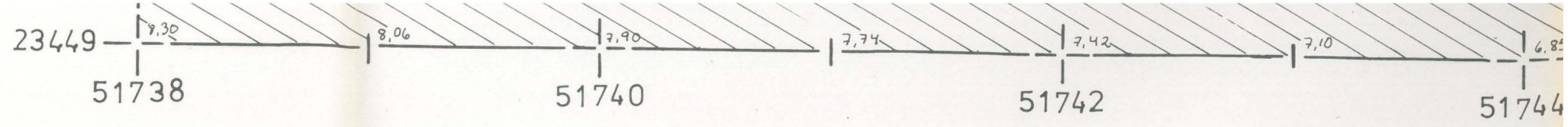

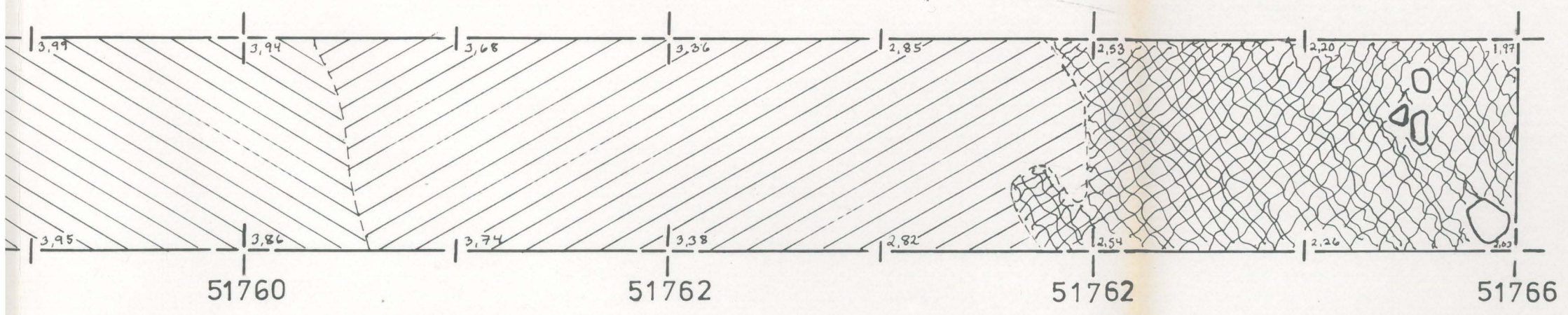
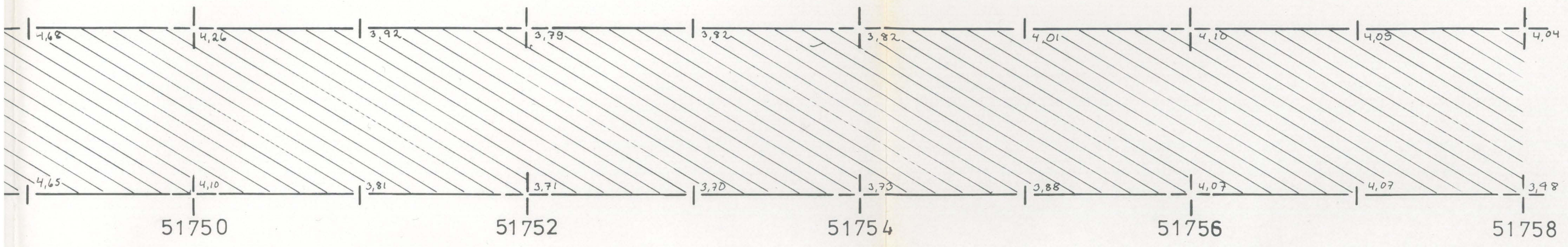
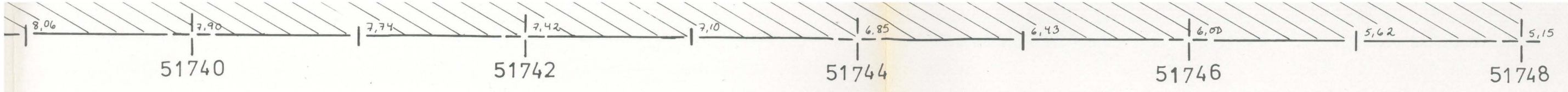

Kivinen hiekkatäyte

Koksikerros

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

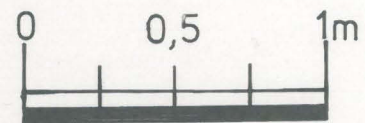
Markku Heikkinen 1988

Koeoja 1, taso 1

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 1 4,04 m mpy

Piirtäjä Tuija Oksanen 18.5.1988

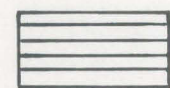
Mullansekainen hiekka

Multa

Hieno vaalea hiekka

Savi

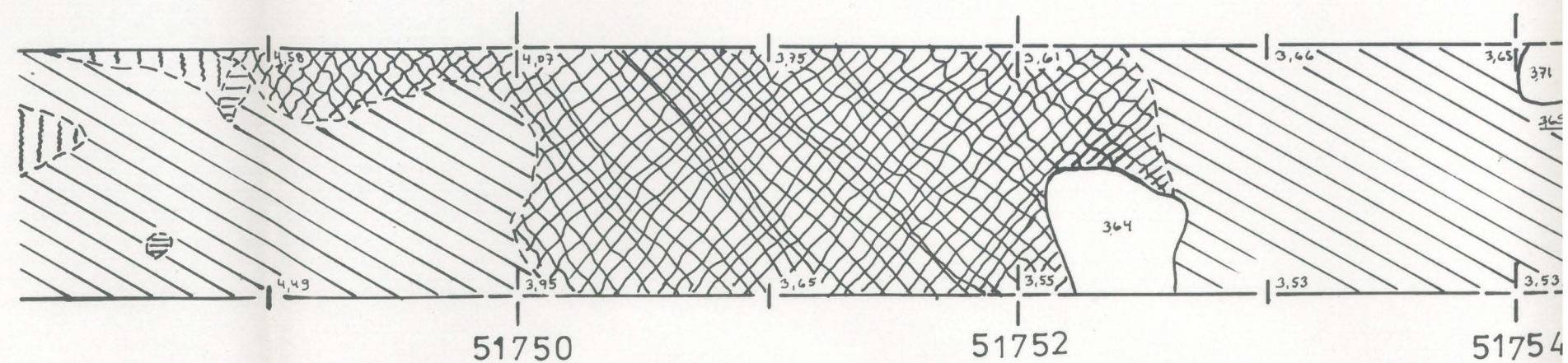
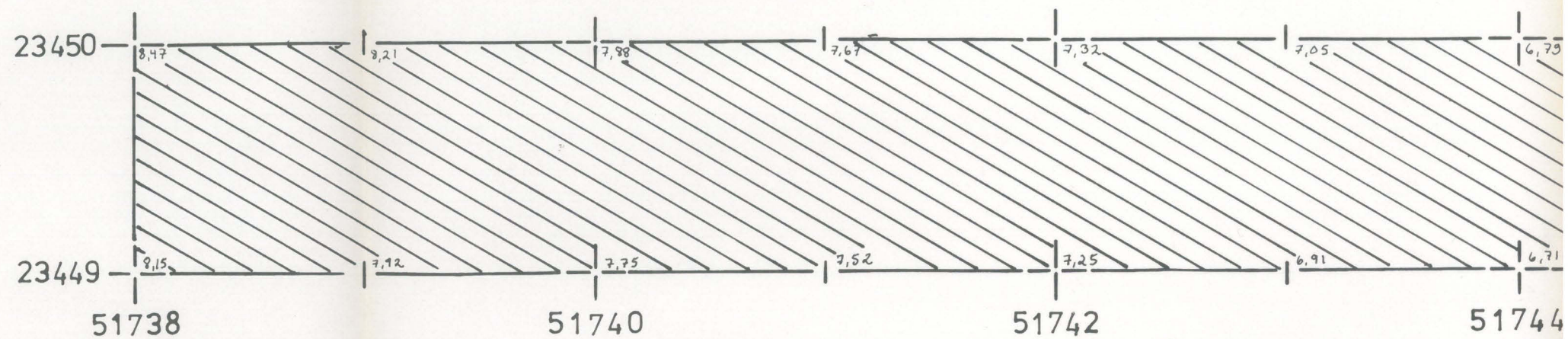
Koksikerros

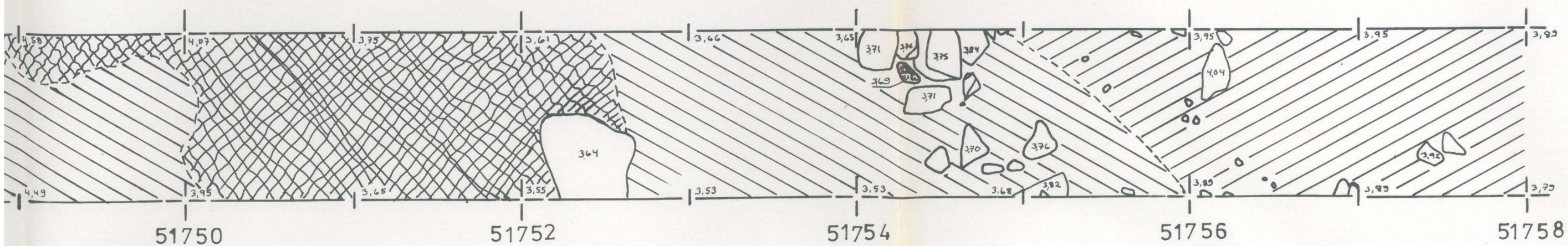
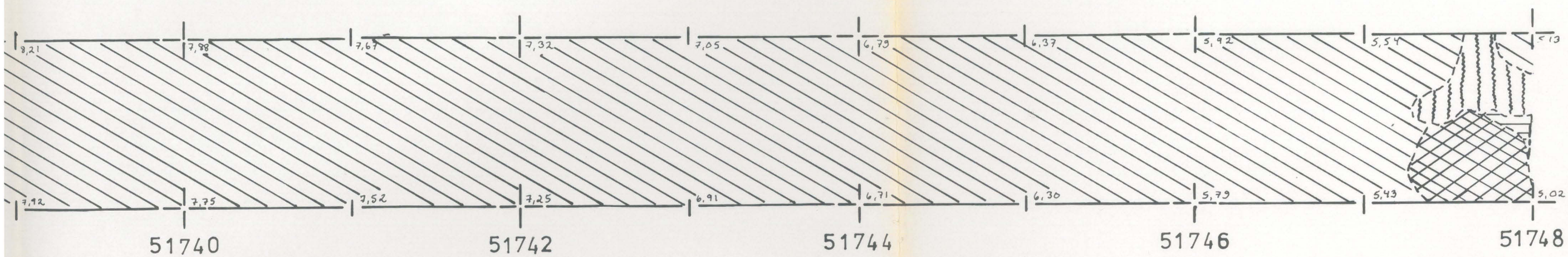

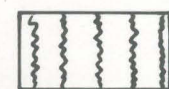
Kivinen hiekkatäyte

Tiili

Multa

Hieno vaalea hiekka

Savi

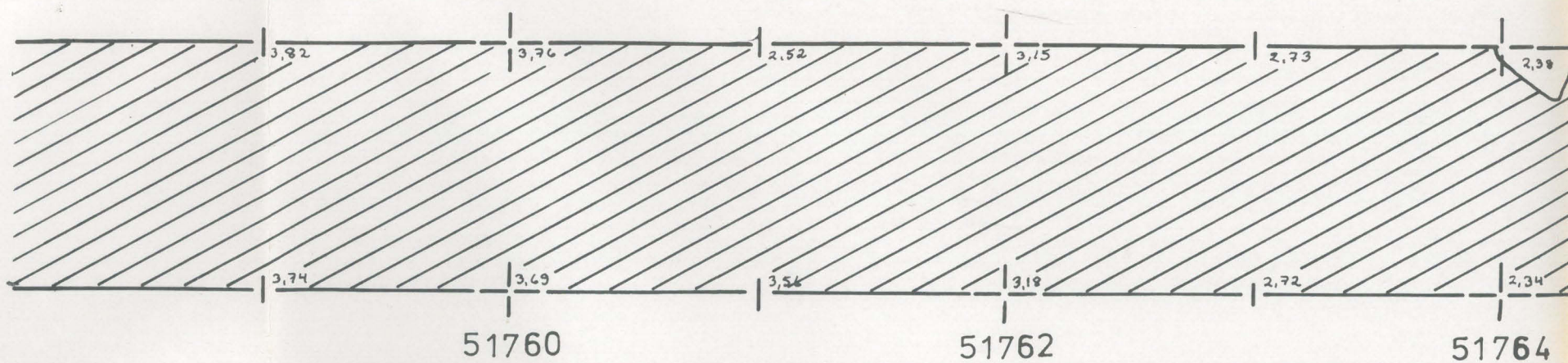
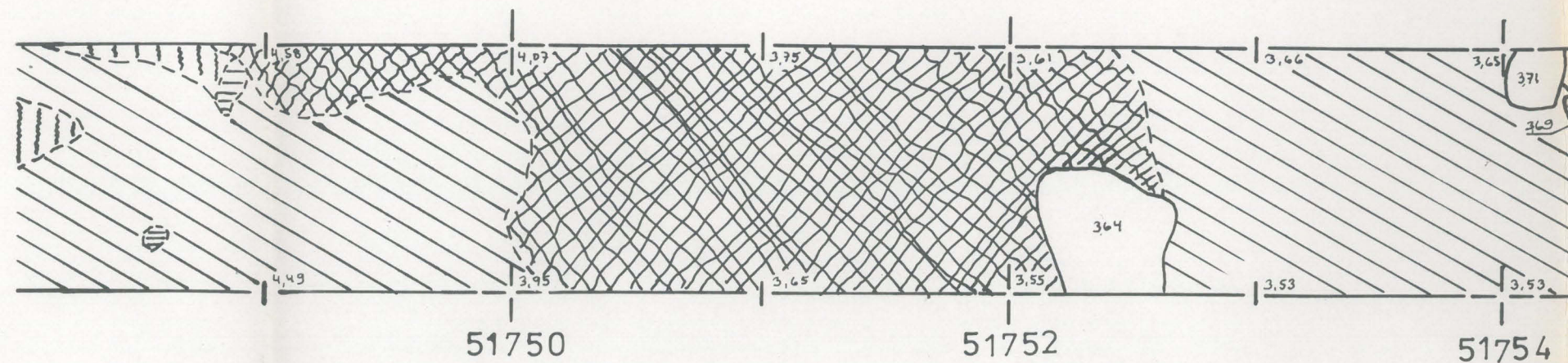
Koksikerros

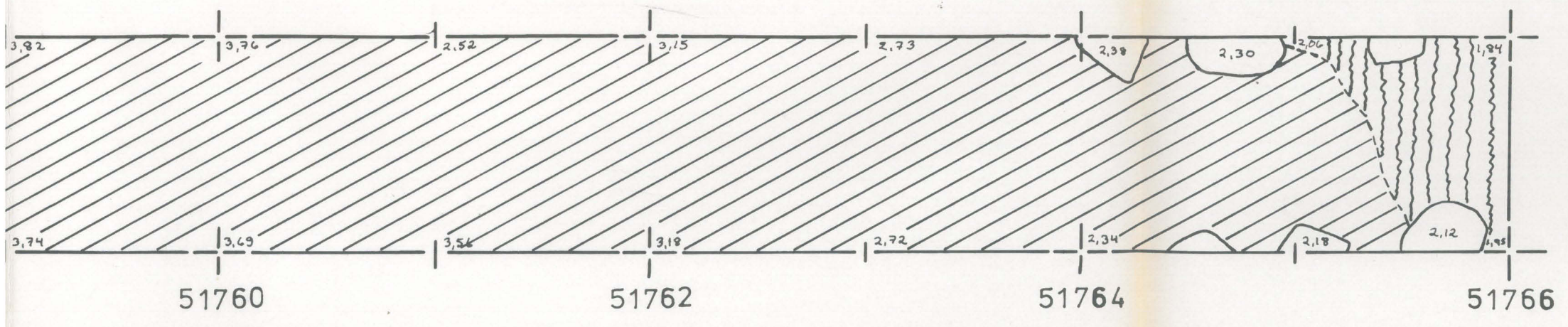
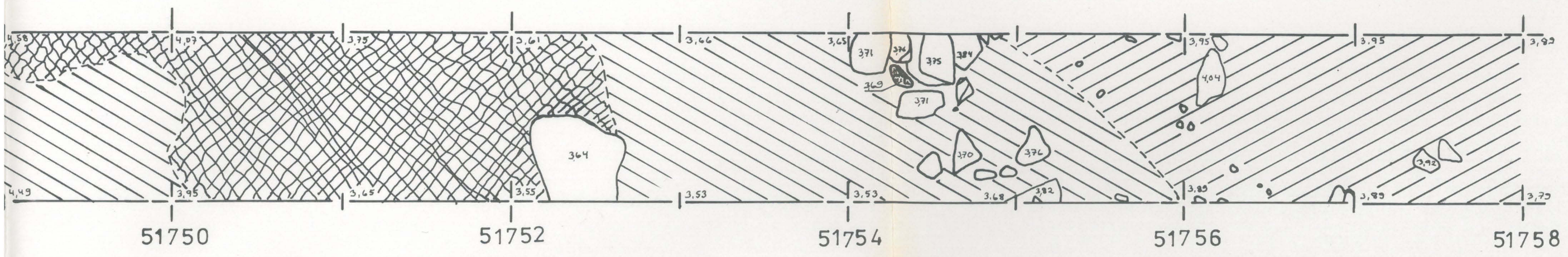
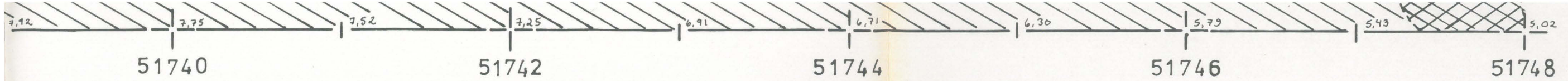

Kivinen hiekkatäyte

Tiili

Helsinki Vanhakaupunki

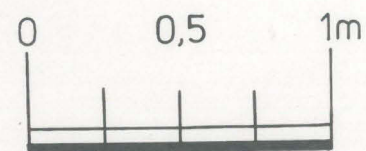
Markku Heikkinen 1988

Koeoja1, taso 2

Mittakaava 1: 25

Kiintopiste1 4,04 m mpy

Piirtäjä Tuija Oksanen 19.5.1988

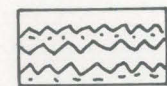
Mullansekainen hiekka

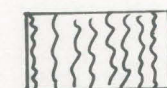
Koksikerros

Tumma mullansekainen
hiili-hiekkakerros

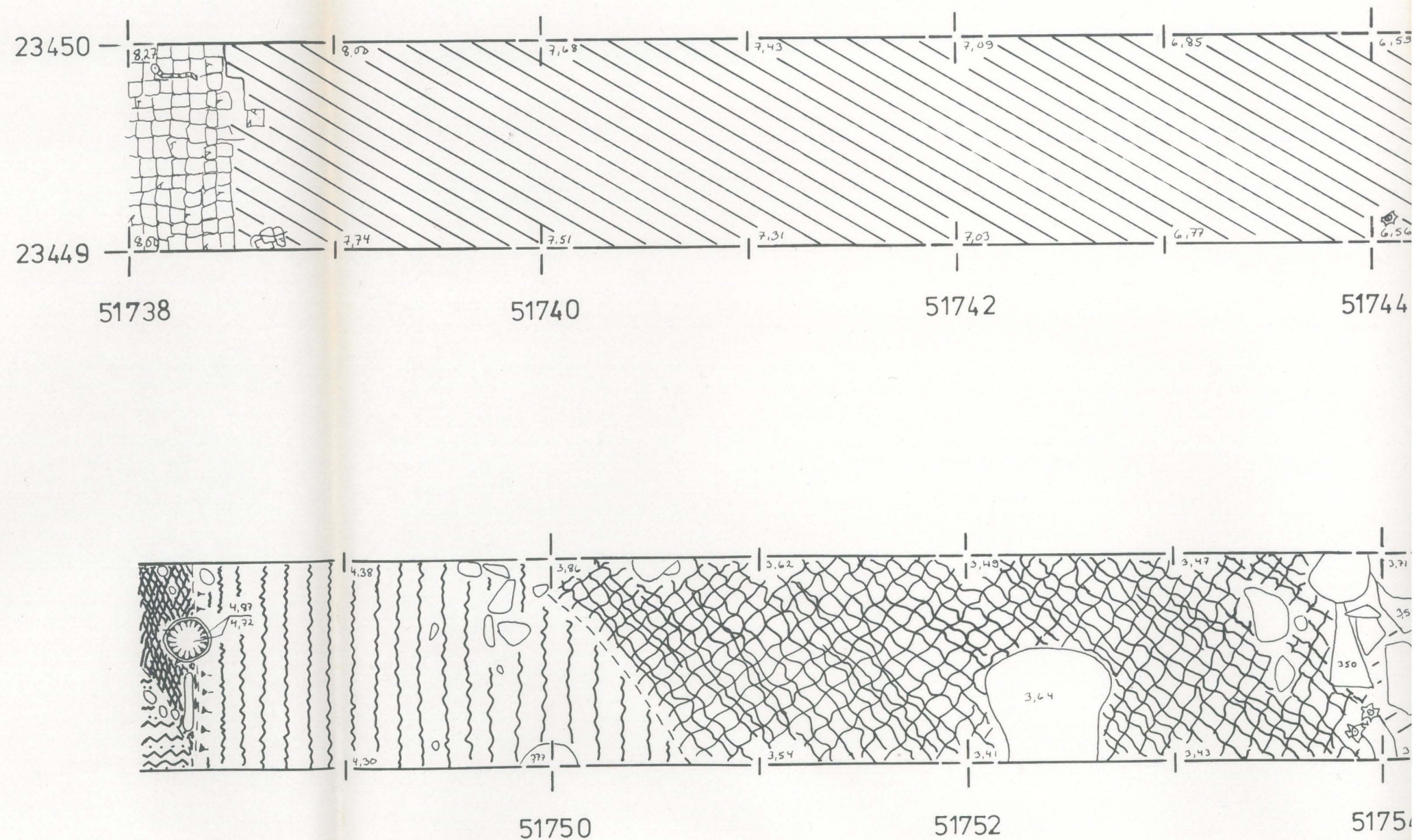
Kellertävä hiekkamoreeni

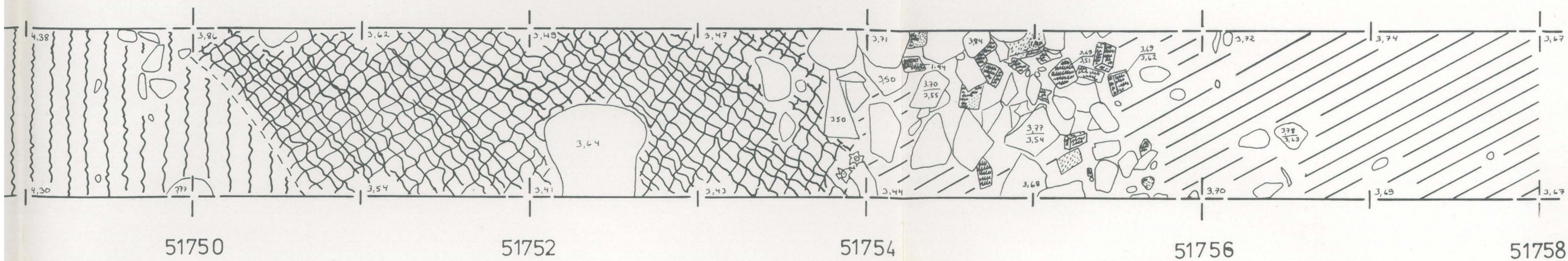
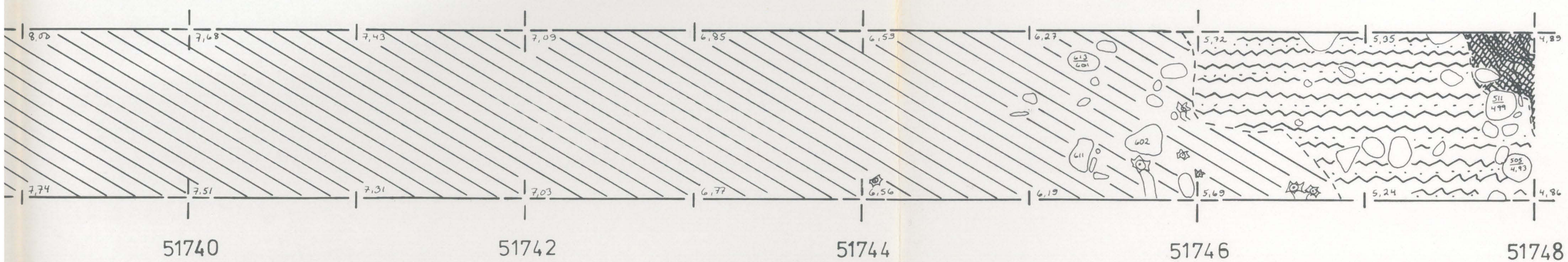

Multa

Kivinen hiekkatäyte

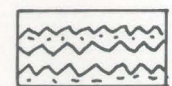

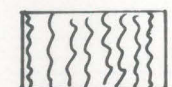
Koksikerros

Tumma mullansekainen
hiili-hiekkakerros

Kellertävä hiekkamoreeni

Multa

Kivinen hiekkatäyte

Metallinen verkkoaita

Rautapata

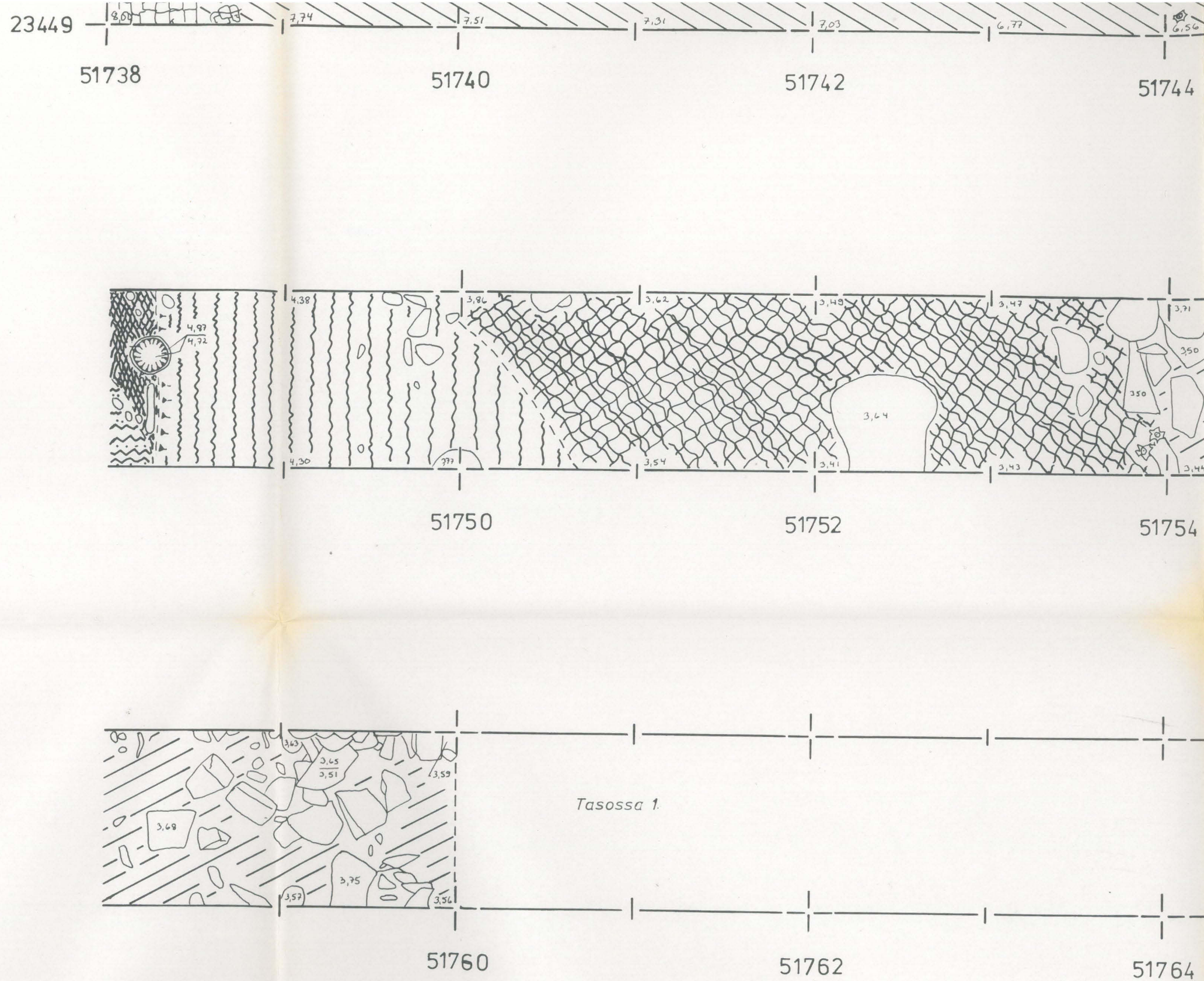
Jyrkkä lasku

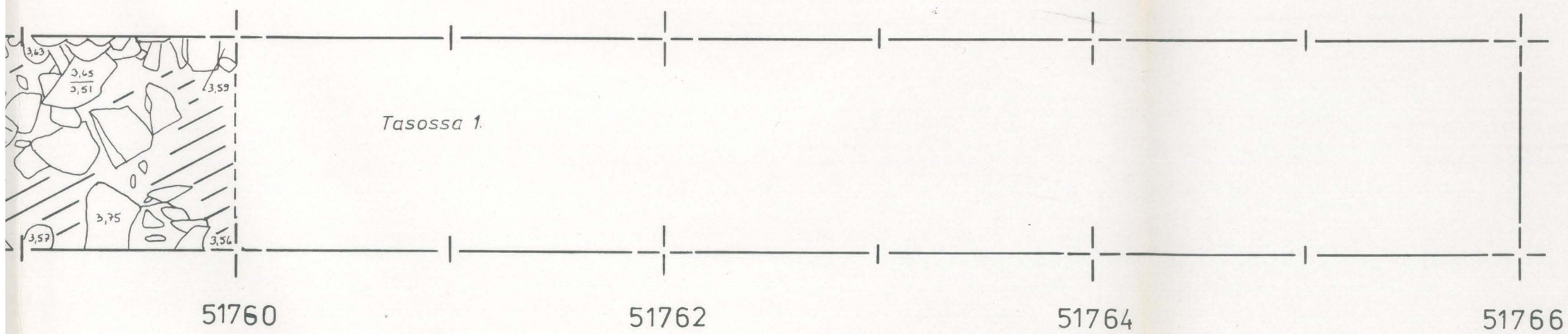
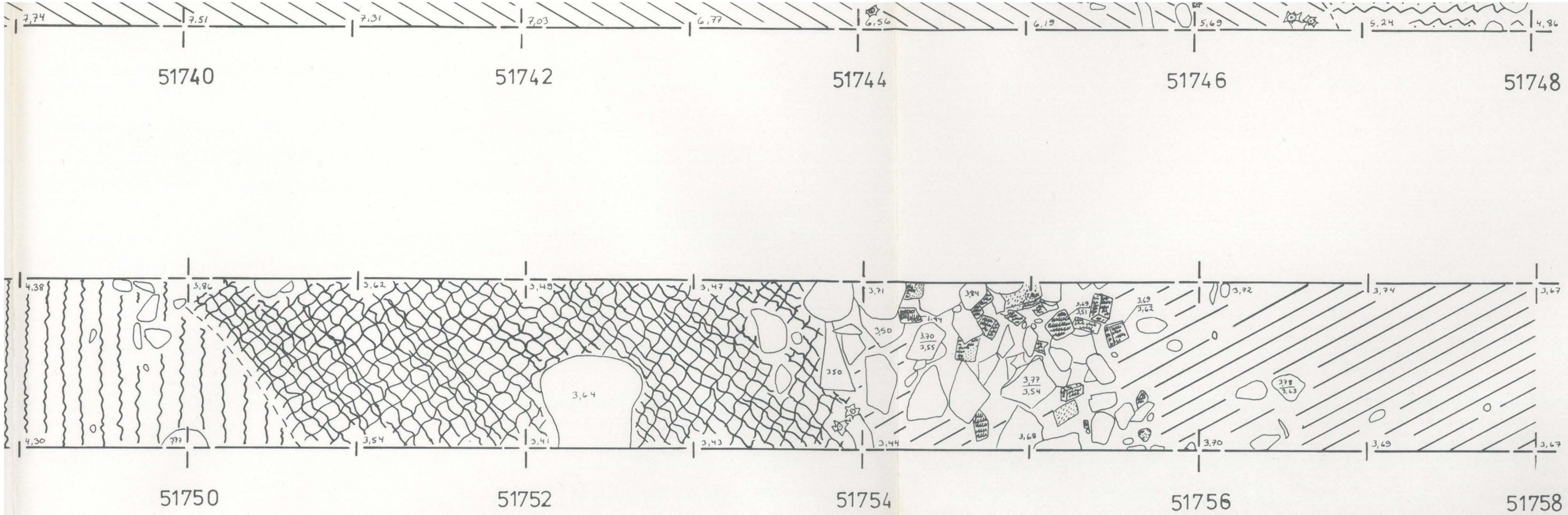

Tiili

Laasti

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

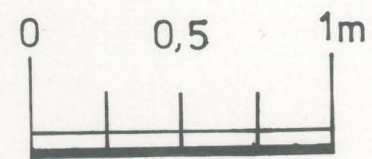
Markku Heikkinen 1988

Koeoja 1, taso 3

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 1 4,04 m mpy

Piirtäjä Tuija Oksanen 20.5.1988

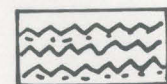

Mullansekainen hiekka (mh)

- 1 Mh. vaaleahko, hiekkainen
- 2 Mh. tumma, sekainen
- 3 Mh. harmahtava, savensekainen

Tumma mullansekainen
hiili-hiekkakerros

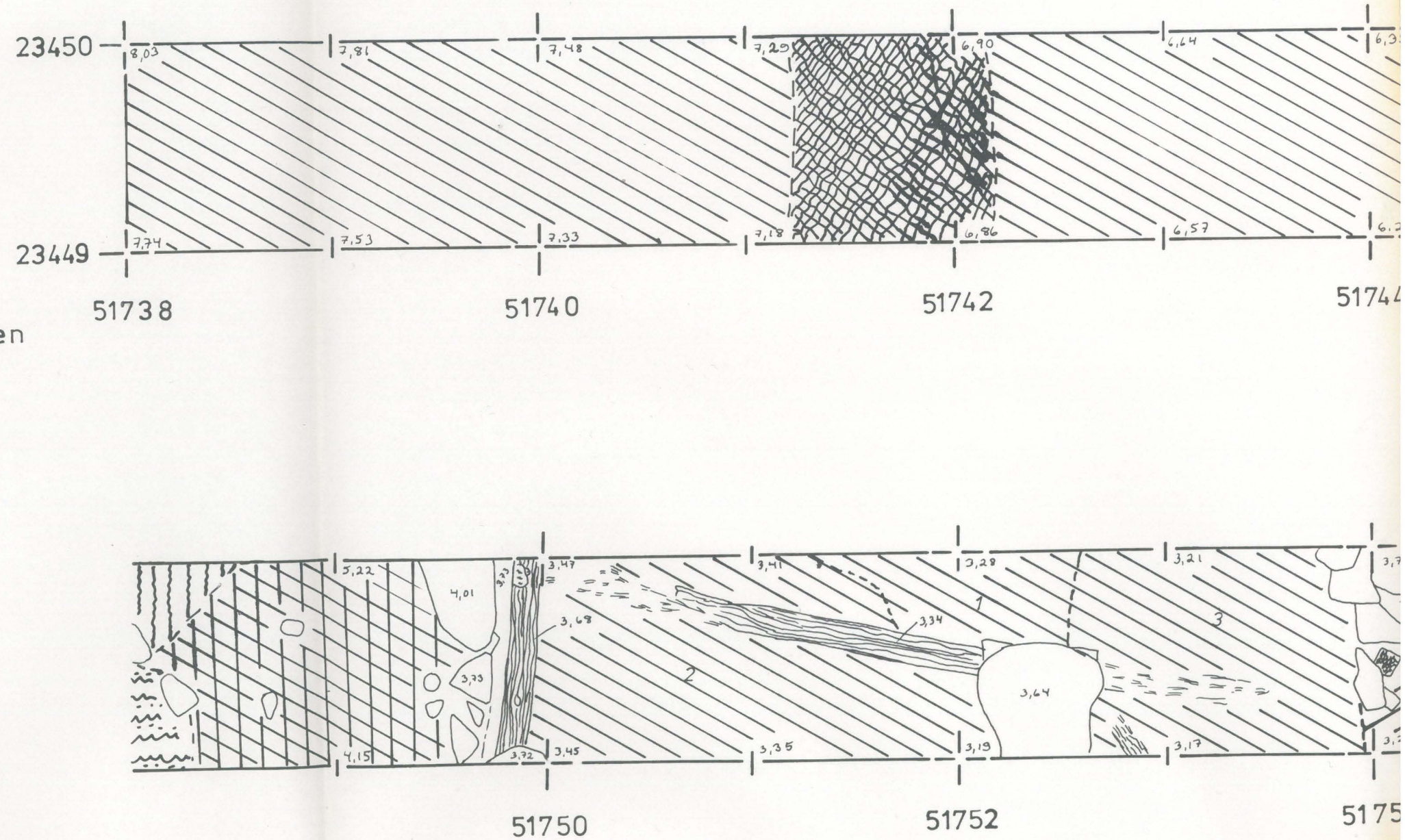
Kellertävä hiekkamoreeni

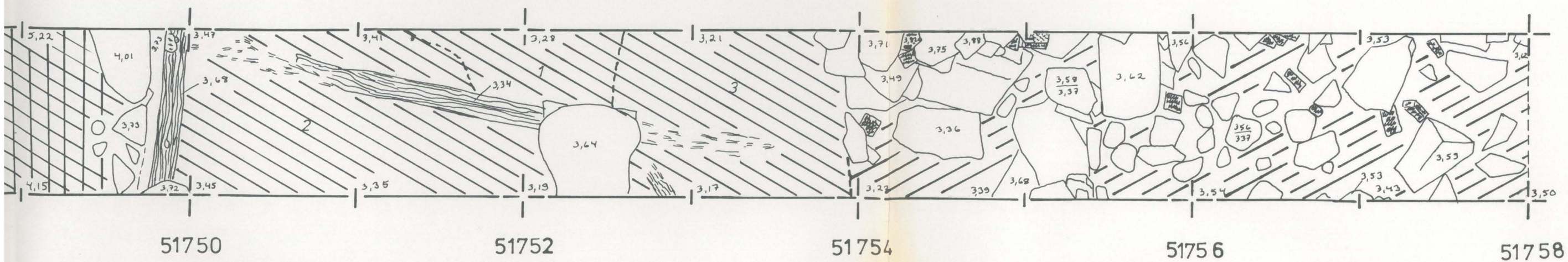
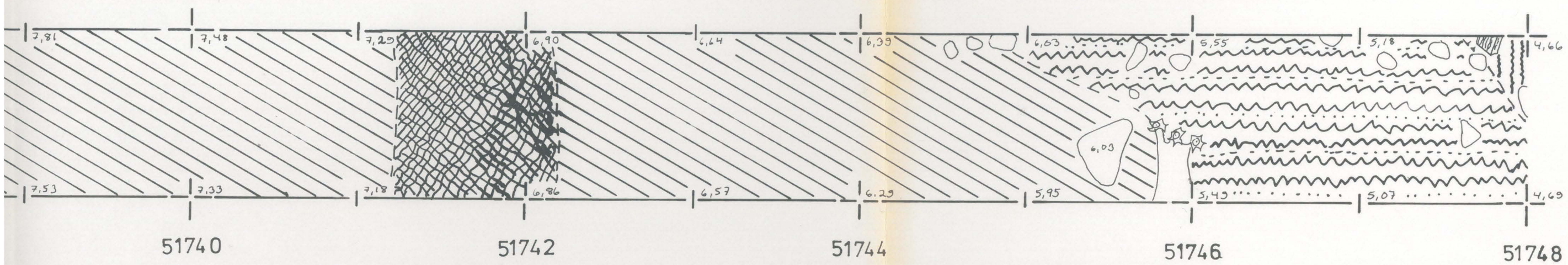

Multa

Savipainotteinen mh.

- 1 Mh. vaaleahko, hiekkainen
- 2 Mh. tumma, sekainen
- 3 Mh. harmahtava, savensekainen

23449

51738

51740

51742

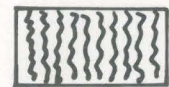
51744

Tumma mullansekainen
hiili-hiekkakerros

Kellertävä hiekkamoreeni

Multa

Savipainotteinen mh.

Kivinen hiekkatäyte

Nahkaa

Puuta, puunsäleitä

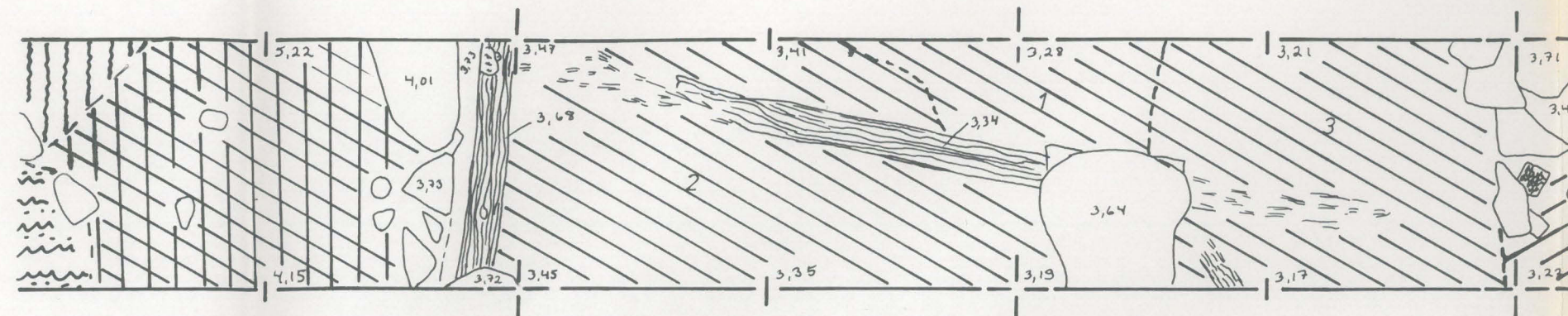
Tiili

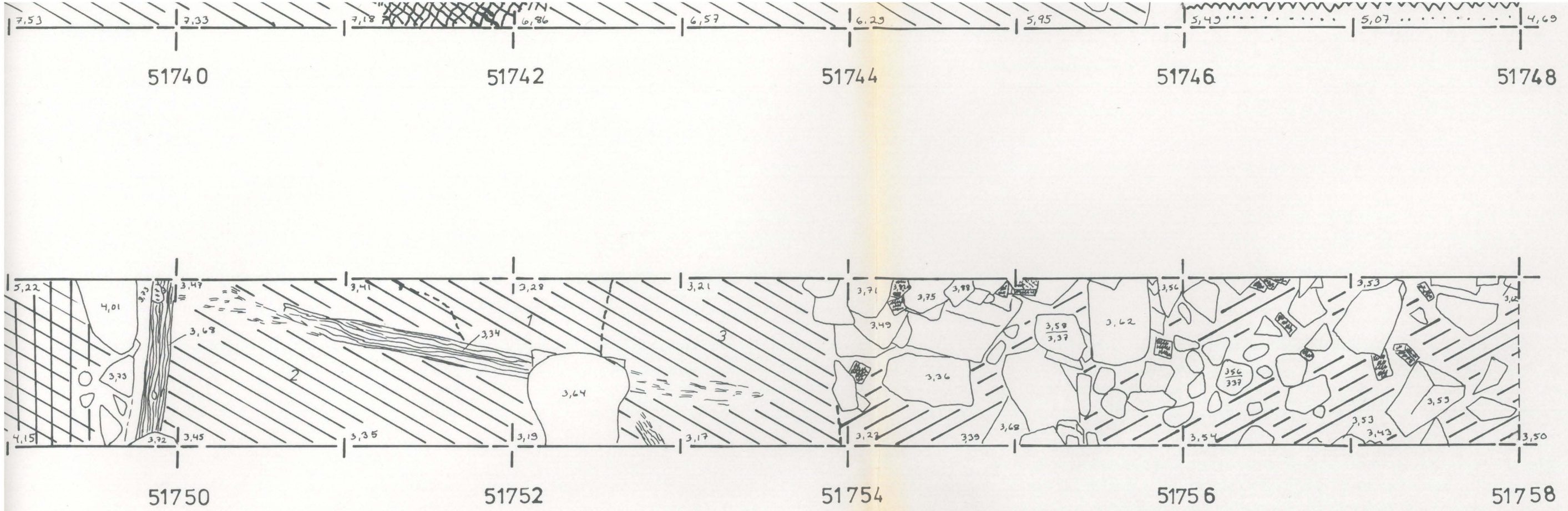

Laa sti

Puunjuuri

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

Markku Heikkinen 1988

Koeoja 1, taso 4

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 1 4,04 m mpy

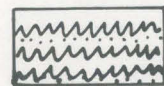
Piirtäjä Tuija Oksanen 25.5.1988

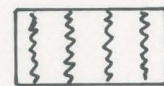
Karkea harmaa hiekka

Mullansekainen hiekka, hiekkainen

Kellertävä hiekkamoreeni

Multa

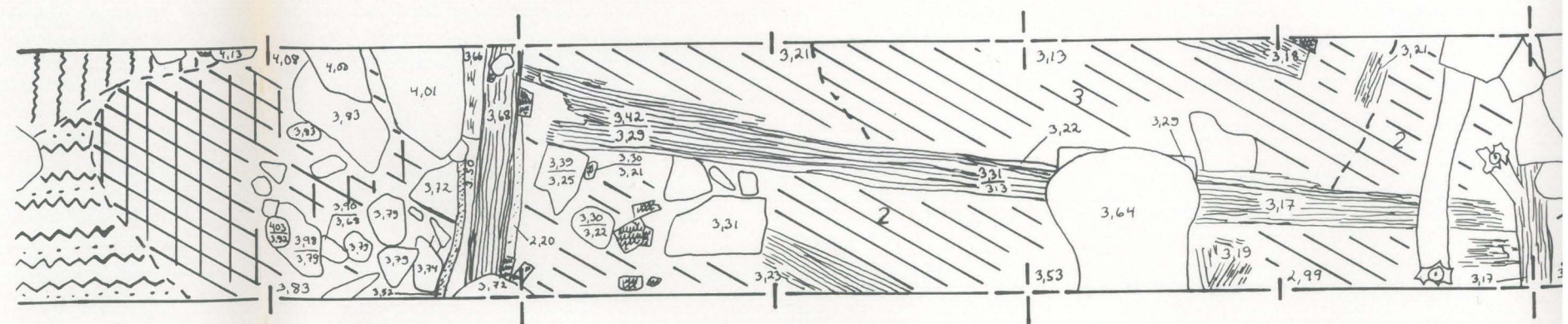
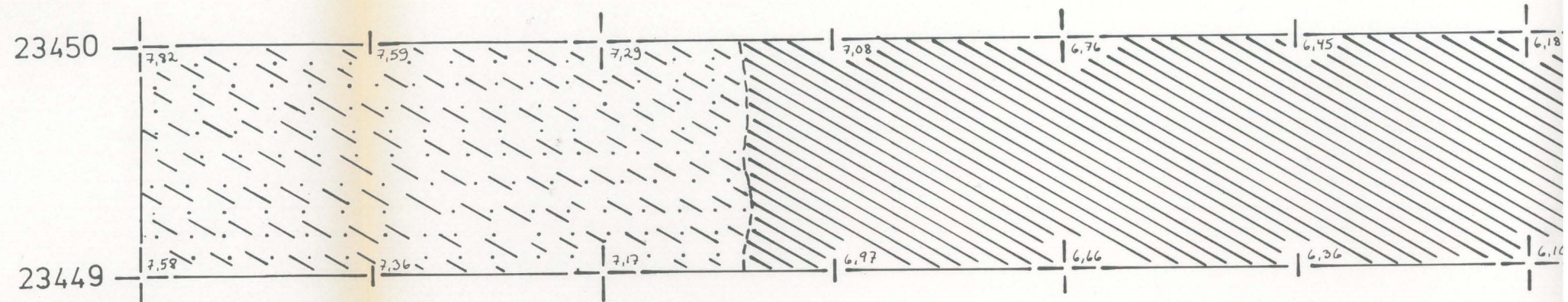

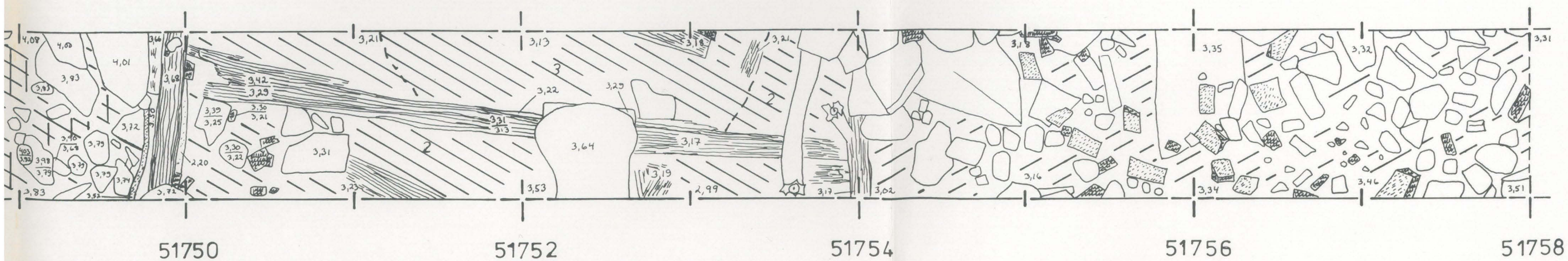
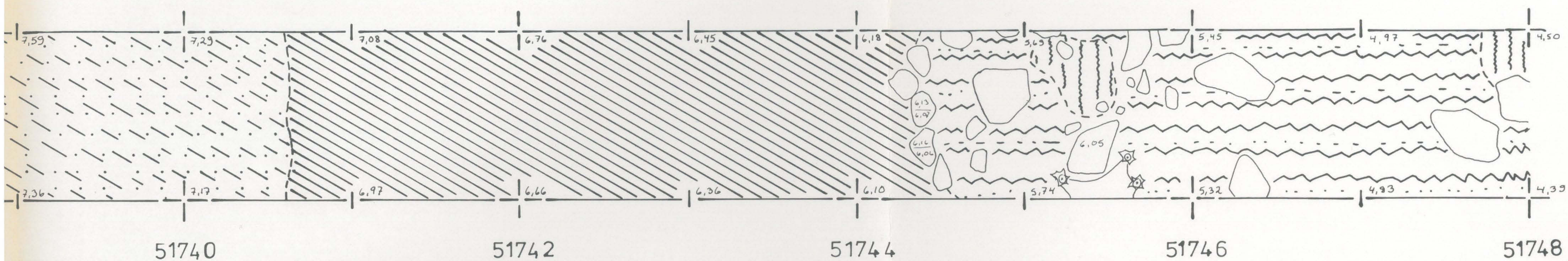
Savipainotteinen mh.

Mullansekainen hiekka (mh),
tumma, sekainen

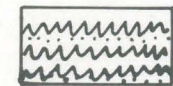
3 Mh. harmahtava, savensekainen

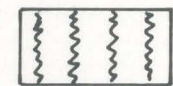

Mullansekainen hiekka, hiekkainen 51738

Kellertävä hiekkamoreeni

Multa

Savipainotteinen mh.

Mullansekainen hiekka (mh),
tumma, sekainen

3 Mh. harmahtava, savensekainen

Kivinen hiekkatäyte

Puuta, puunsäleitä

Tiili

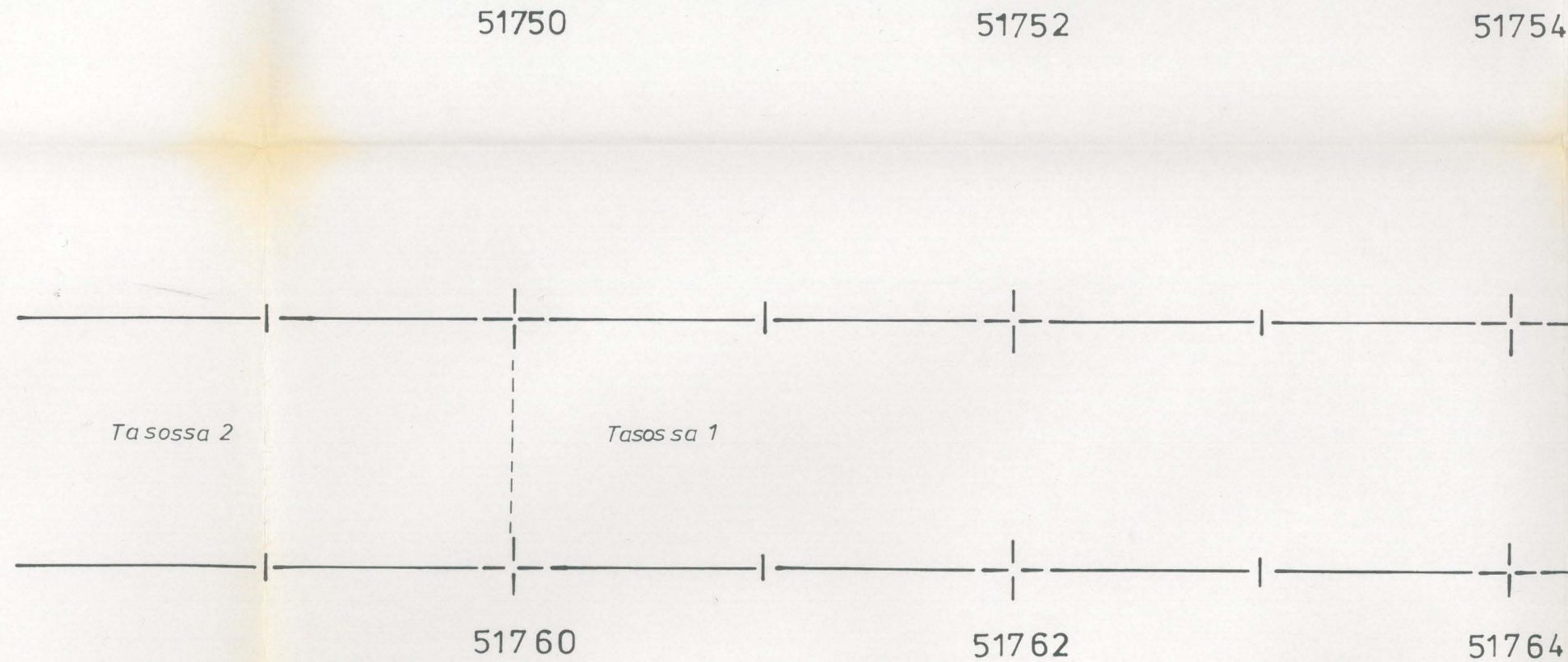
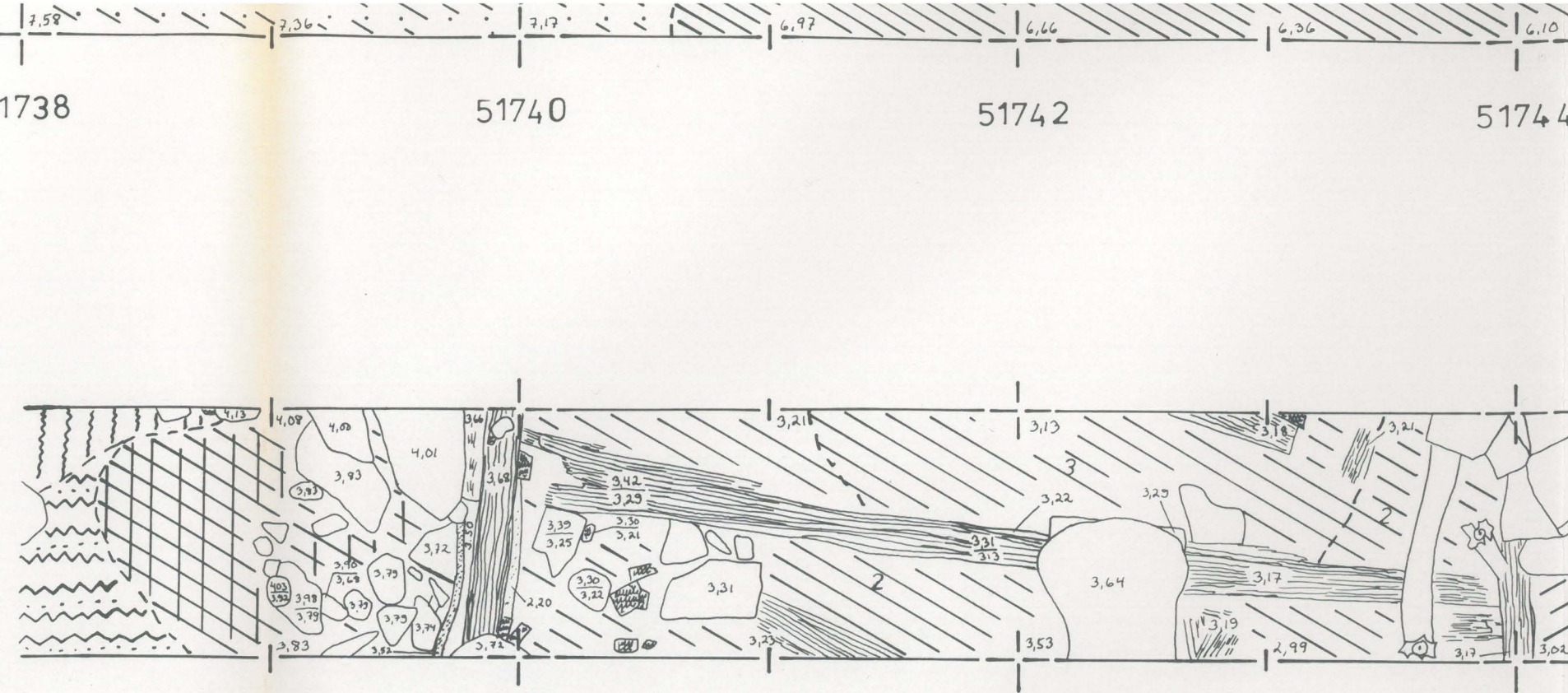
Laasti

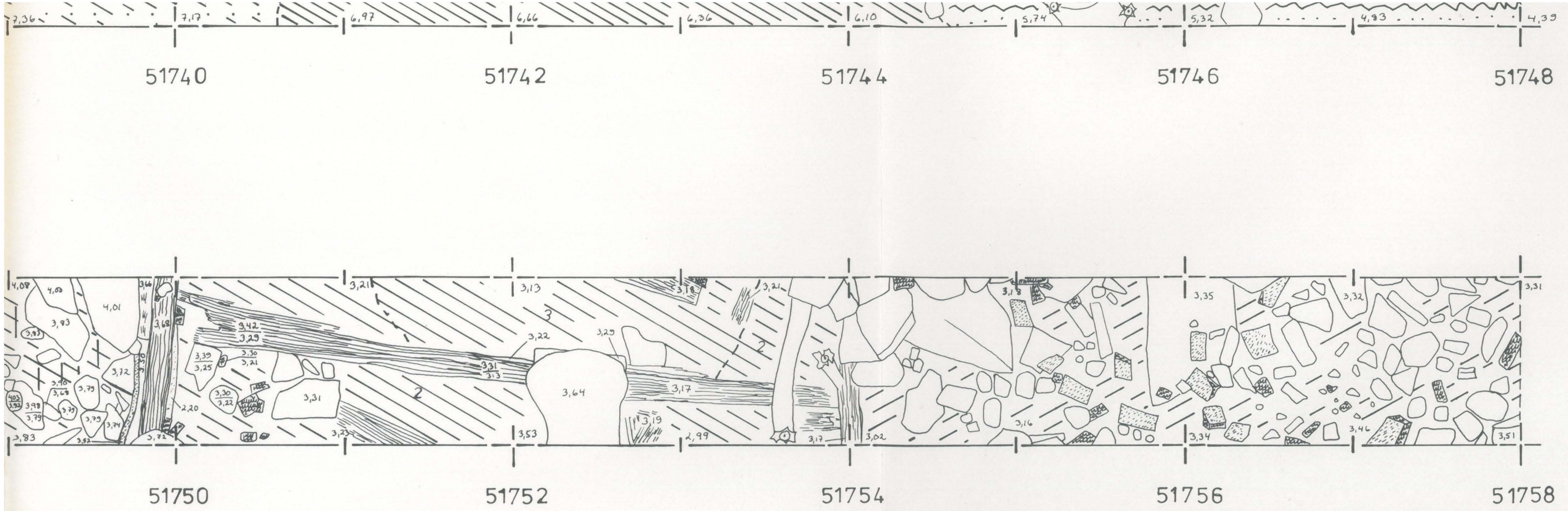

Nahkaa

Puunjuuri

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

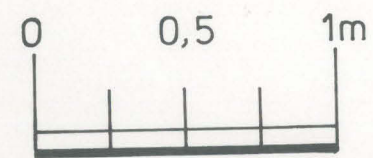
Markku Heikkinen 1988

Koeja 1, taso 5

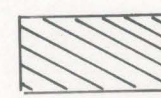
Mittakaava 1:25

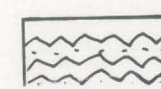
Kiintopiste 1 4, 04 m mpy

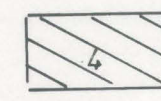
Piirtäjä Tuija Oksanen 30.5.1988

 Tumma mullansekainen
hiili-hiekkakerros

 Mullansekainen hiekka, hiek-
kainen

 Kellertävä hiekkamoreeni

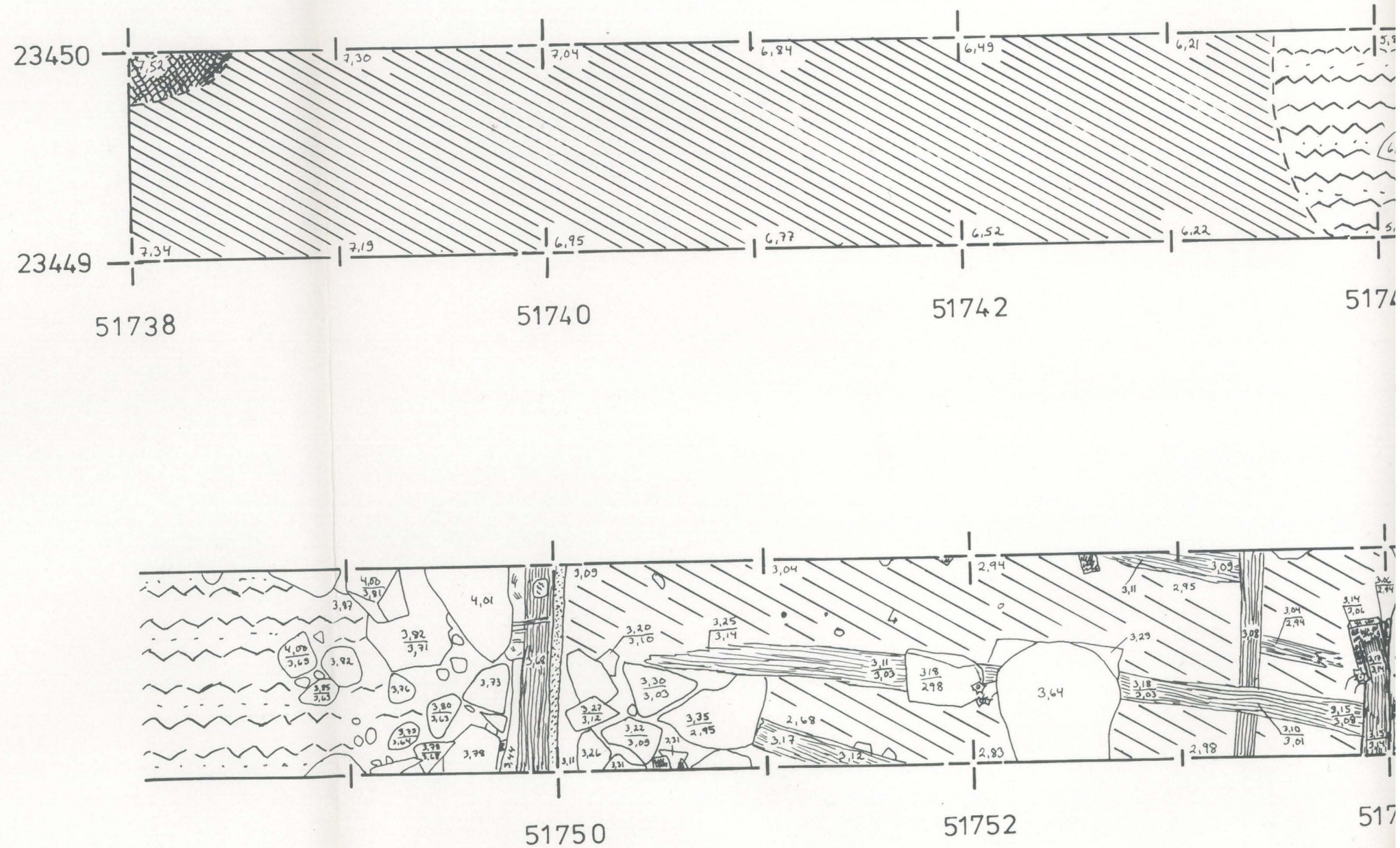
 Mullansekainen hiekka, hiek-
kainen+tiiliä, tiilimurskaa

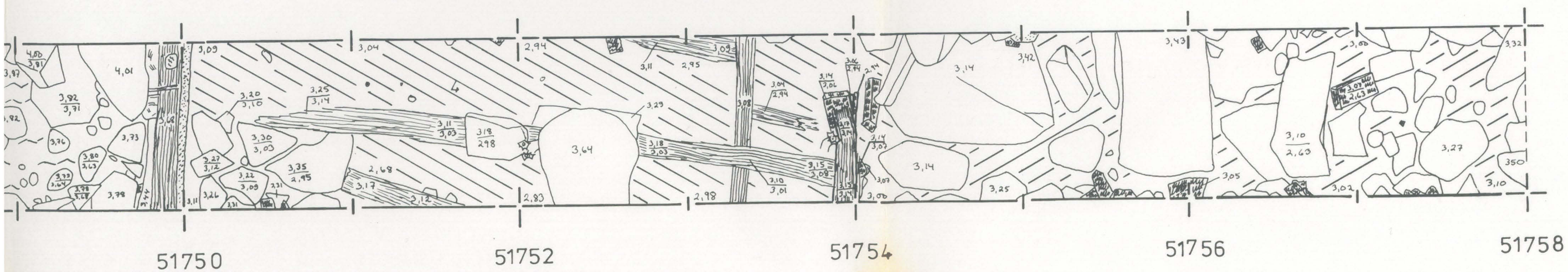
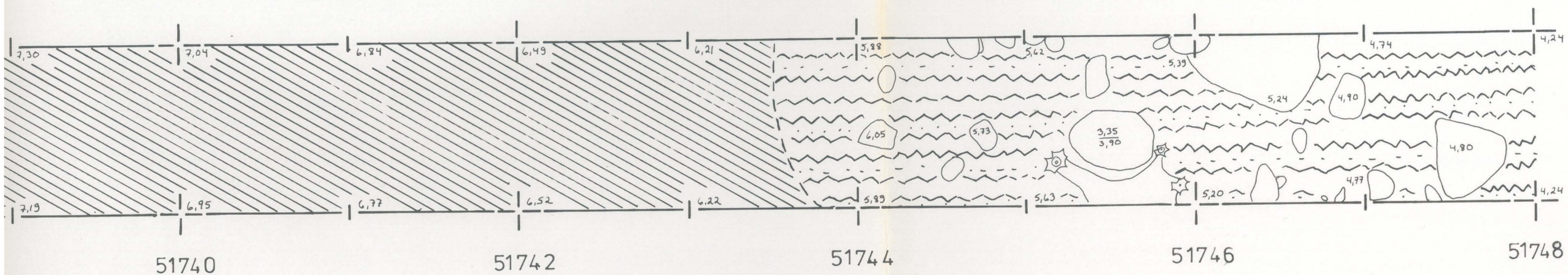
 Kivinen hiekkatäyte

 Puu, puunsäle

Tiili

 Mullansekainen hiekka, hiekkainen

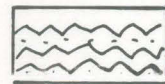
23449

51738

51740

51742

51744

 Kellertävä hiekka moreeni

 Mullansekainen hiekka, hiekkainen+tiiliä, tiilimurskaa

 Kivinen hiekkatäyte

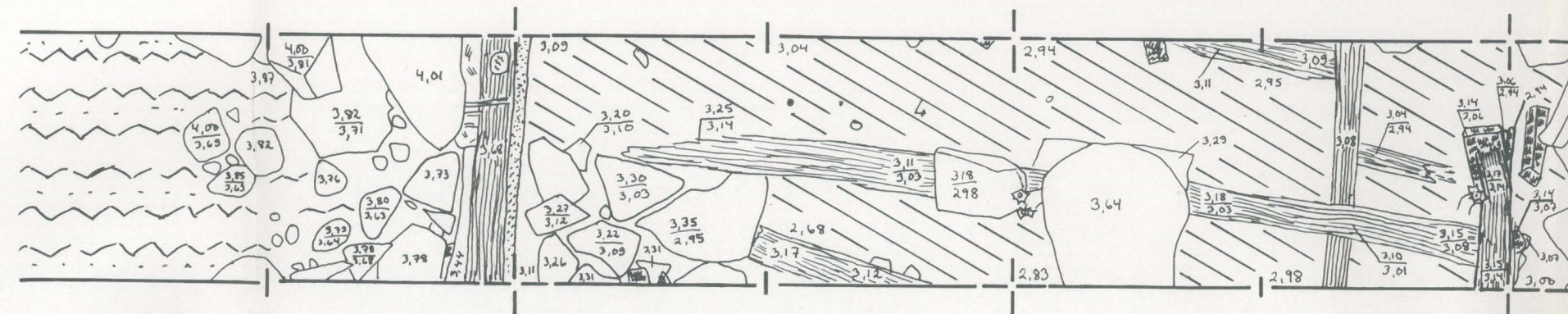
 Puu, puunsäle

 Tiili

 Laasti

 Puunjuuri

 Nahkaa

51750

51752

51754

Tasossa 2

Tasossa 1

51760

51762

51764

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

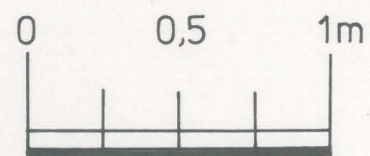
Markku Heikkinen 1988

Koeoja1, taso6

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 14,04 m mpy

Piirtäjä Tuija Oksanen 1.6.1988

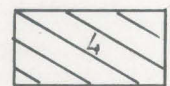
Mullansekainen hiekka, hiekkainen

Vaalea, hieno hiekka

Kellertävä hiekkamoreeni

Mullansekainen hiekka, hiekkainen + tiiliä, tiilimurskaa

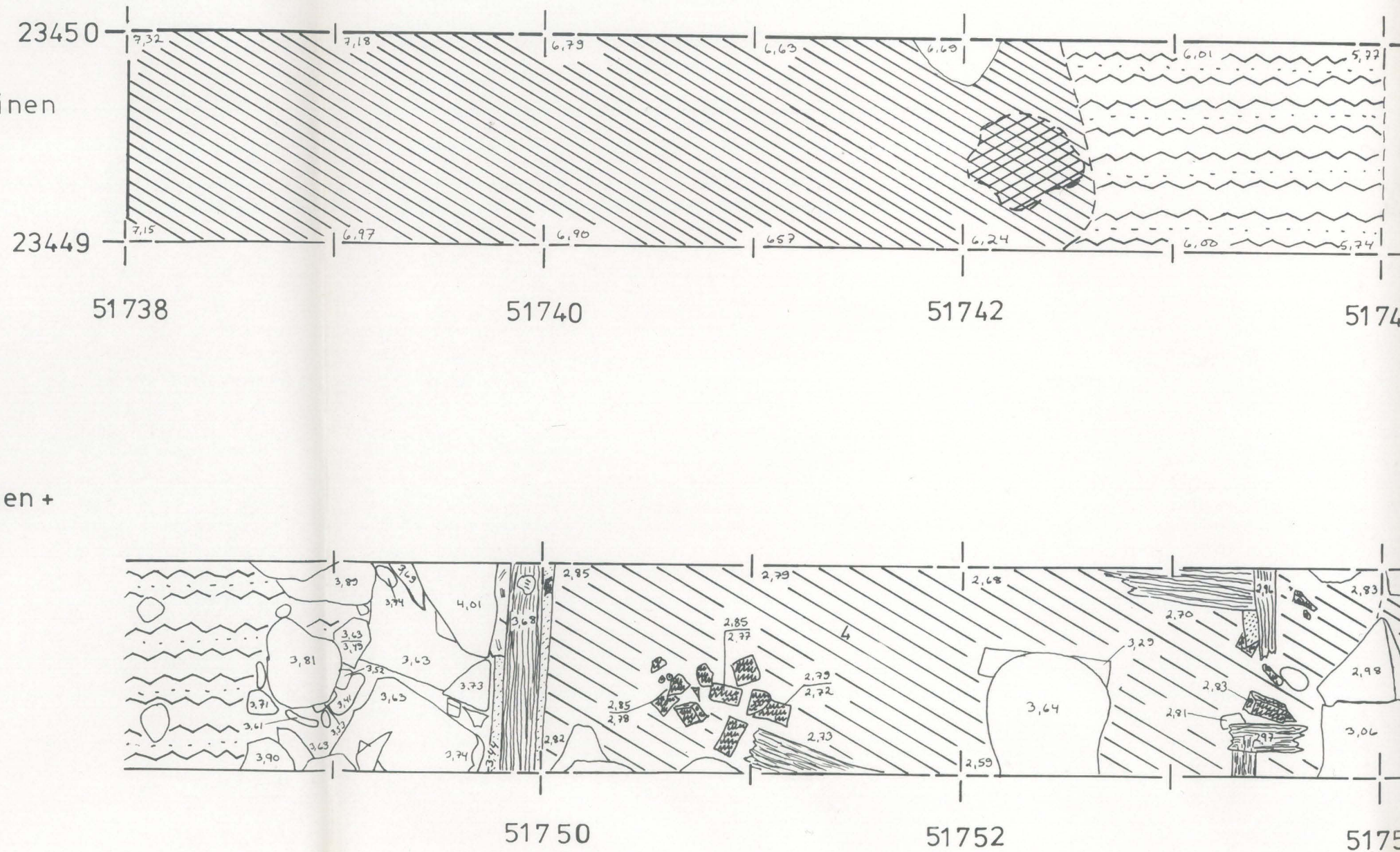
Kivinen hiekkatäyte

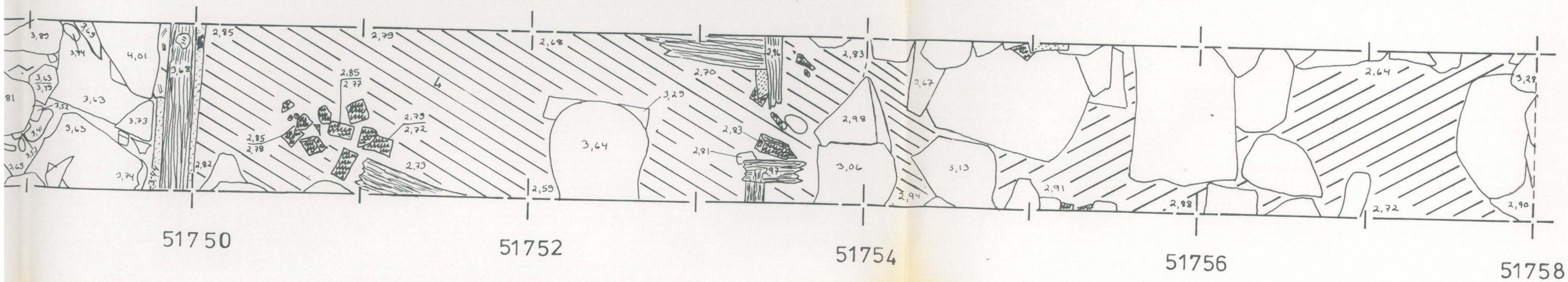
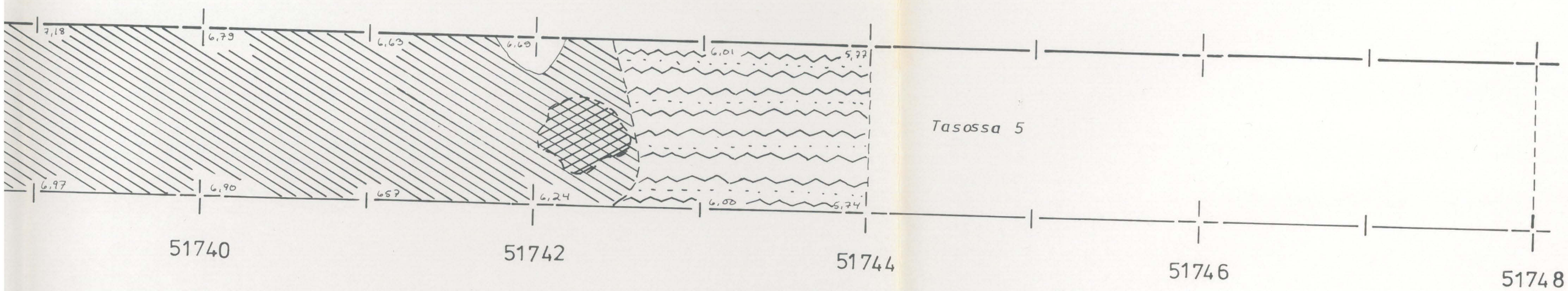

Tiili

Puu

Vuorelta, niemi hiekka

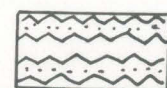
23449

51738

51740

51742

51744

Kellertävä hiekkamoreeni

Mullansekainen hiekka, hiekkainen +
tiiliä, tiilimurskaa

Kivinen hiekkatäyte

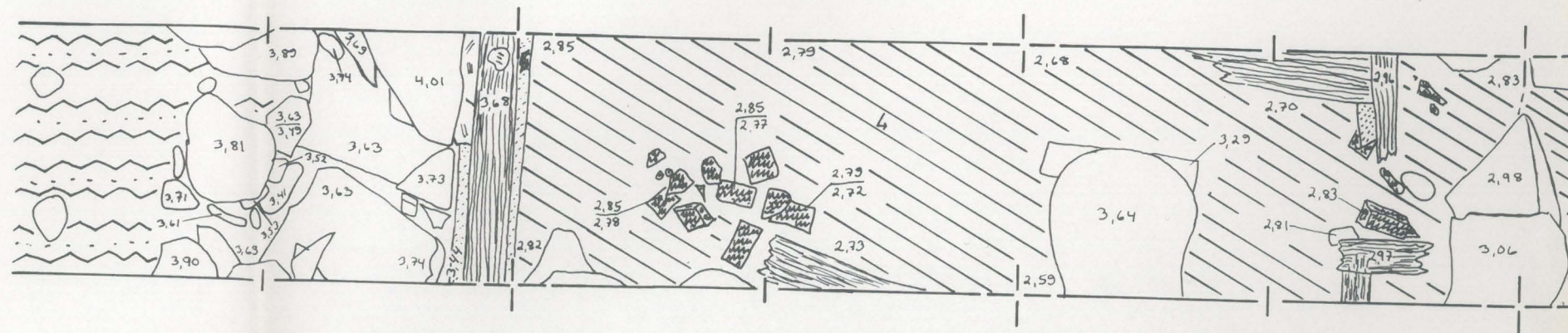
Tiili

Puu

Laasti

51750

51752

51754

Tasossa 2

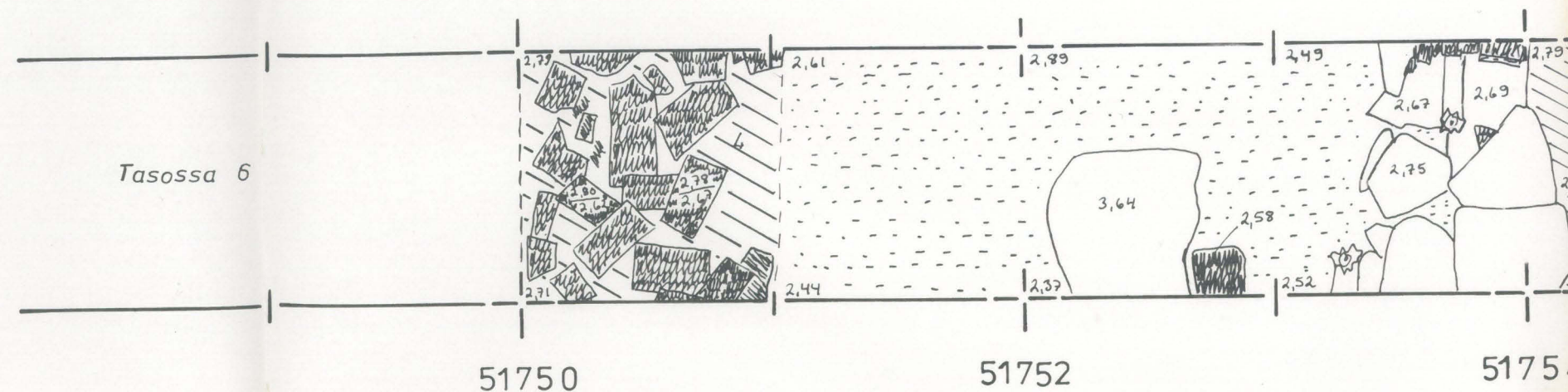
Tasossa 1

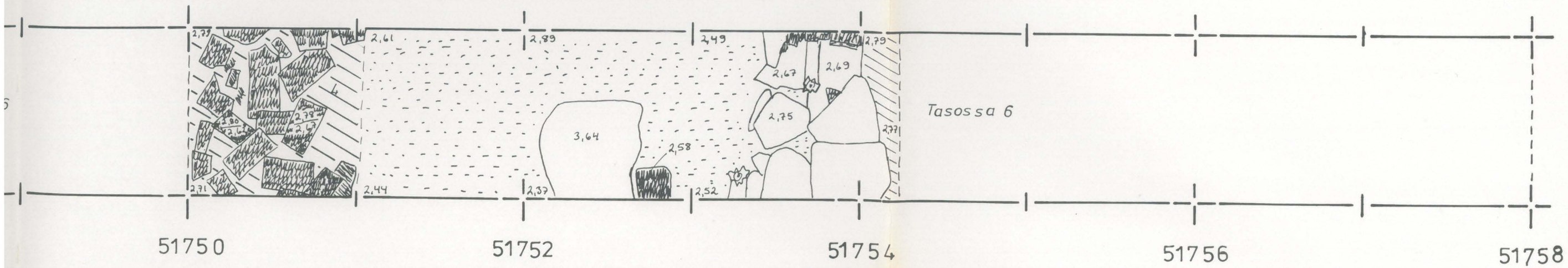
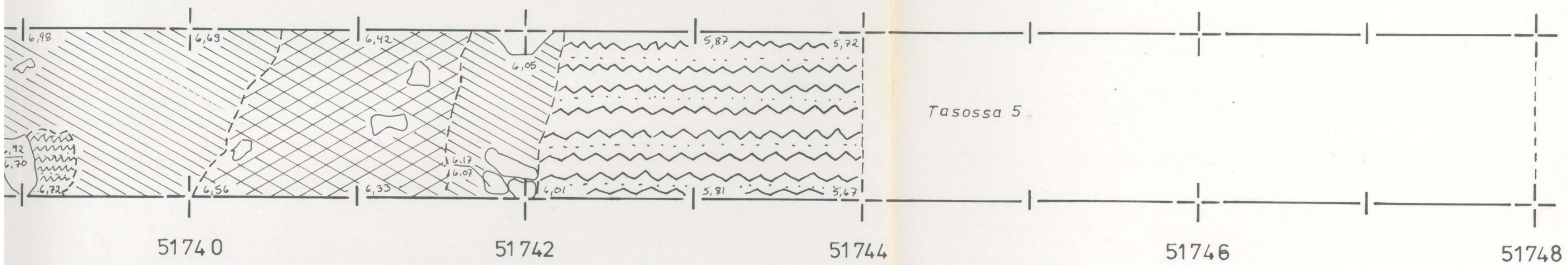
51760

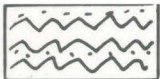
51762

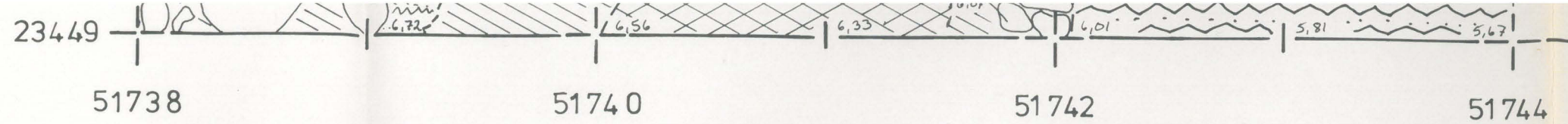
51764

Piirtäjä Markku Heikkinen 3.6.1988

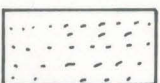

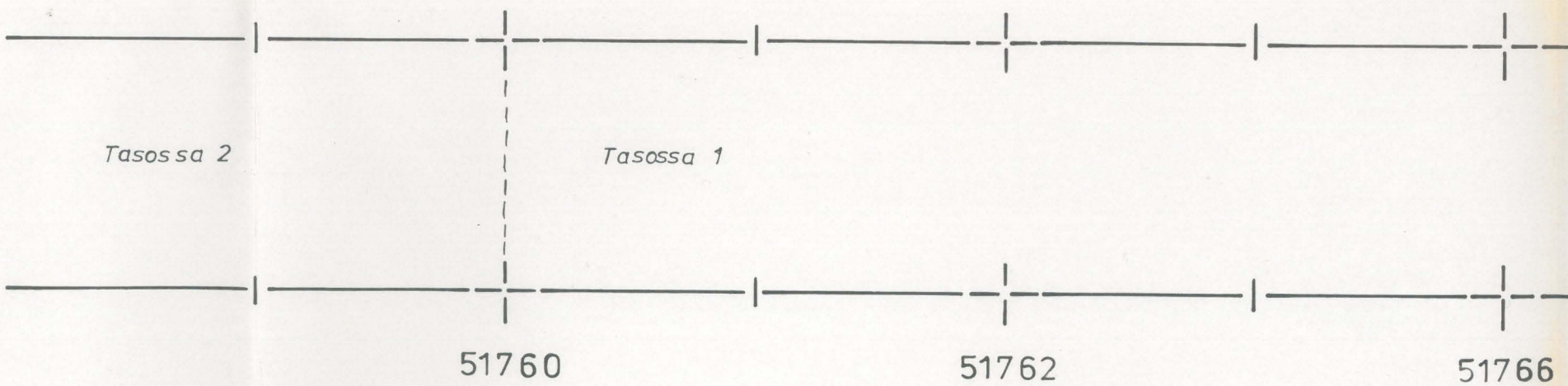
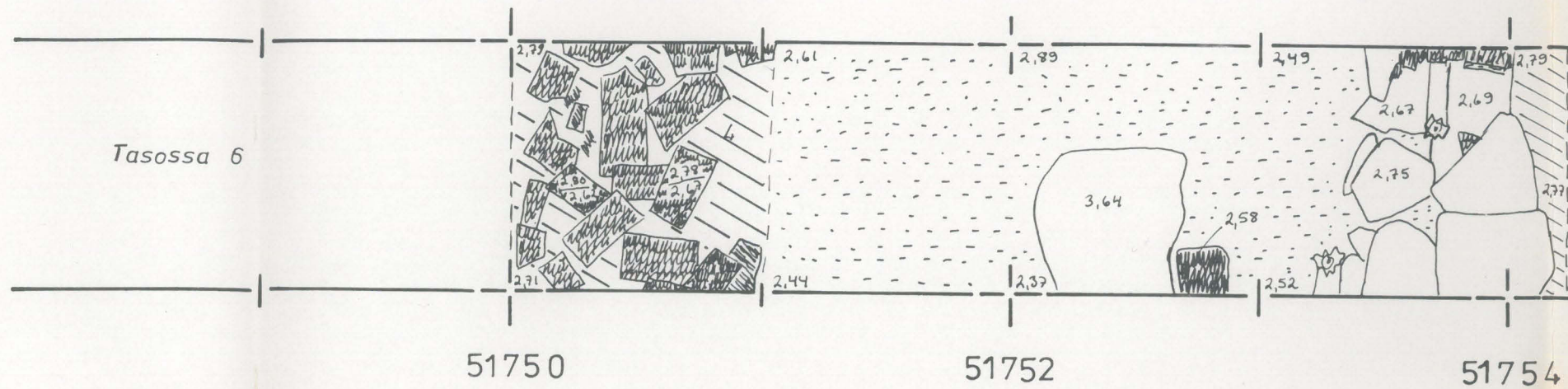
 Kellertävä hiekkamoreeni

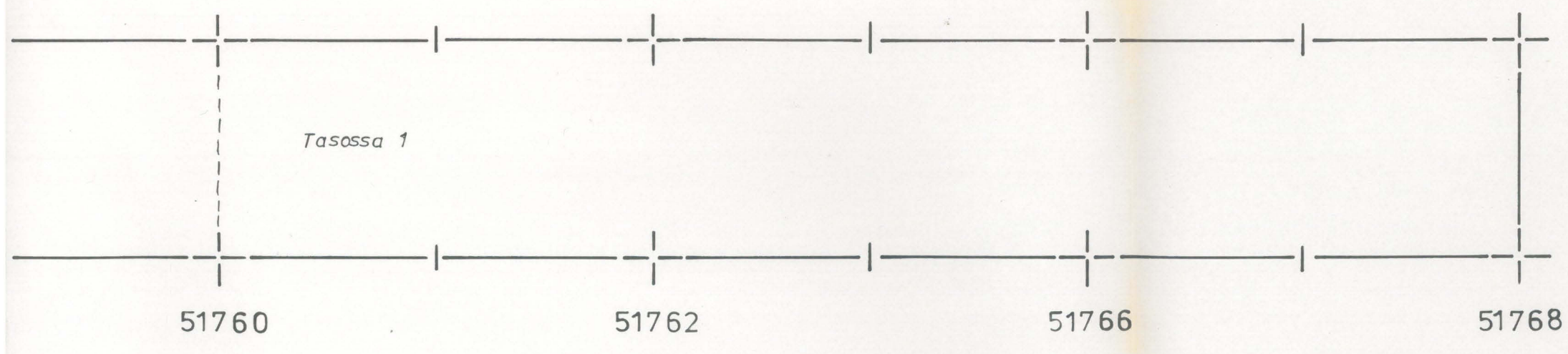
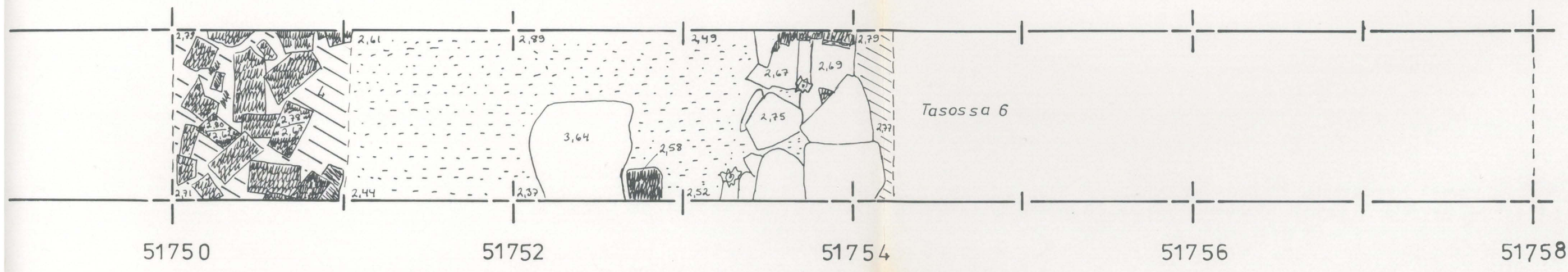
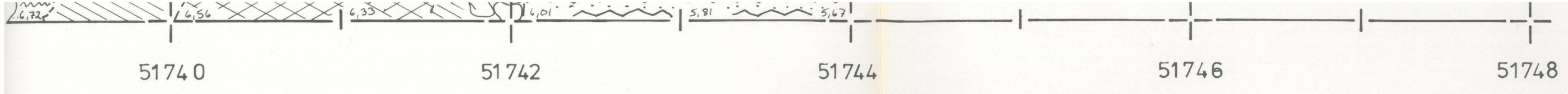

 Vaalea, karkeahko hiekka

 Mullansekainen hiekka, hiekkainen +
tiiliä, tiilimurskaa

 Kellertävä hiekka

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

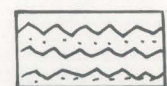
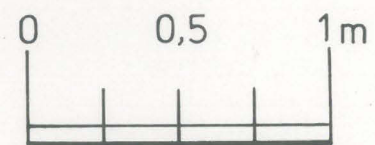
Markku Heikkinen 1988

Koeaja 1, taso 8

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 1 4,04 m mpy

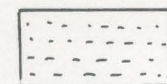
Piirtäjä Tuija Oksanen 6.6.1988

Kellertävä hiekkamoreeni

Mullansekainen hiekka, hiekkainen

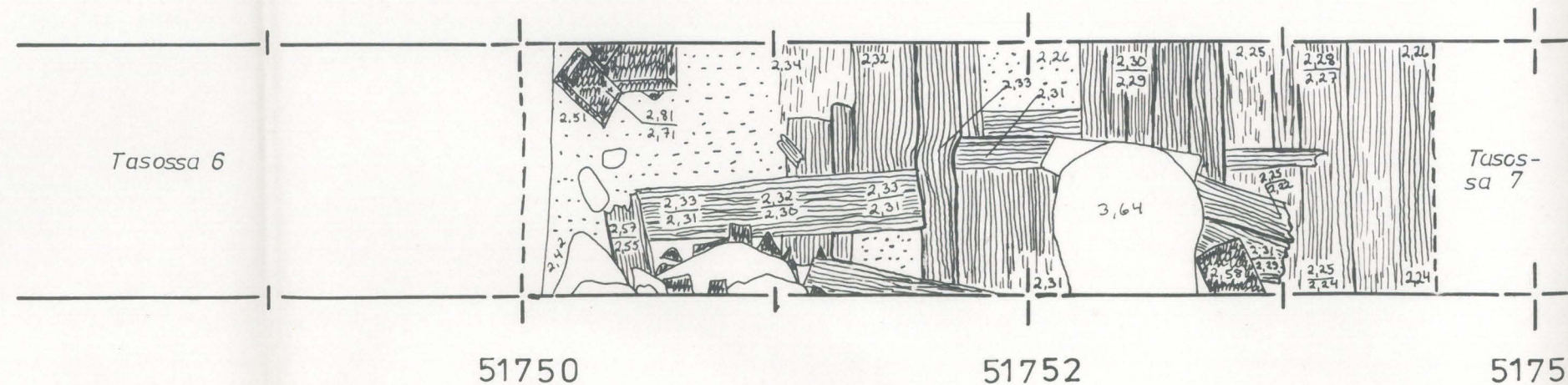
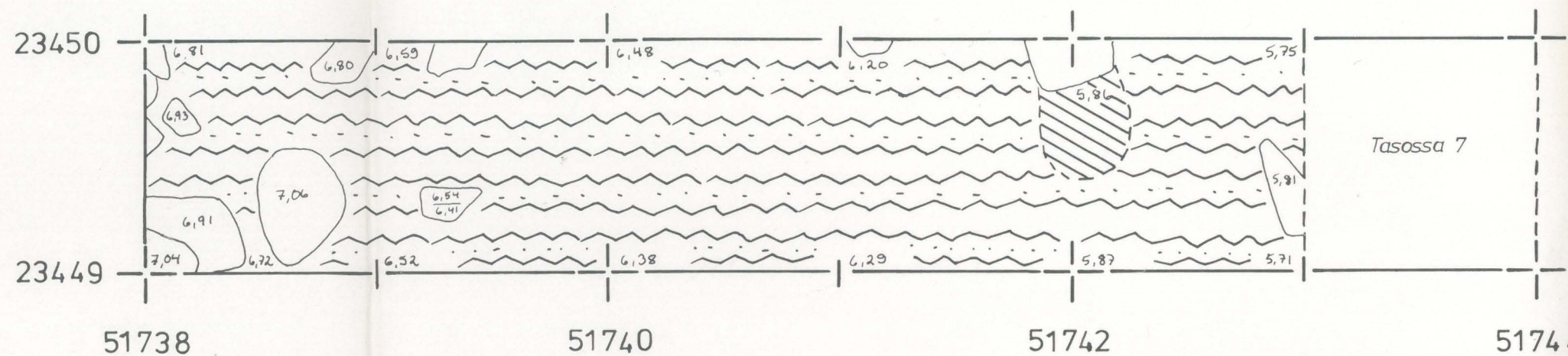
Kellertävä hiekka

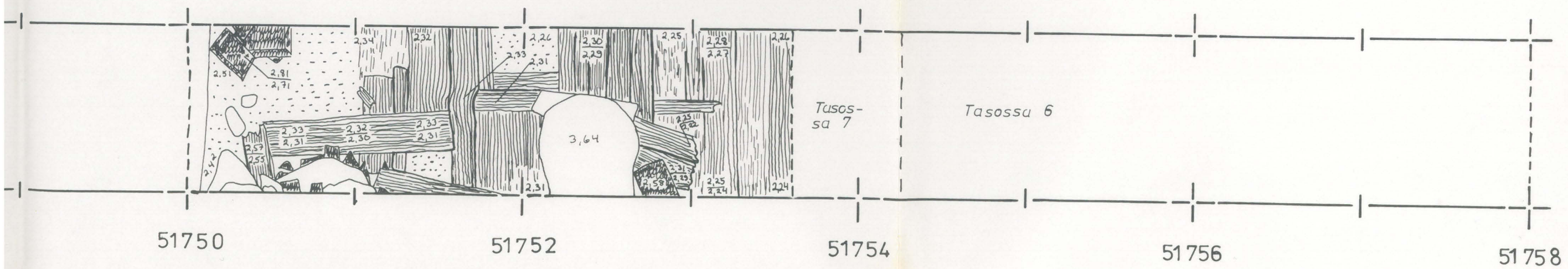
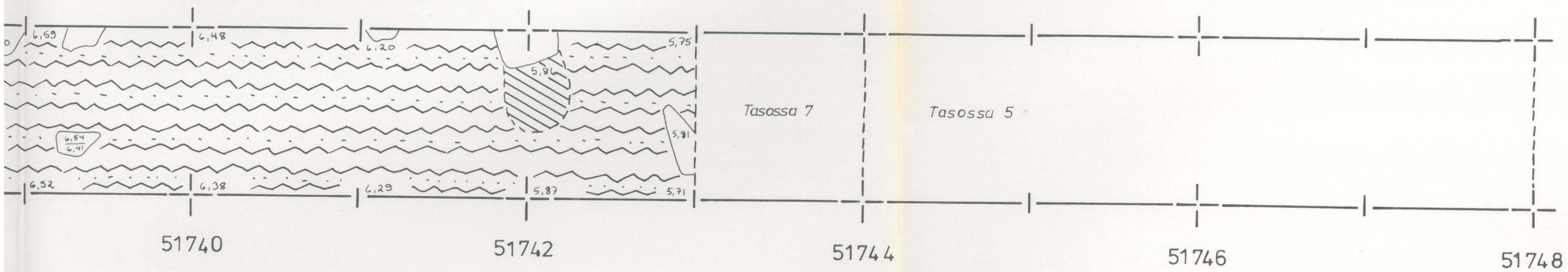

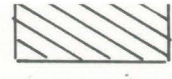
Tiili

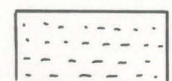

Puu

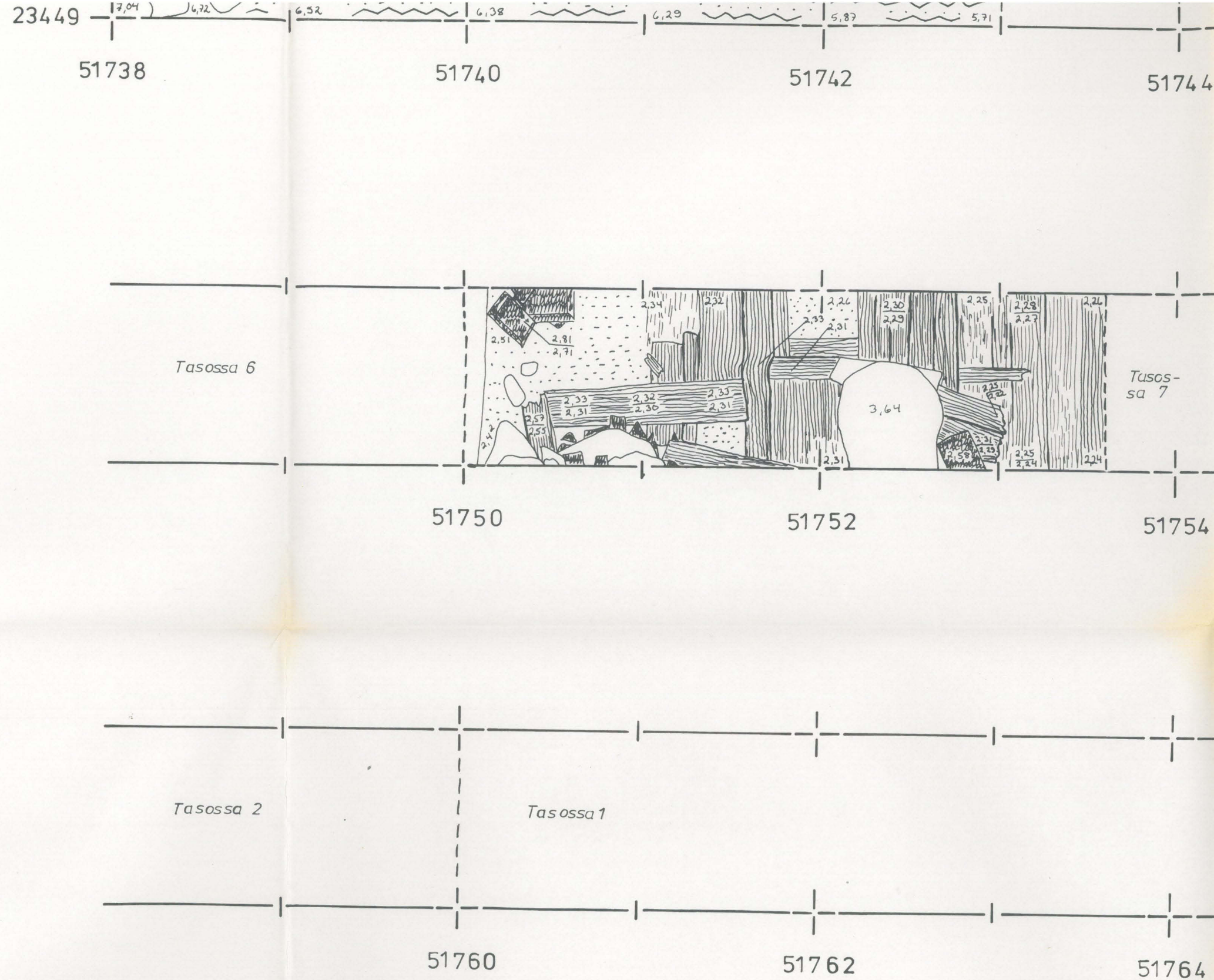

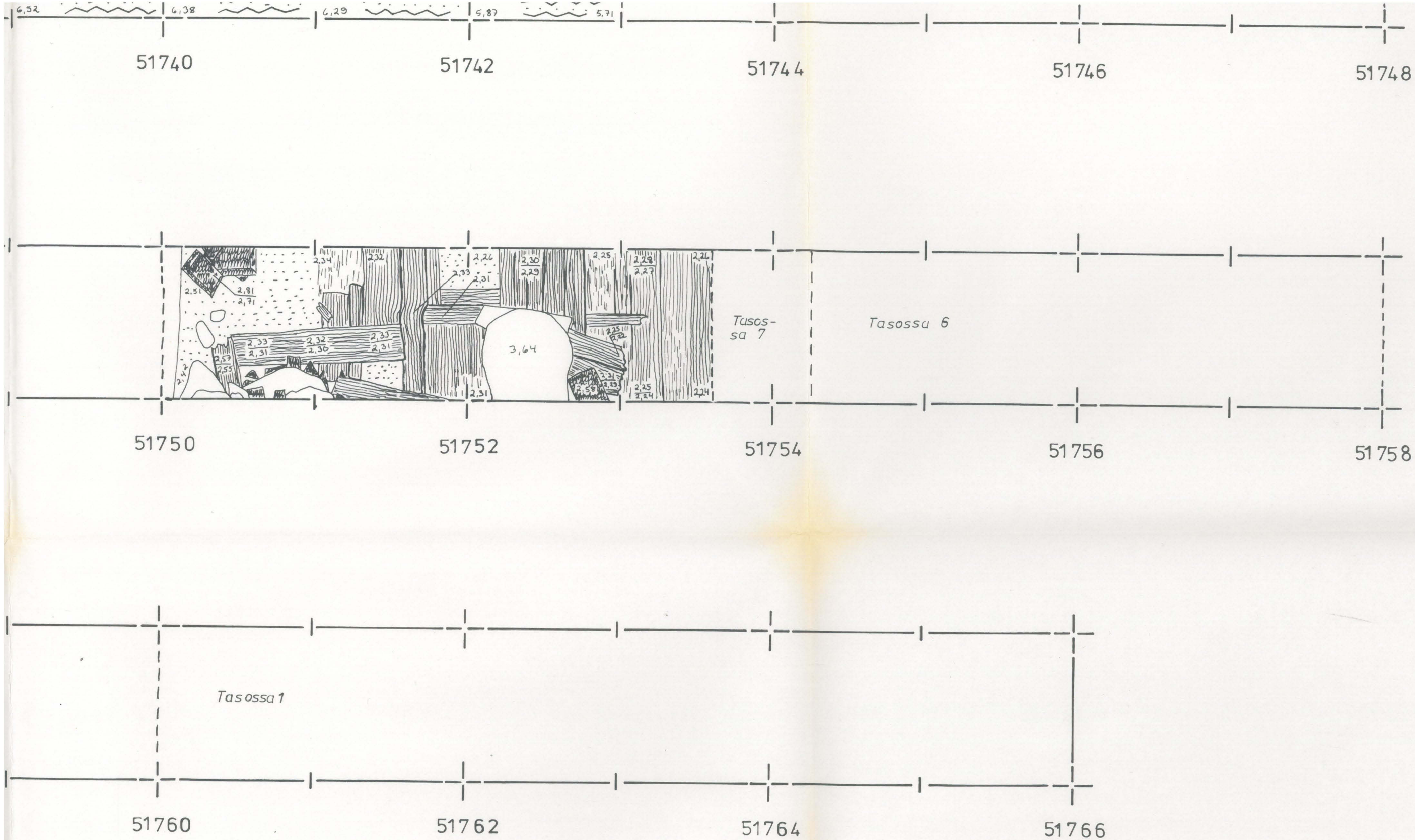
 Mullansekainen hiekka, hiekkainen

 Kellertävä hiekka

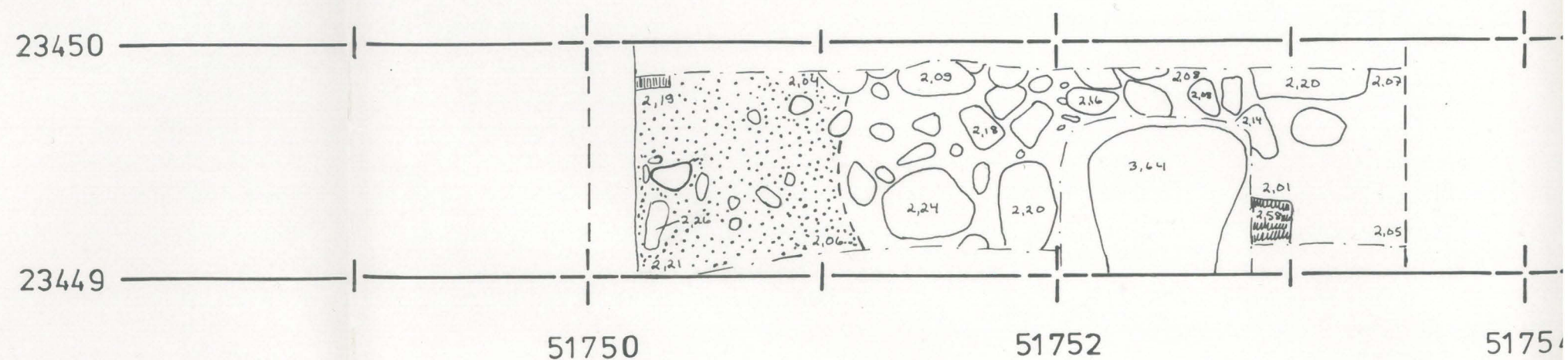
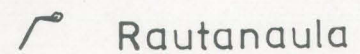
 Tiili

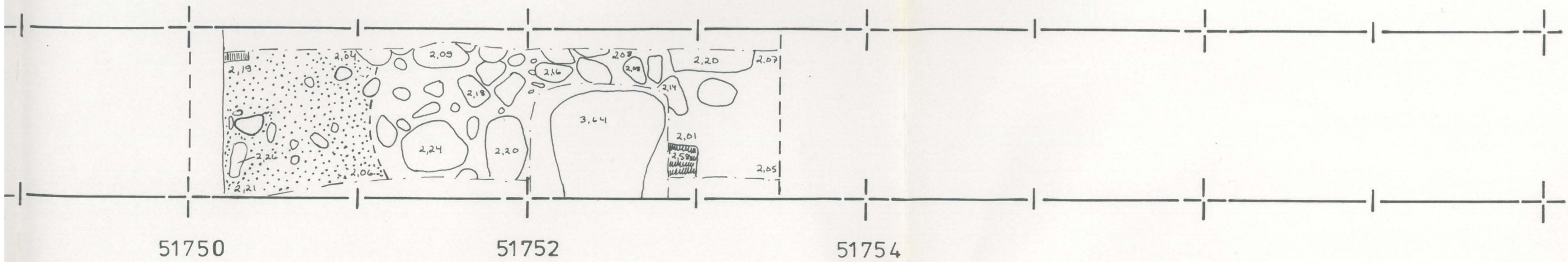
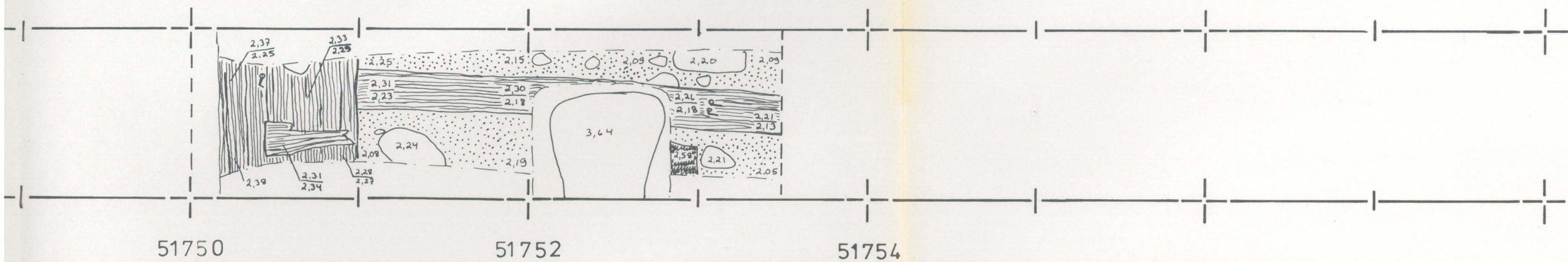
 Puu

Piirtäjä Tuija Oksanen 8-9.6.1988

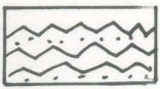
 Tummankellertävä hiekka

23449

51750

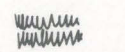
51752

51754

 Kellertävä hiekkamoreeni

 Profiilin raja

 Puuta

 Tiili

 Rautanaula

23450

23449

51750

51752

51754

23450

23449

51750

51752

51754

51750

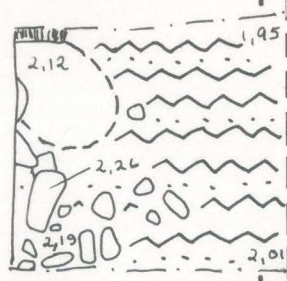
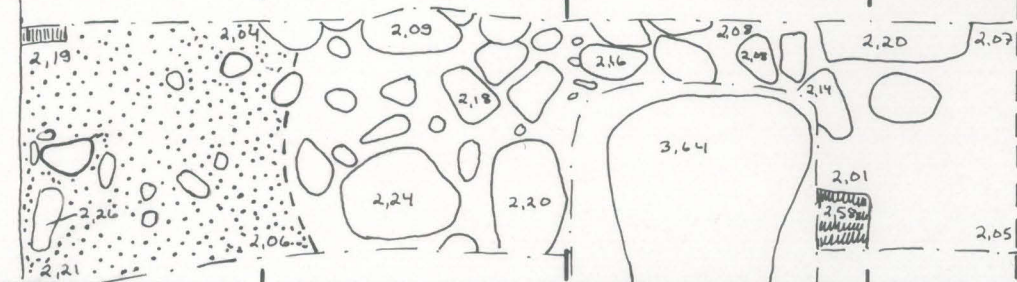
51752

51754

51750

51752

51754

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

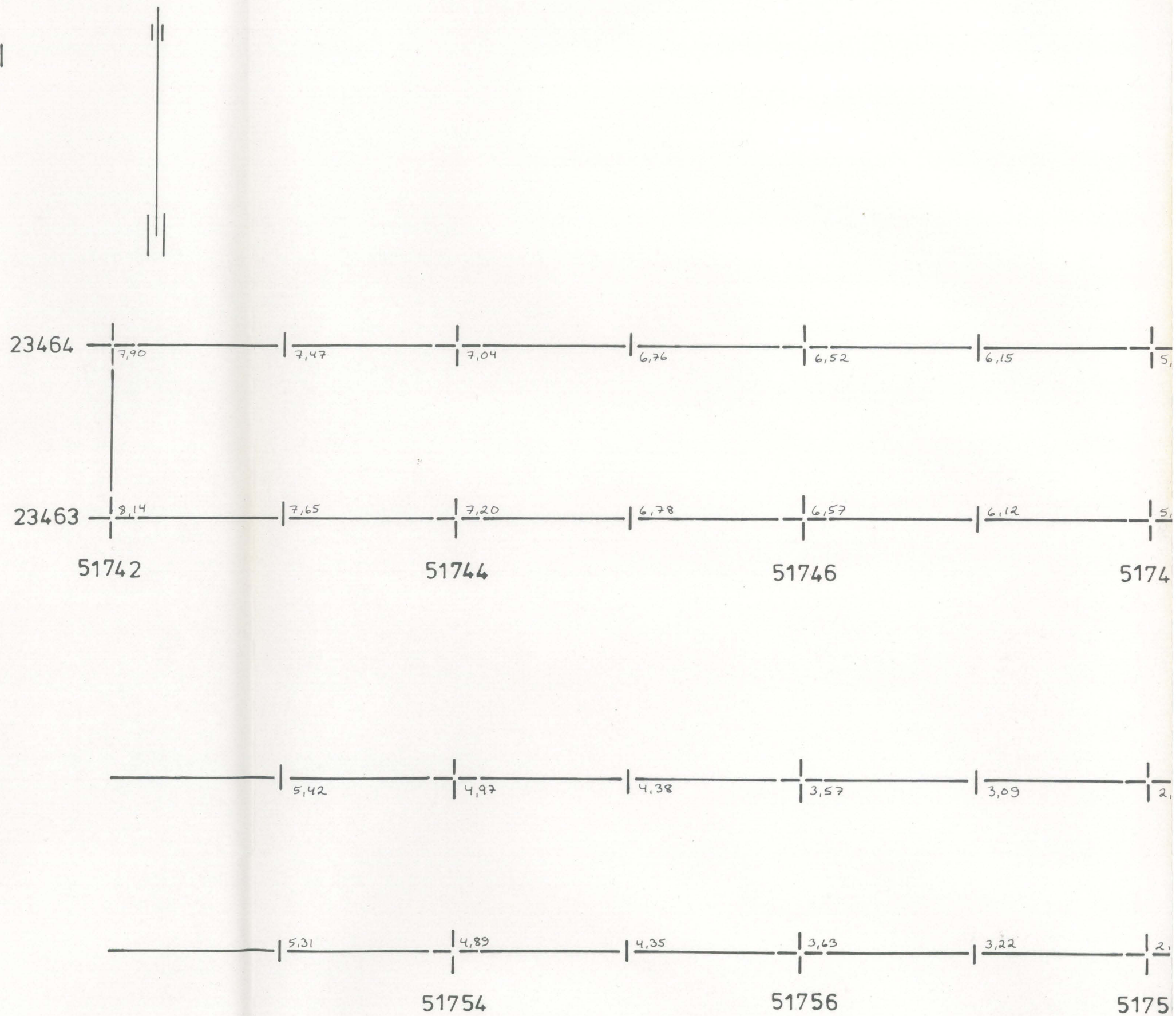
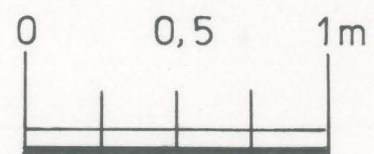
Markku Heikkinen 1988

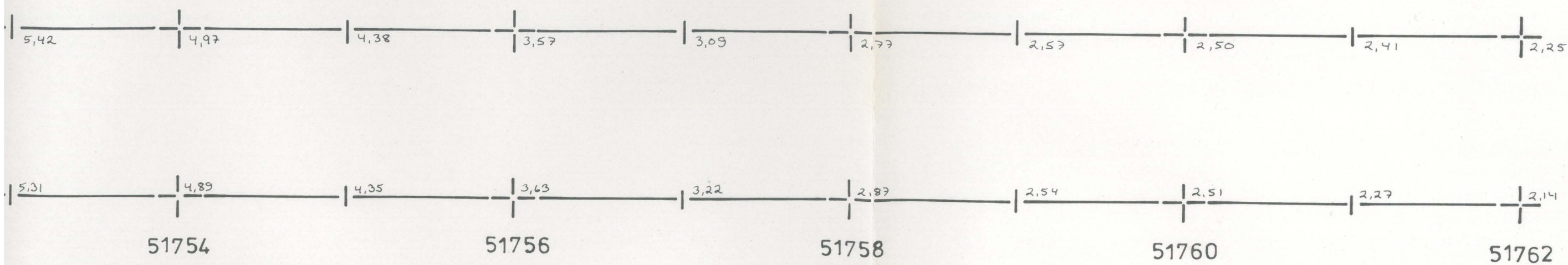
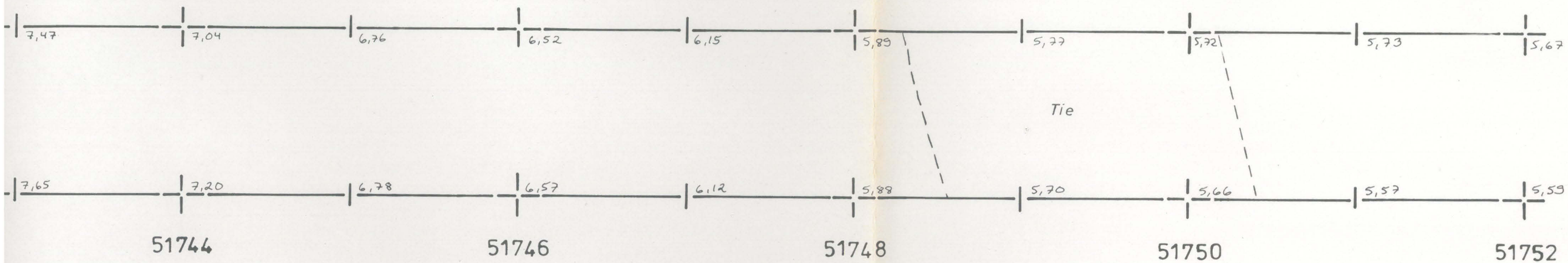
Koeja 2, pintavaaituskartta

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 1 4,04 m mpy

Piirtäjä Tuija Kirkinen 18.5.1988

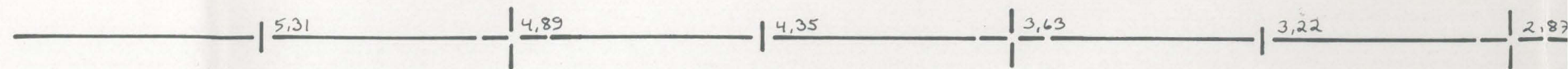
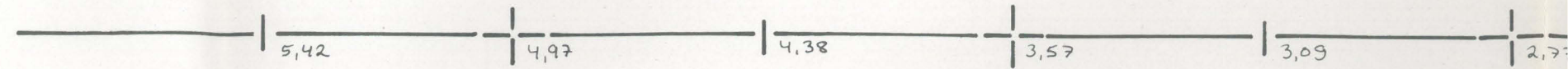

51742

51744

51746

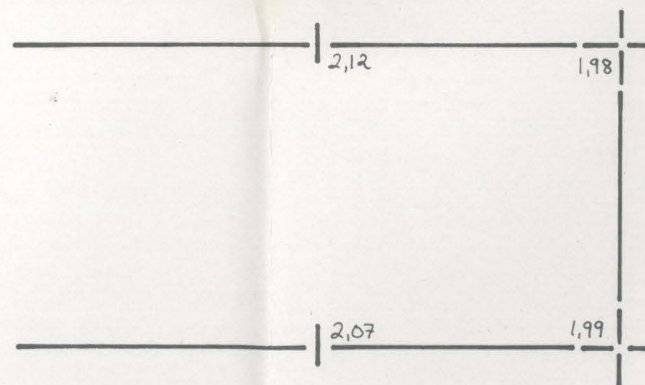
51748

51754

51756

51758

51764

51744

51746

51748

51750

51752

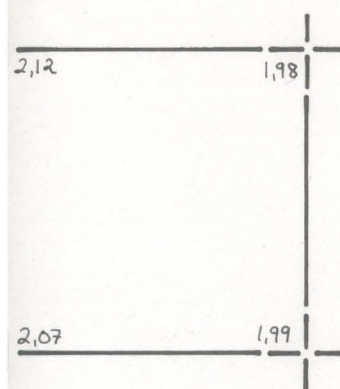
51754

51756

51758

51760

51762

51764

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

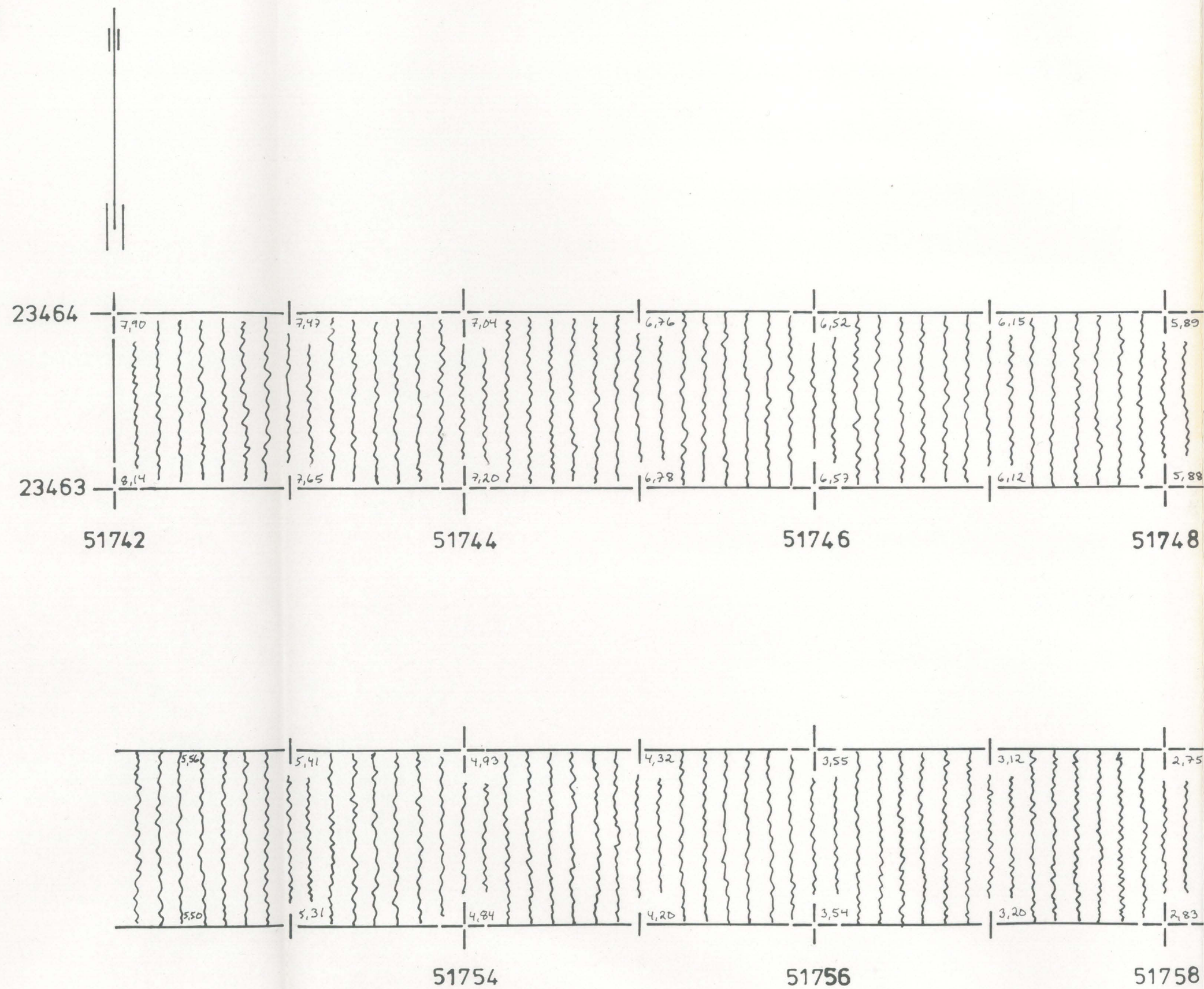
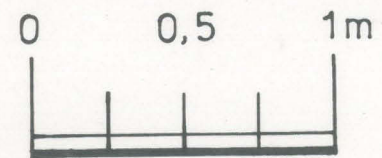
Markku Heikkinen 1988

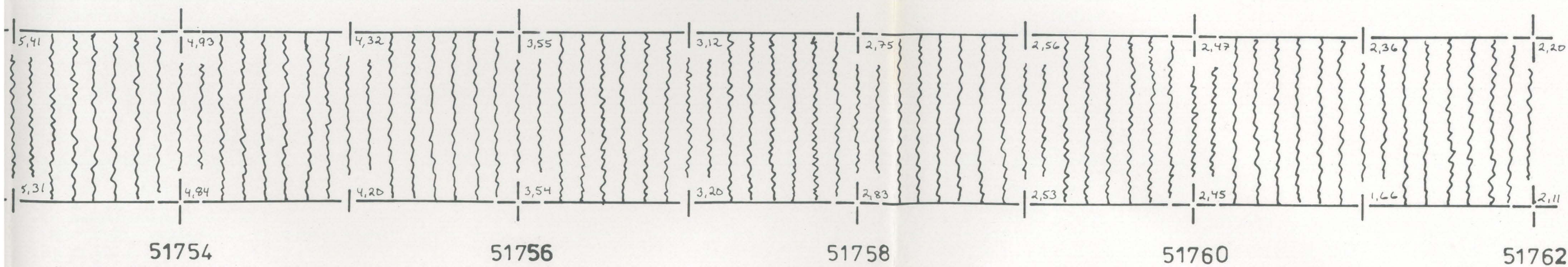
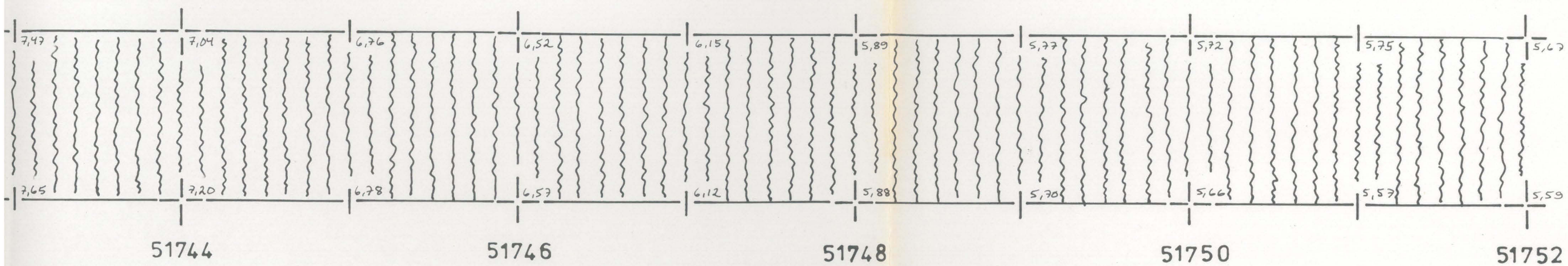
Koeoja 2, taso 0

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 1 4,04 mmpy

Piirtäjä Tuija Kirkinen 19.5.1988

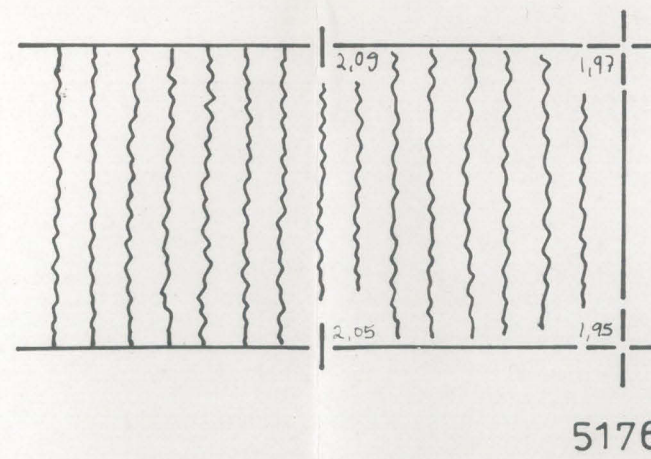
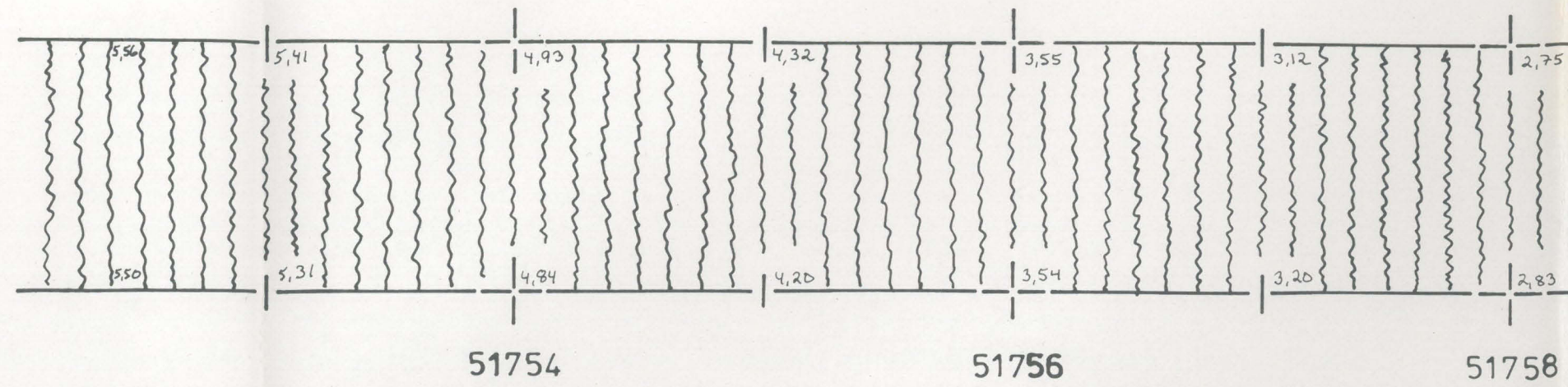

51742

51744

51746

51748

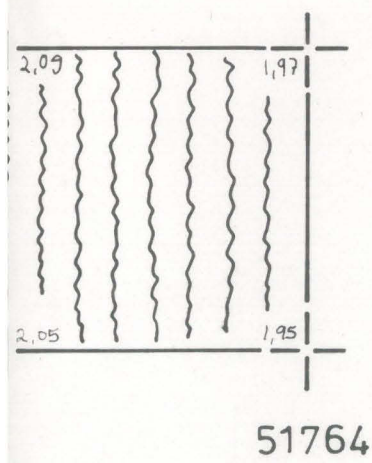
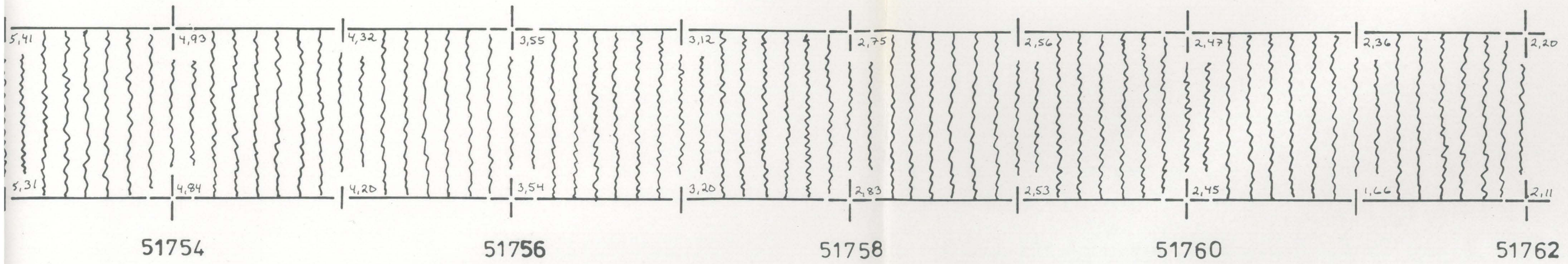
51744

51746

51748

51750

51752

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

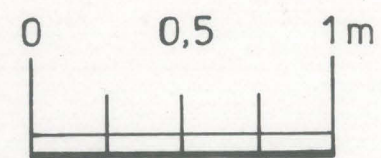
Markku Heikkinen 1988

Koeoja 2, taso 1

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 1 4,04 m mpy

Piirtäjä Tuija Oksanen 23.5.1988

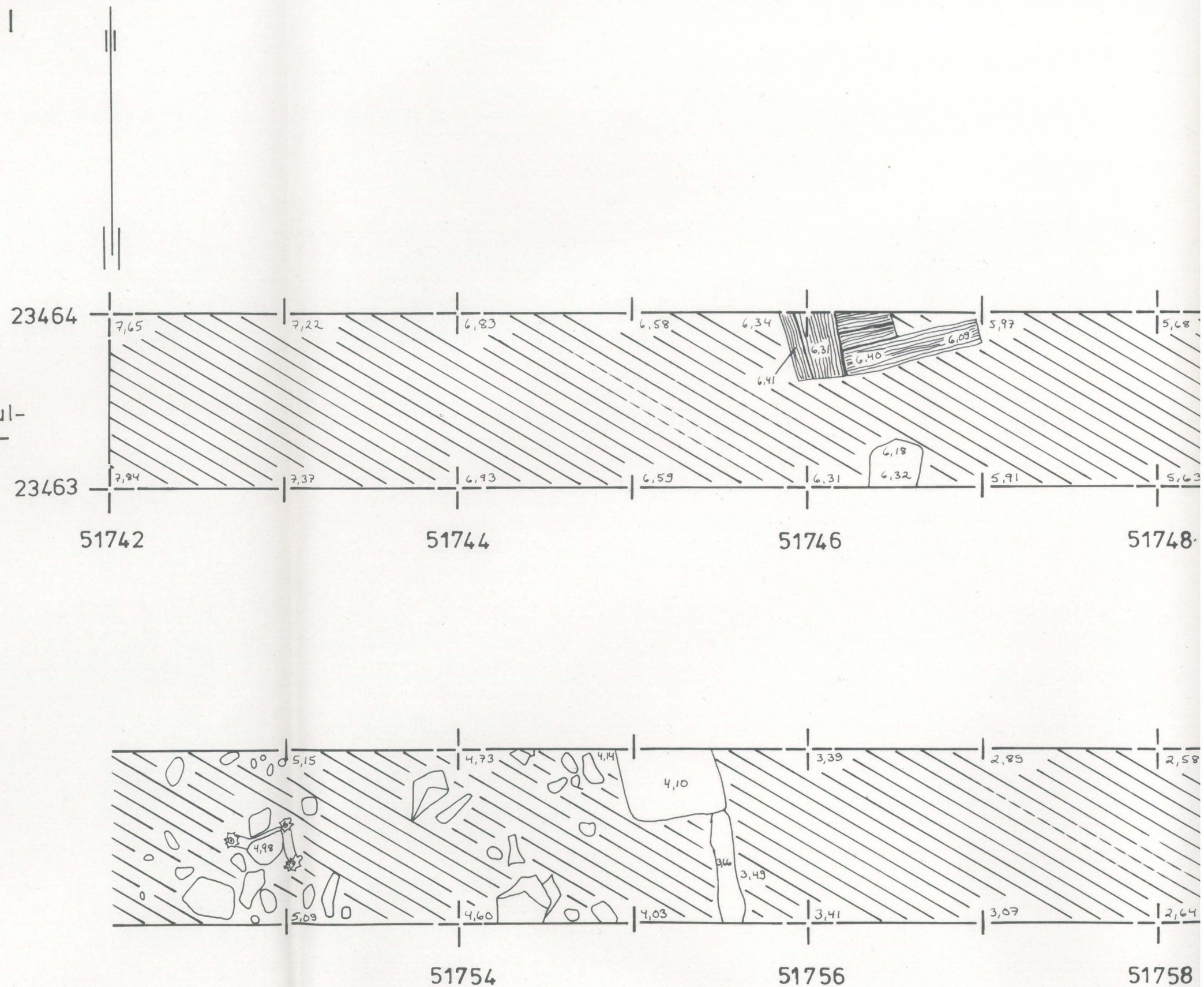

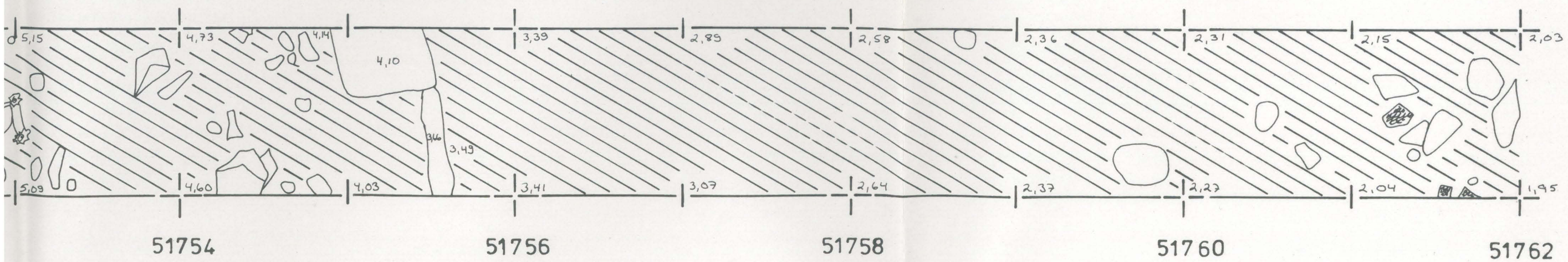
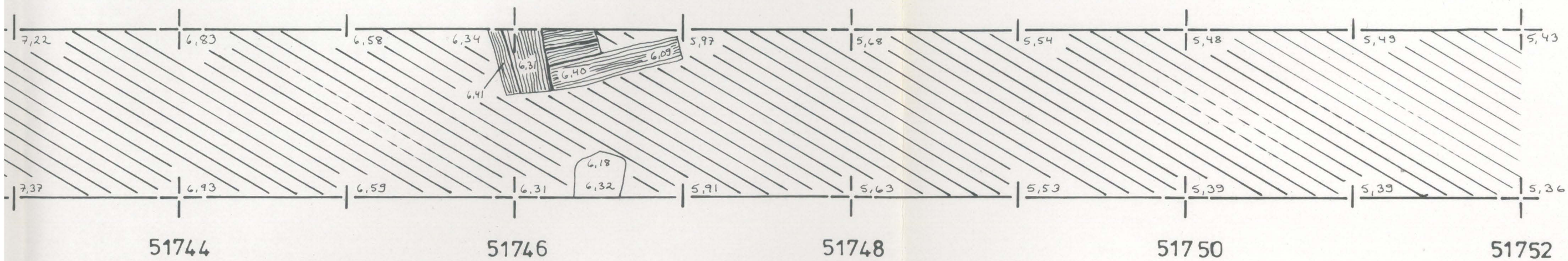
 Maan koostumus on pääosin mul-
lansekaista hiekkaa; vivahde-
eröt käyvä esille profiilikartasta

 Puu

 Puunjuuri

 Tiili

Puu

51742

51744

51746

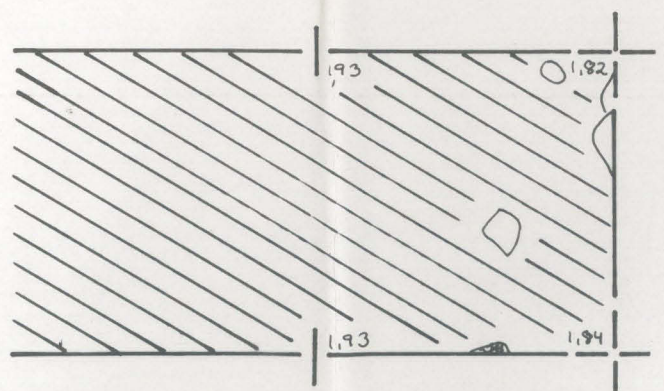
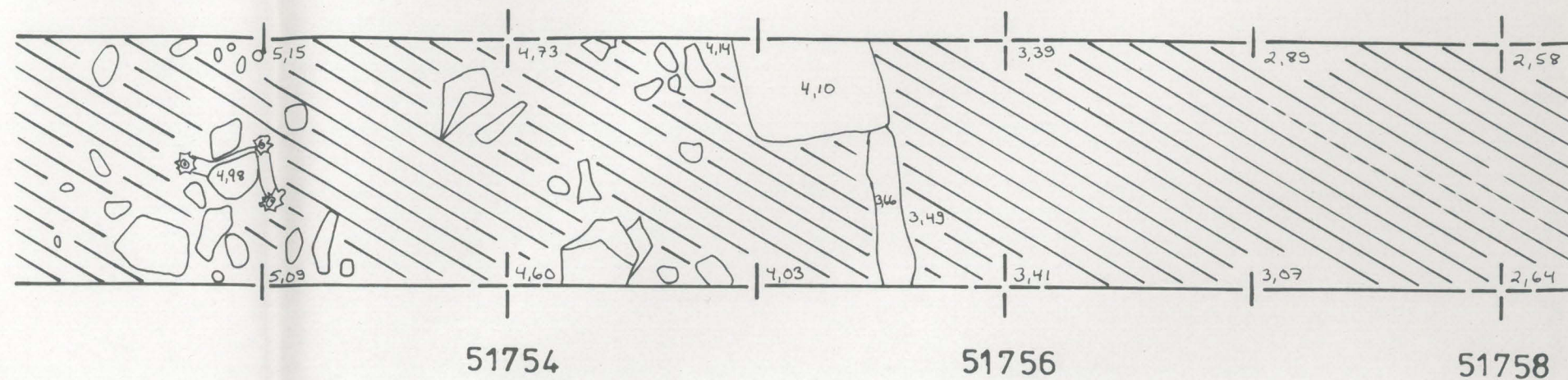
51748

Puunjuuri

Tiili

51764

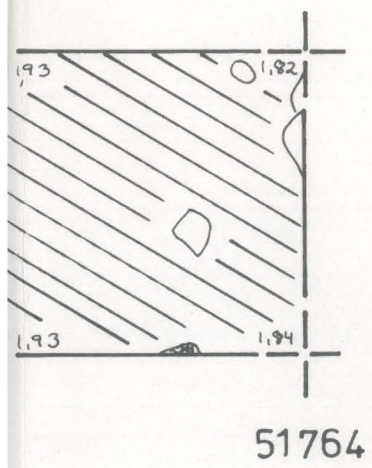
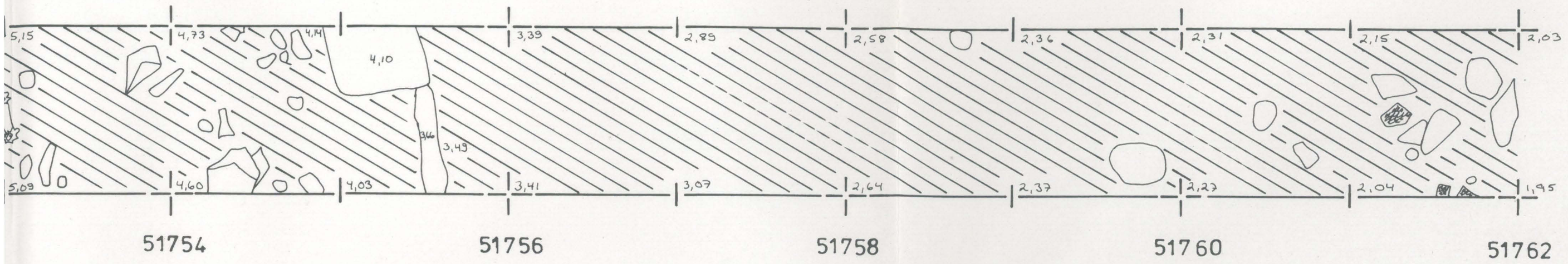
51744

51746

51748

51750

51752

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

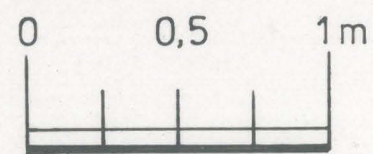
Markku Heikkinen 1988

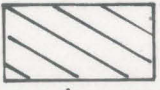
Koeja 2, taso 2

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 1 4,04

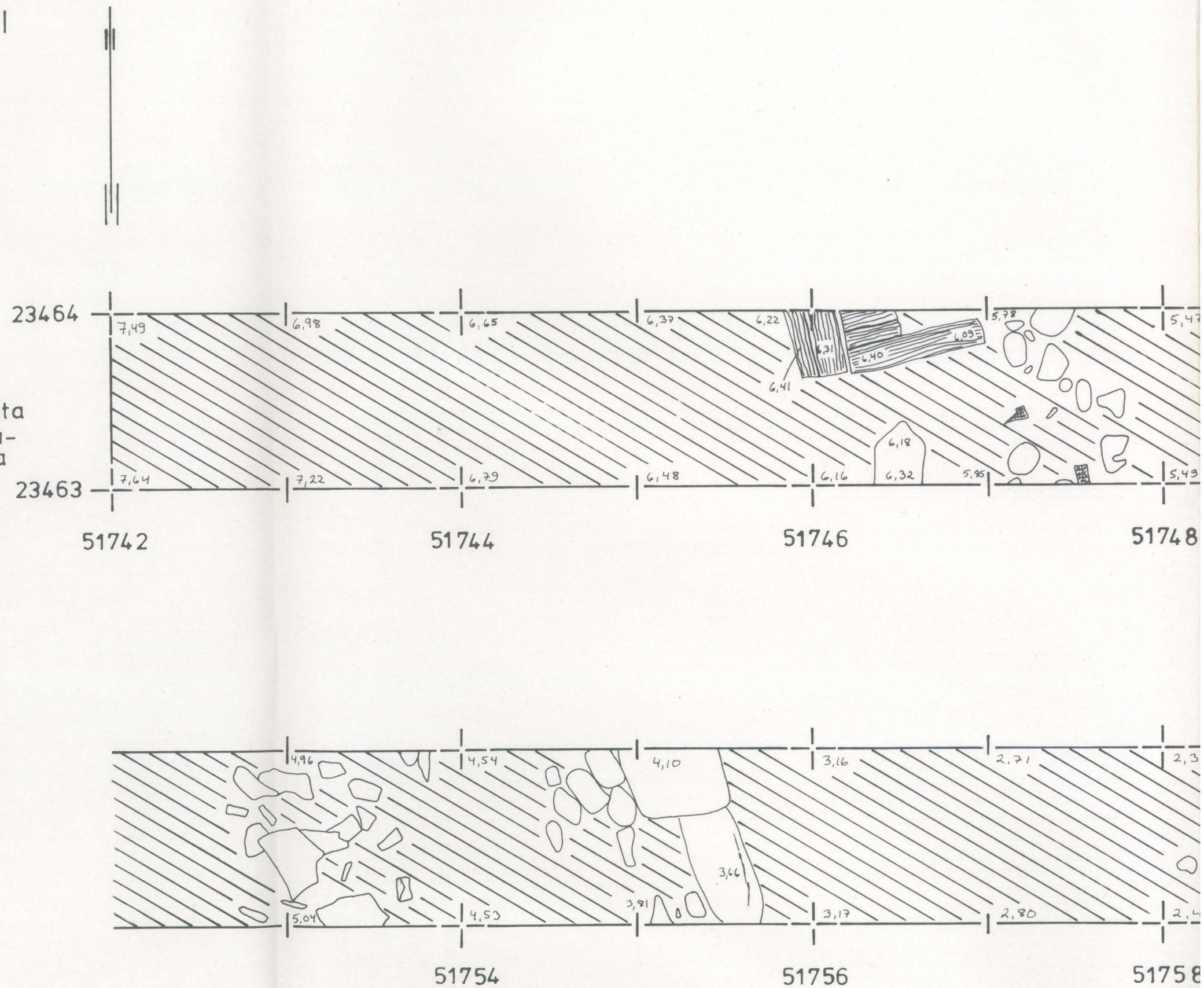
Piirtäjä Tuija Oksanen 24.5.1988

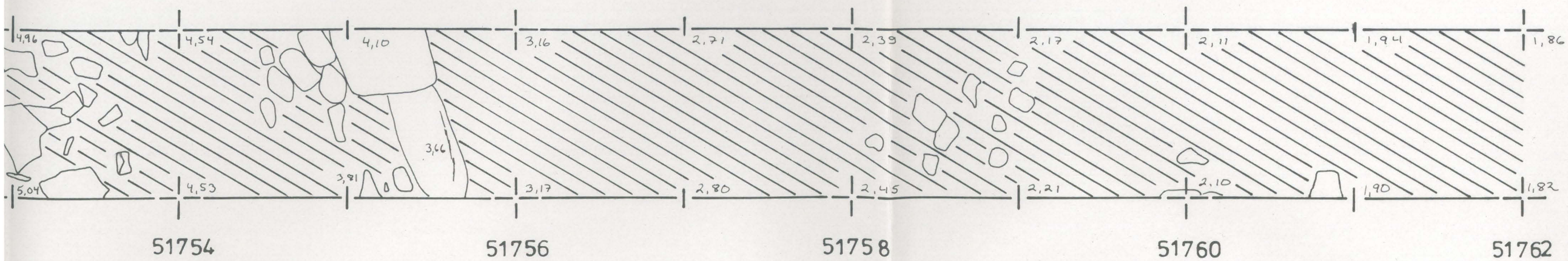
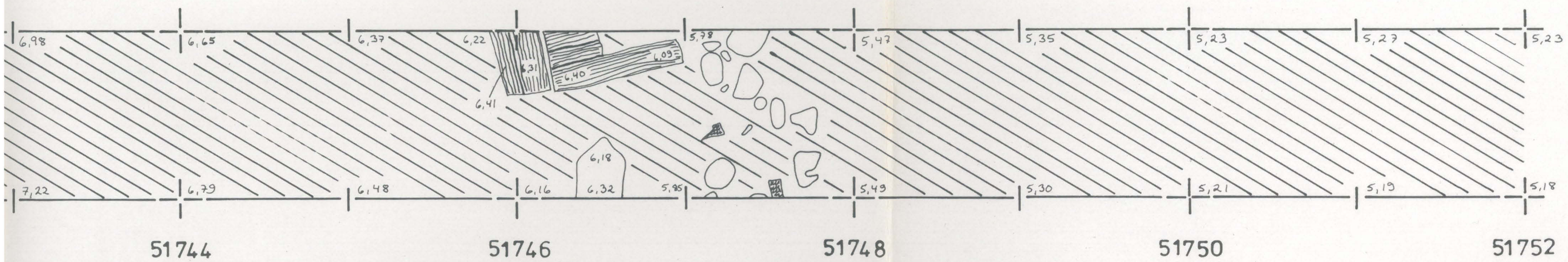

 Maa on pääosin mullansekaista hiekkaa; vivahde-erot koostumuksessa saa selville profiilikartasta

 Puu

 Tiili

 Puu

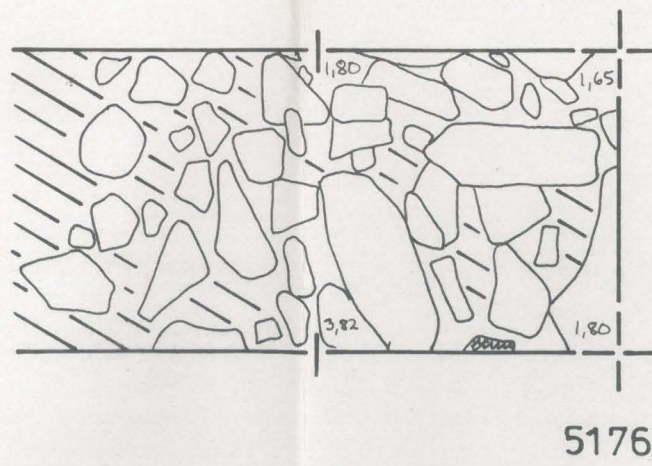
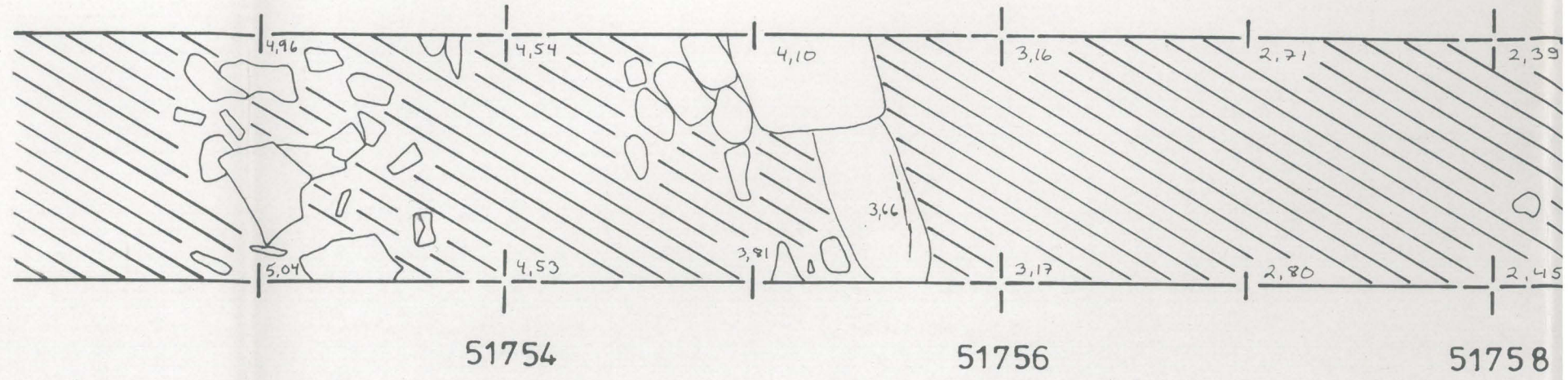
51742

51744

51746

51748

 Tiili

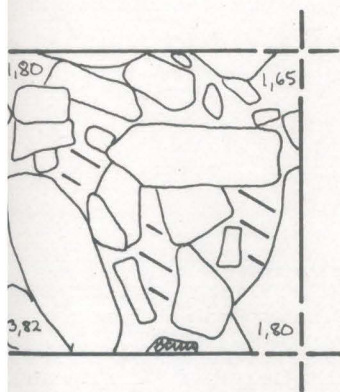
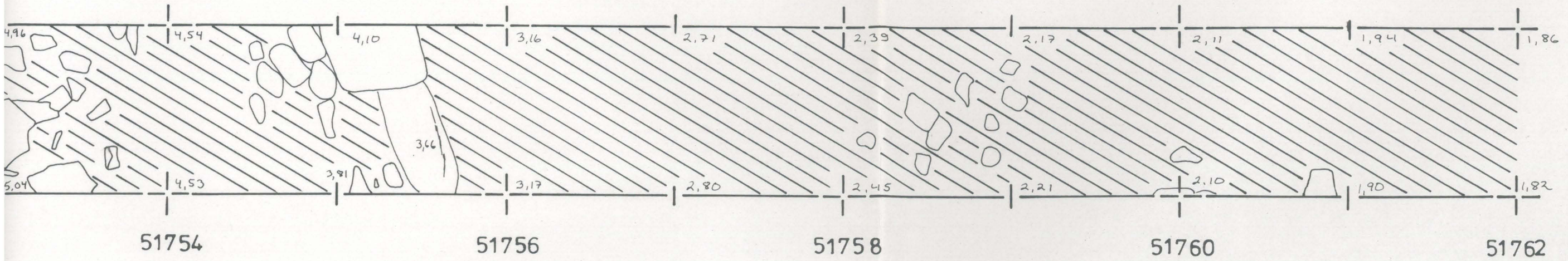
51744

51746

51748

51750

51752

51764

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

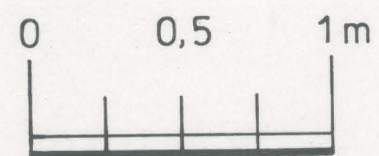
Markku Heikkinen 1988

Koeoja 2, taso 3

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 1 4,04

Piirtäjä Tuija Oksanen 25.5.1988

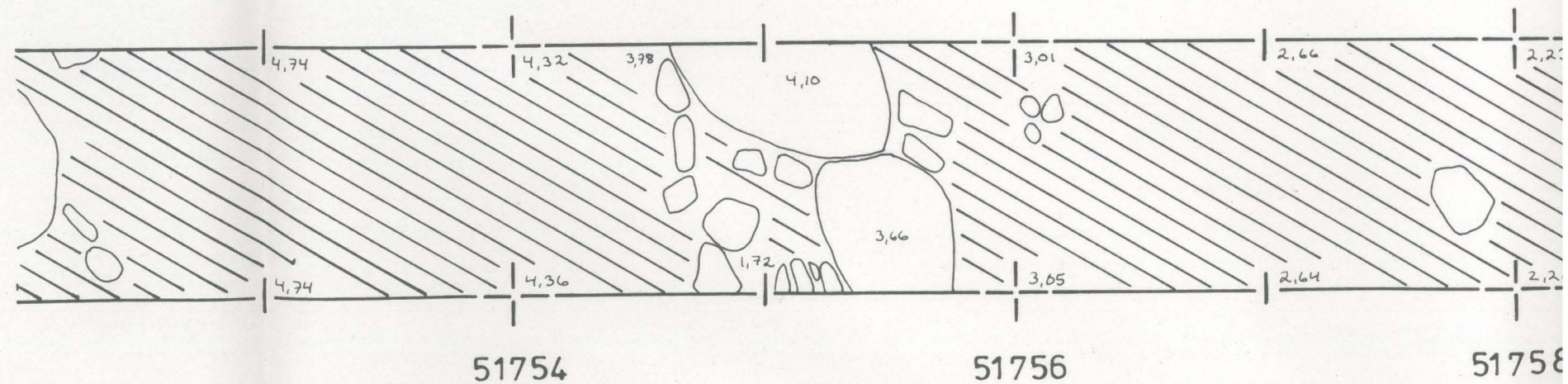
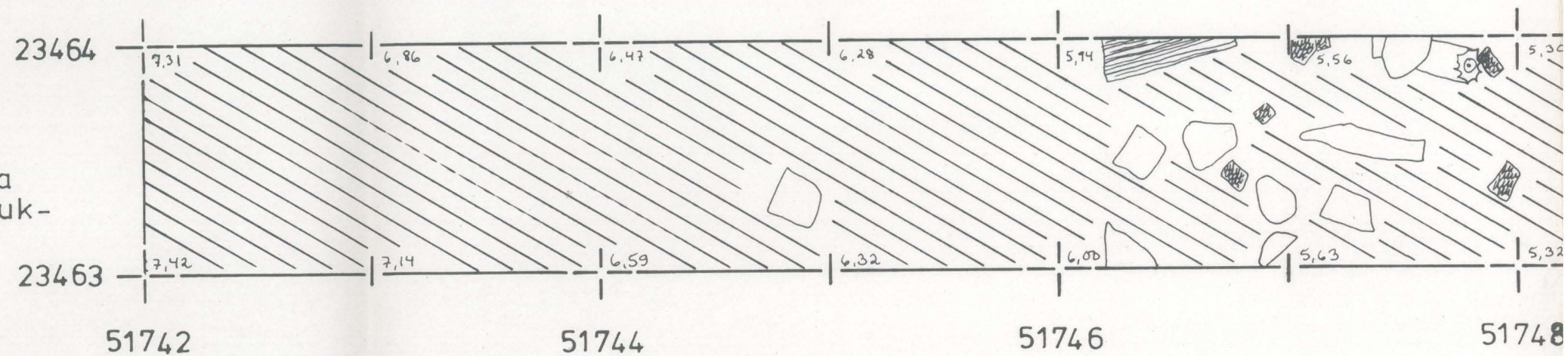

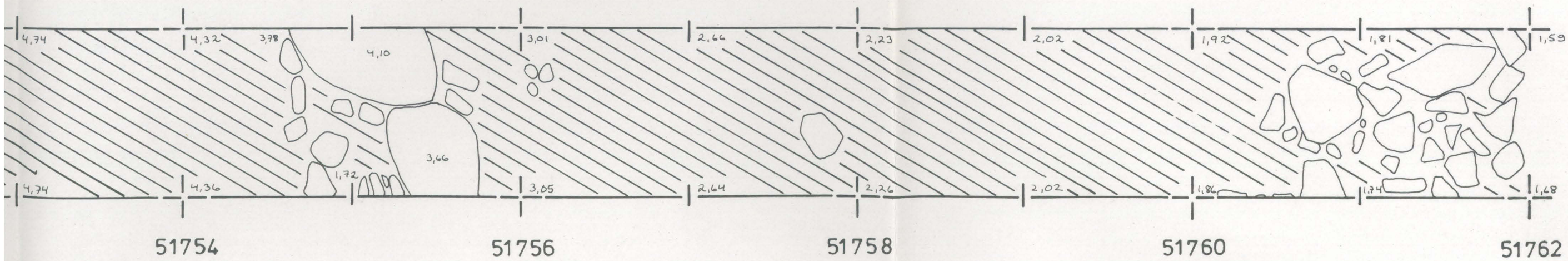
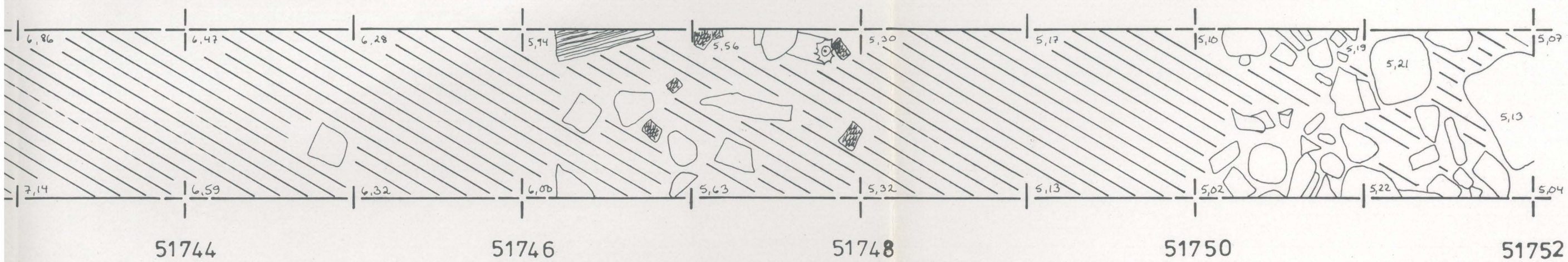
 Maa on pääosin mullansekaista hiekkaa; vivahde-erot koostumuksessa saa selville profiilikartasta.

 Puu

 Tiili

 Puunjuuri

Puu

51742

51744

51746

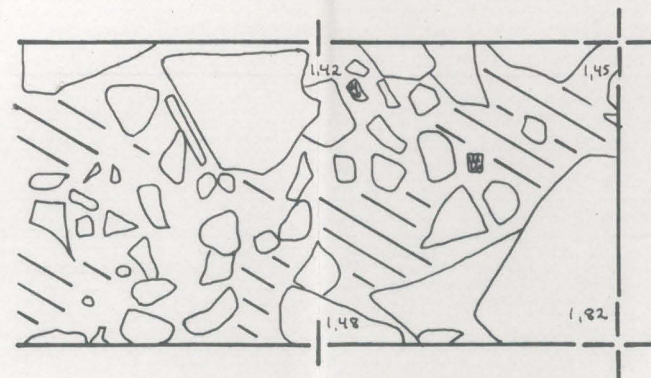
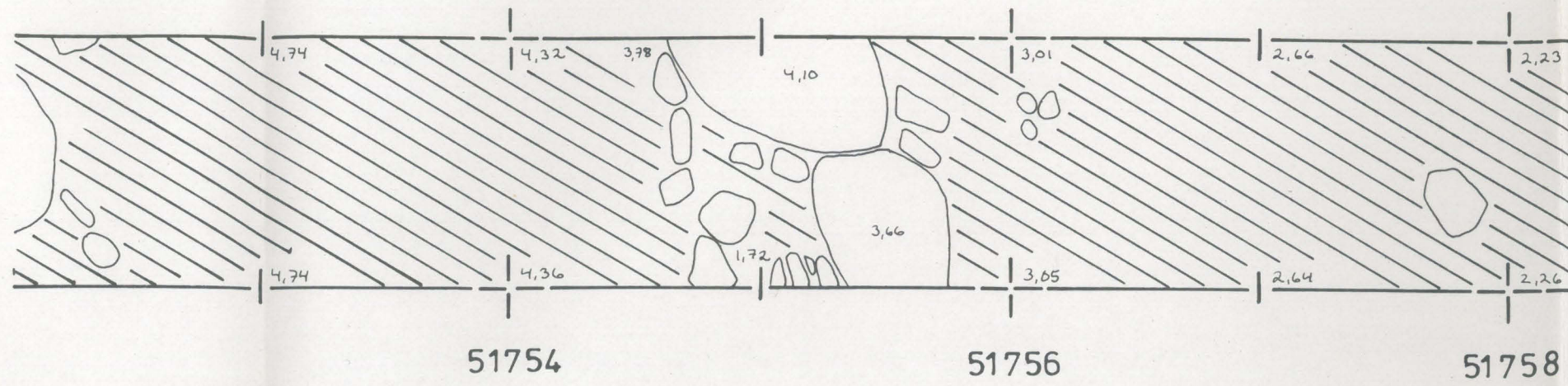
51748

Tiili

Puunjuuri

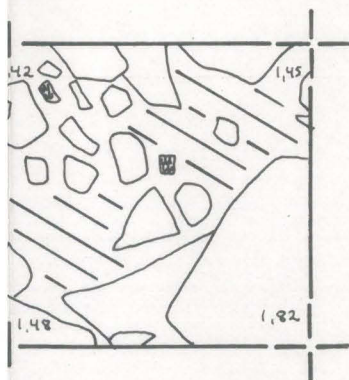
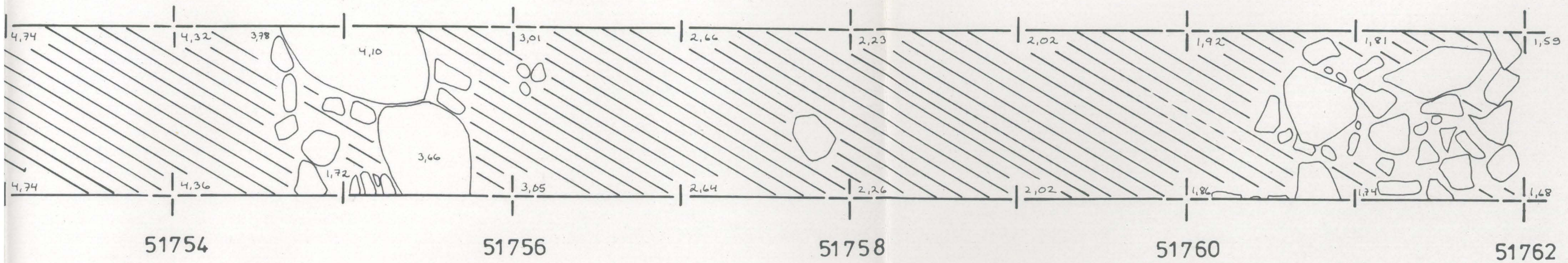
51744

51746

51748

51750

51752

51764

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

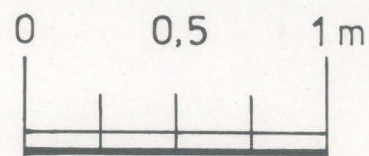
Markku Heikkinen 1988

Koeoja 2, taso 4

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 1 4,04 m mpy

Piirtäjä Tuija Kirkinen 26.5.1988

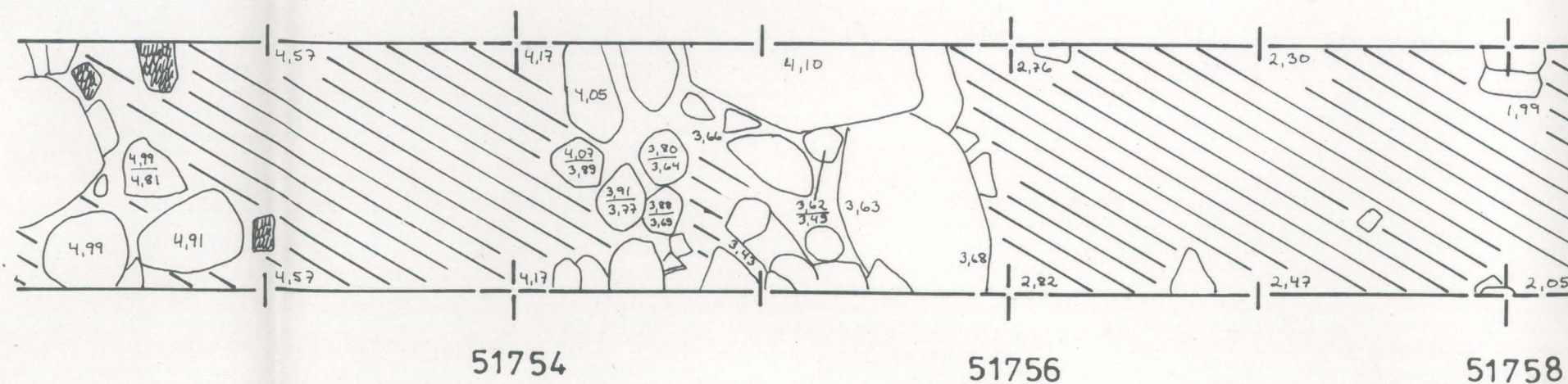
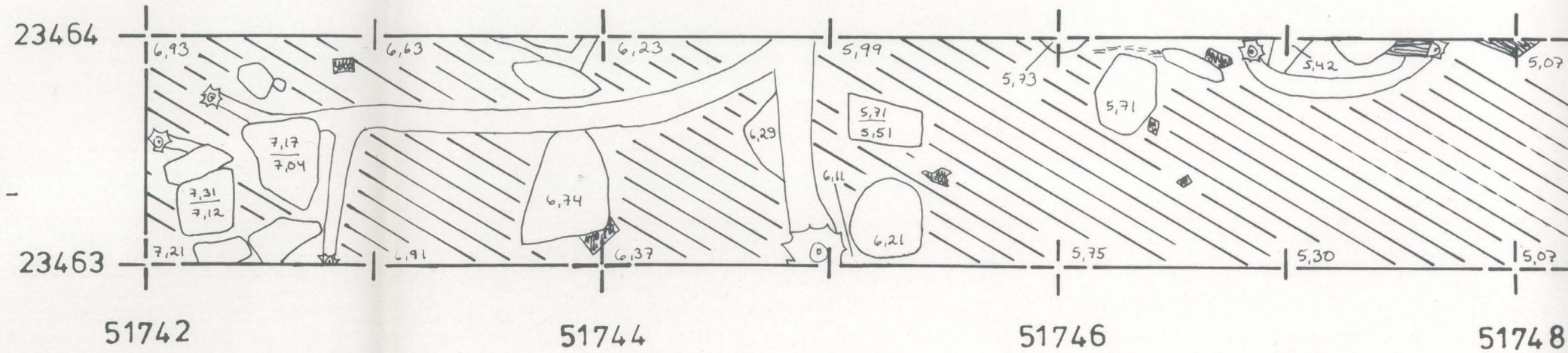

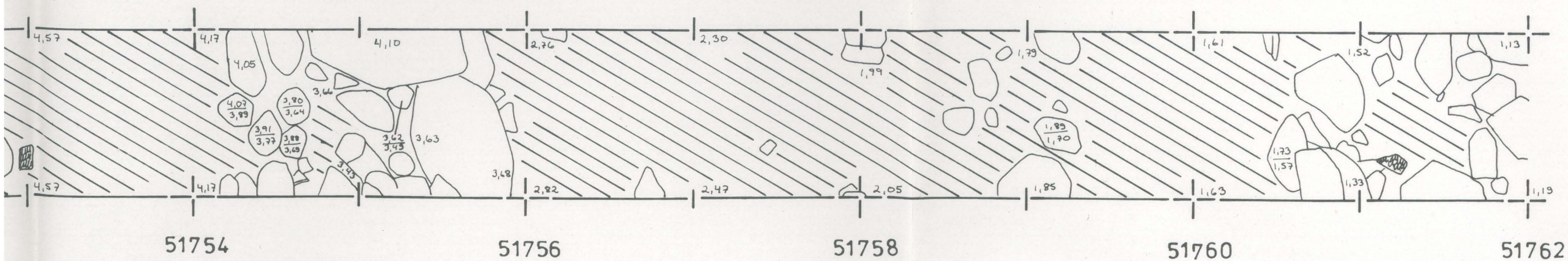
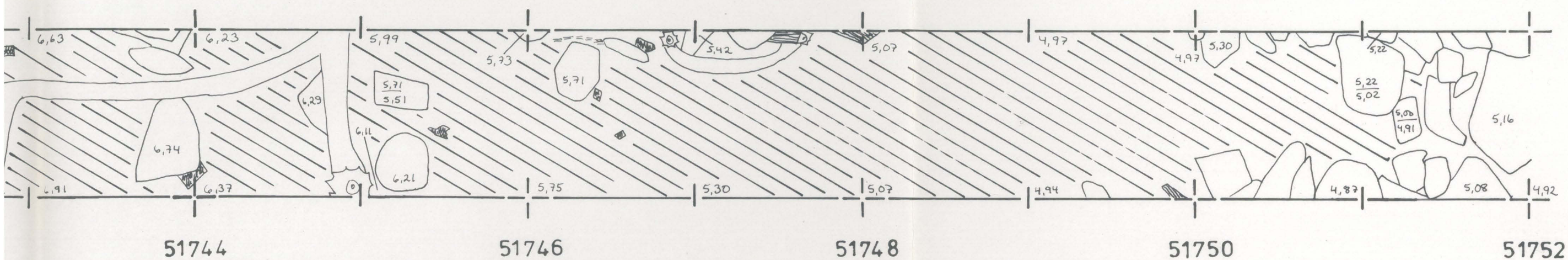
 Maa on pääsin mullansekaista hiekkaa; vivahde-erot koostumuksessa saa selville profiilikartasta

 Tiili

 Puunjuuri

 Puu, puunsäleitä

Tiili

51742

51744

51746

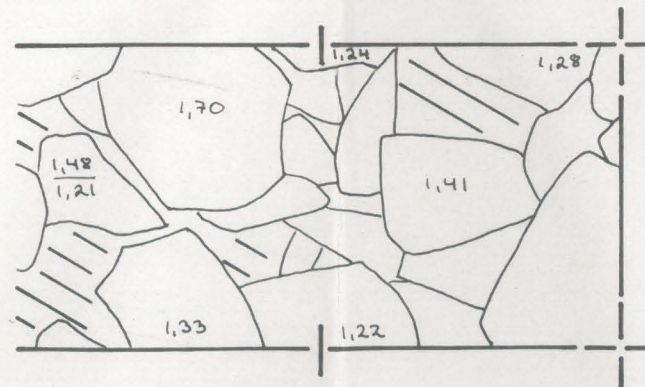
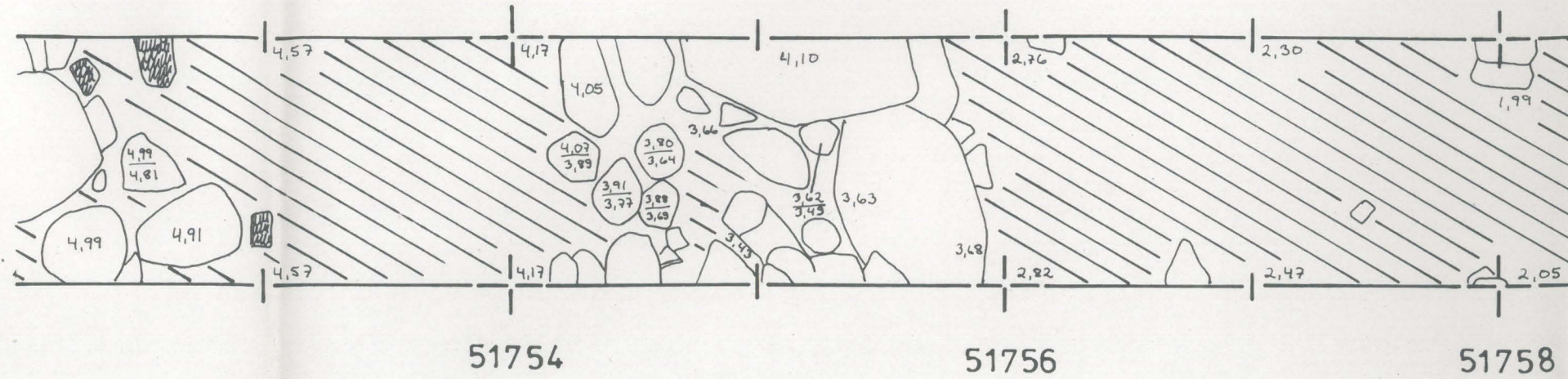
51748

Puunjuuri

Puu, puunsäleitä

51764

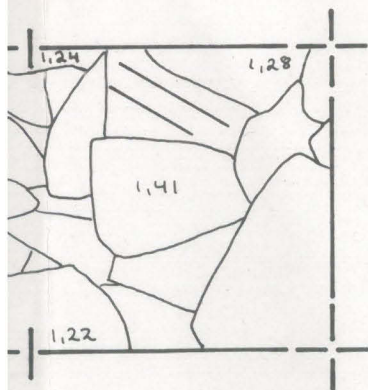
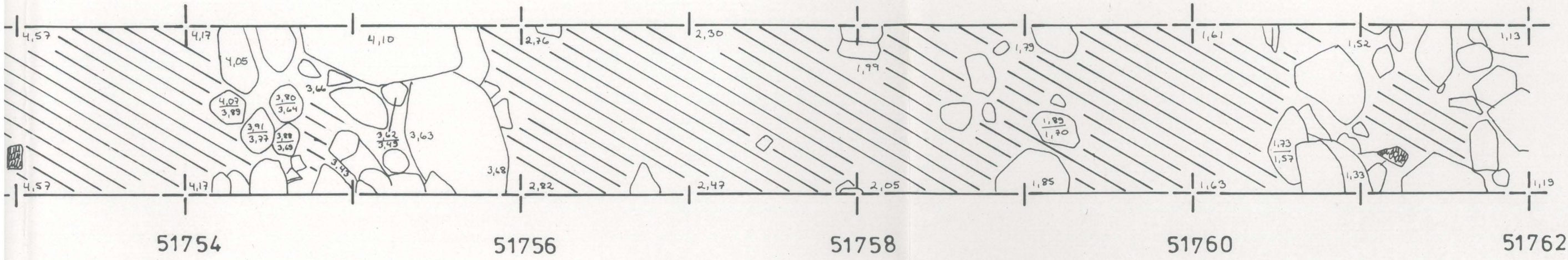
51744

51746

51748

51750

51752

51764

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

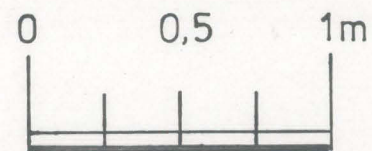
Markku Heikkinen 1988

Koeoja 2, taso 5

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 1 4,04

Piirtäjät Tuija Kirkinen ja Tuija Oksanen 30.5.1988

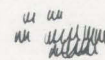
Mullansekainen hiekka yleensä ;
erot koostumuksessa tarkemmin
profiikartassa.

Mullansekainen hiekka; hiekkainen
+ paljon tiiltä ja tiilimurskaa

Hieno vaalea hiekka

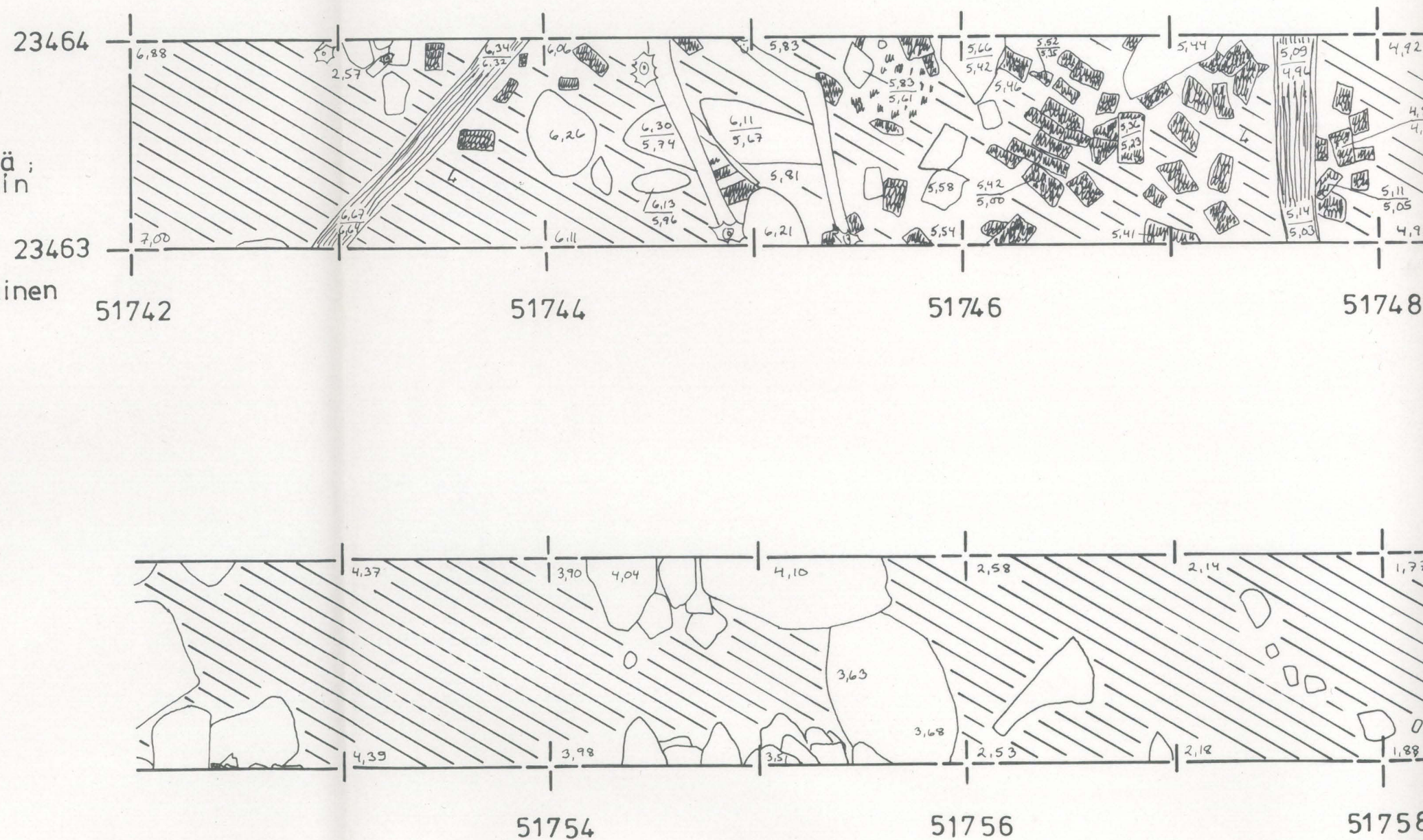
Tiili ja tiilimurska

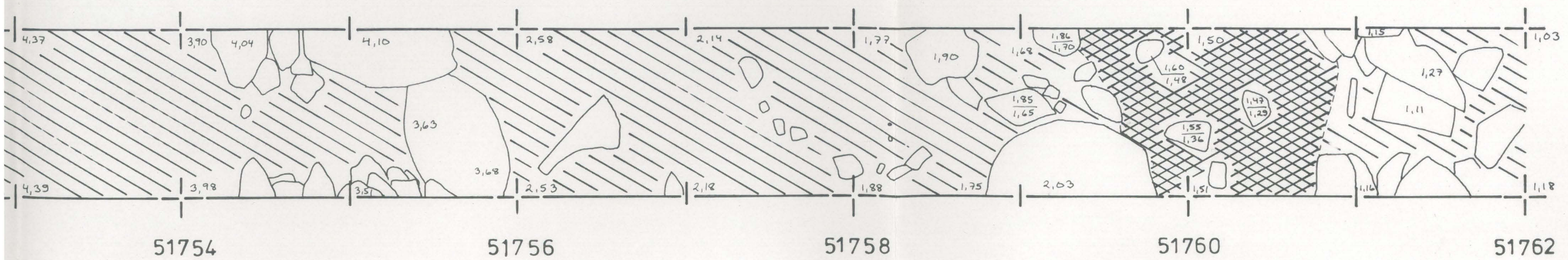
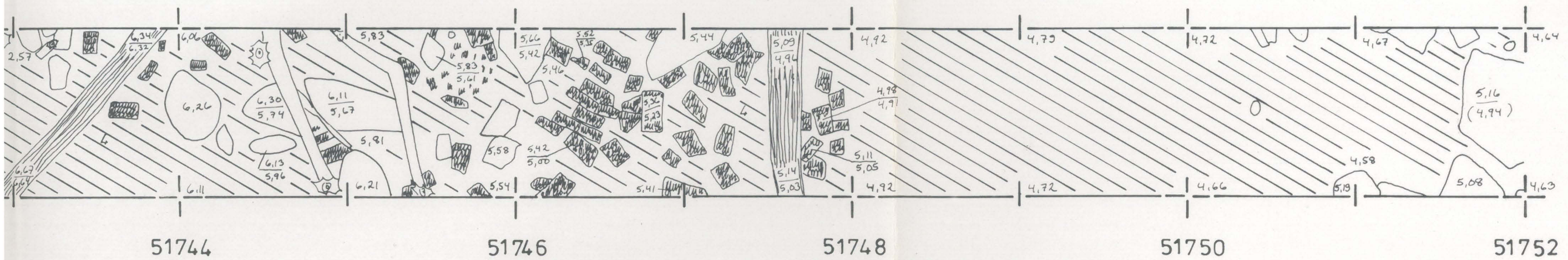

Puunjuuri

Puu ja puunsäle

Mullansekainen hiekka; hiekkainen
+ paljon tiiltä ja tiilimurskaa

51742

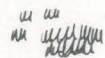
51744

51746

51748

Hieno vaalea hiekka

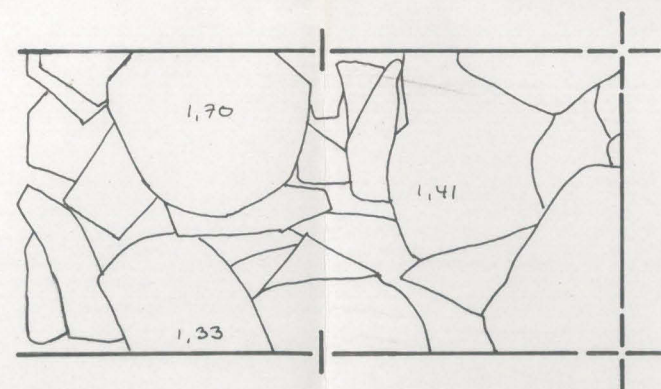
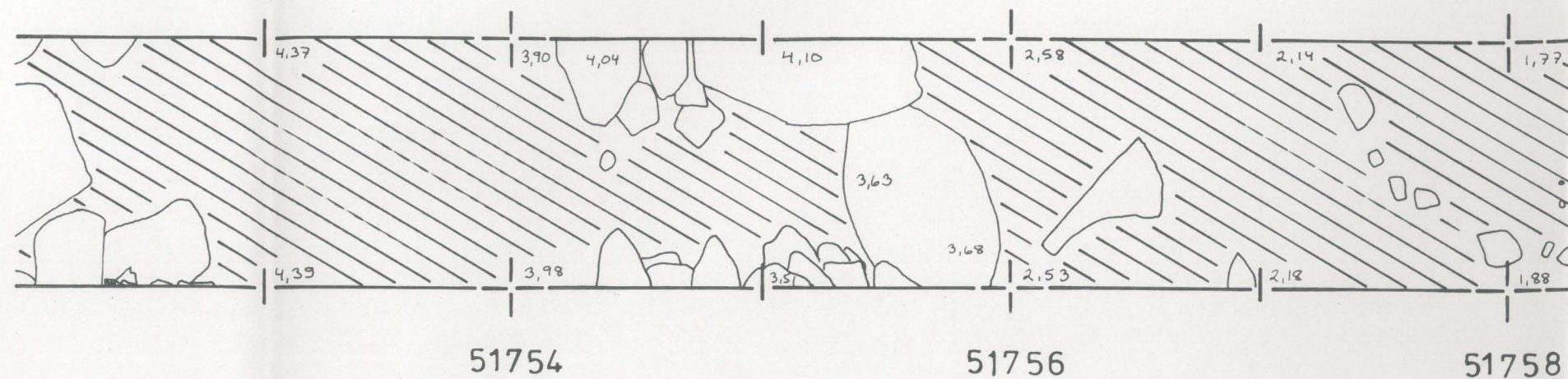
Tiili ja tiilimurska

Puunjuuri

Puu ja puunsäle

51764

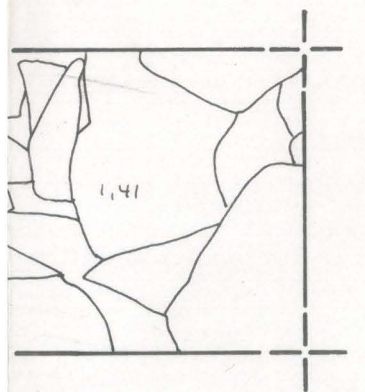
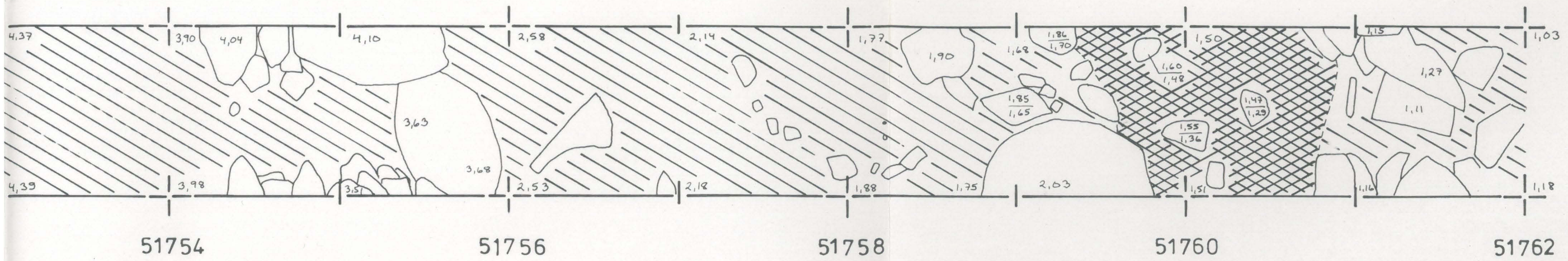
51744

51746

51748

51750

51752

51764

Markku Heikkinen 1988

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 1 4,04 m mpy ja 2 2,00 m mpy

Piirtäjä Tuija Oksanen 31.5.1988

Mullansekainen hiekka; hiekkainen
+ paljon tiiltä ja tiilimurskaa

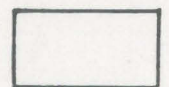
Mullansekainen hiekka yleensä;
tarkemmin profiilikartassa

Tumma, keller tävänruskea hiekka

Vaalea hieno hiekkä

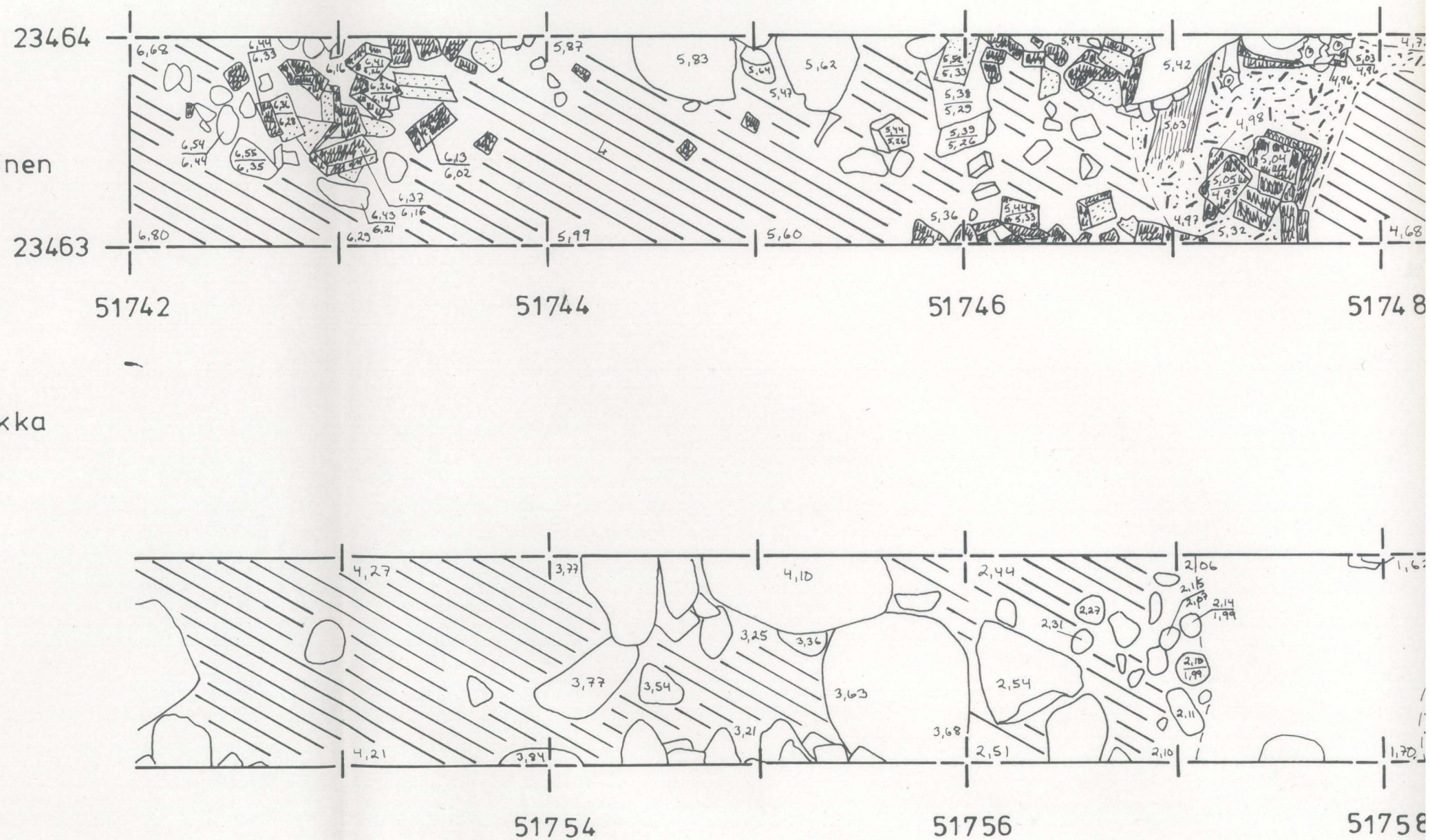

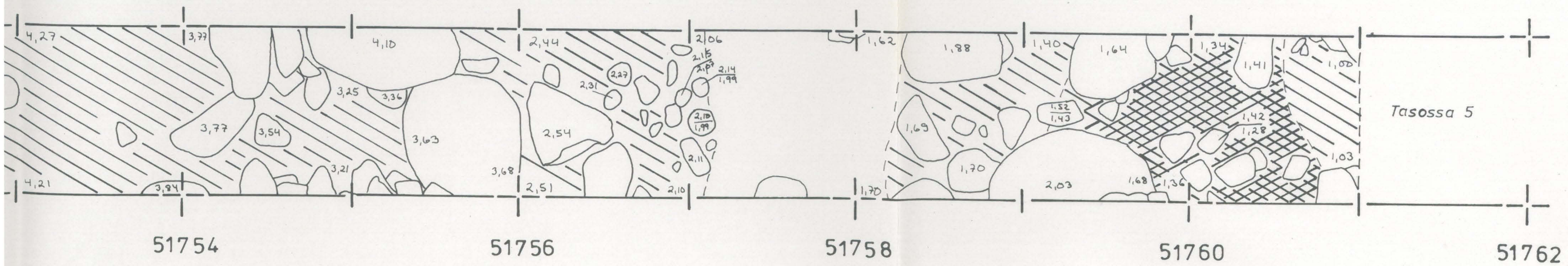
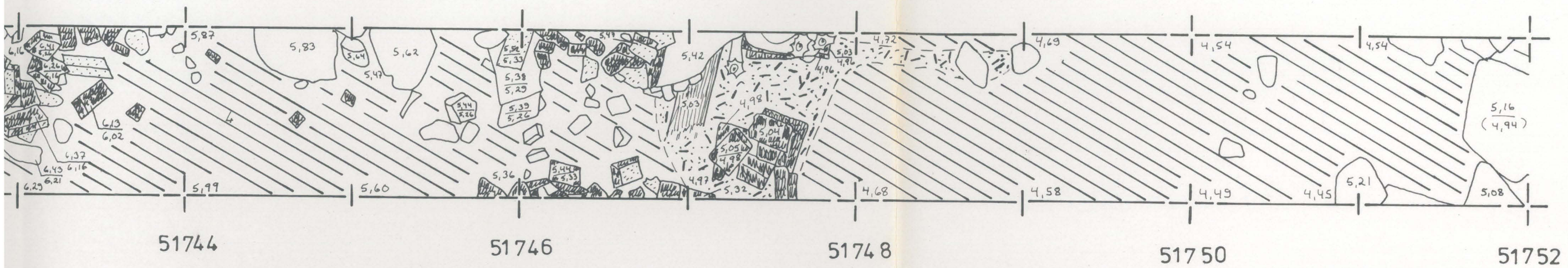
Harmaa savisiltti

Laasti

Puu

 Mullansekainen hiekka yleensä;
tarkemmin profiilikartassa

51742

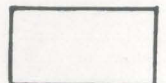
51744

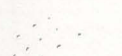
51746

51748

 Tumma, keller tävänruskea hiekka

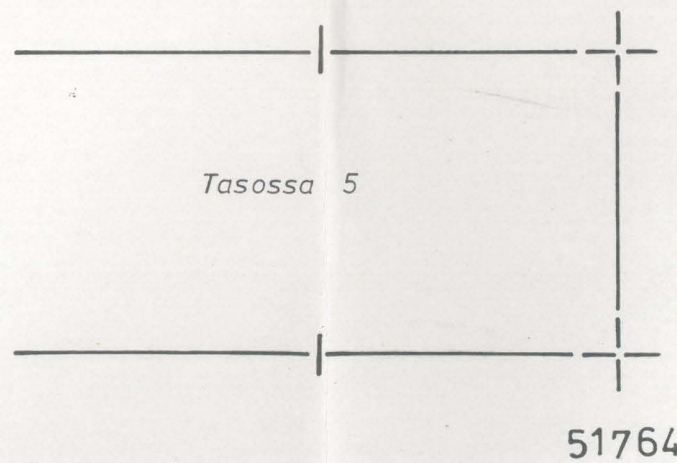
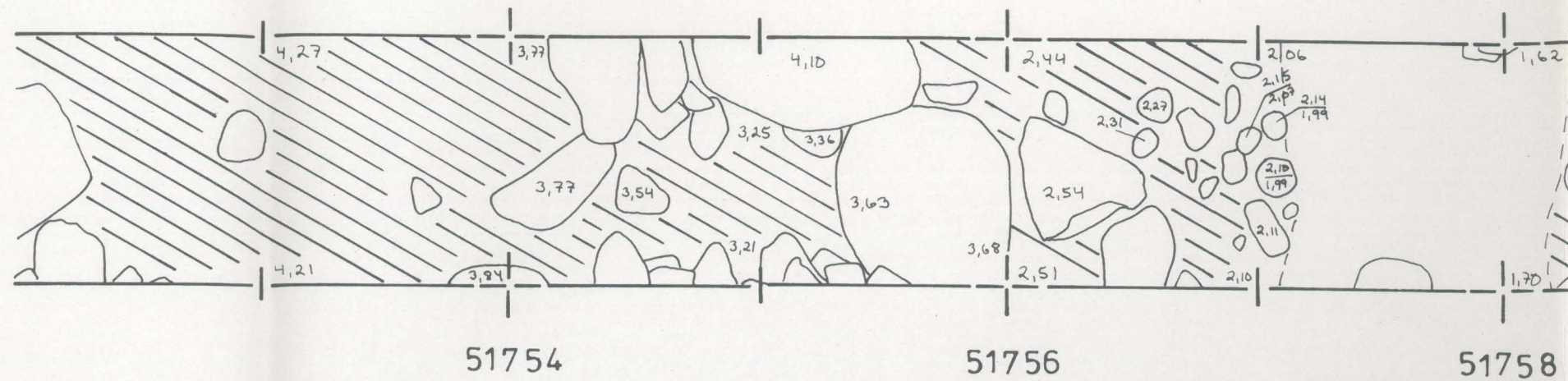
 Vaalea hieno hiekka

 Harmaa savisiltti

 Laasti

 Puu

Tiili

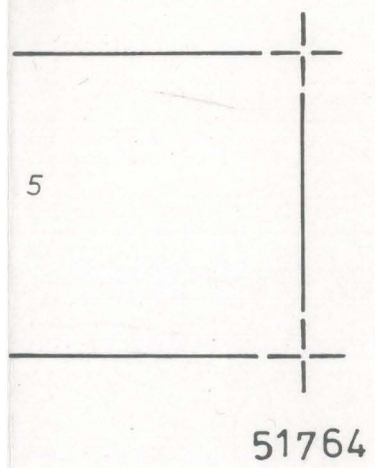
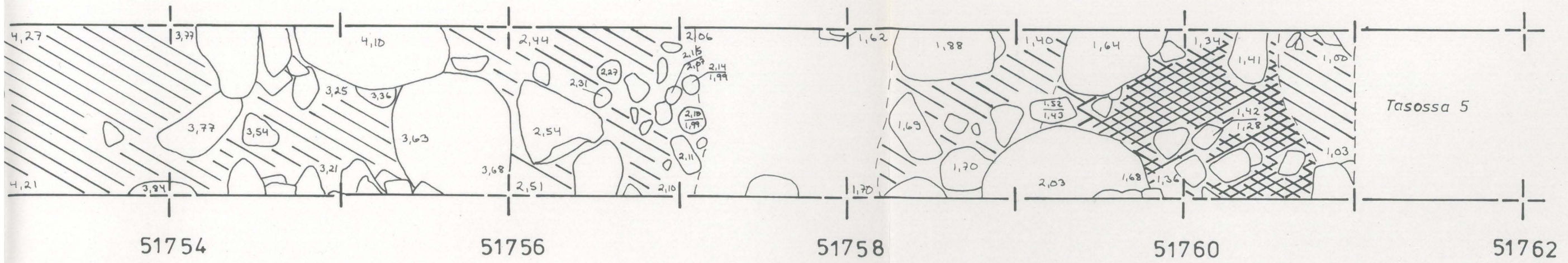
51744

51746

51748

51750

51752

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

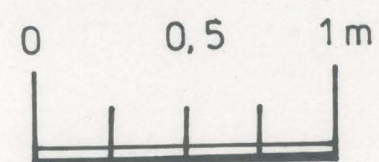
Markku Heikkinen 1988

Koeoja 2, taso 7

Mittakaava 1: 25

Kiintopiste 1 4,04 m mpy ja 2 2,00 m mpy

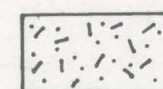
Piirtäjä Tuija Kirkinen

Mullansekainen hiekka; hiekkainen + paljon tiiltä ja tiilimurskaa

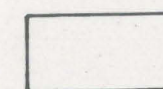
Mullansekainen hiekka yleensä; tarkemmin profiilikartassa

Tumma, kellertävänruskea hiekka

Tummanruskea hiekka

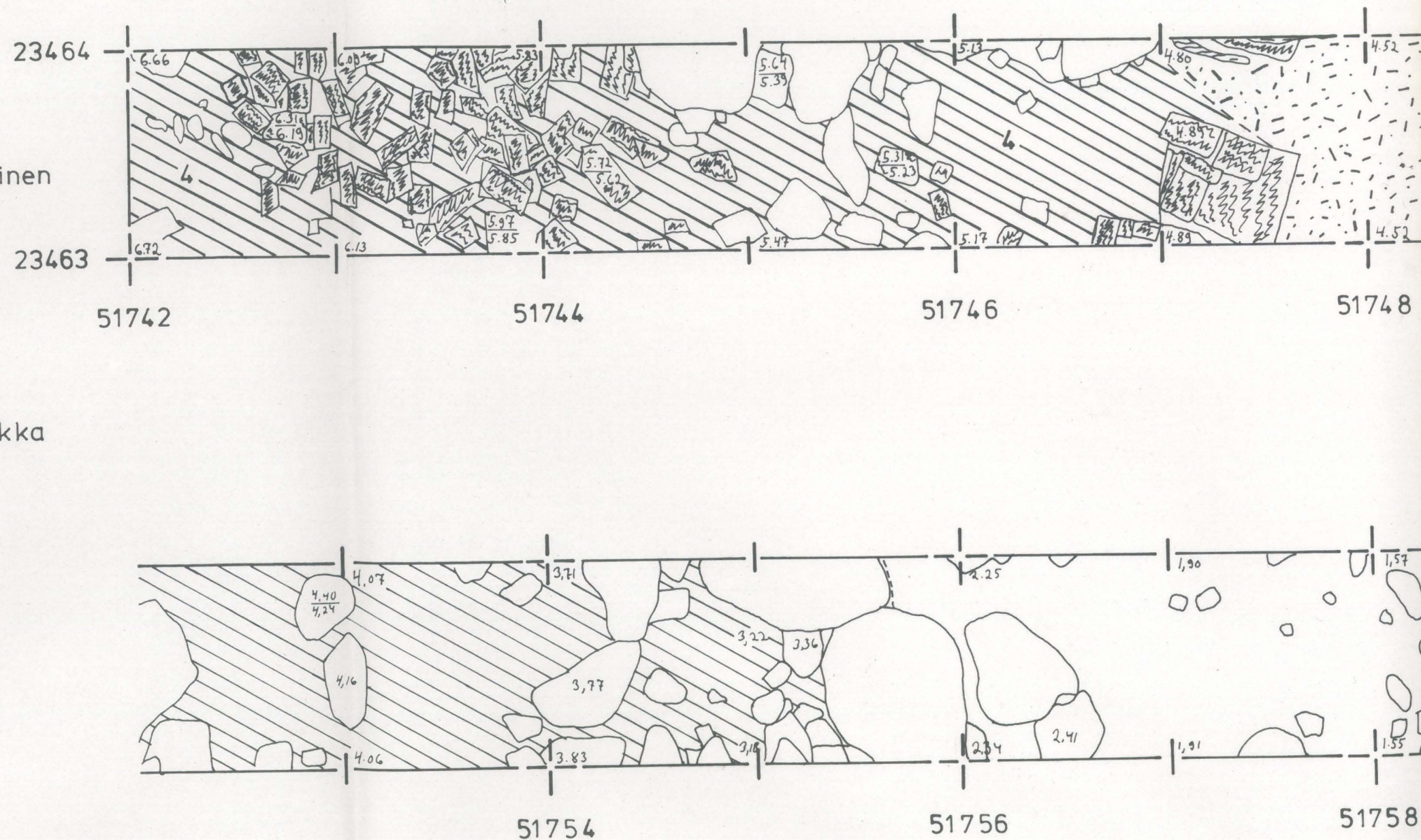
Harmaa savisiltti

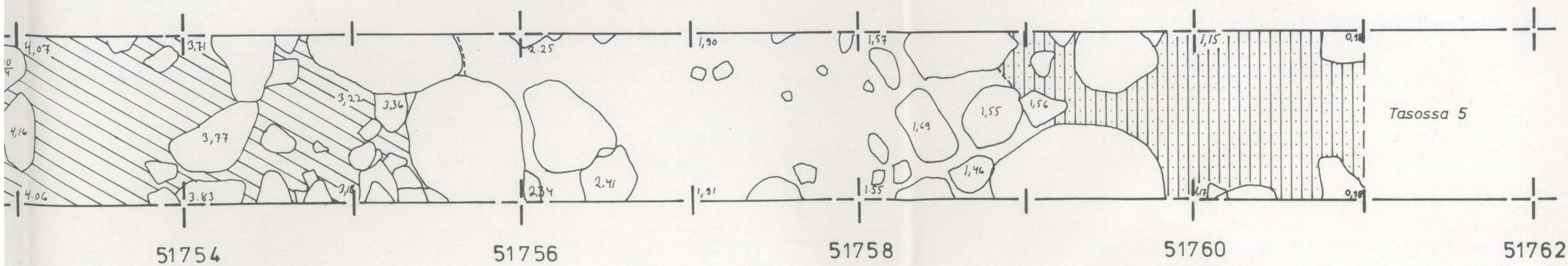
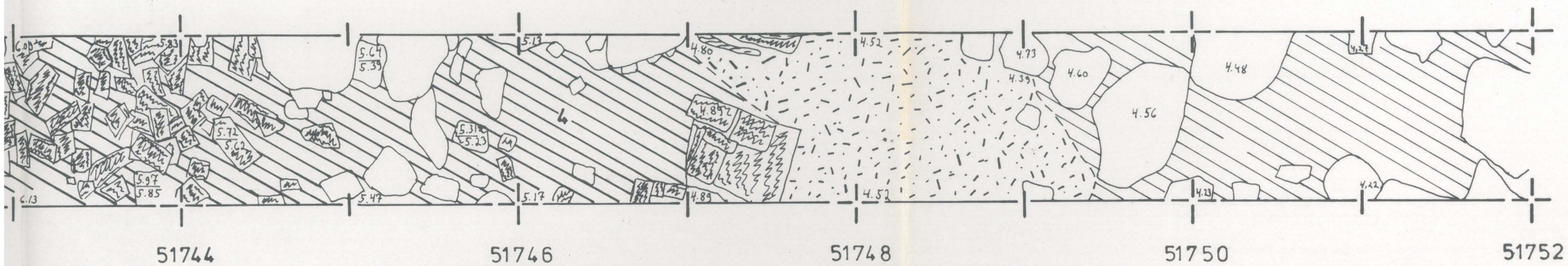

Tiili

Puu

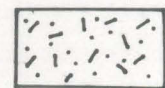
 Mullansekainen hiekka yleensä;
tarkemmin profiilikartassa

51742

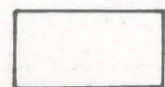
51744

51746

51748

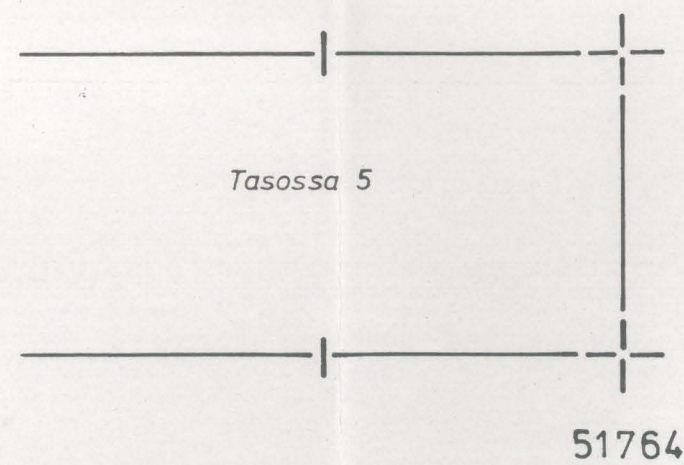
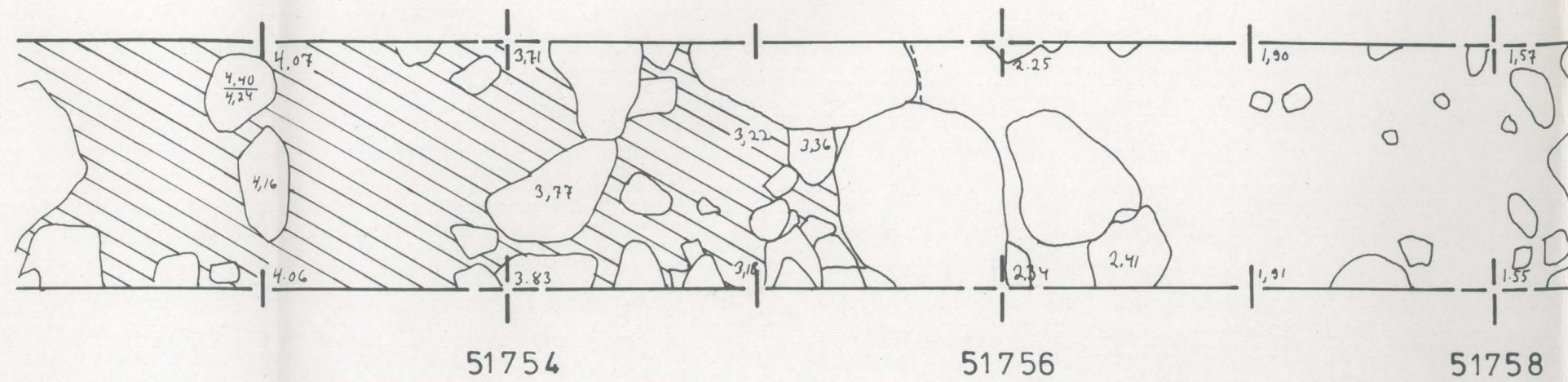
 Tumma, kellertävänruskea hiekka

 Tummanruskea hiekka

 Harmaa savisiltti

 Tiili

 Puu

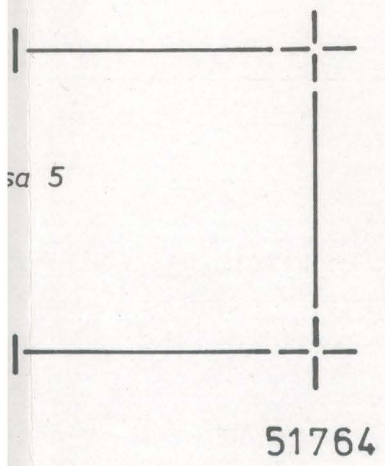
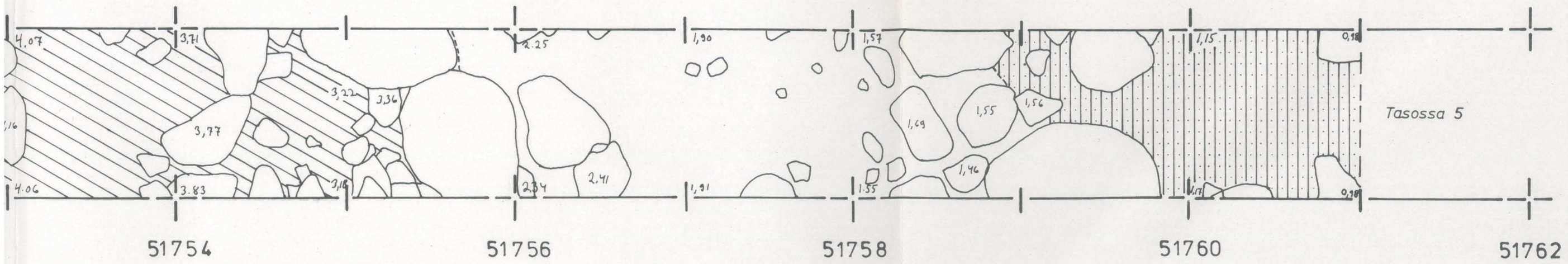
51744

51746

51748

51750

51752

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

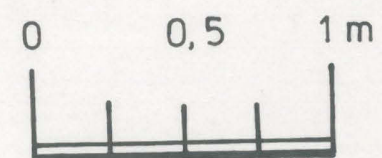
Markku Heikkinen 1988

Koeoja 2, taso 8

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 1 4,04 m mpy ja 2 2,00 m mpy

Piirtäjä Tuija Oksanen 7.6.1988

Mullansekainen hiekka

Vaaleankellertävä hiekka

Tummanruskea hiekka

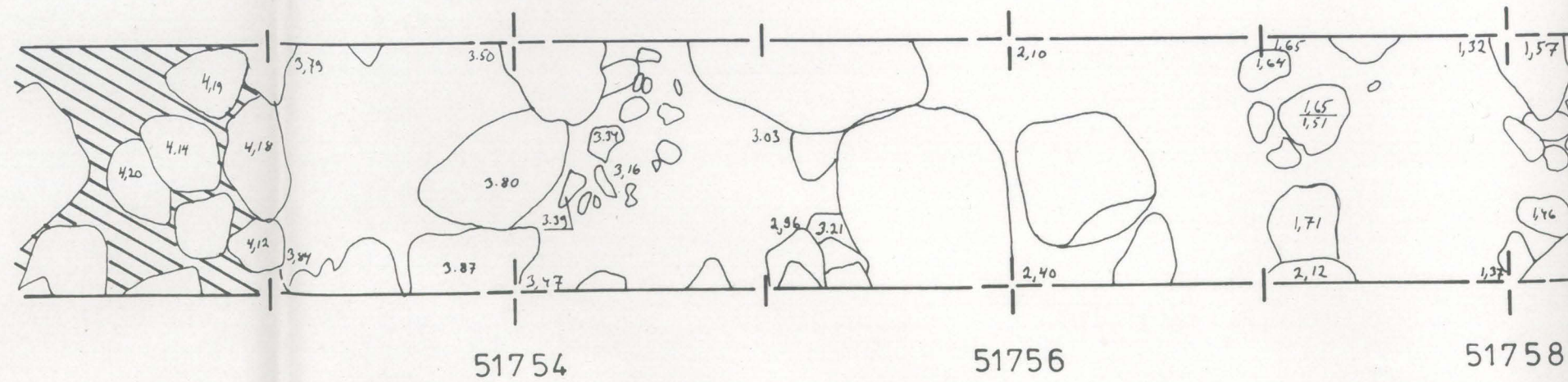
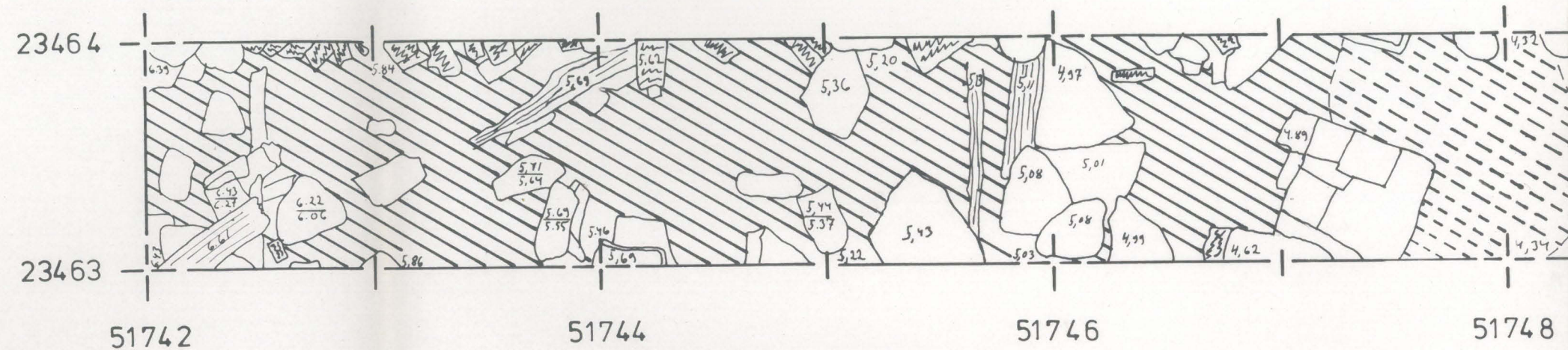
Harmaa siltti

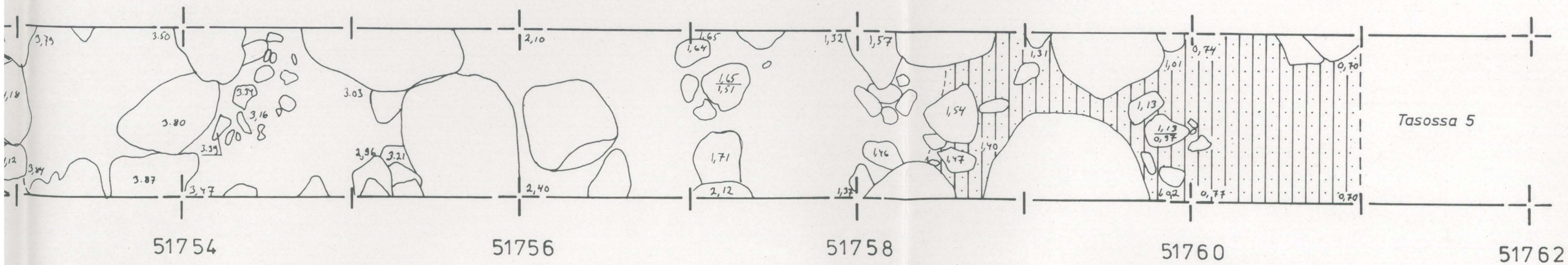
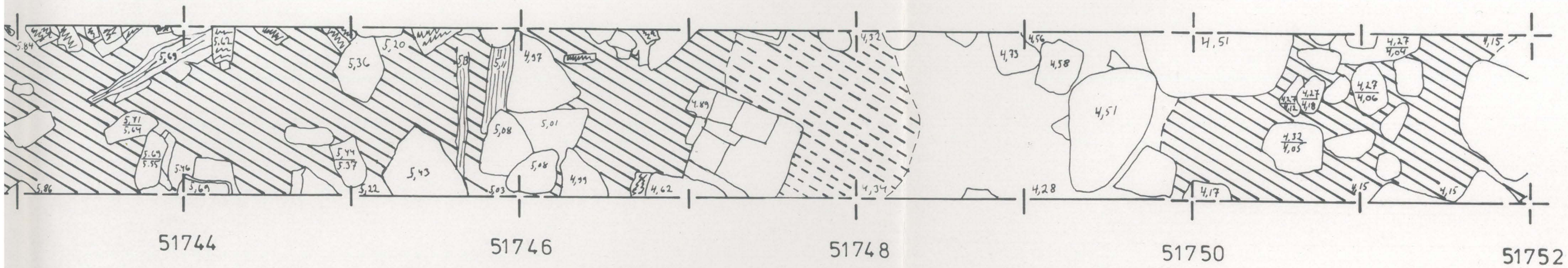

Tiili

Puu

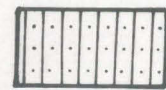
 Vaaleankellertävä hiekka

51742

51744

51746

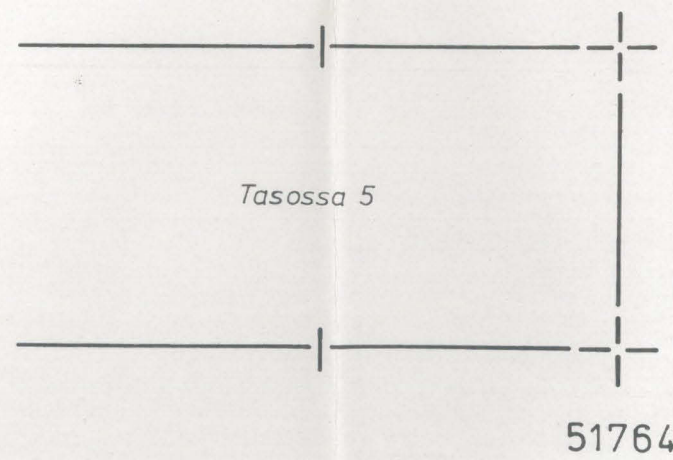
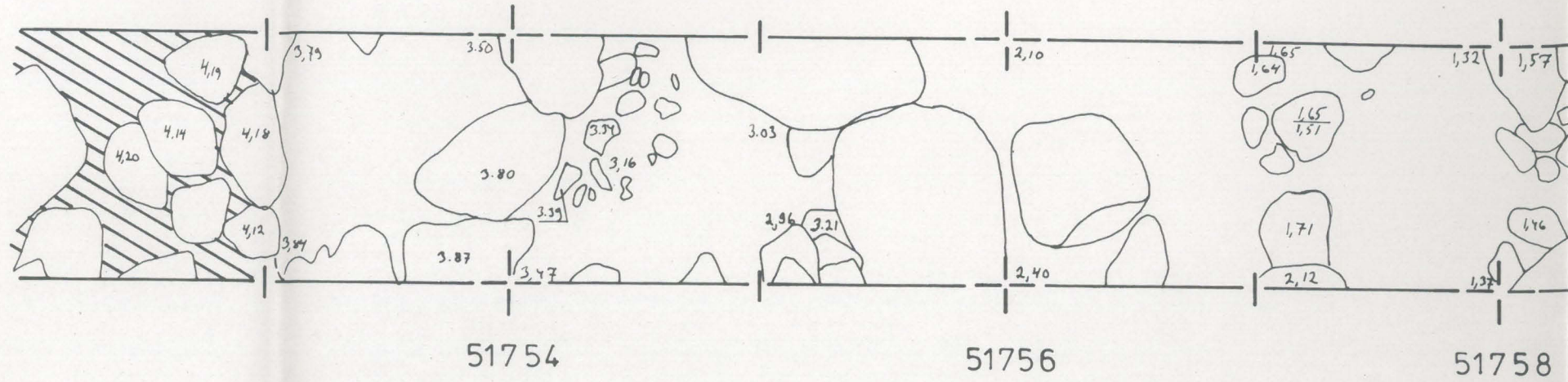
51748

 Tummanruskea hiekka

 Harmaa siltti

 Tiili

 Puu

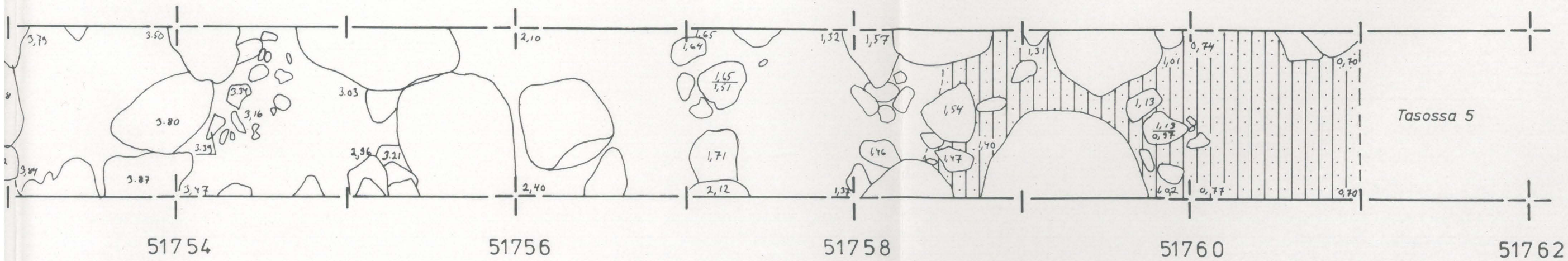
51744

51746

51748

51750

51752

sa 5

51764

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

Markku Heikkinen 1988

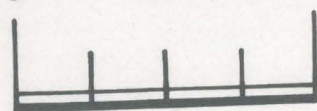
Koeoja 2, taso 9

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 1 4,04 m mpy ja 2 2,00 m mpy

Piirtäjä Tuija Oksanen 7.6.1988

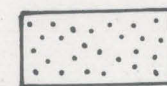
0 0,5 1m

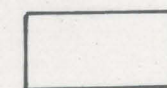
Mullansekainen hiekka

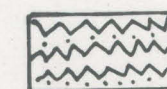
Vaaleankellertävä hiekka

Tummankellertävä hiekka

Harmaa savisiltti

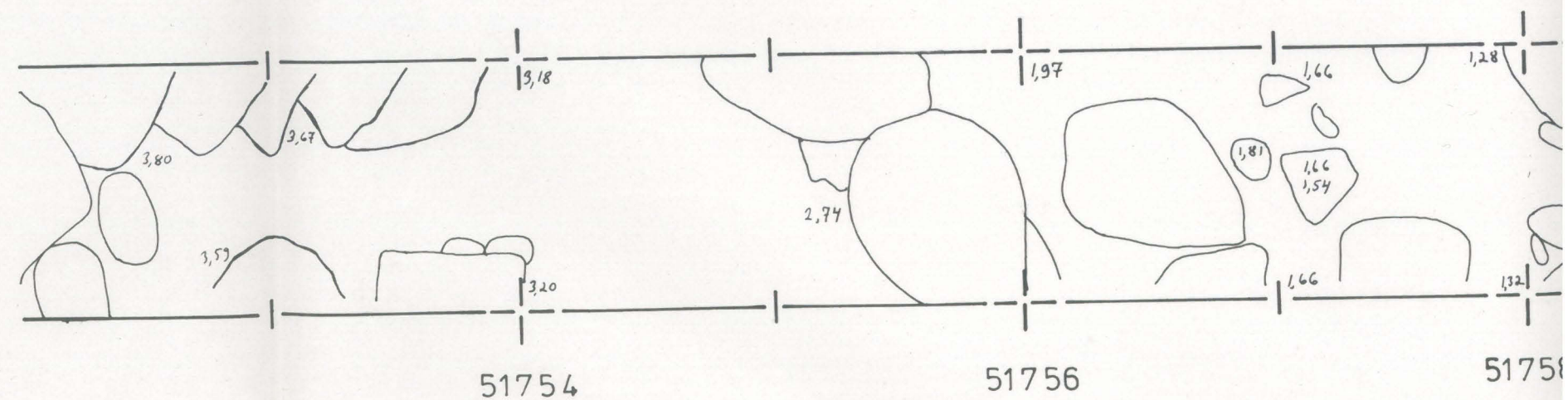
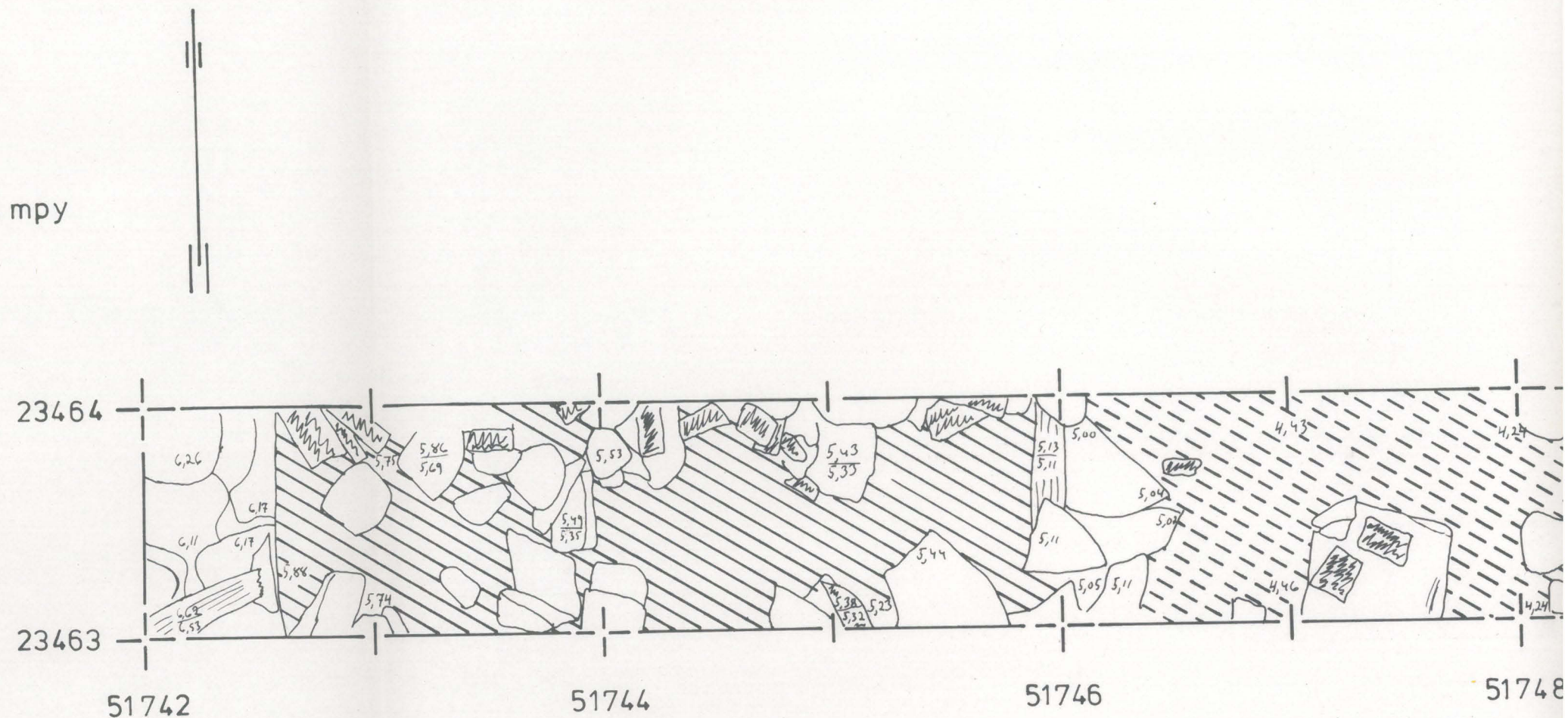
Kellertävä hiekkamoreeni

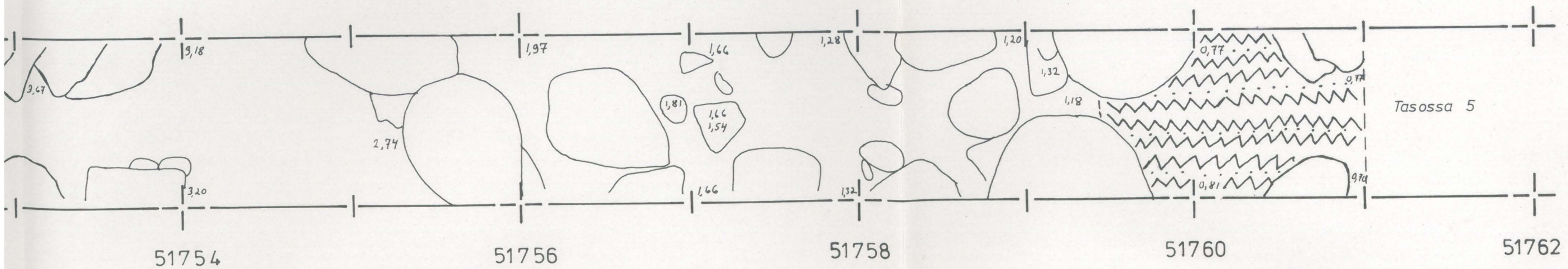
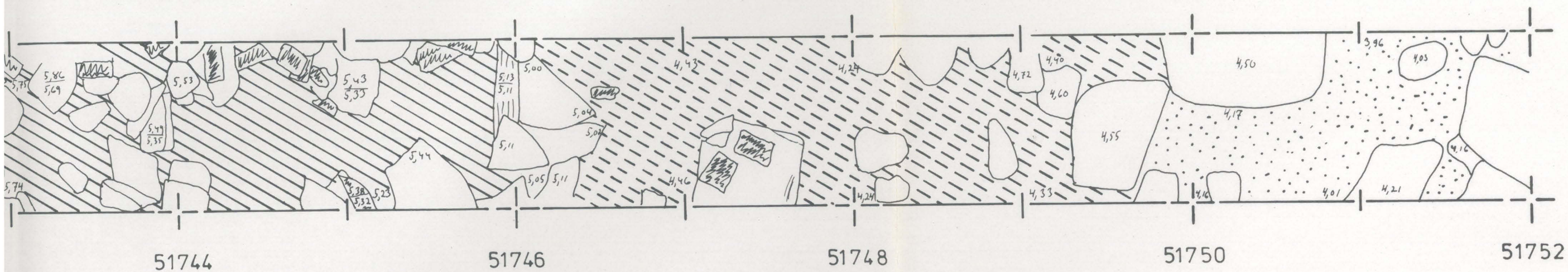

Puu

Tiili

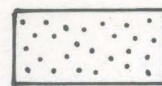
 Vaaleankellertävä hiekka

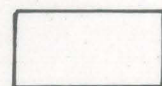
51742

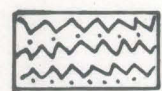
51744

51746

51748

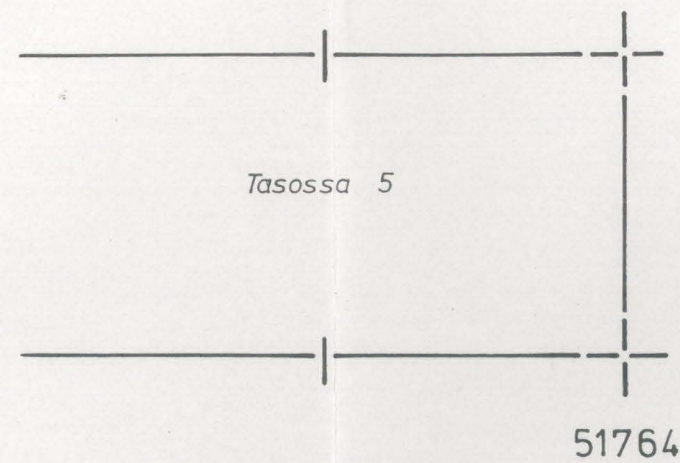
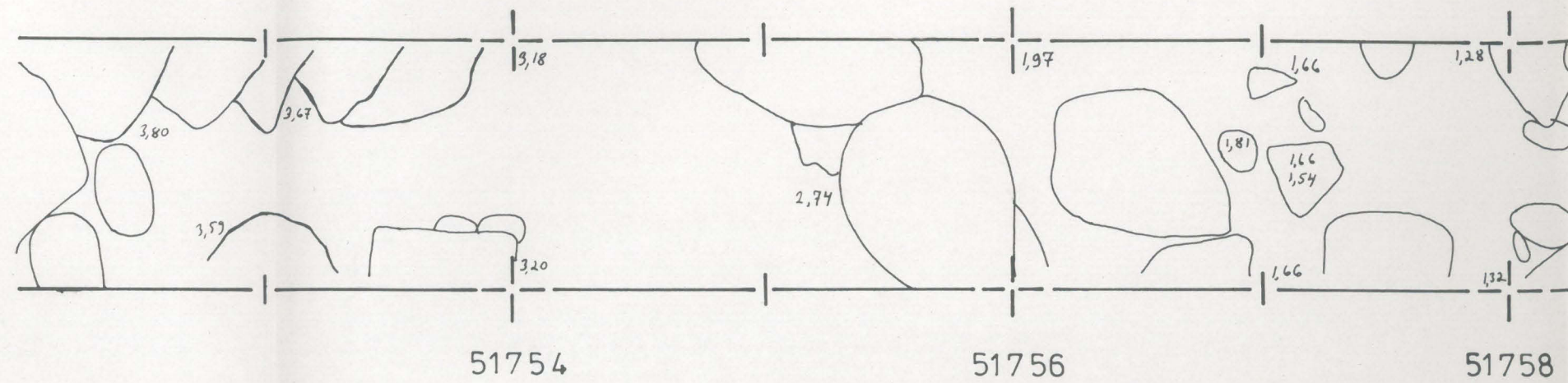
 Tummankellertävä hiekka

 Harmaa savisiltti

 Kellertävä hiekkamoreeni

 Puu

 Tiili

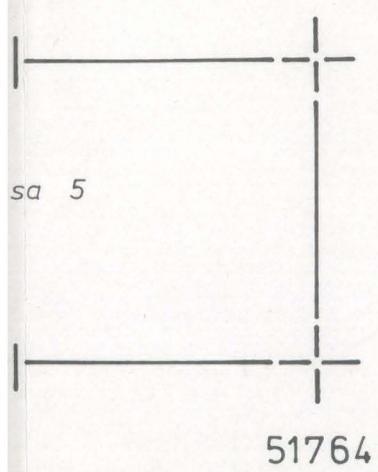
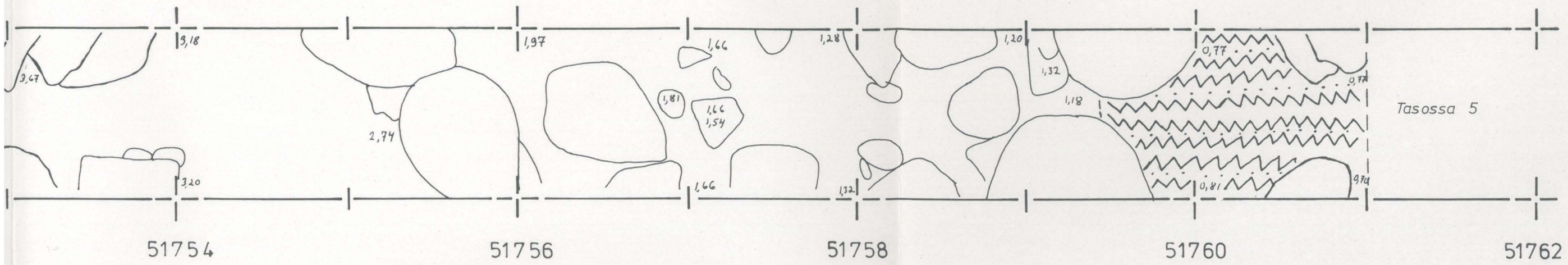
51744

51746

51748

51750

51752

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

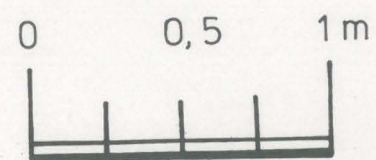
Markku Heikkinen 1988

Koeoja 2, tasot 10 ja 11

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 1 4,04 m mpy ja 2 2,00 m mpy

Piirtäjä Tuija Oksanen 8.6.1988

Mulle

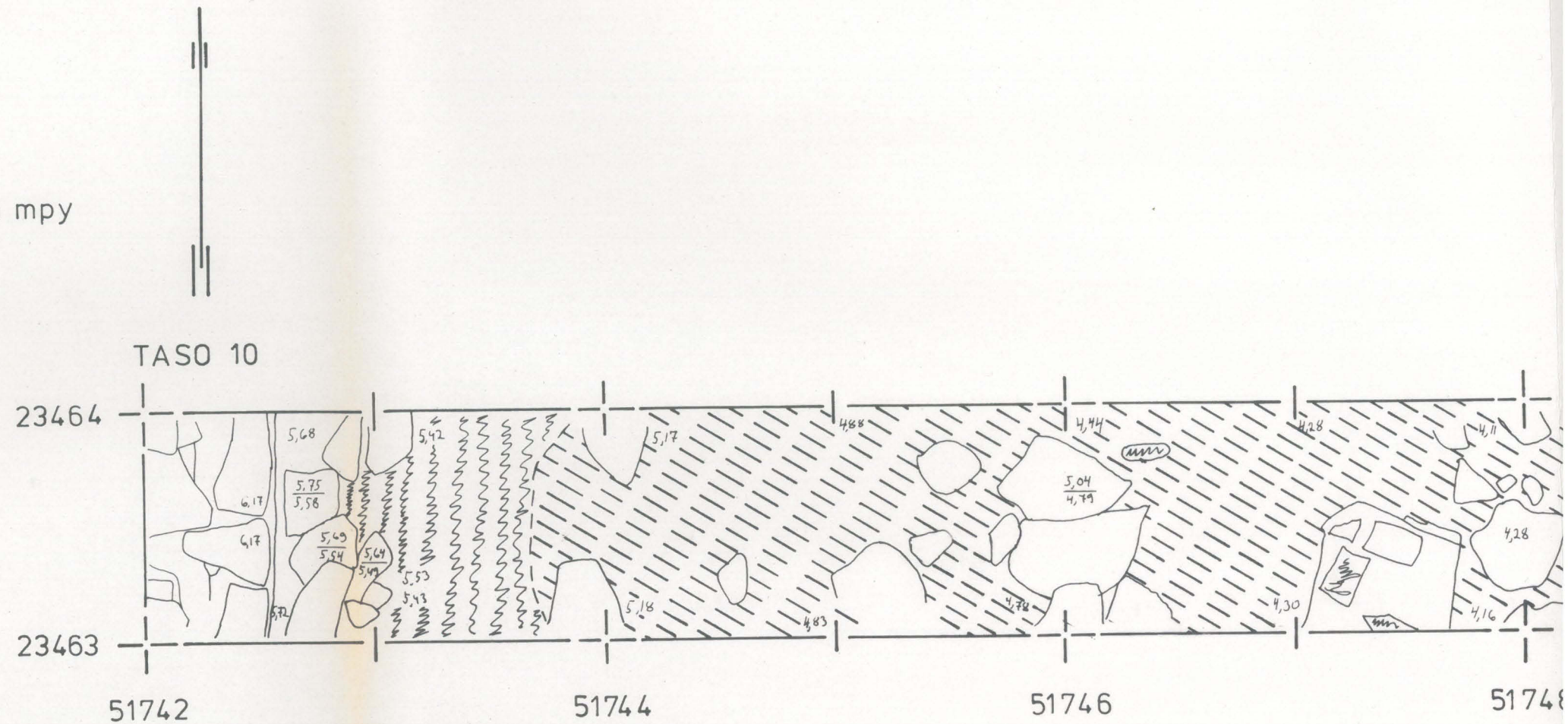
Vaaleankellertävä hiekka

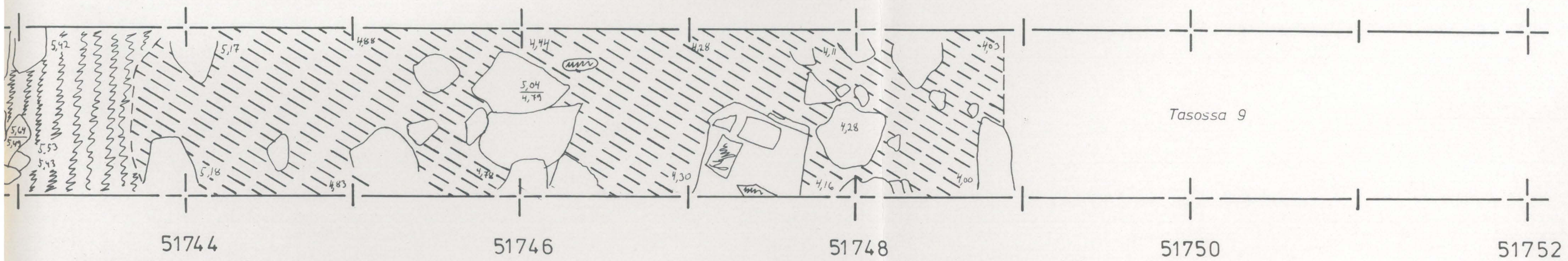

Tiili

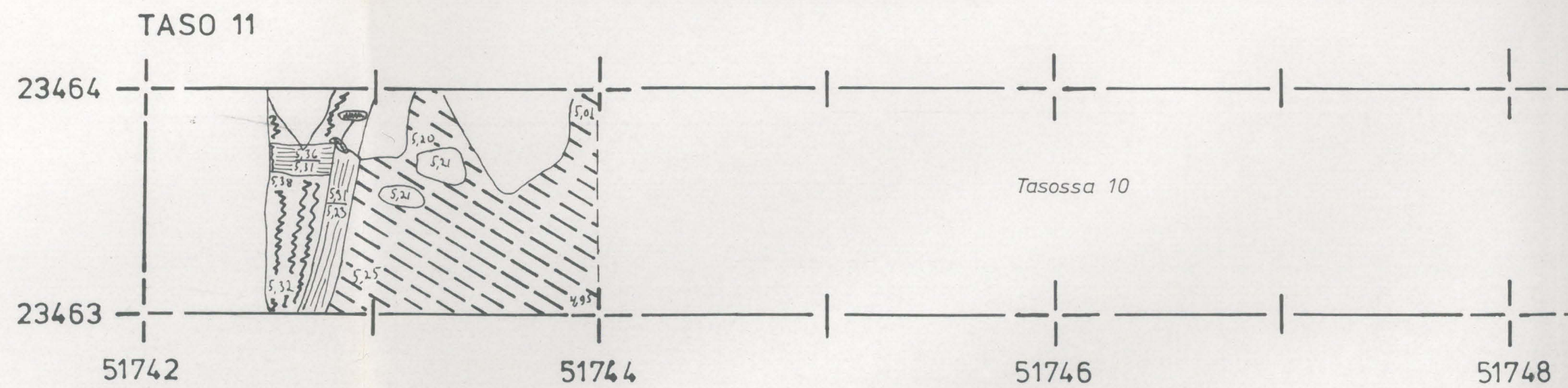
Puu

 Tiili

 Puu

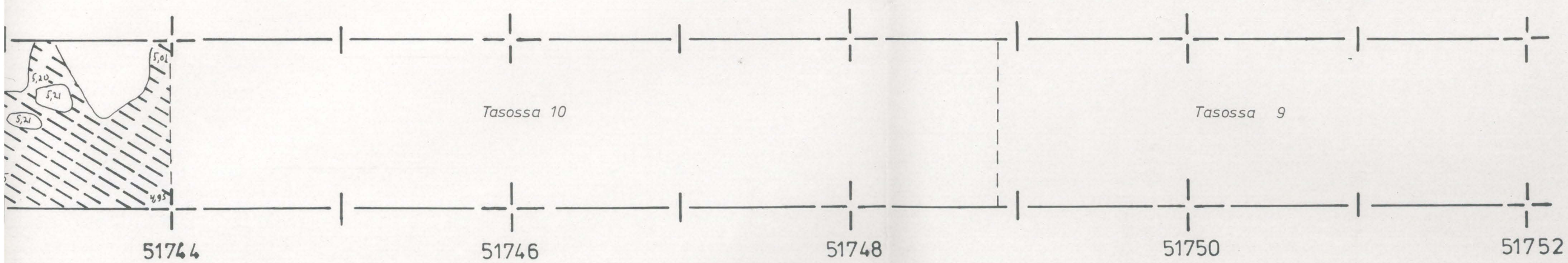
51744

51746

51748

51750

51752

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

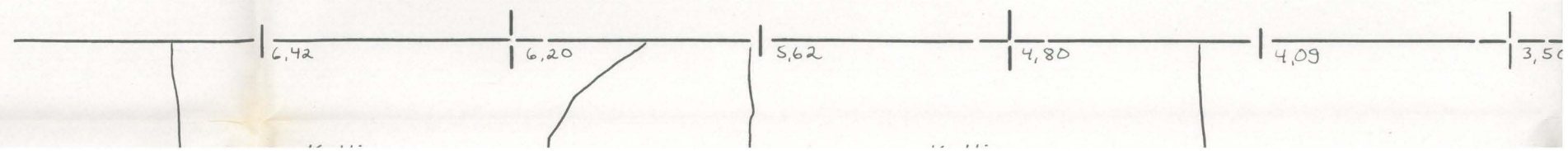
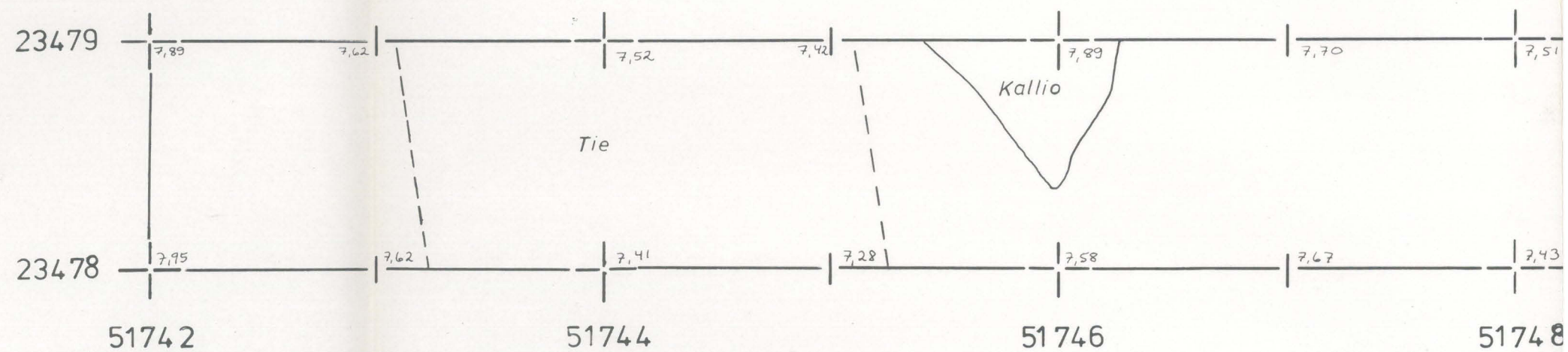
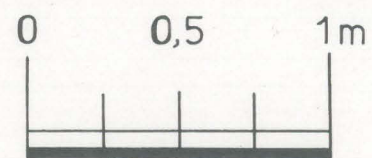
Markku Heikkinen 1988

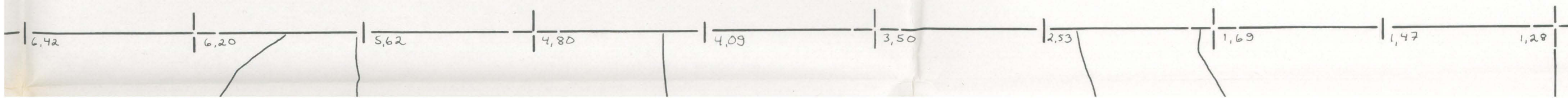
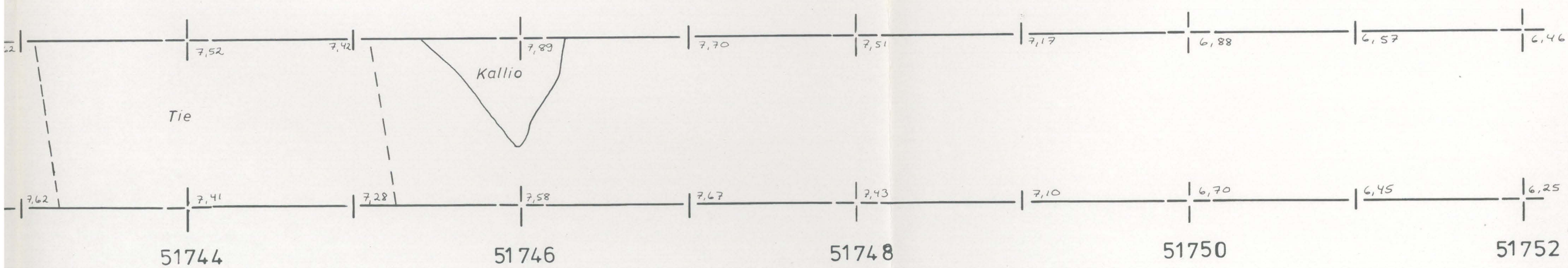
Koeja 3, pintavaaituskartta

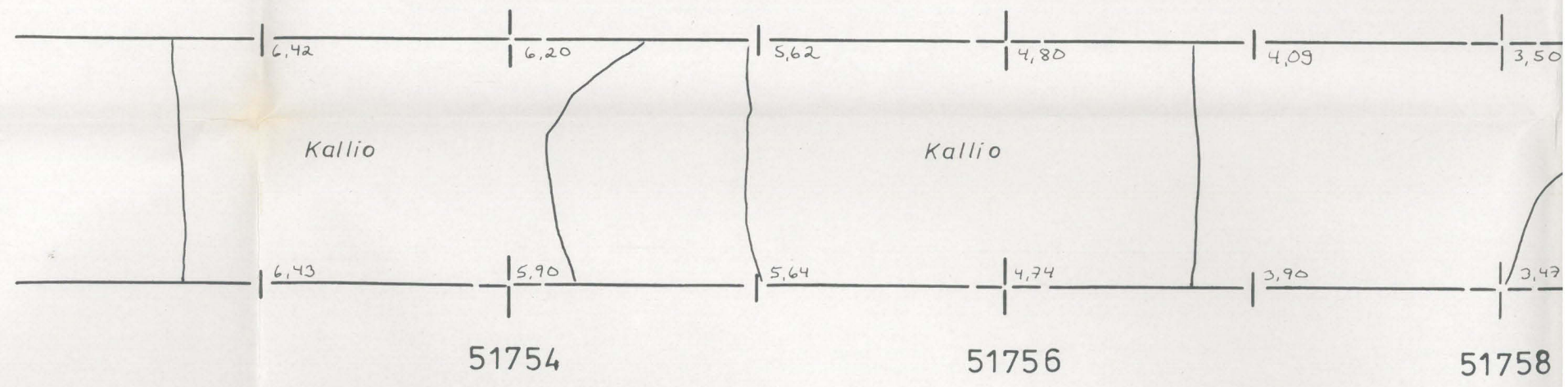
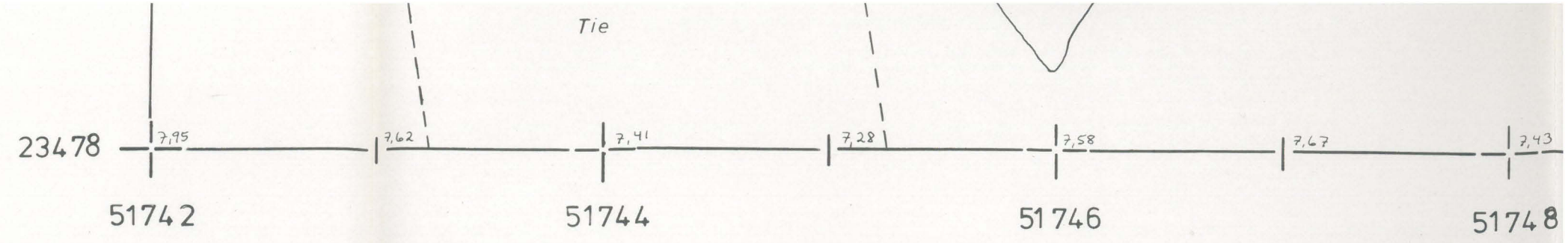
Mittakaava 1:25

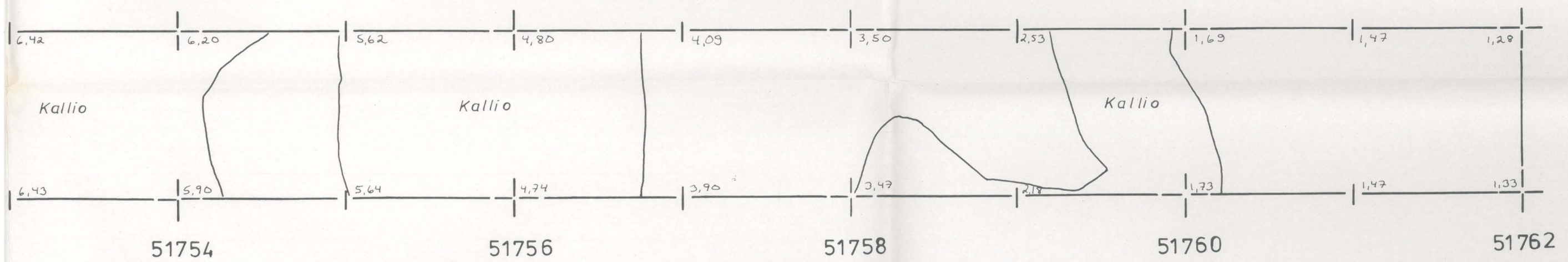
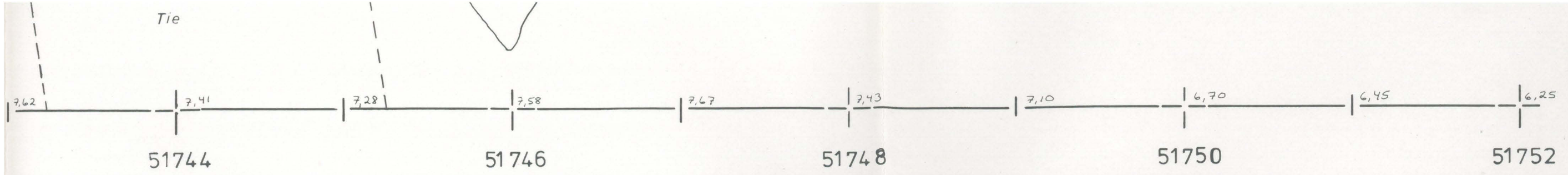
Kiintopisteet 3 8,04 m mpy ja 4 2,29 m mpy

Piirtäjä Tuija Oksanen 24.5.1988

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

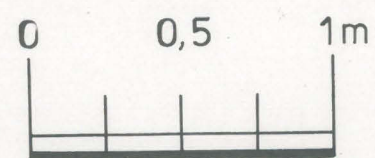
Markku Heikkinen 1988

Koeoja 3, taso 0

Mittakaava 1:25

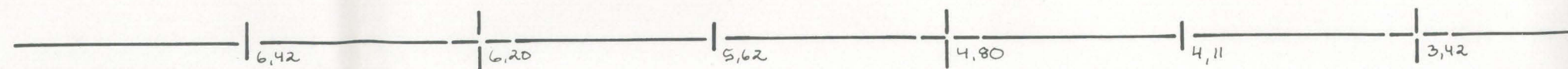
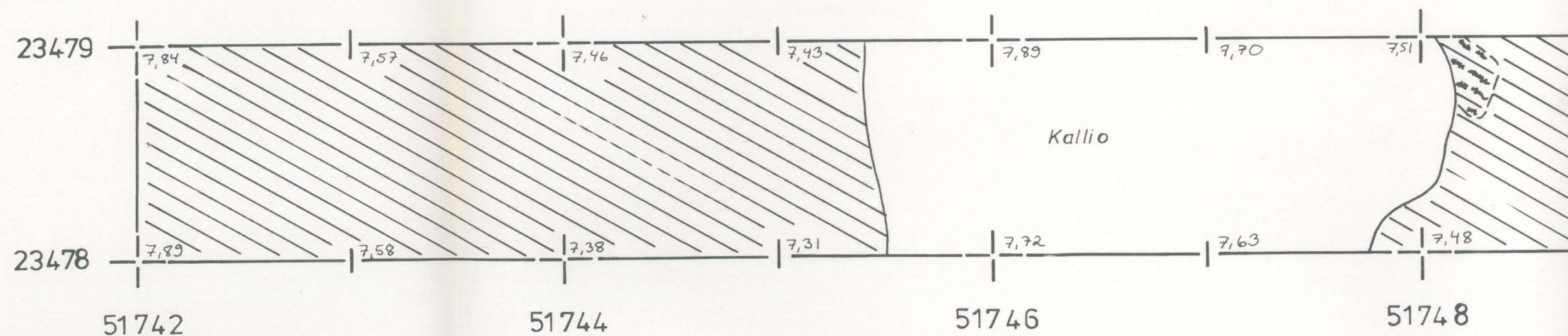
Kiintopisteet 3 8,04 m mpy ja 4 2,29 m mpy

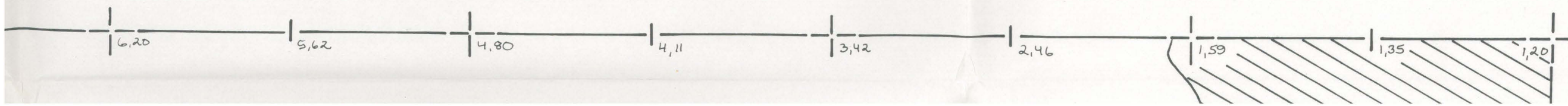
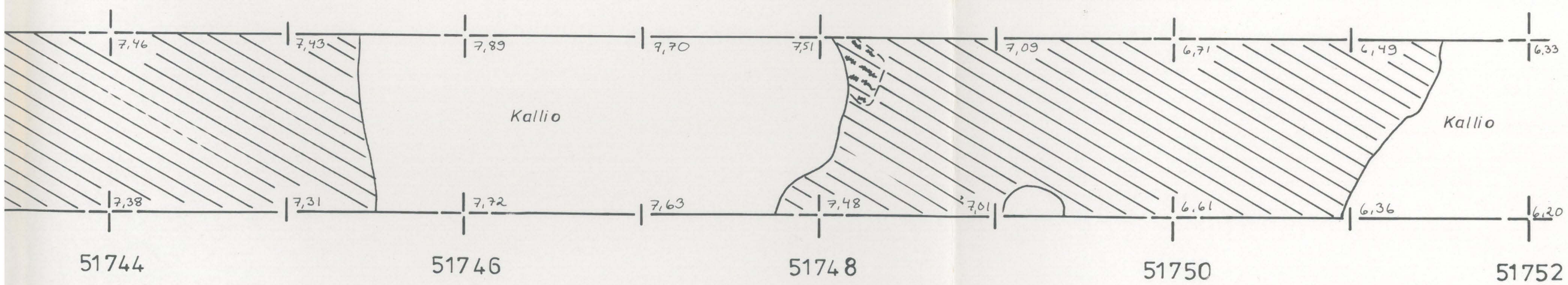
Piirtäjä Tuija Oksanen 26.5.1988

 Mullansekainen hiekka (mh)

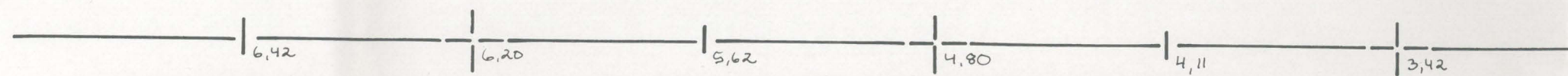
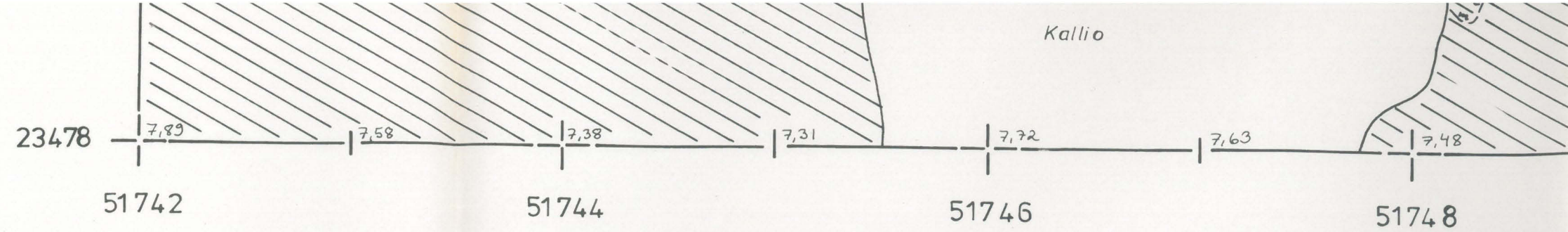
 Mh,seassa hienoa tiili-murskaa

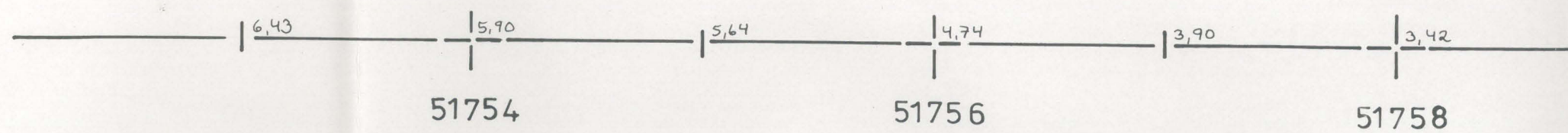

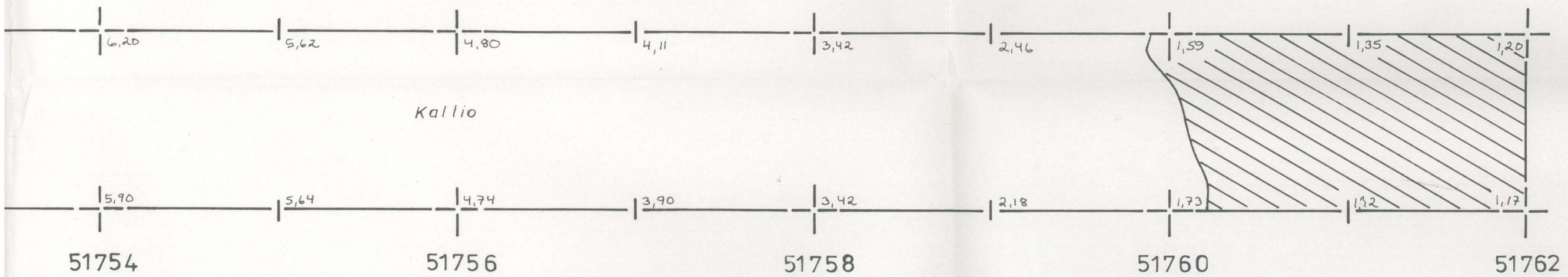
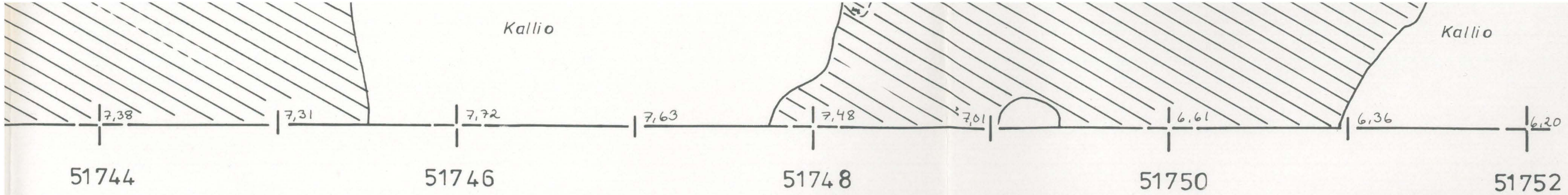

Mh, seassa hienoa tiili-
murskaa

Kallio

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

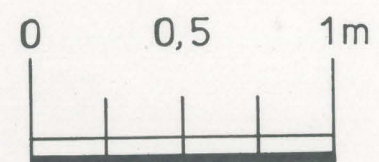
Markku Heikkinen 1988

Koeoja 3, taso 1

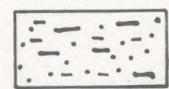
Mittakaava 1 : 25

Kiintopisteet 3 8,04 m mpy ja 4 2,29 m mpy

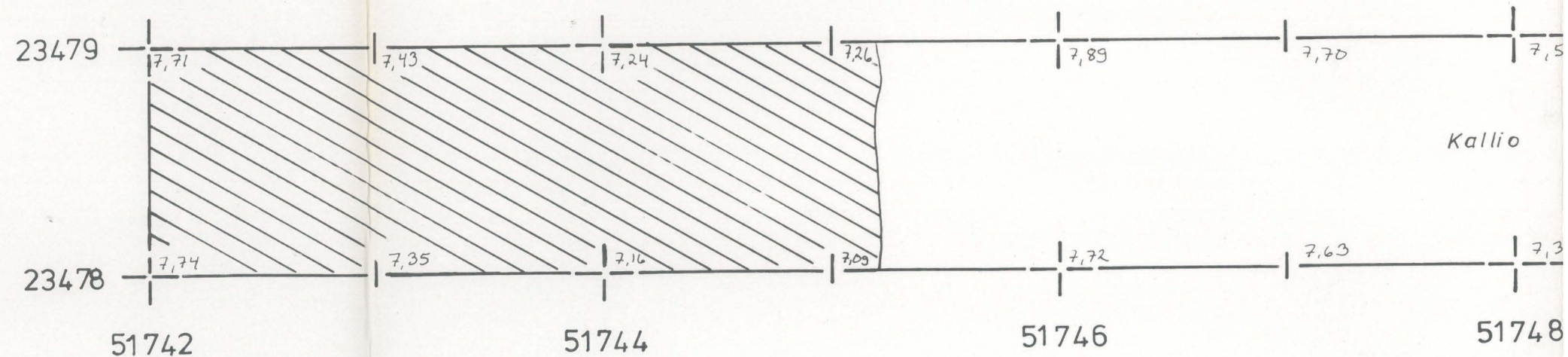
Piirtäjä Markku Heikkinen 27.5.1988

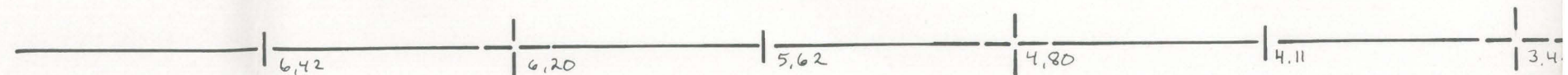
Mullansekainen hiekka

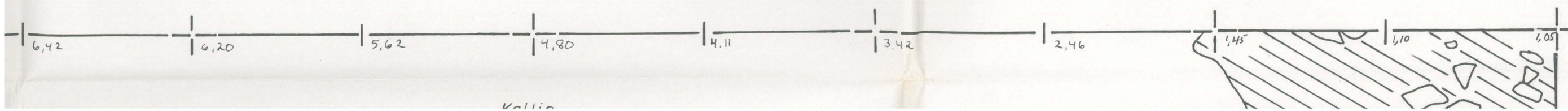
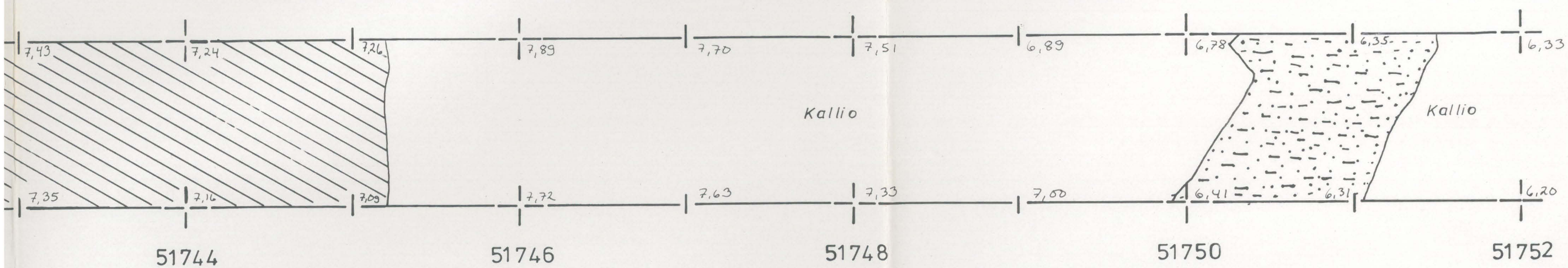

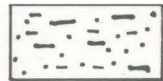
Kellertävä hiekka

Kallio

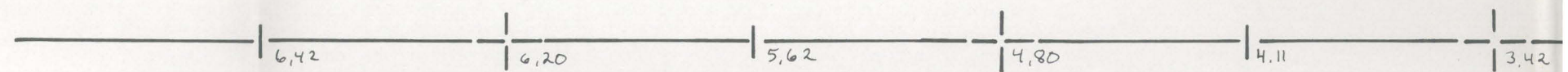
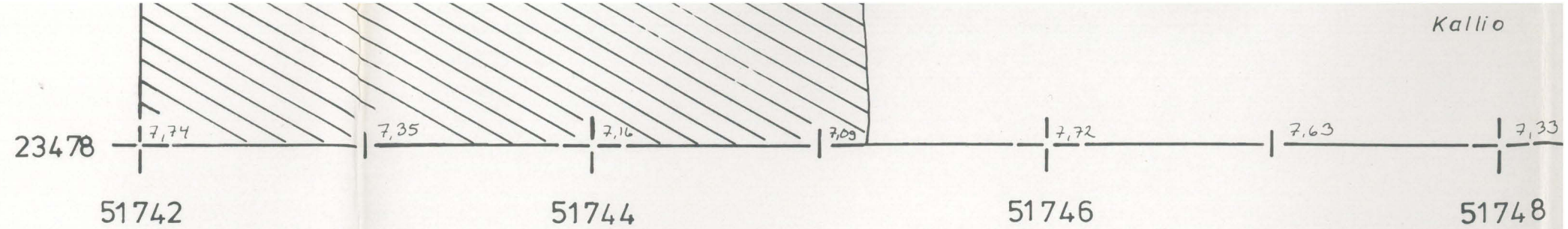

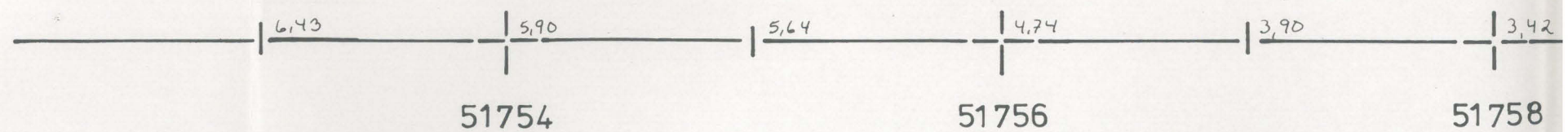

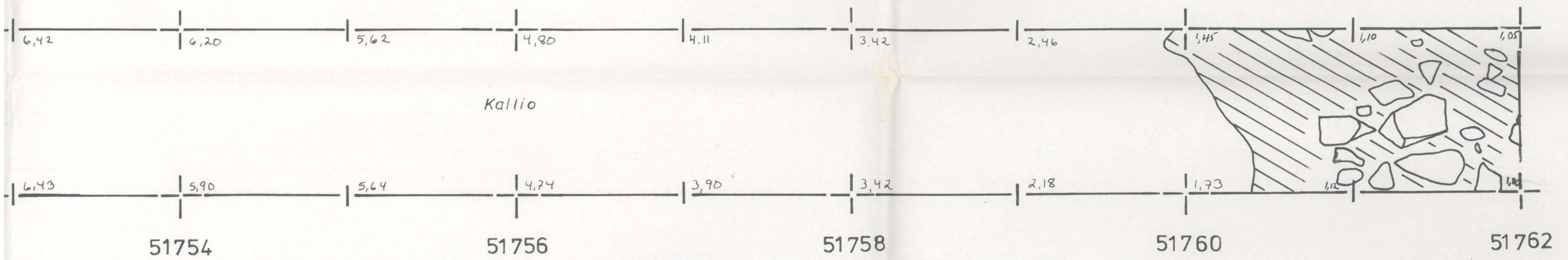
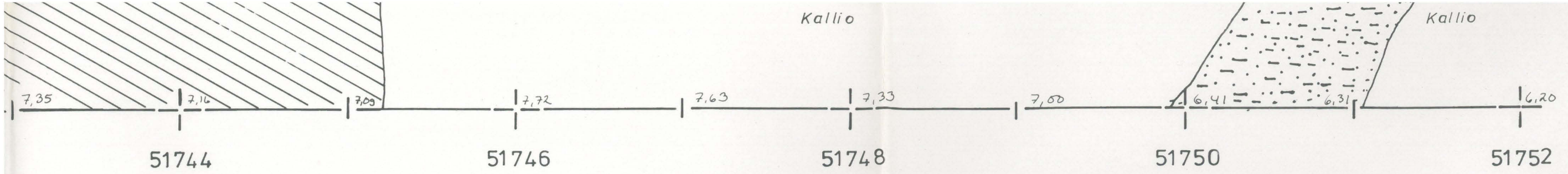
Kellertävä hiekkä

Kallio

Kallio

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

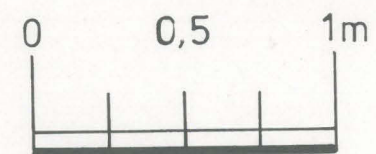
Markku Heikkinen 1988

Koeoja 3, taso 2

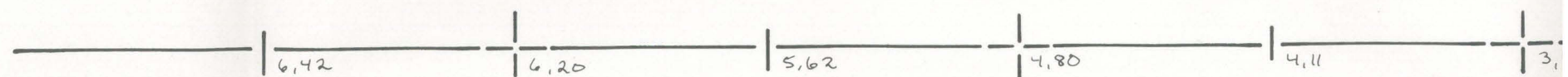
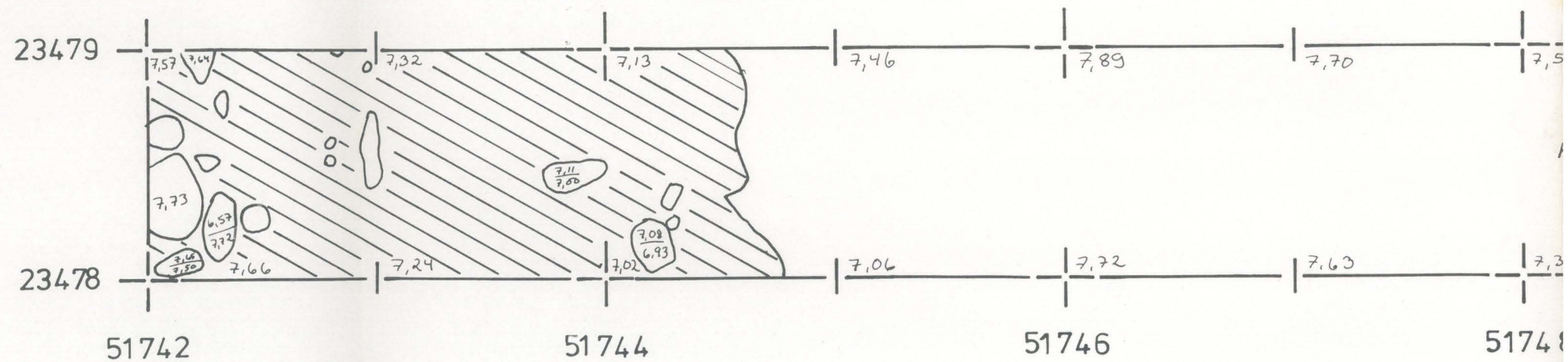
Mittakaava 1:25

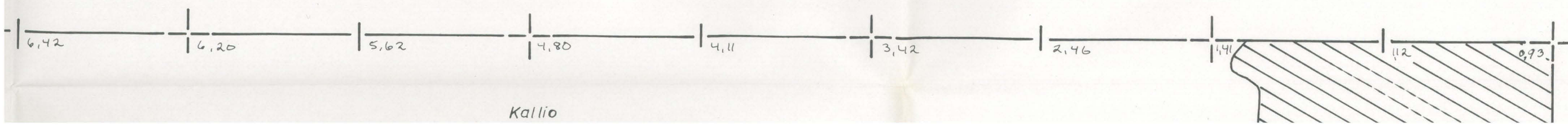
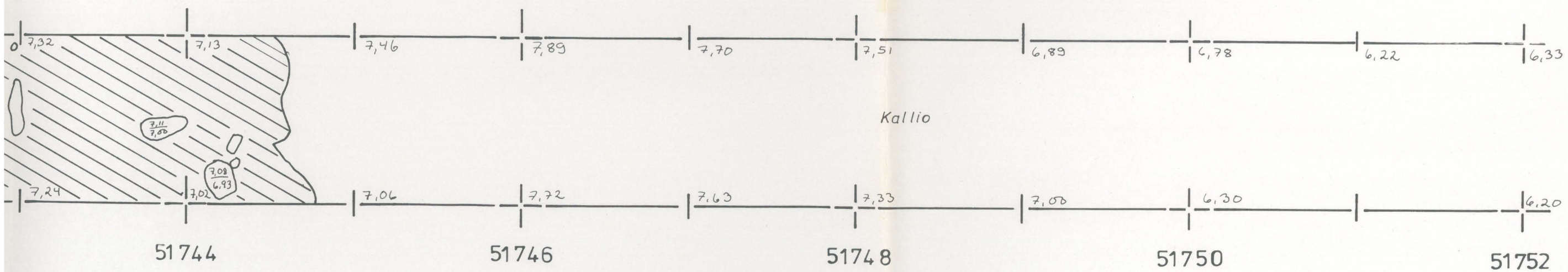
Kiintopisteet 3 8,04 mmpy ja 4 2,29 mmpy

Piirtäjä Riitta Karjalainen 30.5.1988

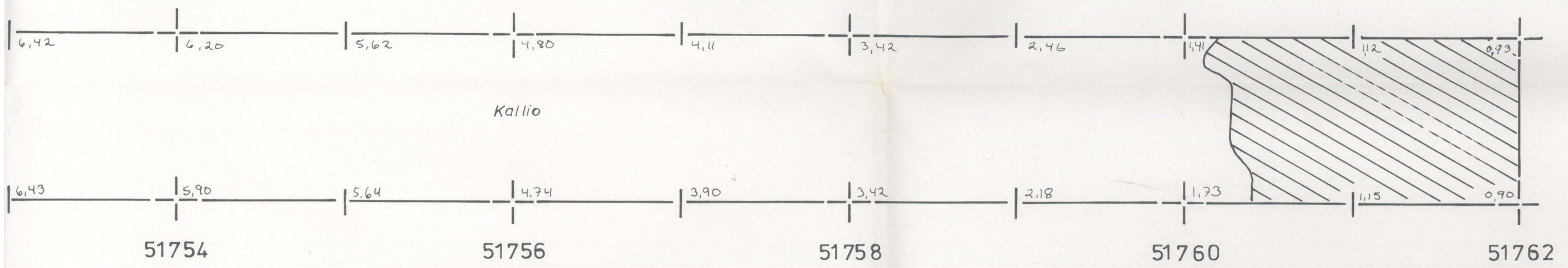
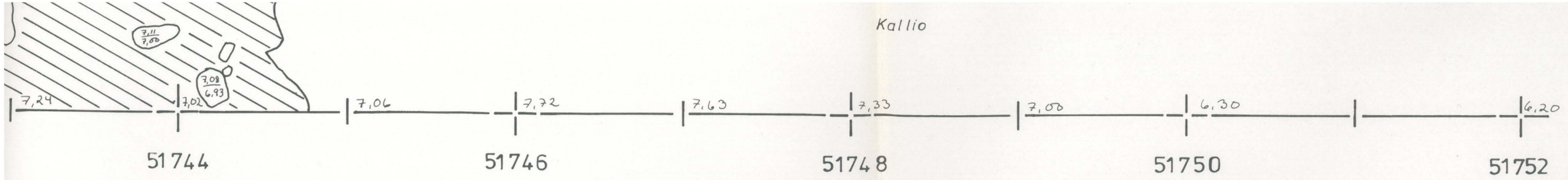

Mullansekainen hiekka

Kallio

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

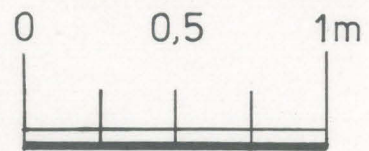
Markku Heikkinen 1988

Koeja 3, tasot 3,4 ja 5

Mittakaava 1:25

Kiintopisteet 3 8,04 m mpy ja 4 2,29 m mpy

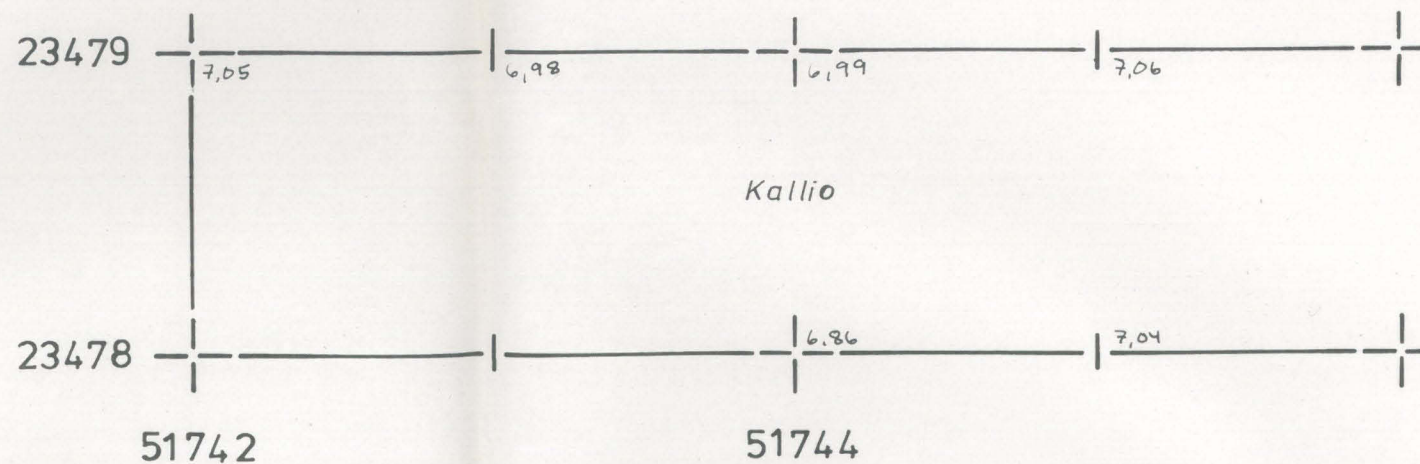
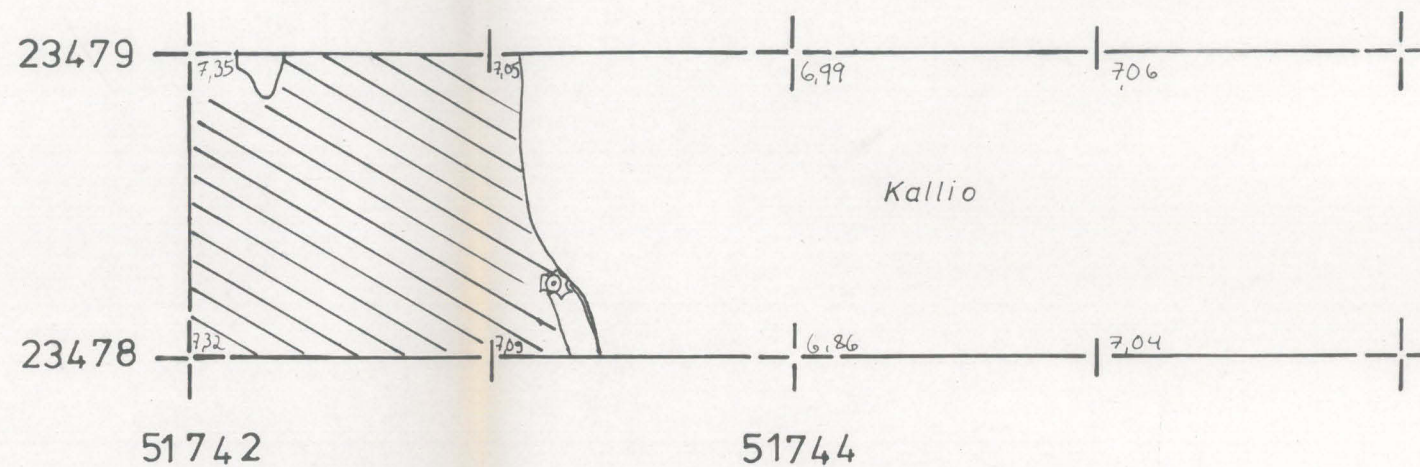
Piirtäjä Riitta Karjalainen 30.5-7.6.1988

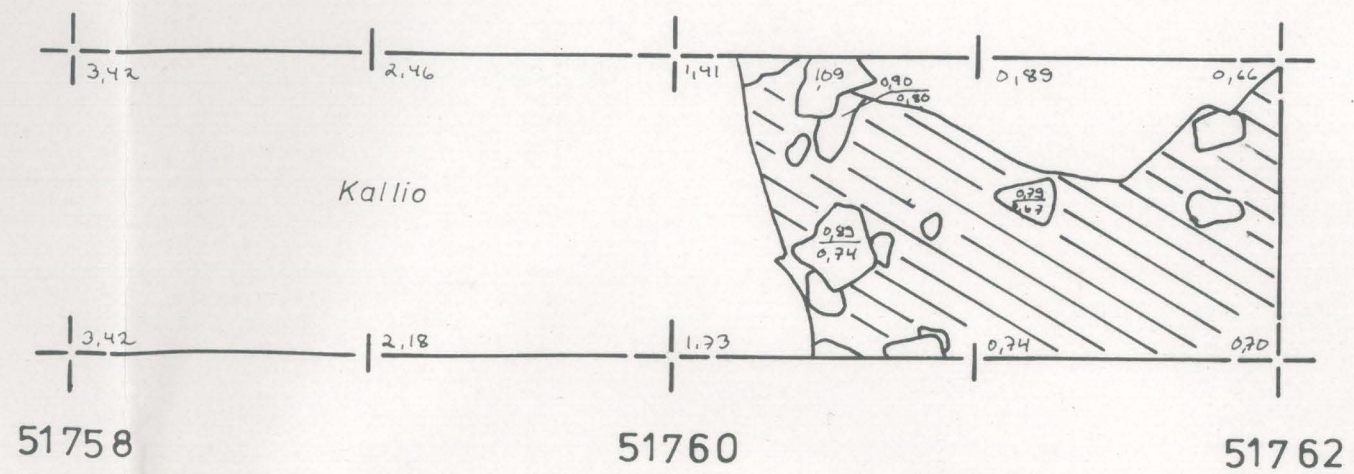
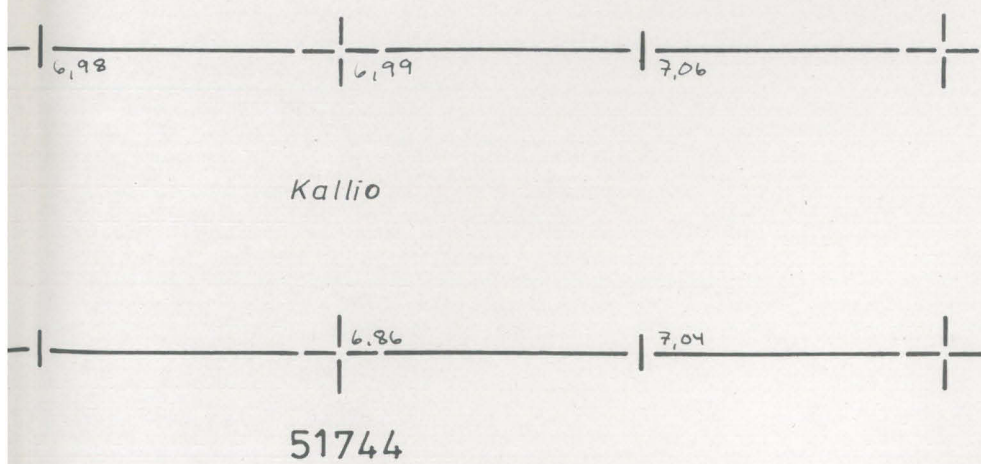
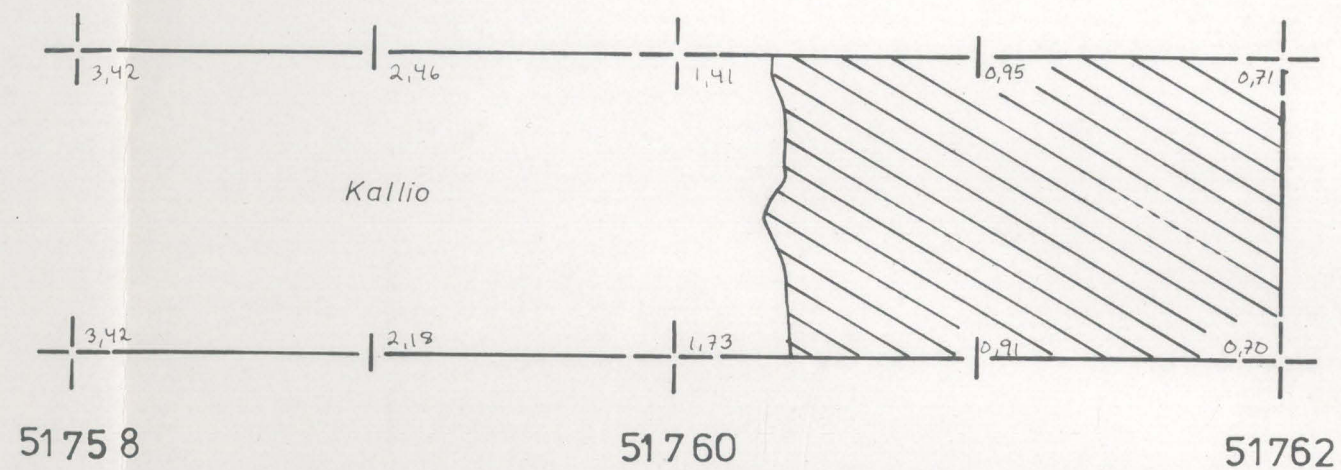
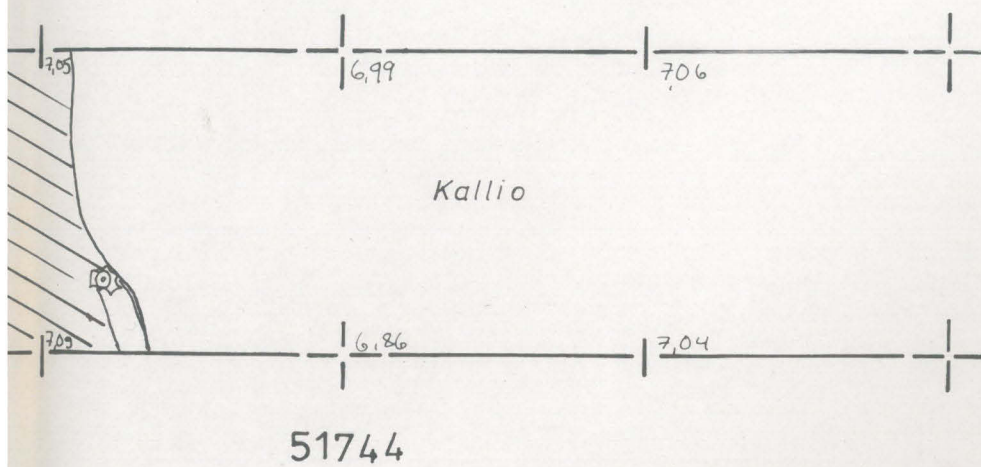
Mullansekainen hiekka

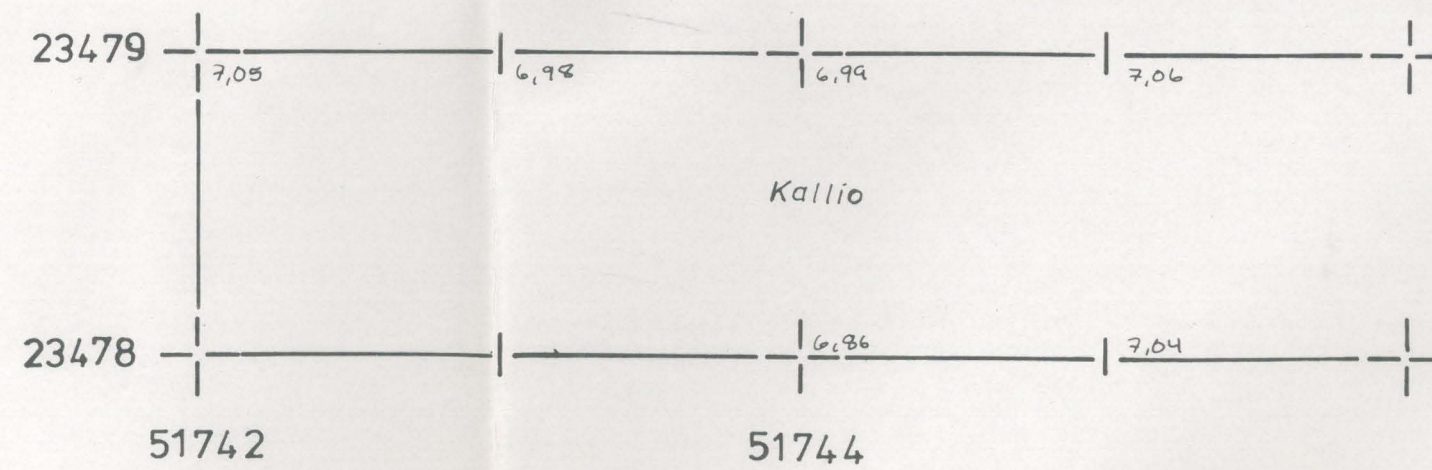
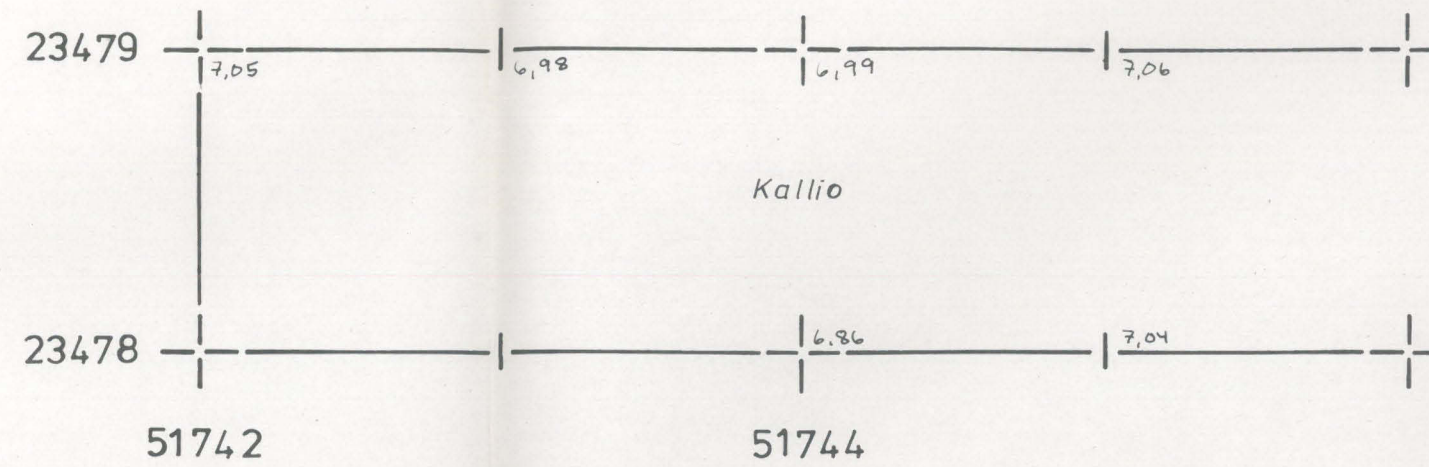
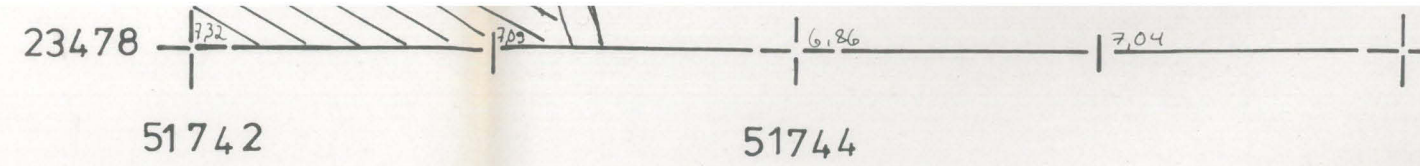
Puunjuuri

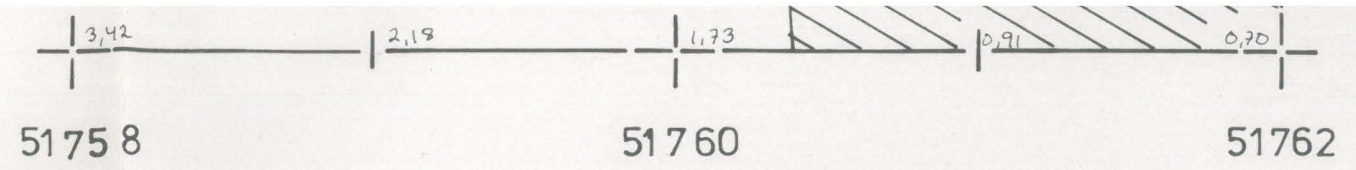
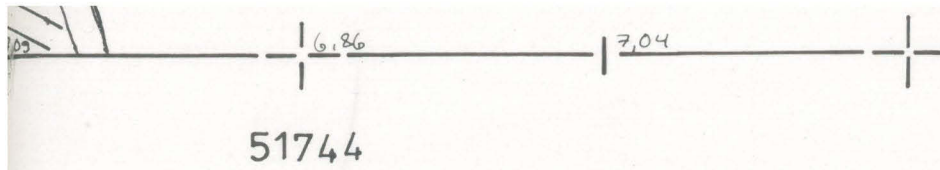

Puuttuvat ruudut (51746-51757)
samat kuin tasossa 2.

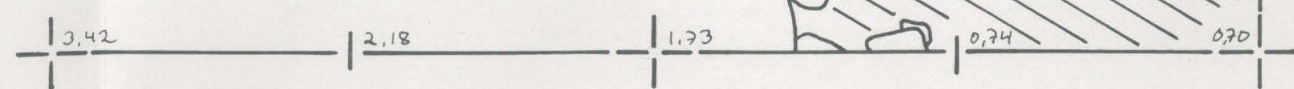
 Puunjuuri

Kallio

Kallio

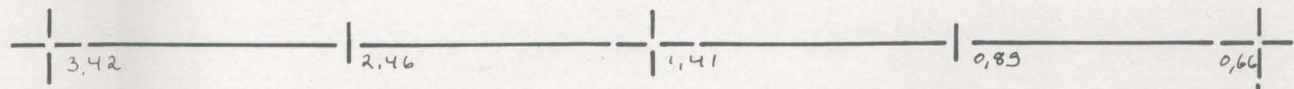

51744

51758

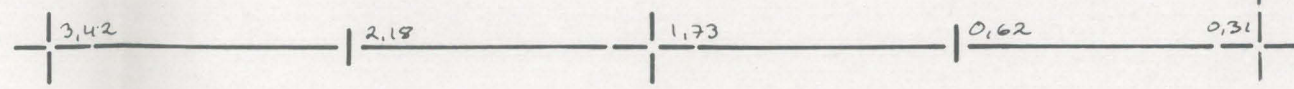
51760

51762

Kallio

Kallio

51744

51758

51760

51762

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

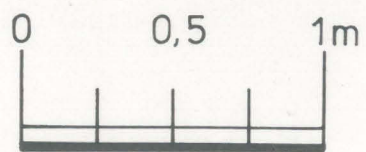
Markku Heikkinen 1988

Koeja 4, pintavaaituskartta ja taso 0

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 5 1,52 m mpy

Piirtäjät Tuija Oksanen ja Tuija Kirkinen (taso 0) 31.5-7.6.1988

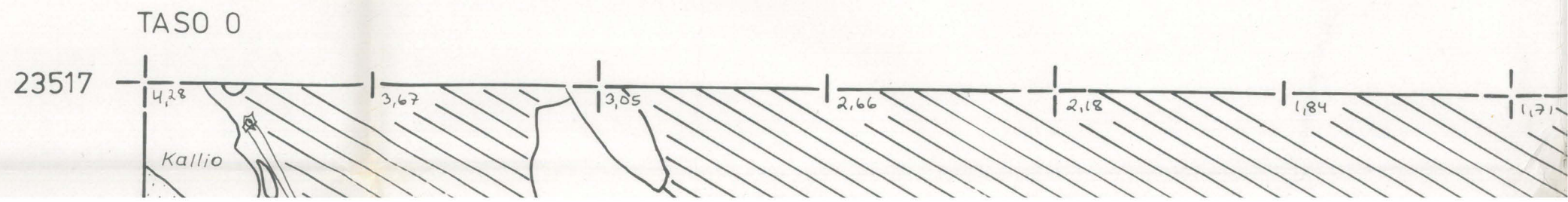
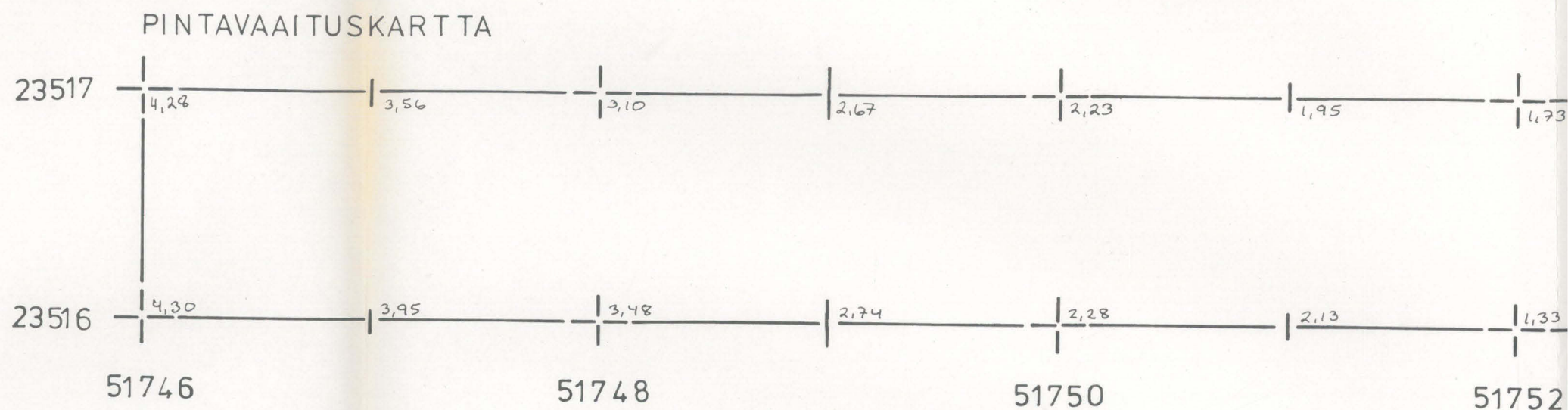
Mullansekainen hiekka

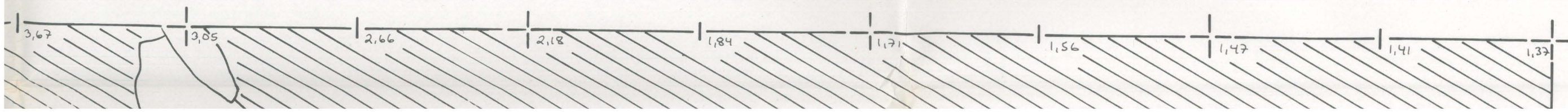
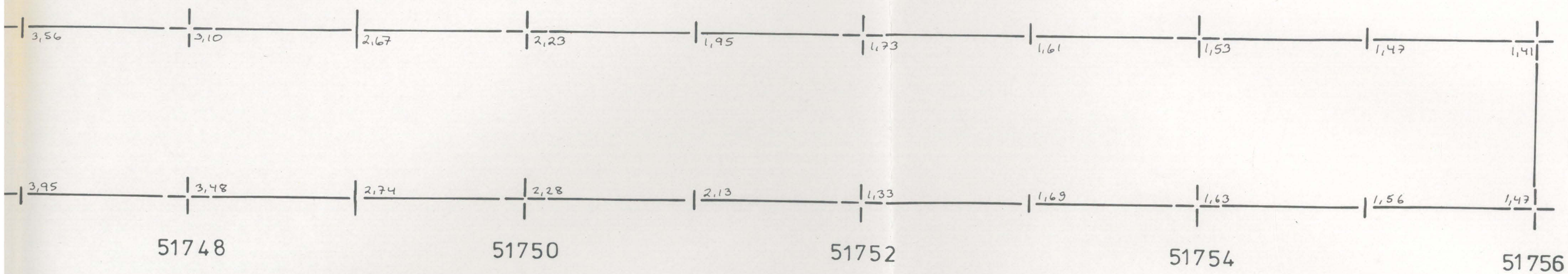
Sementti

Puunjuuri

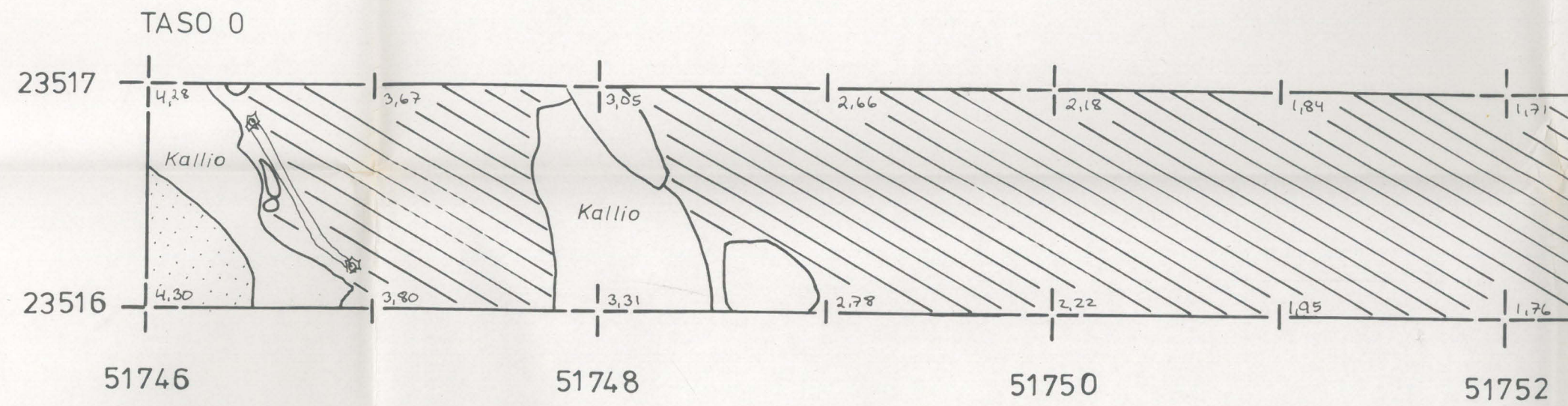
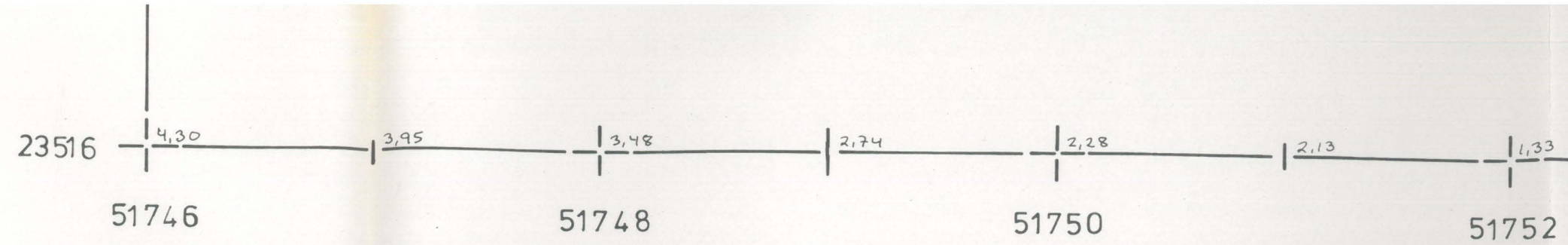

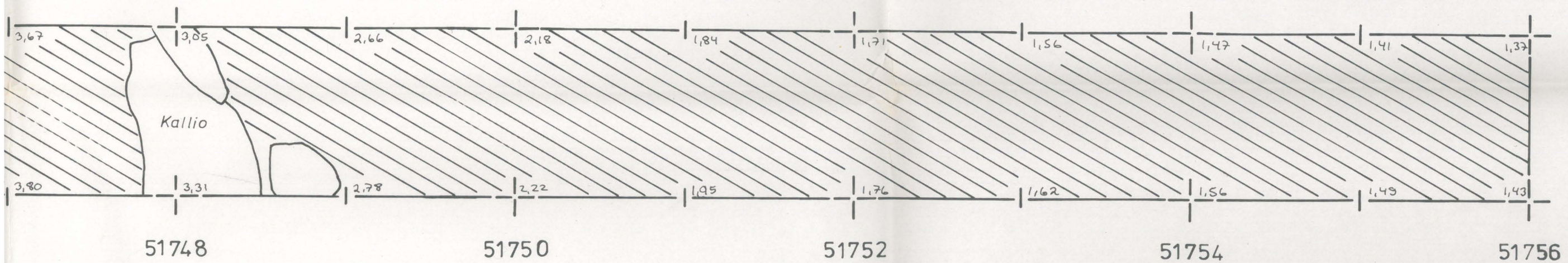
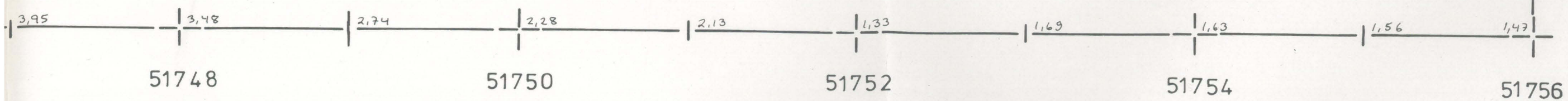
SKARTTA

Sementti

Puunjuuri

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

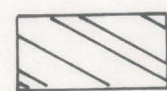
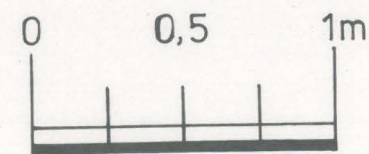
Markku Heikkinen 1988

Koeoja 4, tasot 1 ja 2

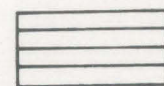
Mittakaava 1 : 25

Kiintopiste 5 1,52 m mpy

Piirtäjät Tuija Oksanen ja Markku Heikkinen (taso 2) 9-10.6.1988

Vaalea, kellanruskea mullan-
sekinen hiekka

Valkoinen savi

Sementti

Puu

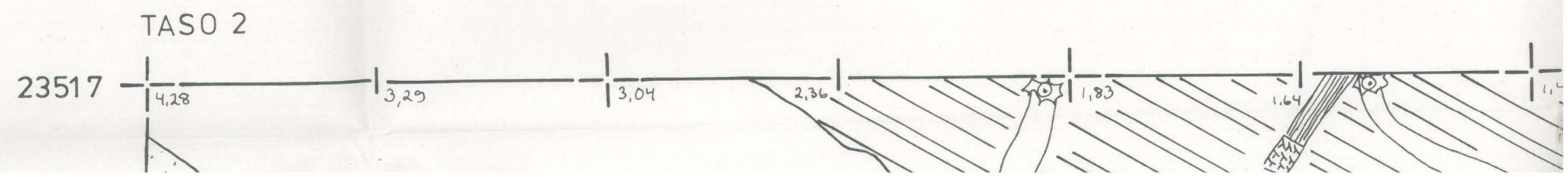
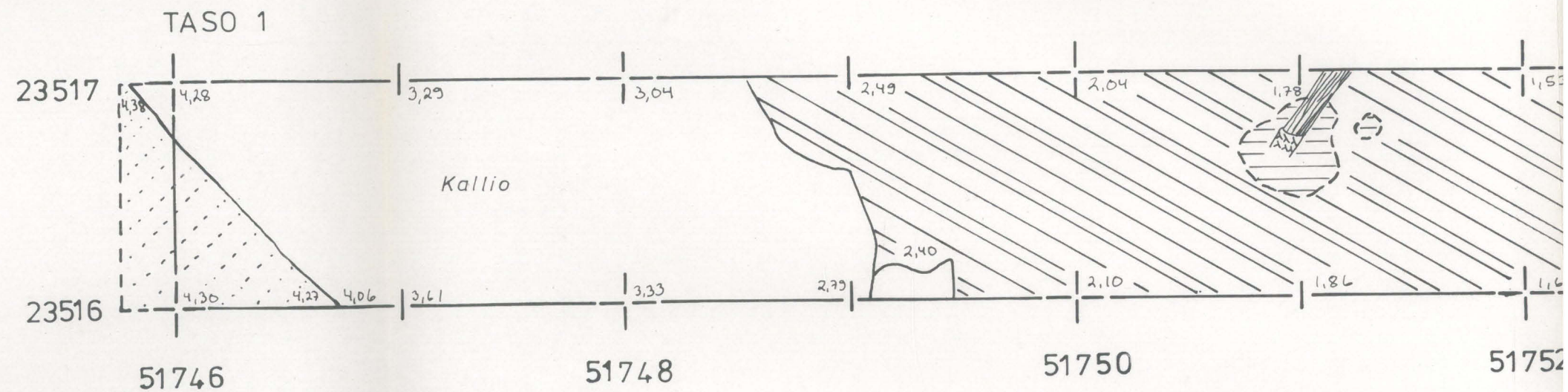
Rauta

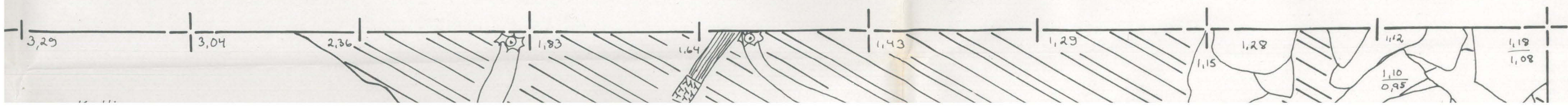
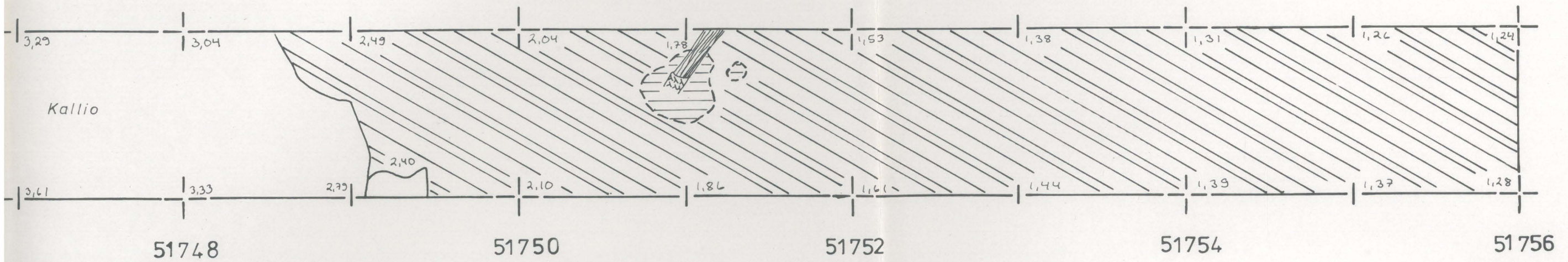
Tiili

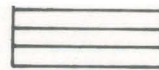

Puunjuuri

6.1988

 Valkoinen savi

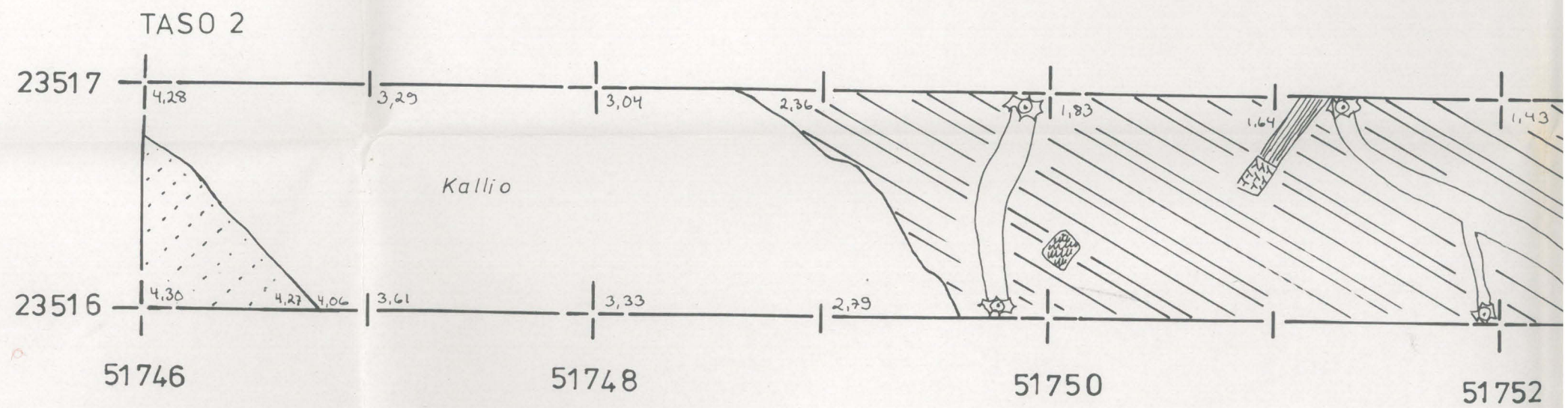
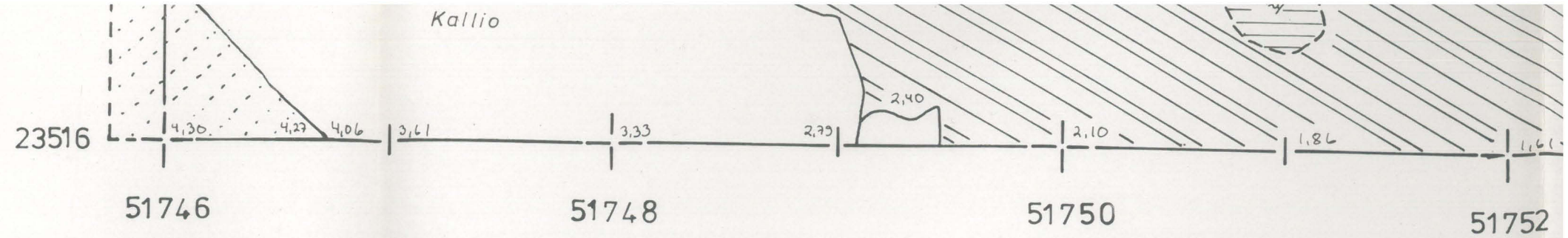
 Sementti

 Puu

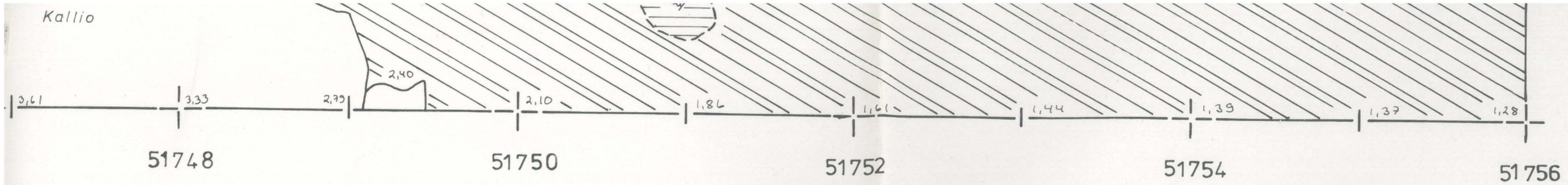
 Rauta

 Tiili

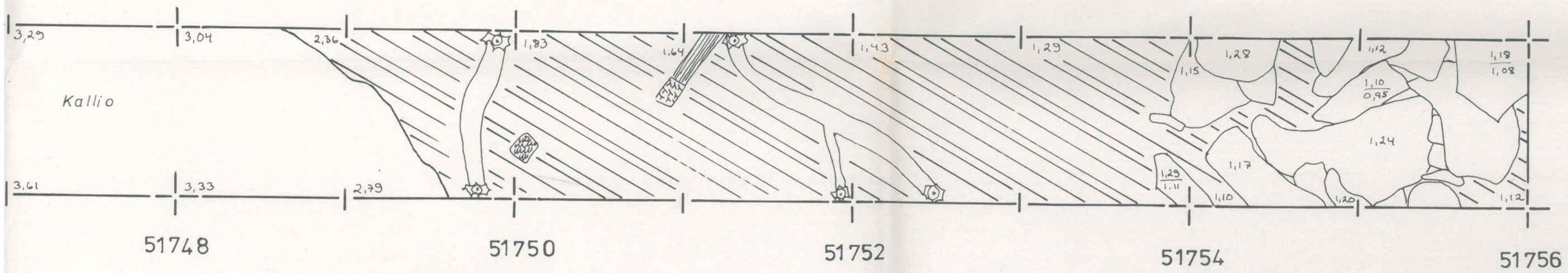
 Puunjuuri

Kallio

Kallio

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

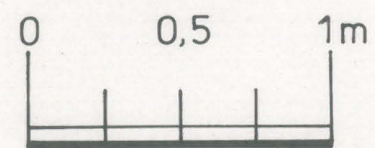
Markku Heikkinen 1988

Koeoja 4, tasot 3 ja 4

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 5 1,52 m mpy

Piirtäjät Markku Heikkinen ja Riitta Karjalainen (taso 4) 13-14.6.1988

 Vaalea, kellanruskea mullansekainen hiekka

 Kuten edellä + vähän savea joukossa

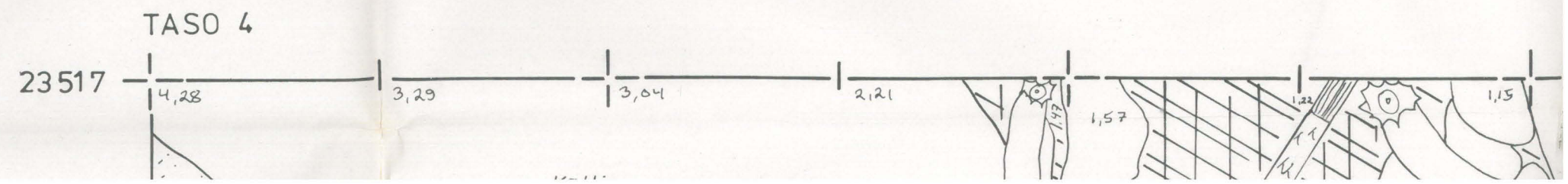
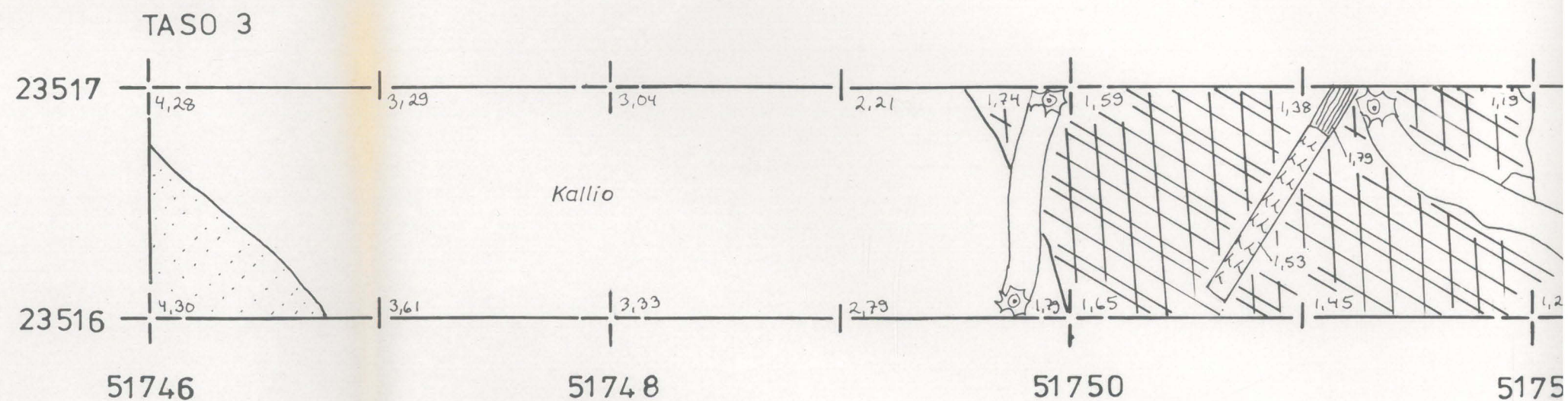
 Sementti

 Puu

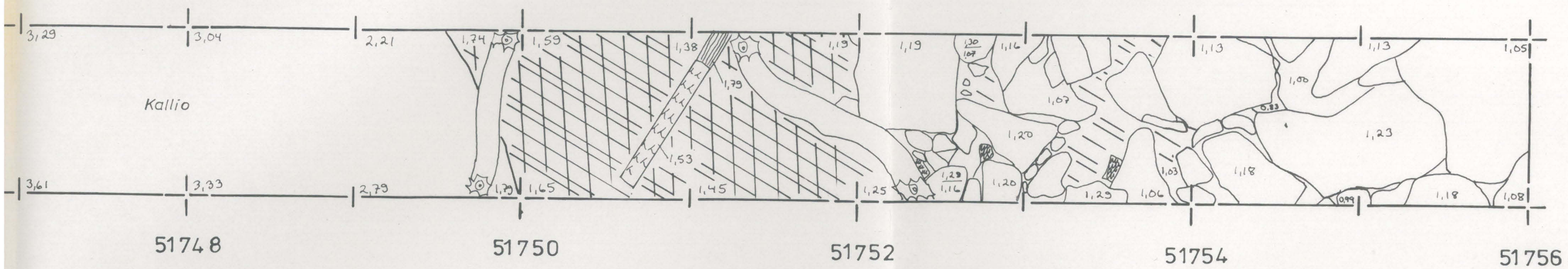
 Rauta

 Tiili

 Puunjuuri

-14.6.1988

Kuten edellä + vanhan savea
joukossa

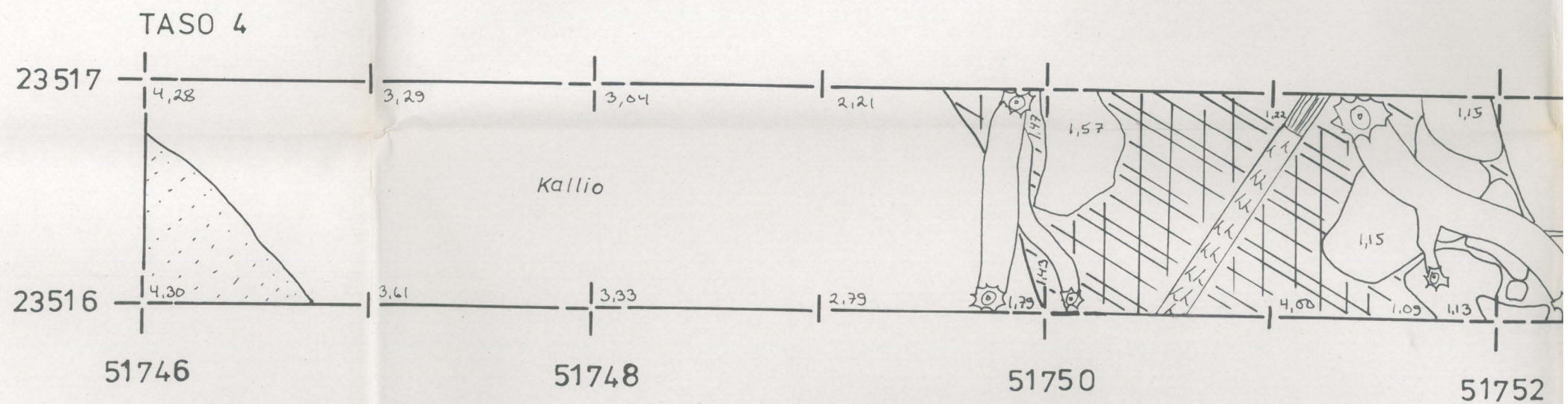
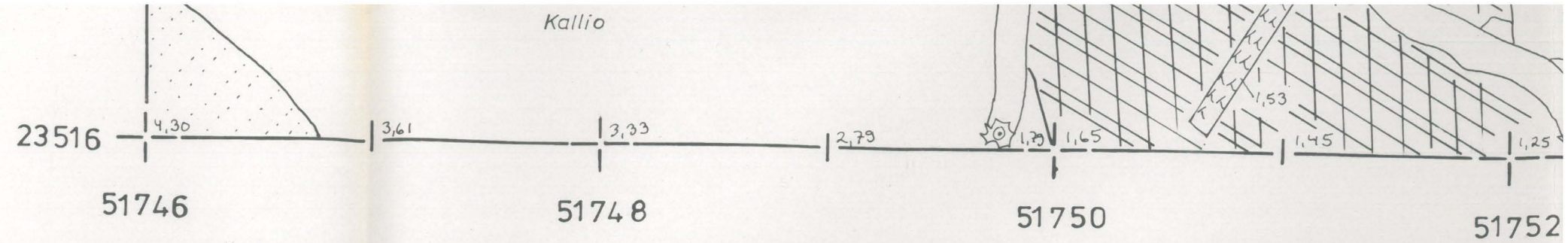
Sementti

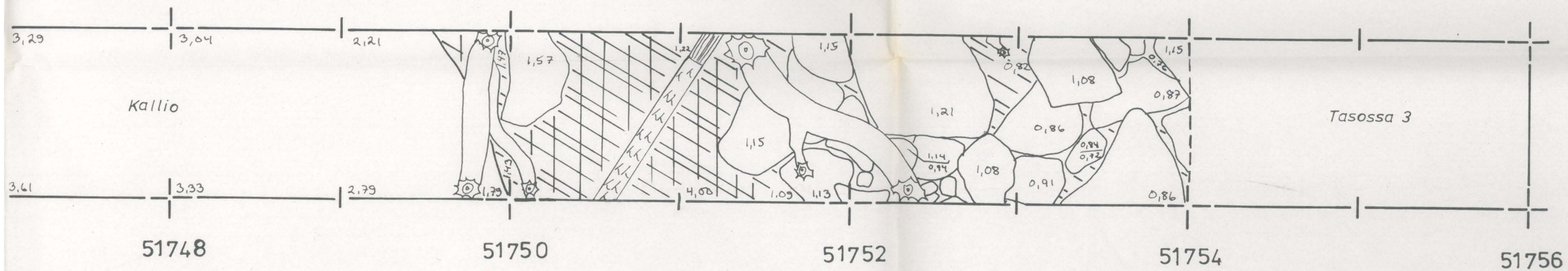
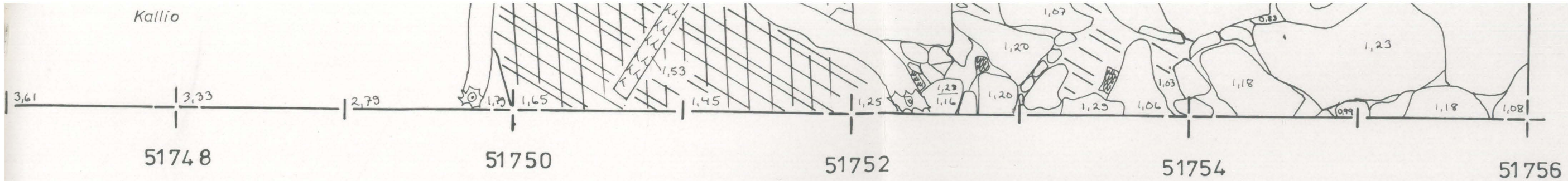
Puu

Rauta

Tiili

Puunjuuri

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

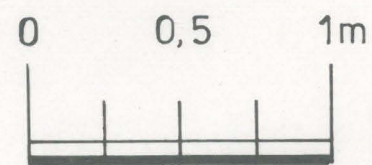
Markku Heikkinen 1988

Koeoja 4, tasot 5 ja 6

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 5 1,52 m mpy

Piirtäjä Tuija Oksanen 14-15.6.1988

 Vaalea, kellanruskea mullan-
sekainen hiekka

 Kuten edellä + vähän hiekkaa
joukossa

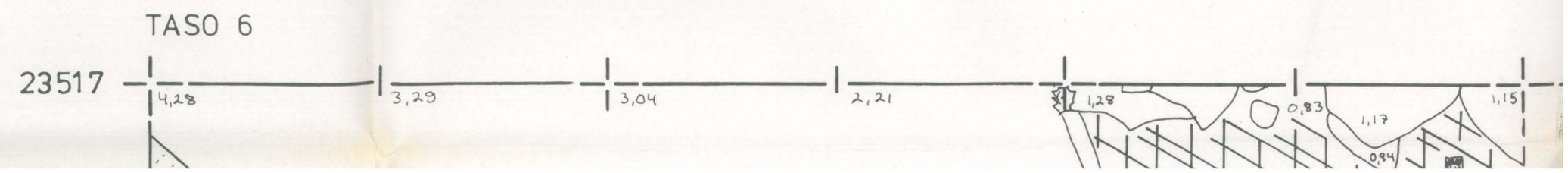
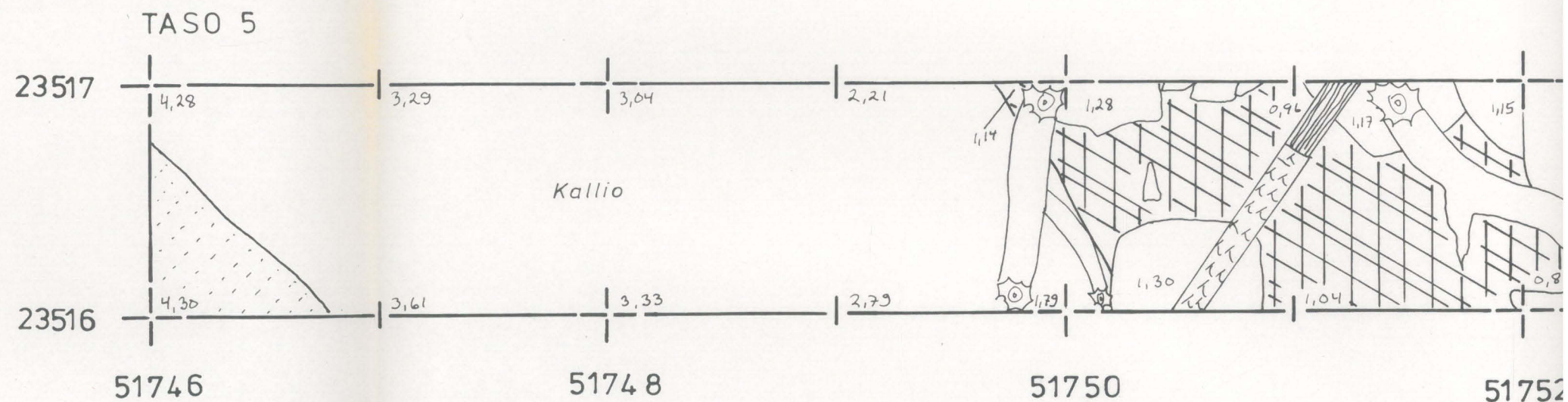
 Sementti

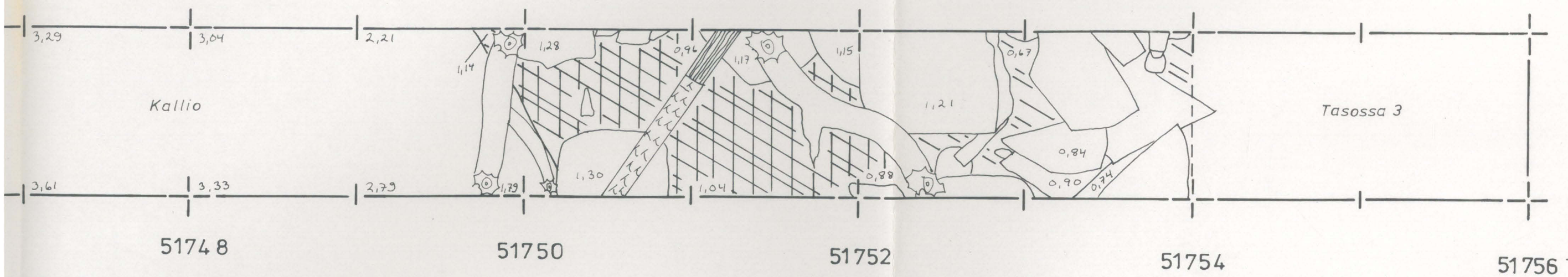
 Puunjuuri

 Tiili

 Puu

 Rauta

Kuten edellä + vähän hiekkaa
joukossa

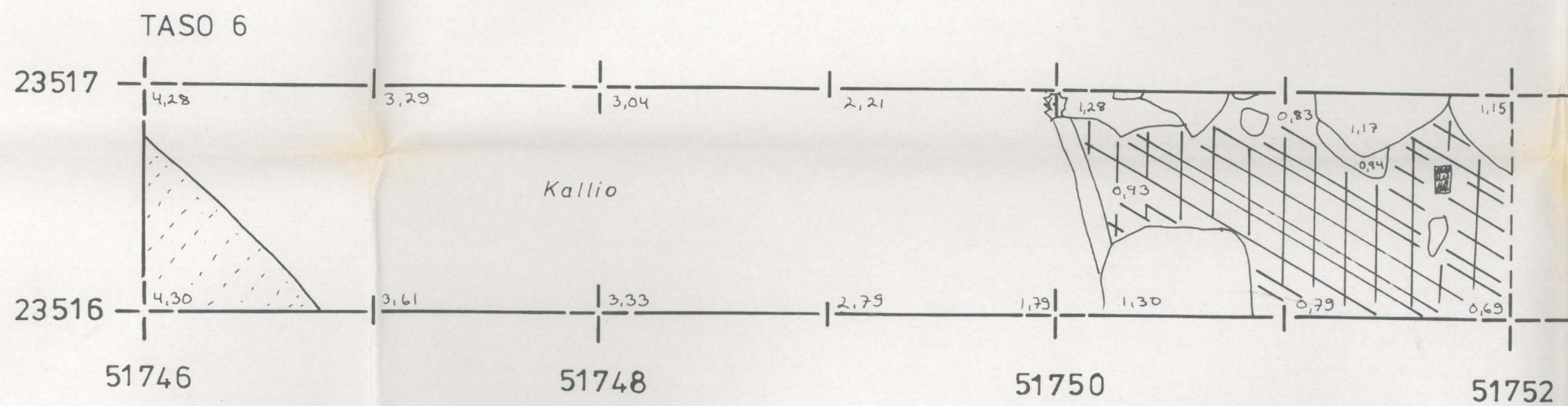
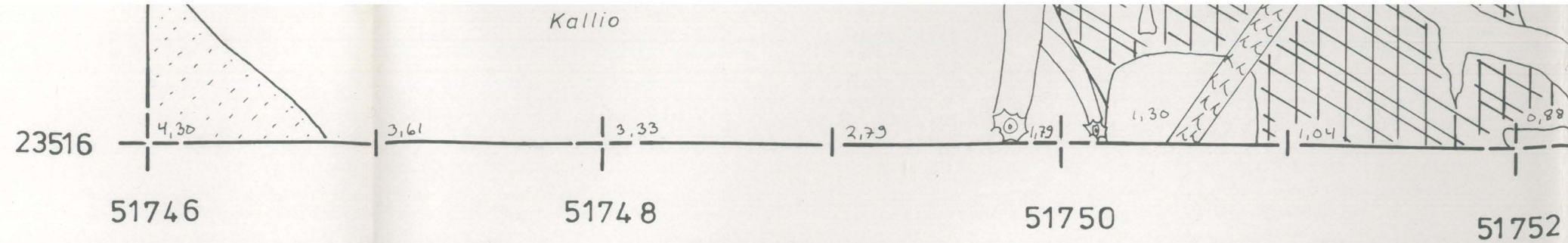
Sementti

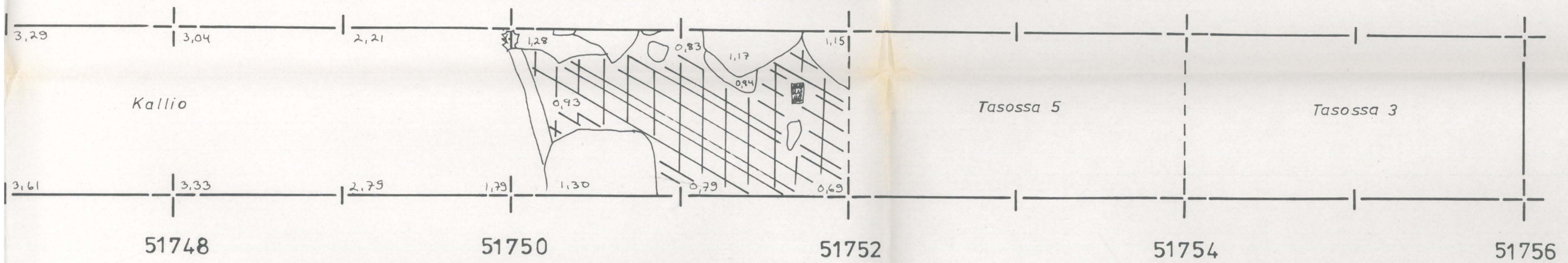
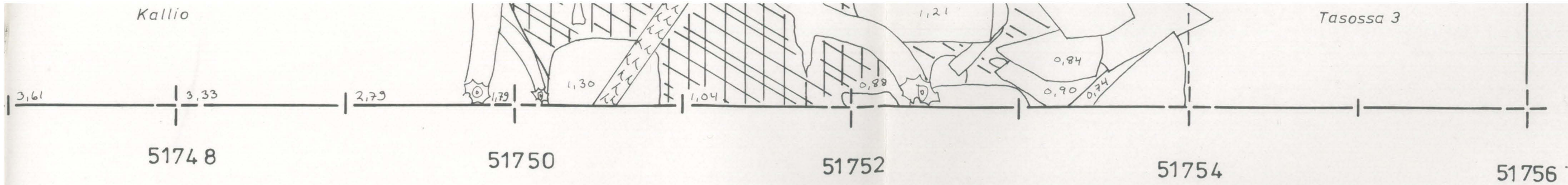
Puunjuuri

Tiili

Puu

Rauta

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

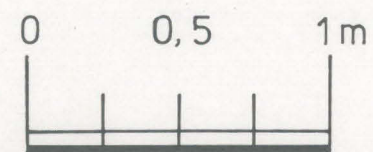
Markku Heikkinen 1988

Koeoja 4, tasot 7 ja 8

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 5 1,52 m mpy

Piirtäjä Tuija Oksanen 15-16.6.1988

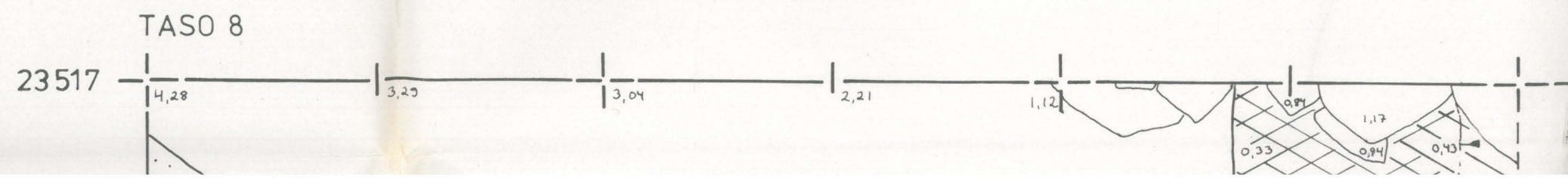
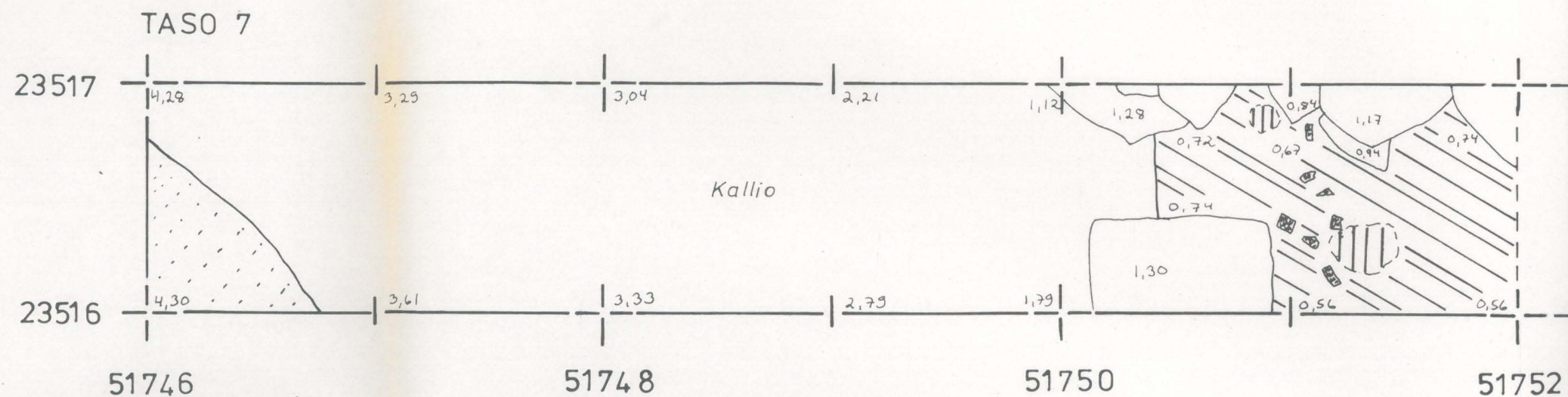
 Vaalea, kellanruskea mullan-
sekainen hiekka + vähän savea

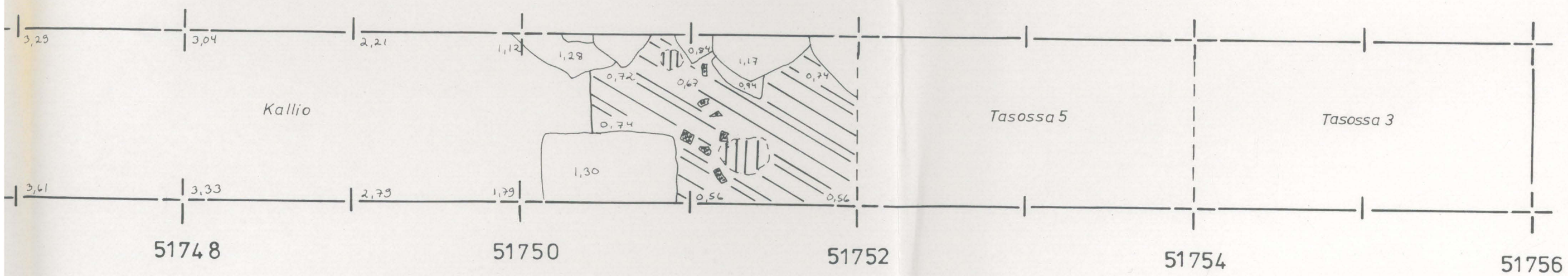
 Ruskea savi

 Vaalea, karkeahko hiekka

 Tiili

 Jyrkkä lasku

Ruskea savi

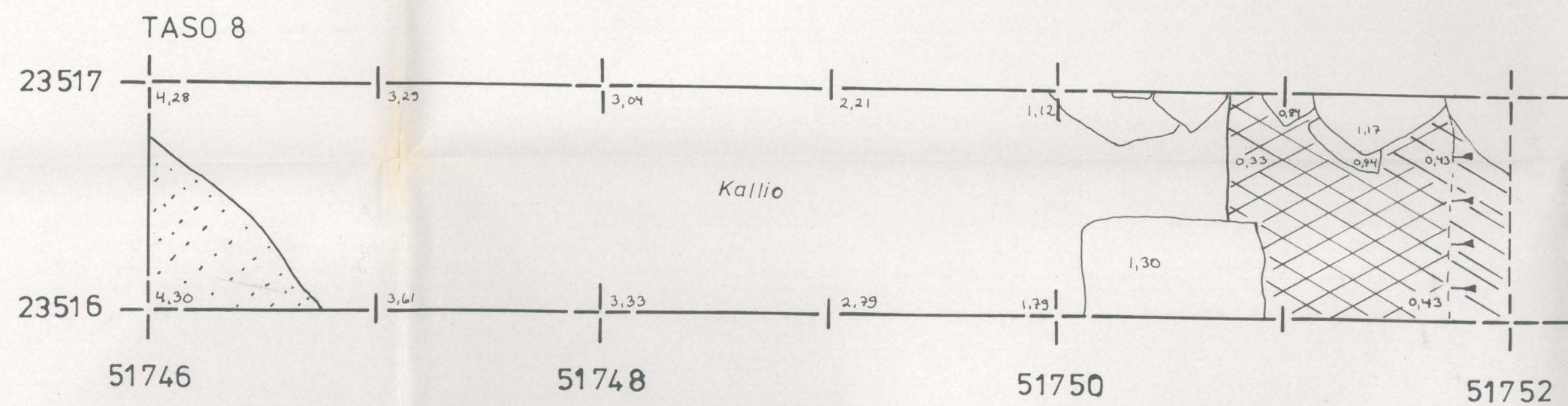
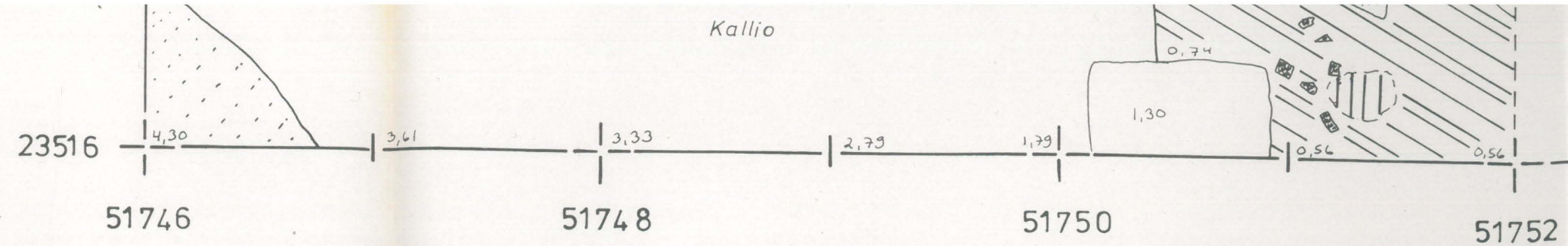
Vaalea, karkeahko hiekka

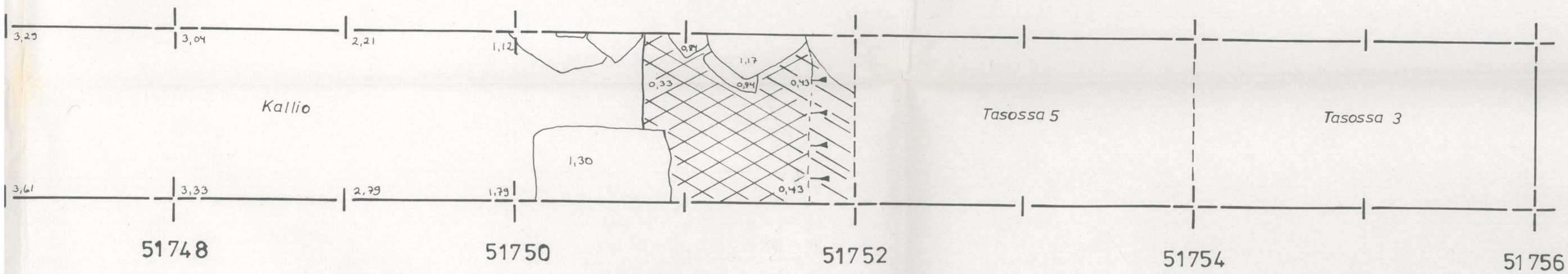
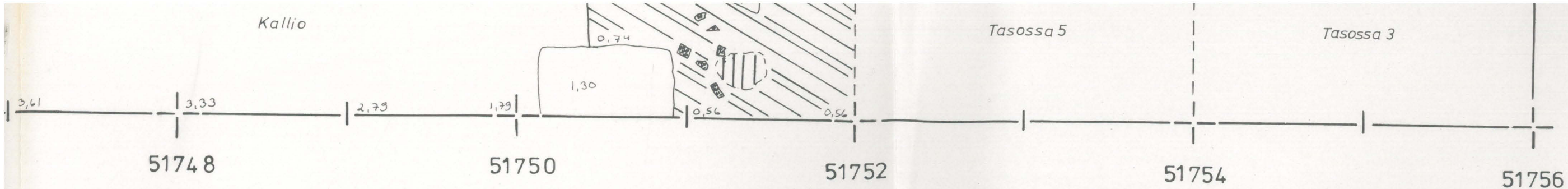

Tiili

Jyrkkä lasku

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

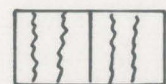
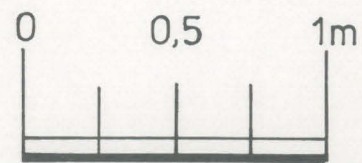
Markku Heikkinen 1988

Koeja 5, pintavaaituskartta ja taso 1 (taso 0 puuttuu)

Mittakaava 1: 25

Kiintopiste 5 1, 52 m mpy

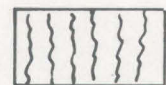
Piirtäjät Tuija Oksanen ja Markku Heikkinen

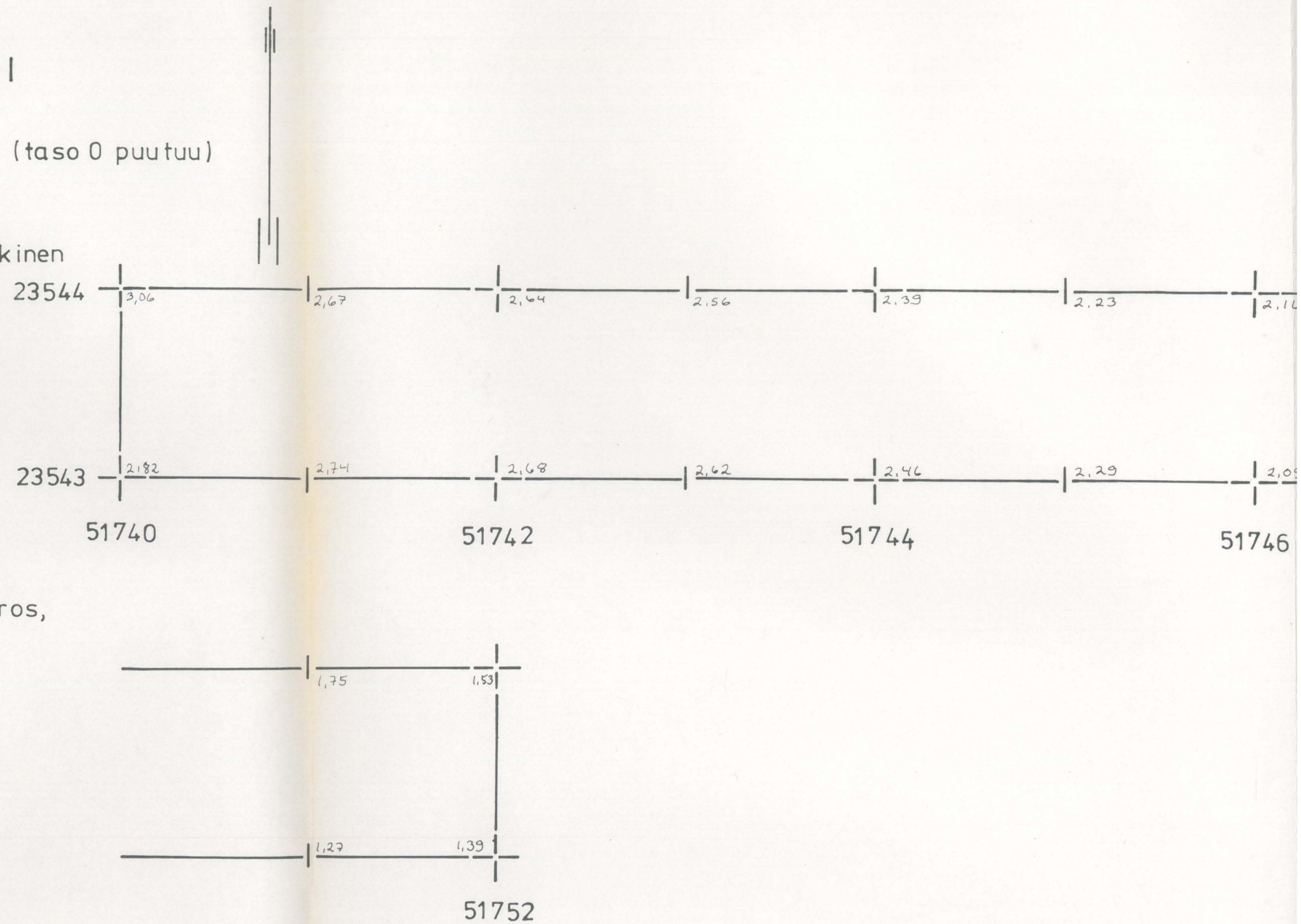
Savensekainen multa

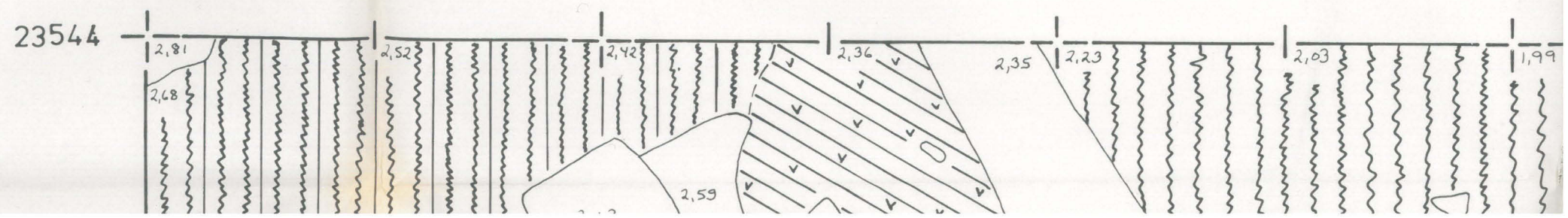
Hiekan- ja mullansekainen kerros,
jossa lasikuonaa, tiilimurskaa

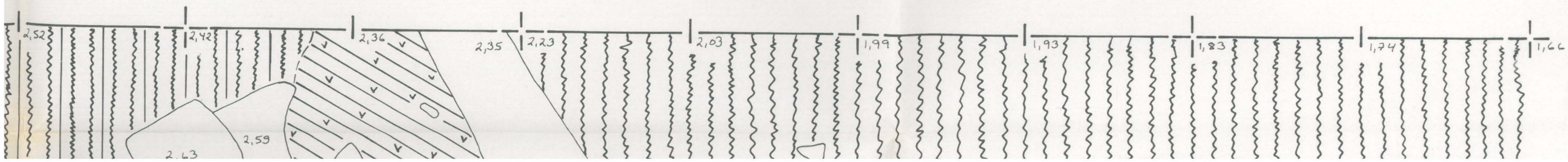
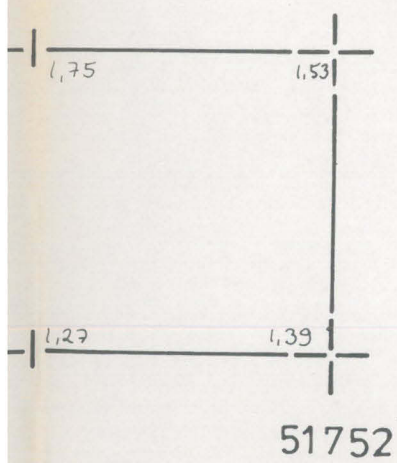
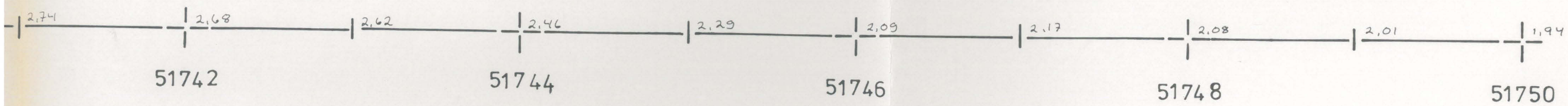
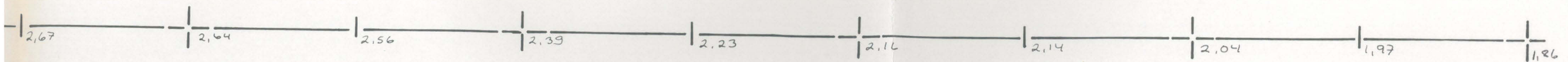

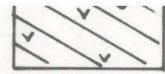
Multa

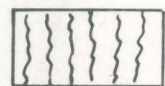

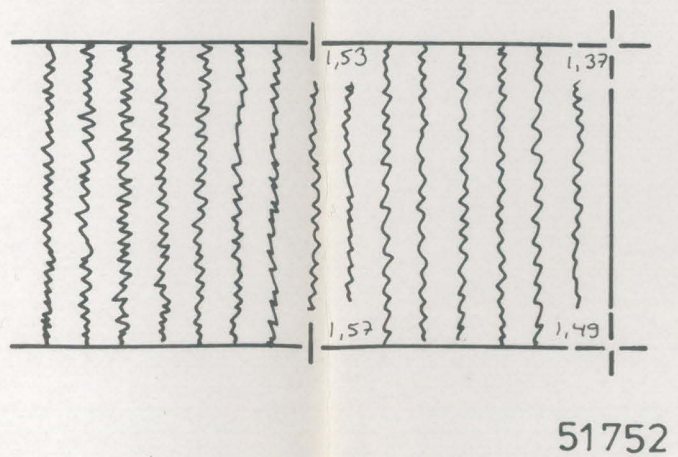
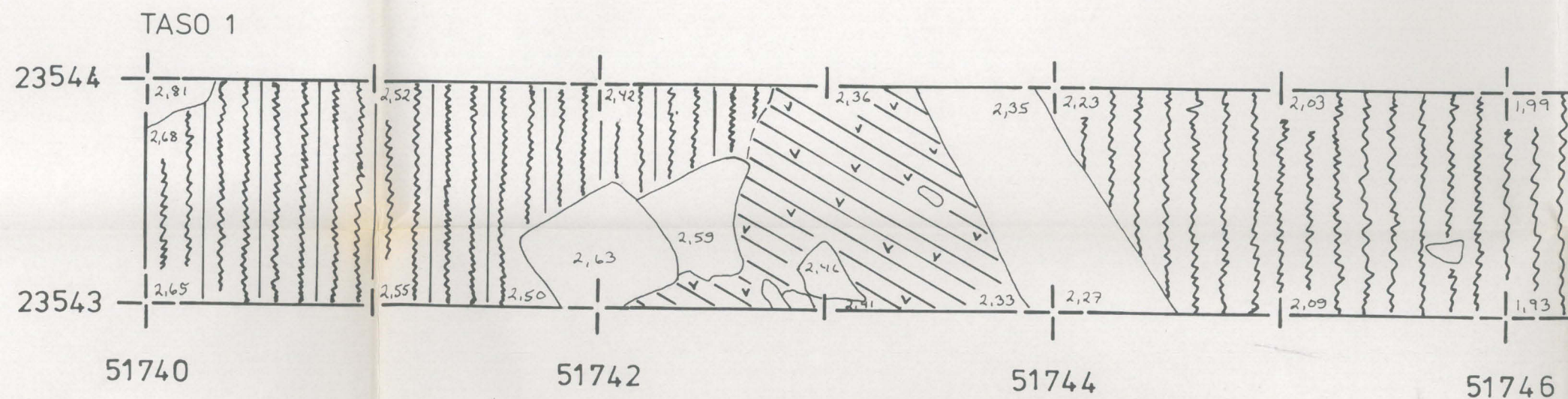
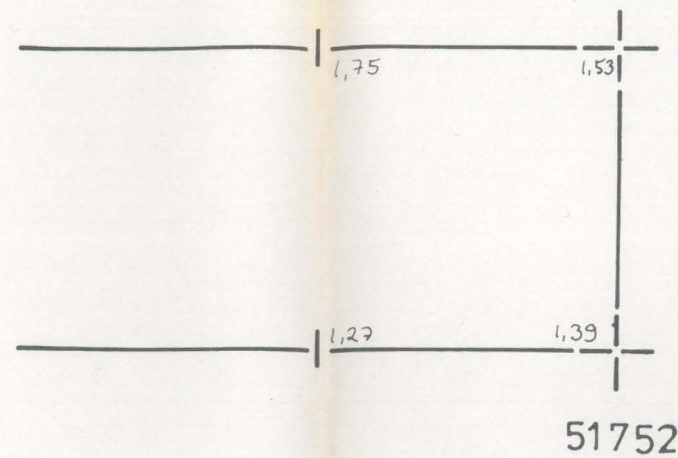
TASO 1

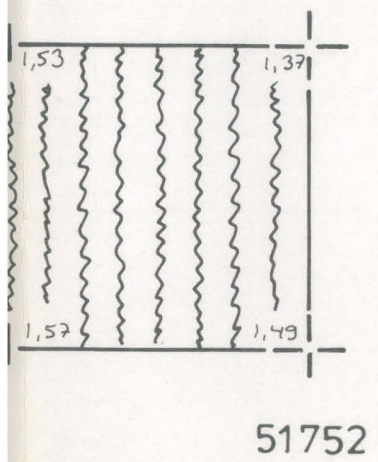
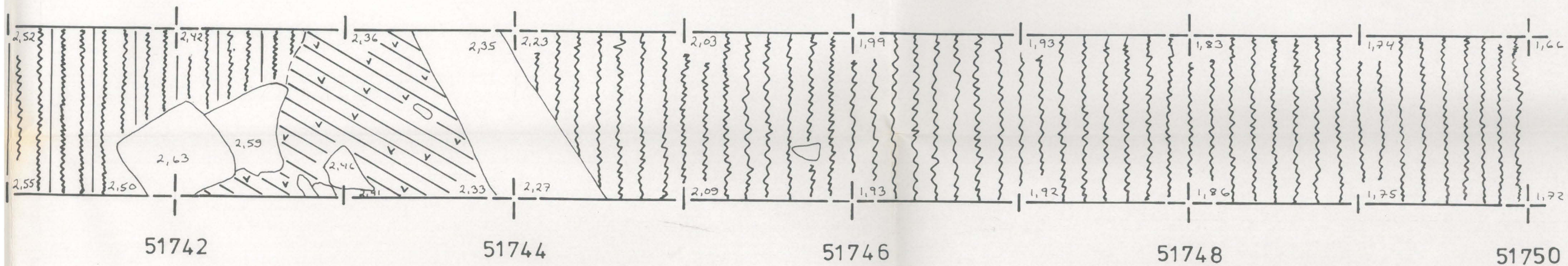
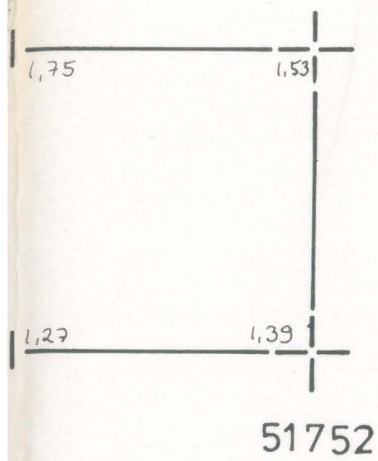

 Hiekan- ja mullansekainen kerros,
jossa lasikuonaa, tiilimurskaa

 Multa

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

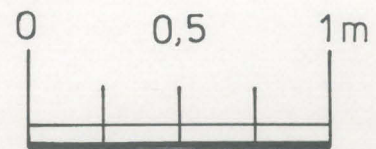
Markku Heikkinen 1988

.Koeoja 5, taso 2

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 5 1,52 m mpy

Piirtäjä Riitta Karjalainen 10.6.1988

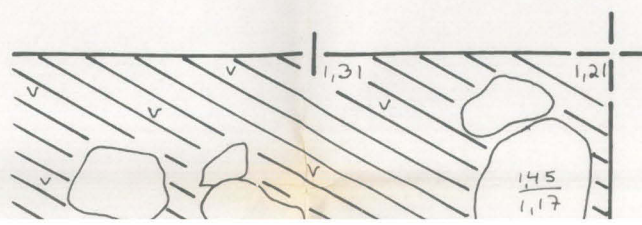
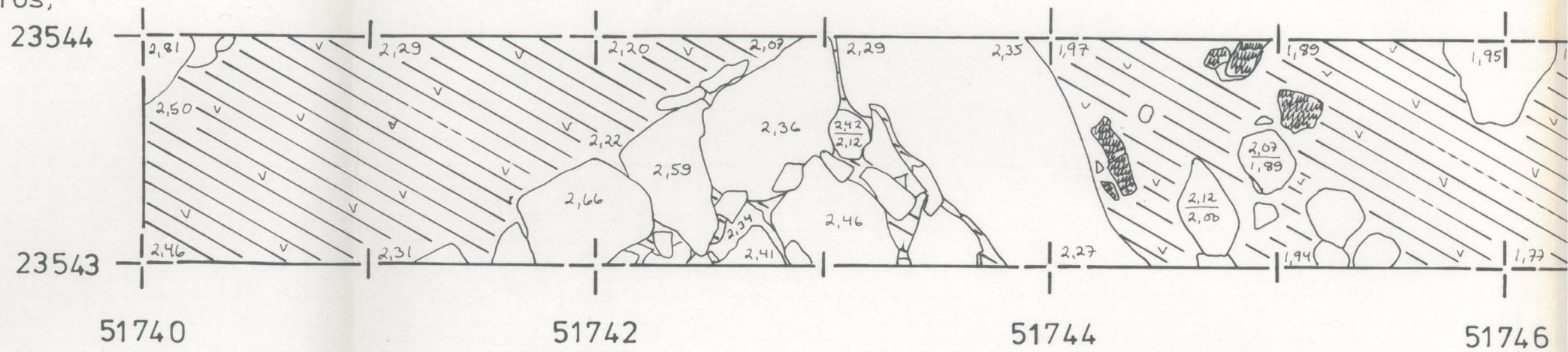

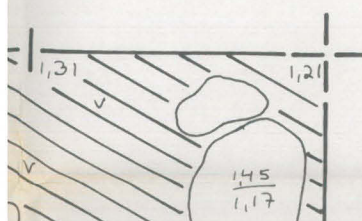
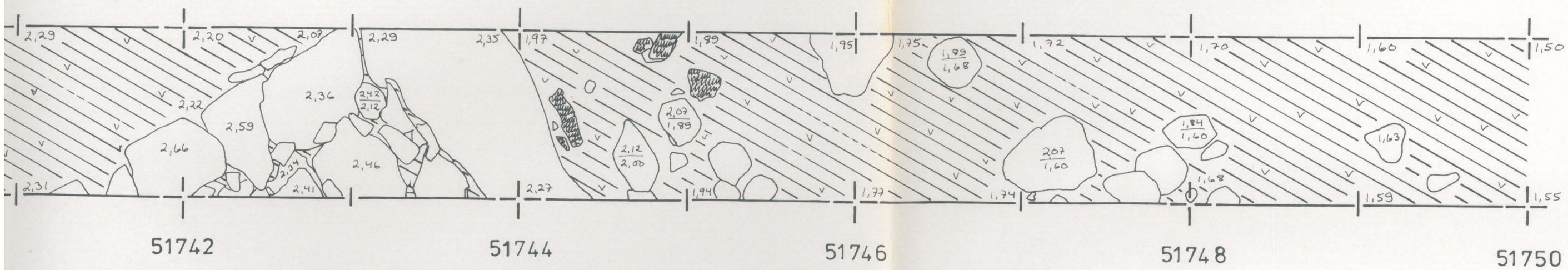
A rectangle with diagonal lines running from the top-left to the bottom-right. There are three small 'L' shapes inside the rectangle, one in each of the three triangular regions created by the diagonals.

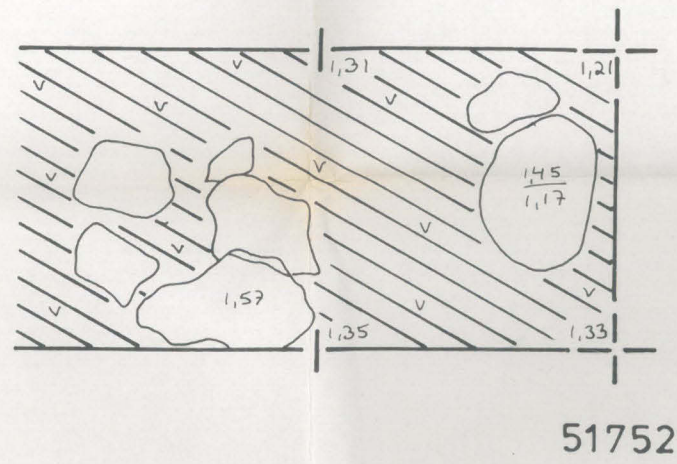
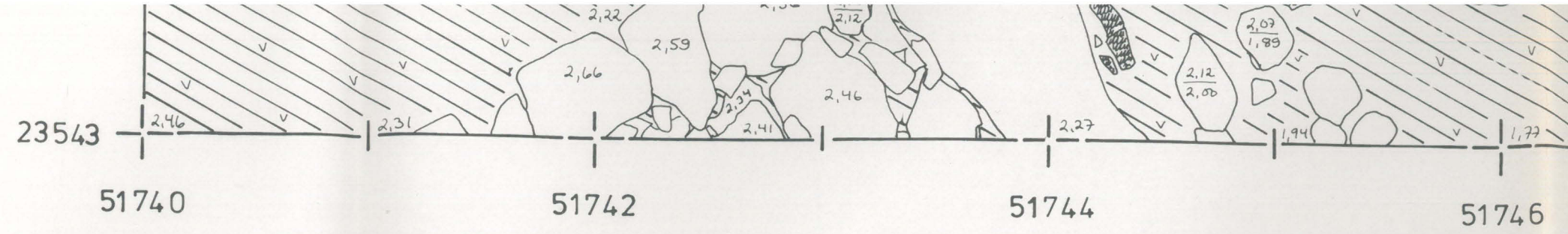
Hiekan- ja mullansekainen kerros,
jossa lasikuonaa, tiilimurs- 235
kaa yms.

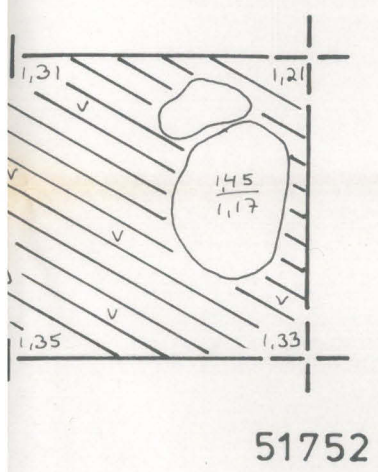
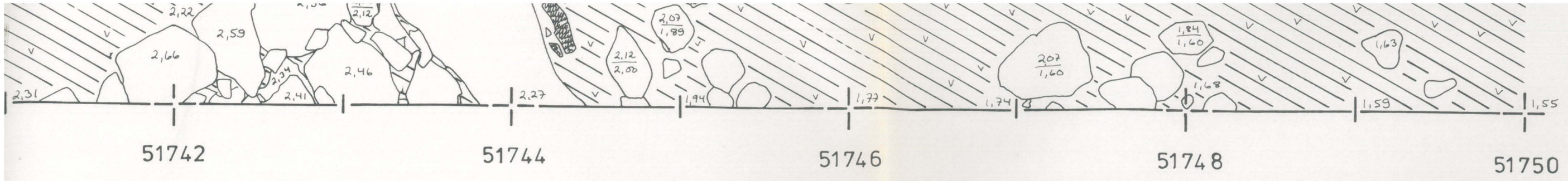
WILL
WILL

Tiili

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

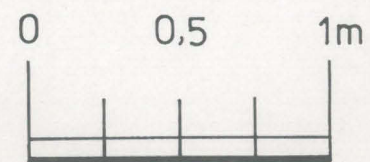
Markku Heikkinen 1988

Koeoja 5, tasot 3 ja 4

Mittakaava 1:25

Kiintopiste 5 1,52 m mpy

Piirtäjät Markku Heikkinen ja Tuija Oksanen 13-14.6.1988

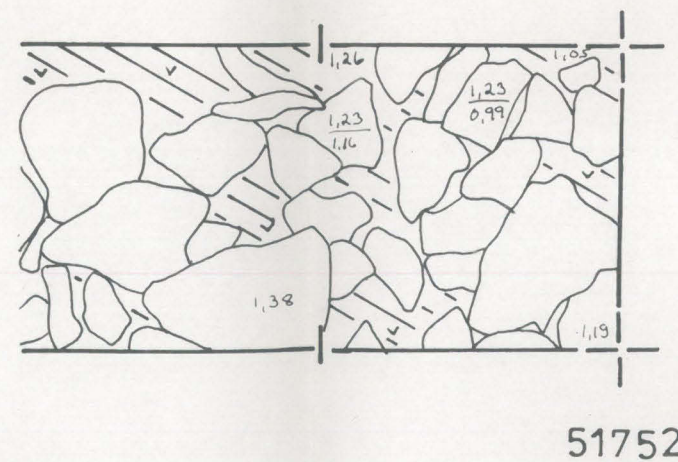
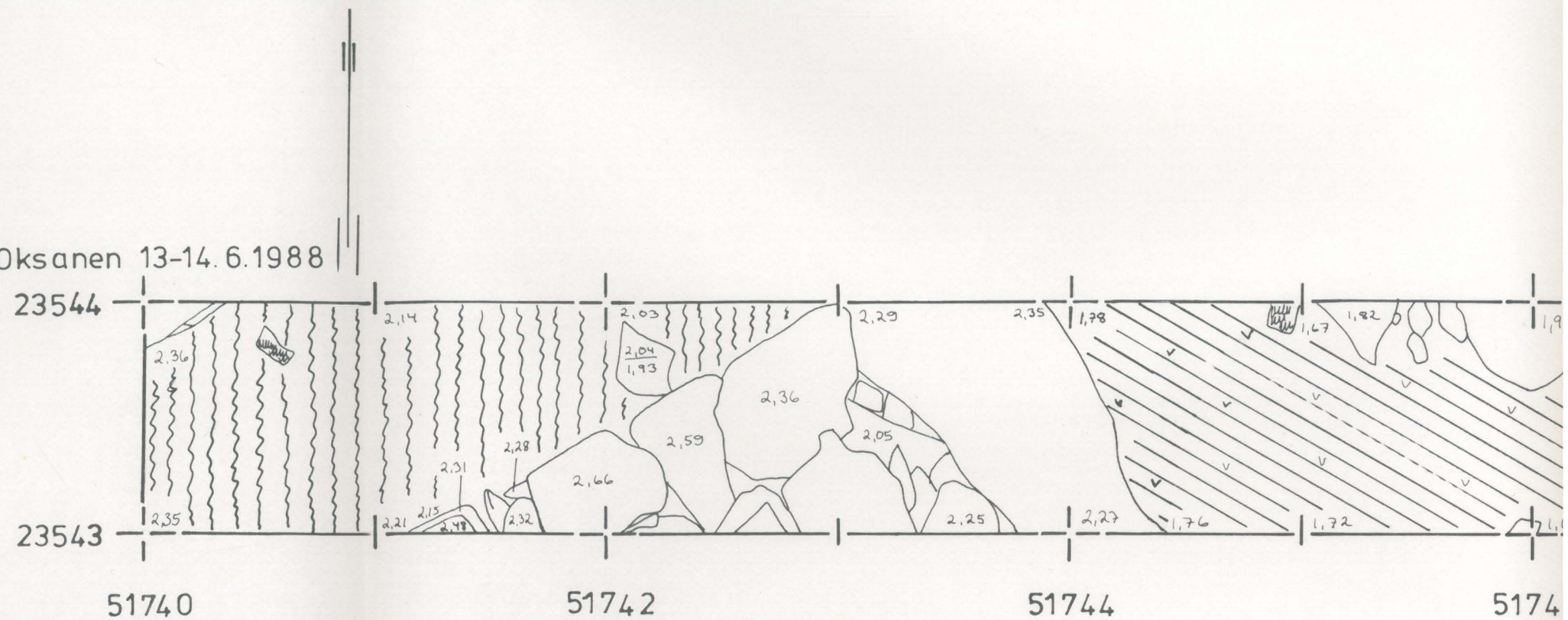

 Hiekan- ja mullansekainen kerros, jossa lasikuonaa yms.

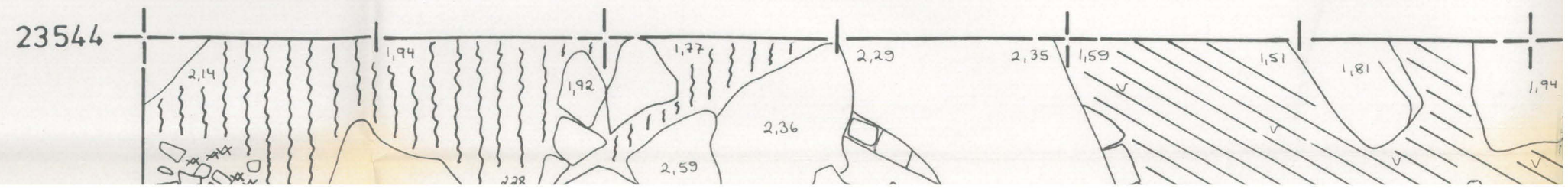
 Multa

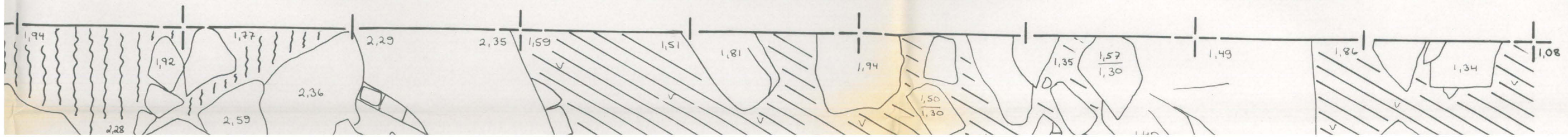
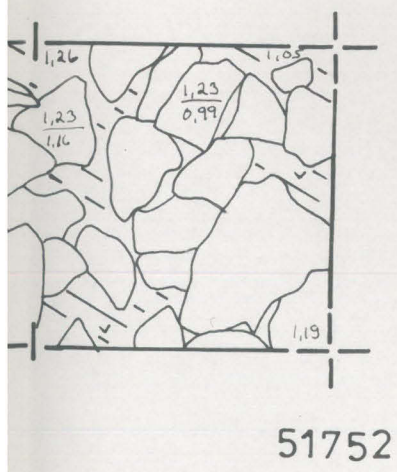
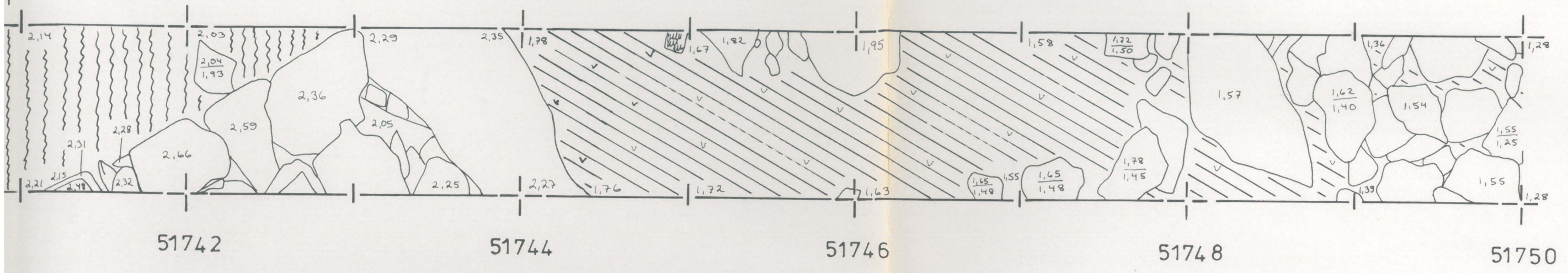
 Tiili

 Kattohuopaa

TASO 4

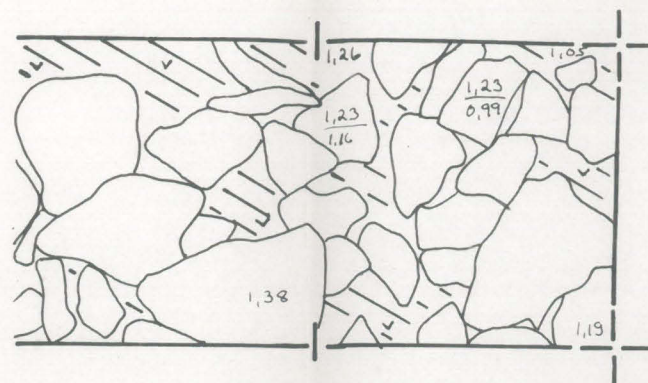

 Multa

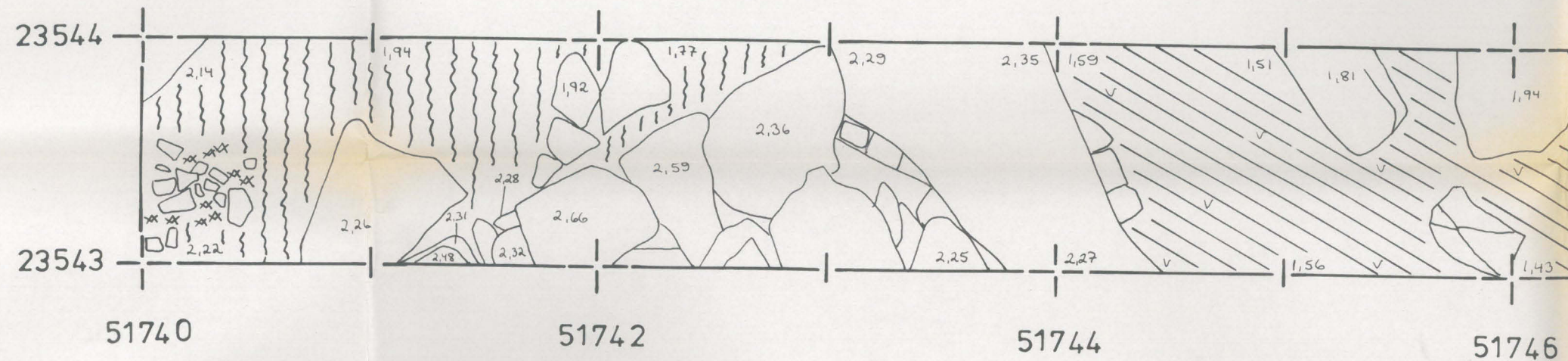
 Tiili

 Kattohuopaa

51752

TASO 4

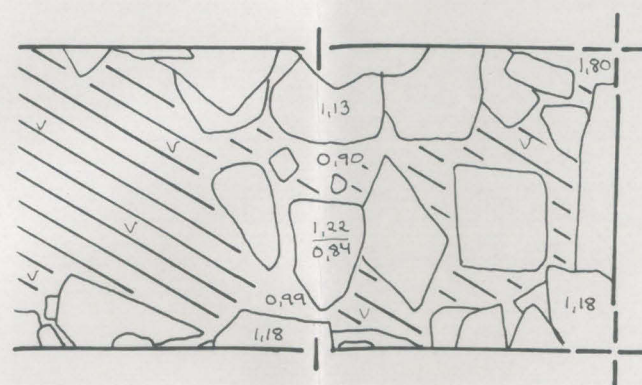

51740

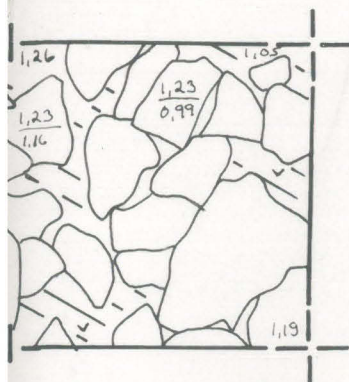
51742

51744

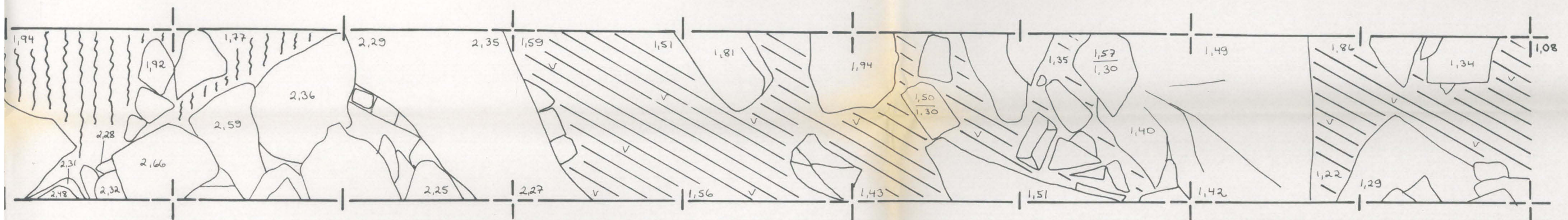
51746

51752

51752

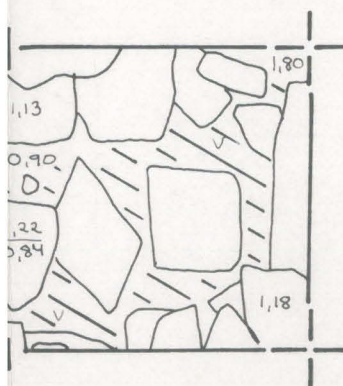
51742

51744

51746

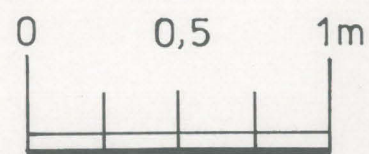
51748

51750

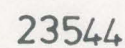
51752

Piirtäjä Tuija Oksanen 15.6.1988

۷۲

77 Jyrkkä lasku

Muuri $\longrightarrow$

23543

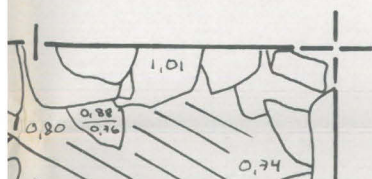
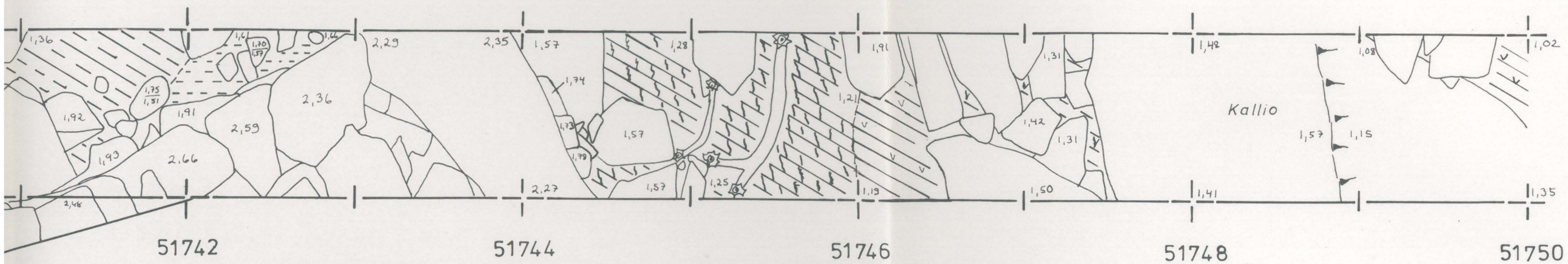
51740

51742

51744

51746

Tumma, karkea multapitoinen hiekka

Hiekan- ja mullansekainen krs., jossa lasikuonaa, tiilimurskaa yms.

Vaaleahko mullansekainen hiekka

Vaaleanruskea siltti

Puunjuuri

Jyrkkä lasku

Muuri →

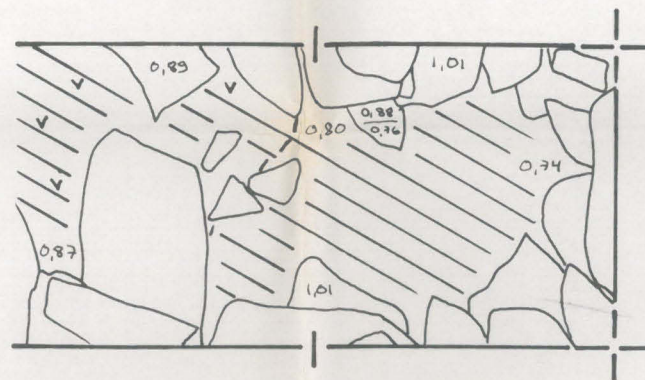
23543

51740

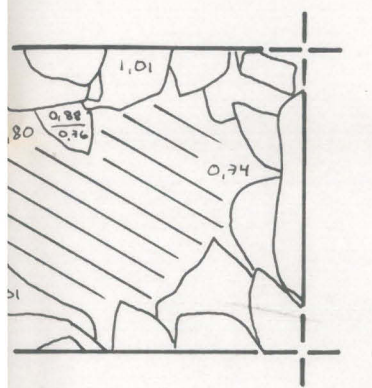
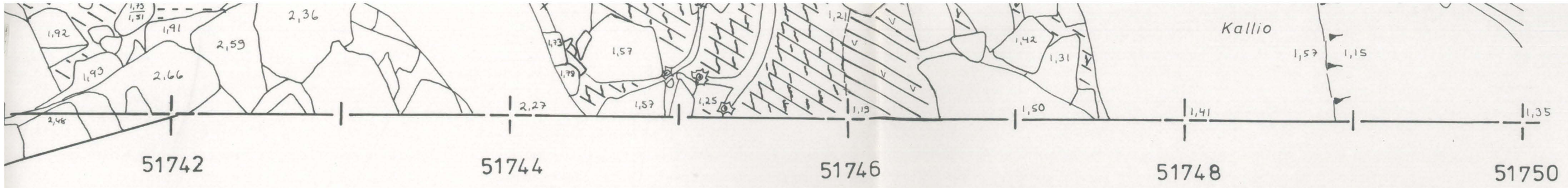
51742

51744

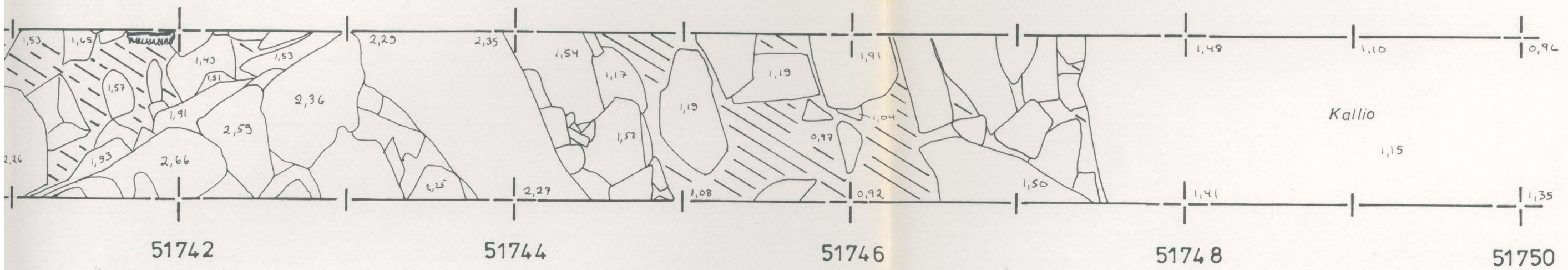
51746

51752

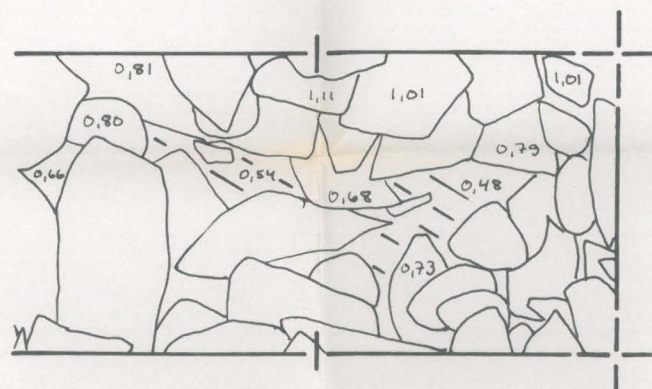
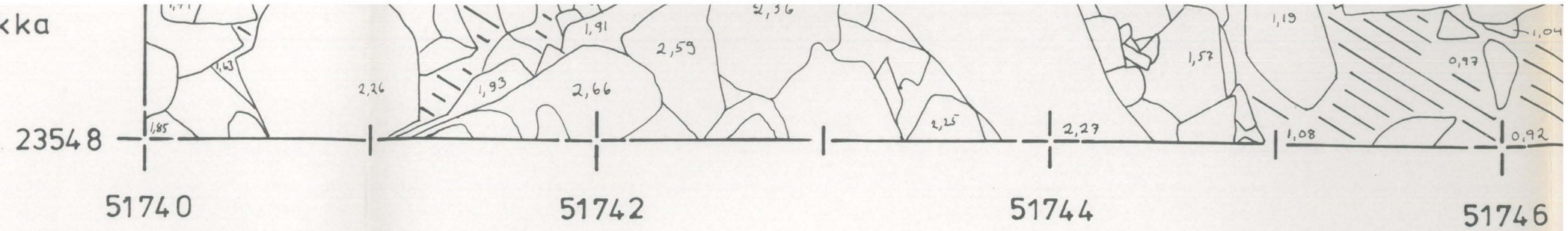

51752

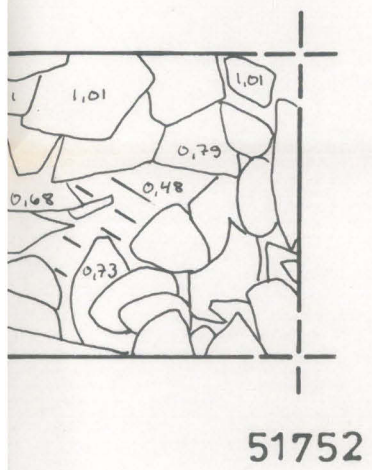
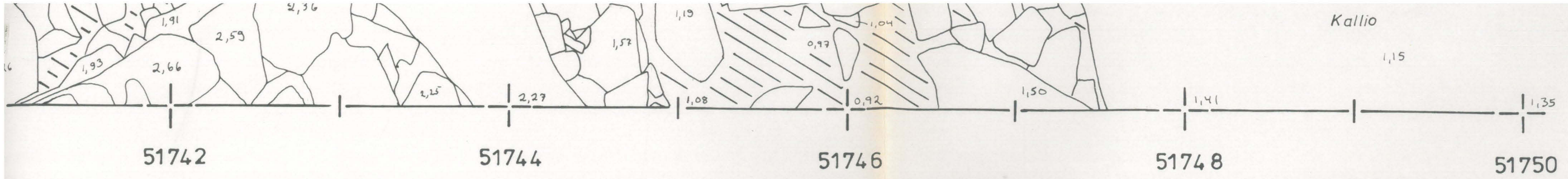

 Vaaleahko mullansekainen hiekka

 Kattohuopa

51752

HELSINKI VANHAKAUPUNKI

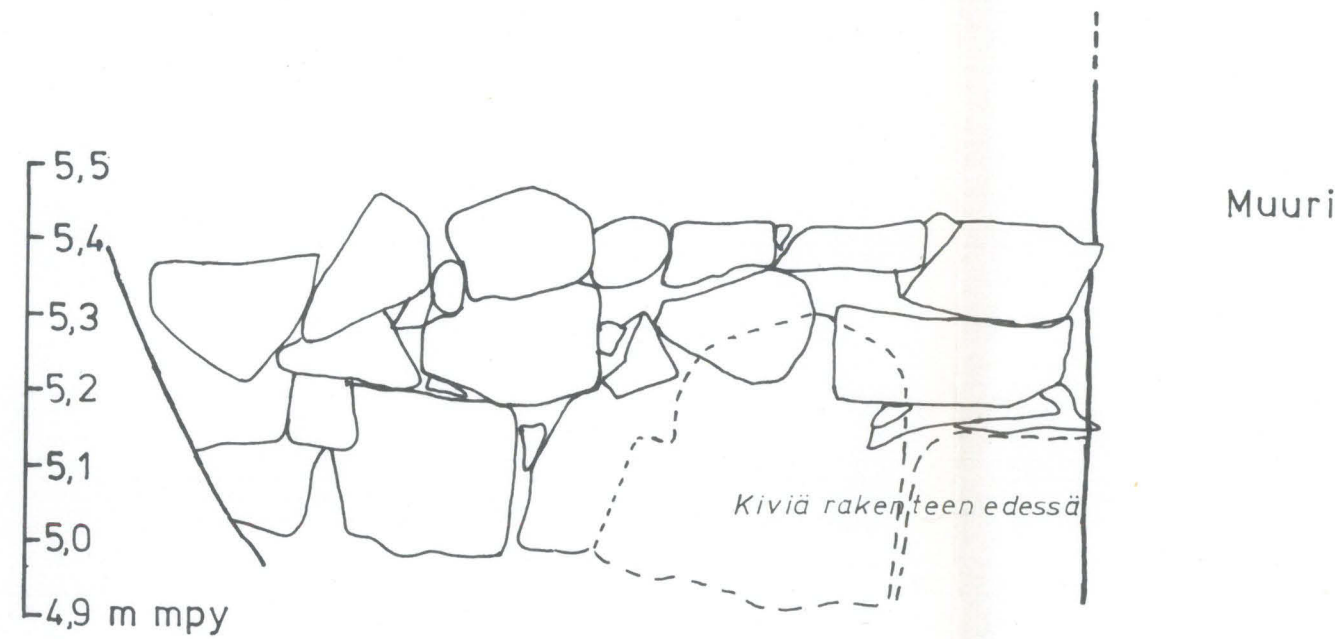
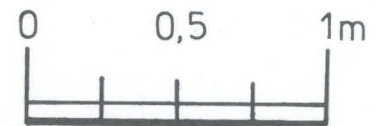
Markku Heikkinen 1988

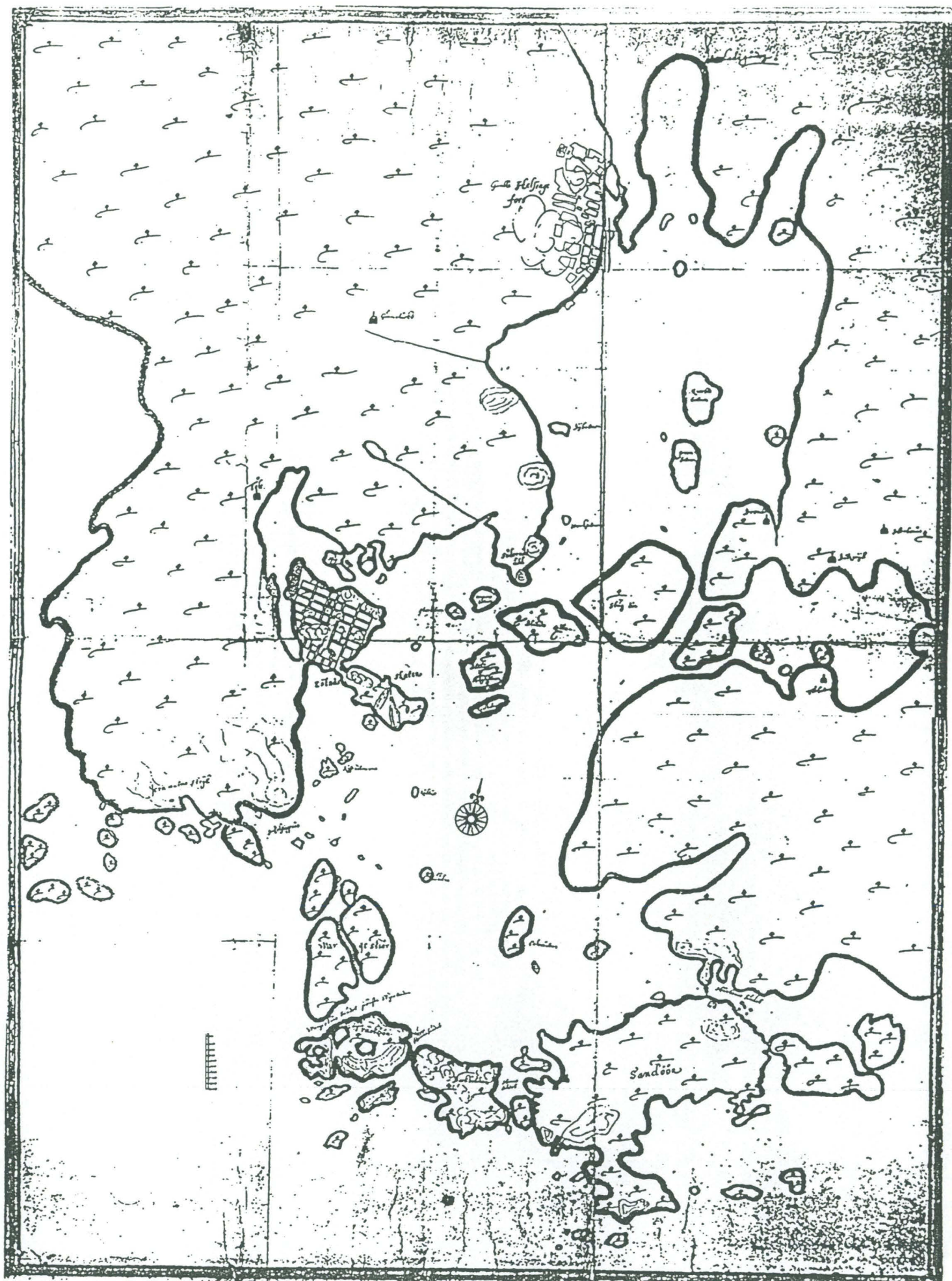
Koeoja 5, rakenne 1:n lounas-kaakko -suuntainen
seinä piirettynä luoteesta

Mittakaava 1:25

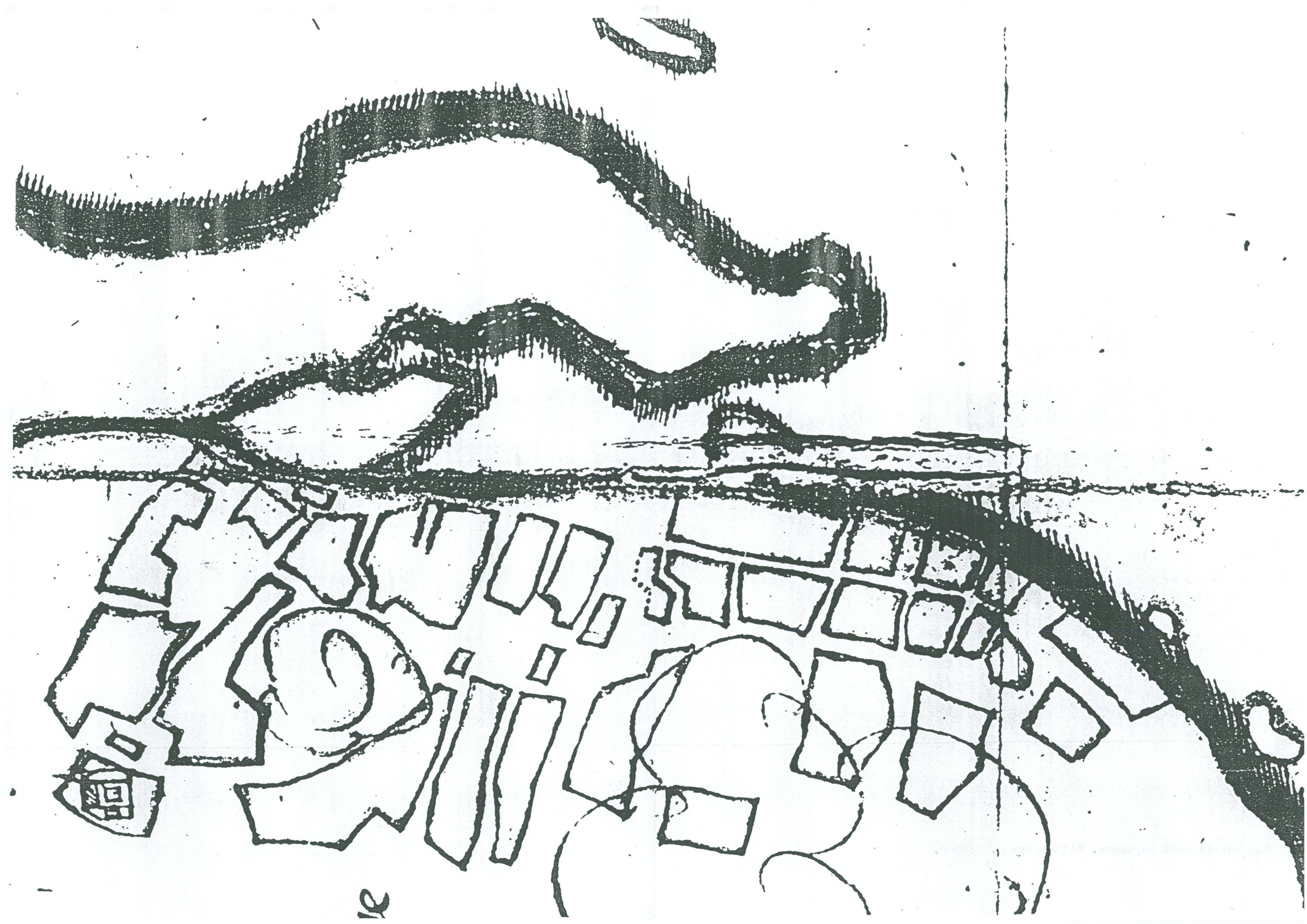
Kiintopiste 5, 1,52 m mpy

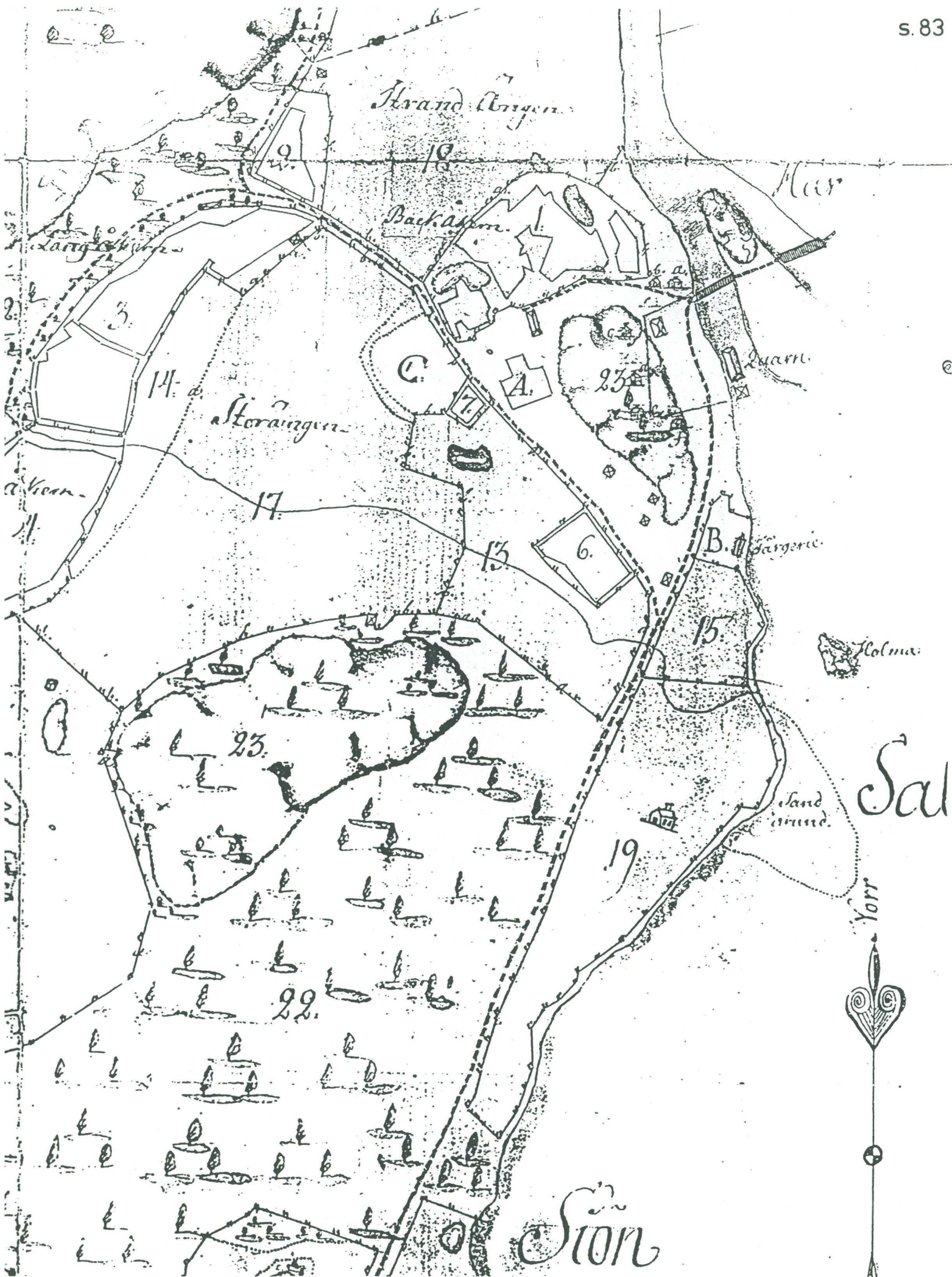
Piirtäjä Tuija Oksanen 17.8.1988

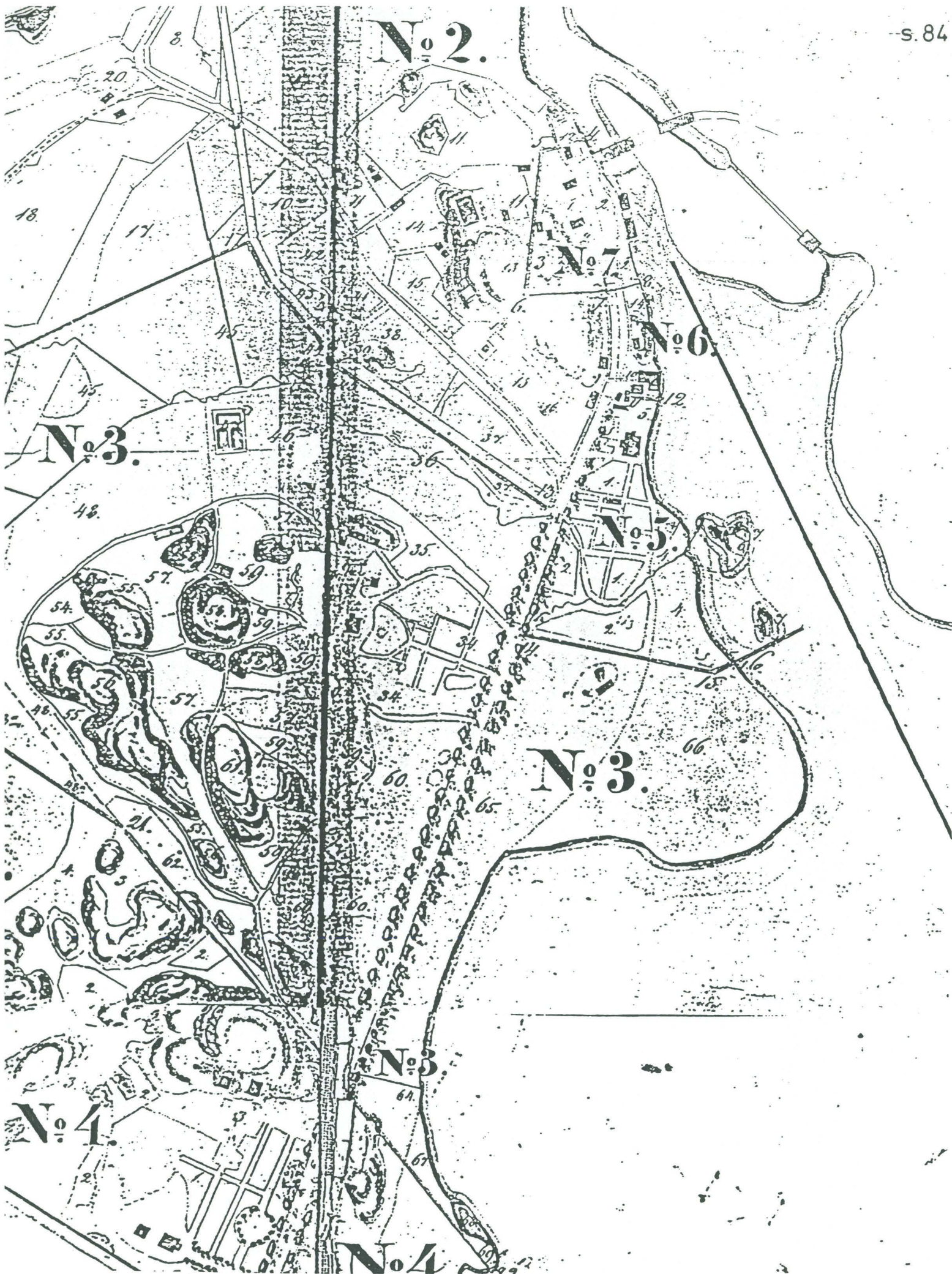

Uusi ja Vanha Helsinki ympäristöineen 1640-luvulla. Tuntematon tekijä. Ruotsin valtionarkisto. Mittakaava n. 1:50 000.

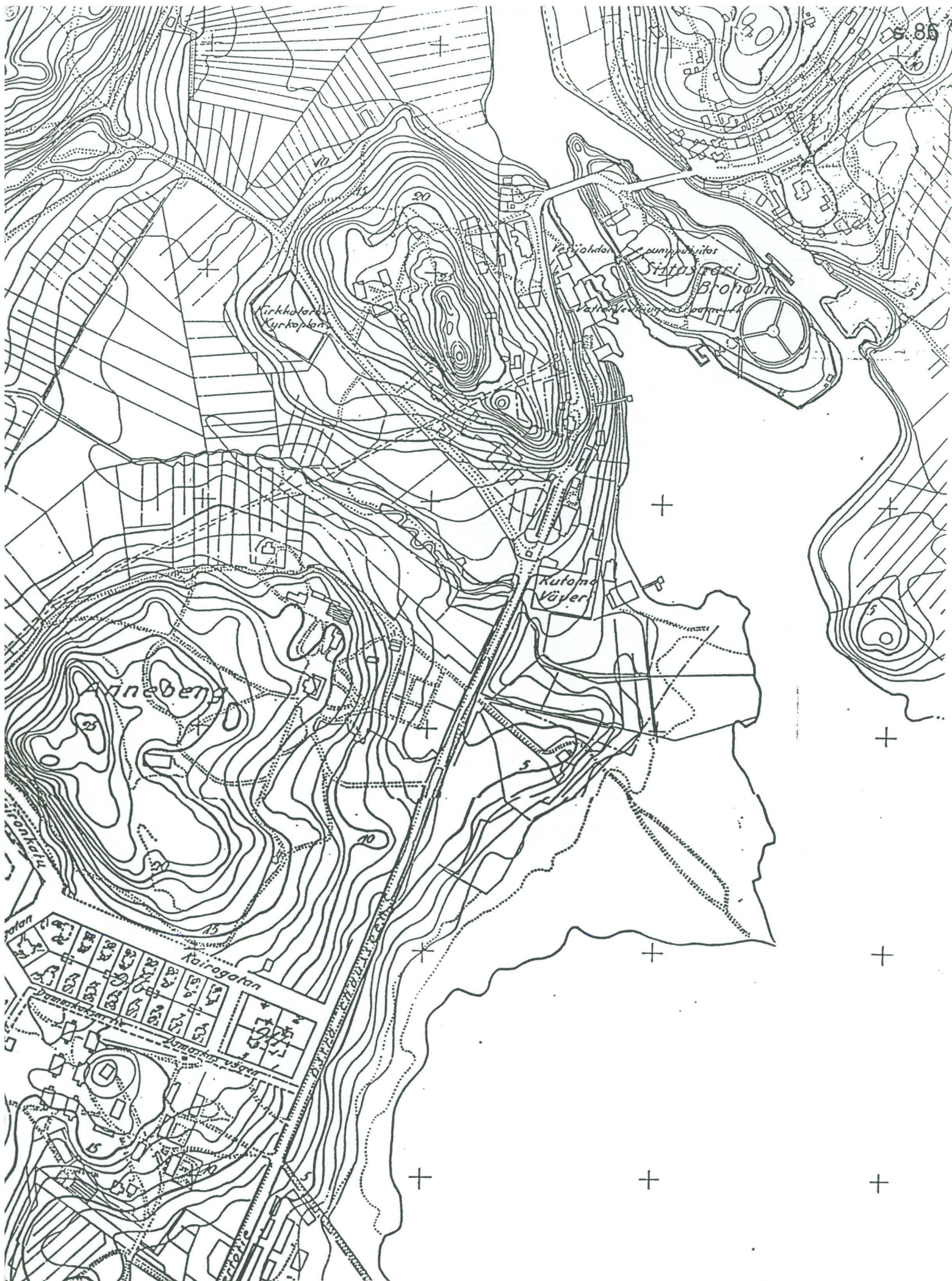
Helsingin Vanhakaupunki v. 1777. C. Hägström/J. Malmström. Helsingin kaupungin-museo. Mittakaava n. 1:4000.

Helsingin Vanhakaupunki v. 1842. Osa H. Gyldenin kartasta. Helsingin kaupungin-arkisto. Mittakaava n. 1:4000.

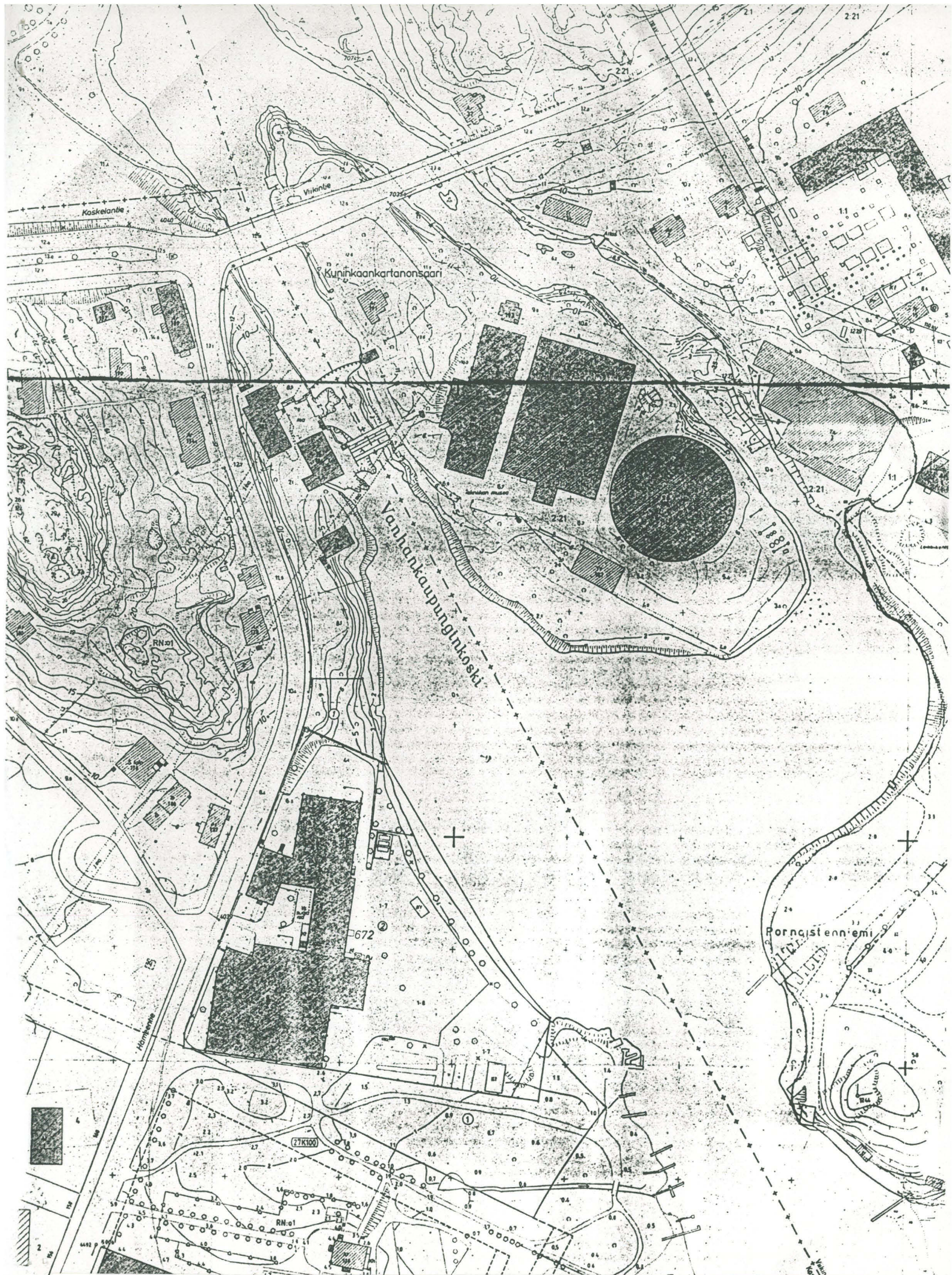
Helsingin Vanhakaupunki v. 1877. Yhdistelmäkartta tuntemattoman tekijän ja Nybergin/ Reuterin kartoista. Helsingin kaupunginarkisto. Mittakaava n. 1:4000.

Helsingin Vanhakaupunki 1920-luvulla korkeussuhteineen. Helsingin kaupunginarkisto.
Mittakaava 1:4000.

Helsingin Vanhakaupunki. Vuoden 1877 kartta sijoitettuna nykyisen kartan päälle.
Mittakaava 1:2000.

Helsingin Vanhakaupunki. Vuoden 1877 kartta sijoitettuna nykyisen kartan päälle.
Mittakaava 1:2000.

f. 270 000

f. 270 001

Kuvat 1-4. Vuoden 1988 tutkimusalue sijaitsee kuvan vasemmassa reunassa entisen vesiturbiinilaitoksen välissä. Taustalla näkyy Hämeentien länsipuo-
idästä Kuninkaankartanonsaarelta.

f. 270 007 Kuva 5. Tutkimusalue kuvattuna
kaakosta. Kuvan oikeassa reunassa Vanhankaupun-
ginkoski ja Kuninkaankartanonsaari.

f. 270 002

f. 270 003

olevan Helsingin kaupungin energialaitoksen ja oikeassa reunassa olevan
lalla Kellomäen rinteillä sijaitsevia asuinrakennuksia. Kuva

f. 270 004 Kuva 6. Tutkimusalueen eteläosa. Kuvassa
Kuvan oikeassa reunassa on Hämeentielle Tek-
niikan museolle johtava tie ja vasemmalla
rantaan johtava tie. Koeajat 1-3 sijaitsivat
kuvan alueella. Kuva pohjoisesta.

f. 270 005

f. 270 006

Kuvat 7-8. Tutkimusalueen pohjoisosa. Vasemmalla koski ja oikealla Hämeentie. Rakennus on Tekniikan museon hallussa oleva entinen kaupungin mylly (lop. 1915). Kuvassa näkyvät myllylle johtavat ajoluisikat. Koeoja 4 sijaitsi myllyn takana ja koeoja 5 myllyn pohjoispuolisella tasanteella. Kuva pohjoisesta.

f. 270 008 Kuva 9. Entisten myllyn ja vesiturbiinilaitoksen välinen alue. Koeoja 5 sijaitsi alatasanteella. Kuva idästä.

HELSINKI, VANHAKAUPUNKI 1988
Markku Heikkinen 19

f. 270 037 Kuva 10. Kaivaukset käynnissä tutkimusalueen eteläosassa. Kuva idästä.

f. 270 038 Kuva 11. Kaivaukset käynnissä tutkimusalueen pohjoisosassa. Kuva idästä.

HELSINKI, VANHAKAUPUNKI 1988
Markku Heikkinen

f. 270 009 Kuva 12. Koeoja 1
paalutettuna. Kuva lännestä.

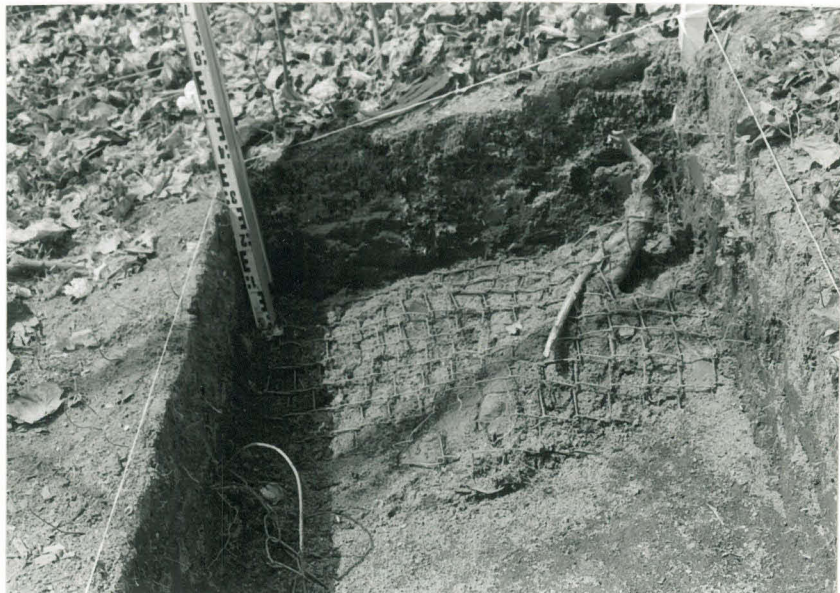
f. 270 010 Kuva 13. Koeoja 1,
taso 1. Kuva lännestä.

f. 270 011 Kuva 14. Koeoja 1, taso 1. Hiek-
kaista kivitäytettä koeojan itäpäässä heti
turvekerroksen alla. Kuva luoteesta.

f. 270 016 Kuva 15. Koeoja 1, taso 2. kuva idästä.

f. 270 014 Kuva 16. Koeojan länsipäässä ollut kaatunut verkkoaita. Kuva idästä.

f. 270 015 Kuva 17. Koeoja 1, taso 2. Rautainen astia tumman hiekka-hiilikerroksen keskellä. Kuva idästä.

f. 270 020 Kuva 18. Koeoja 1, taso 3. kuva idästä.

f. 270 019 Kuva 19. Koeoja 1, taso 3. Rakennuksen perusta ruuduissa 23499/51750-752. Kuva länttä.

f. 270 025 Kuva 20. Koeoja 1, taso 4. Kuva idästä.

f.270 020 Kuva 21. Koeoja 1, taso 4. Rakennuksen perusta. Kuva idästä.

f.270 028 Kuva 22. Koeoja 1, taso 4. Rakennuksen tiilimuurin ja sitä vastaan olevat rakenteet. Kuva ylhäältä.

Foto: Markku Heikkinen

f. 270 031 Kuva 23. Koeoja 1, taso 5. Kuva idästä.

f. 270 032 Kuva 24. Koeoja 1, taso 5. Rakennuksen perusta. Kuva idästä.

f. 270 034 Kuvat 25-26. Koeoja 1, taso 5. Tiilimuurin ympäristö. Kuva ylhäältä pohjoisesta.

f. 270 033

f. 270 044 Kuva 27. Koeoja 1,
taso 6. Kuva idästä.

f. 270 045 Kuva 28. Koeoja 1,
taso 6. Rakennuksen perusta. Ku-
va idästä

f. 270 046 Kuva 29. Koeoja 1,
taso 6. Tiilimuurin ympäristö.
Kuva ylhäältä.

f. 270 052 Kuva 30. Koeoja 1,
taso 7. Tiilimuurin ympäristö.
Kuva idästä.

f. 270 054 Kuva 31. Koeoja 1, taso 8. Rakennuksen perustan lautakerros. Kuva idästä.

f. 270 055 Kuva 32. Koeoja 1, taso 8. Rakennuksen lautakerrosta. Kuva ylhäältä.

f. 270 059 Kuva 33. Koeoja 1, taso 9. Rakennuksen lautakerrosta. Kuva idästä.

f. 270 060 Kuva 34. Koeoja 1, taso 9. Rakennuksen lautakerrosta. Kuva ylhäältä.

f. 270 062
Kuvat 35-36. Koeoja 1, taso 10. Kuva ylhäältä.

f. 270 065 Kuva 37. Koeoja 1, taso 11. Kuva idästä.

f. 270 072 Kuva 38. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51738-744. Kuva kaakosta.

f. 270 073 Kuva 39. Koeoja 1:n
profiili, ruudusta 51738 itään-
päin. Kuva lounaasta.

f.270 071 Kuva 40. Koeoja 1:n
profiili, ruudut 51744-749. Kuva
kaakosta.

f. 270 069 f. 270 070
Kuvat 41-42. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51750-753. Kuva etelästä.

f. 270 077

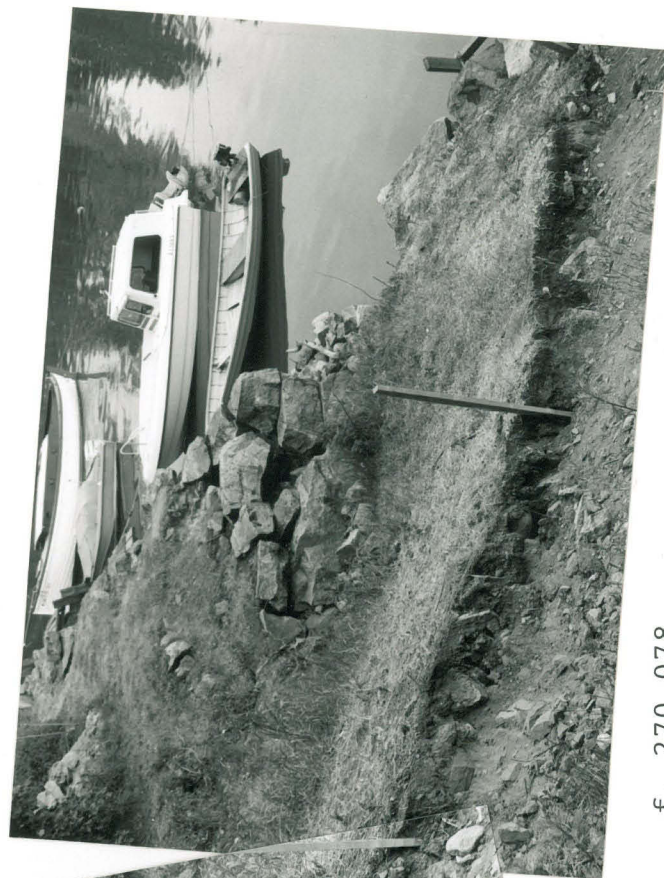
Kuvat 43-44. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51754-756. Kuva etelästä.

f. 270 076

f. 270 079

Kuvat 45-46. Koeoja 1:n profiili, ruudut 51757-765. Kuva etelästä.

f. 270 078

f. 270 017 Kuva 47. Koeoja 2 paa-
lutettuna. Kuva lännestä.

f. 270 021 Kuva 48. Koeoja 2,
taso 1. Kuva idästä.

f. 270 022 Kuva 49. Koeoja 2,
taso 2. Kuva idästä.

f. 270 027 Kuva 50. Koeoja 2,
taso 3. Kuva lännestä.

f.270 029 Kuva 51. Koeoja 2,
taso 4. Kuva idästä.

f. 270 030 Kuva 52. Koeoja 2,
taso 5. Koeojan länsipää. Kuva
idästä.

f. 270 039 Kuva 53. Koeoja 2,
taso 6. Koeojan länsipää. Kuva
idästä.

f. 270 053 Kuva 54. Koeoja 2,
taso 6. Koeojan itäpää. Kuva
idästä.

f. 270 047 Kuva 55. Koeoja 2, taso 7. Koeojan länsipää. Kuva idästä.

f. 270 048 Kuva 56. Koeoja 2, taso 7. Koeojan itäpää. Kuva lännestä.

f. 270 053 Kuva 57. Koeoja 2, taso 8. Koeojan länsipää. Kuva idästä.

f. 270 056 Kuva 58. Koeoja 2, taso 8. Koeojan itäpää. Kuva idästä.

f. 270 057 Kuva 59. Koeoja 2, taso 9. Koeojan länsipää. Kuva idästä.

f. 270 058 Kuva 60. Koeoja 2, taso 9. Koeojan itäpää. Kuva idästä.

f. 270 061 Kuva 61. Koeoja 2, taso 11. Koeojan länsipää. Kuva idästä.

f. 270 064 Kuva 62. Koeoja 2, taso 11. Koeojan länsipää. Kuva idästä.

f. 270 084 Kuva 63. Koeoja 2:n profiili, ruudut 51742-748. Kuva kaakosta.

f. 270 085 Kuva 64. Koeoja 2:n profiili, ruudut 51750-755. Kuva kaakosta.

f. 270 086 Kuva 65. Koeoja 2:n profiili, ruudut 51760-763. Kuva kaakosta.

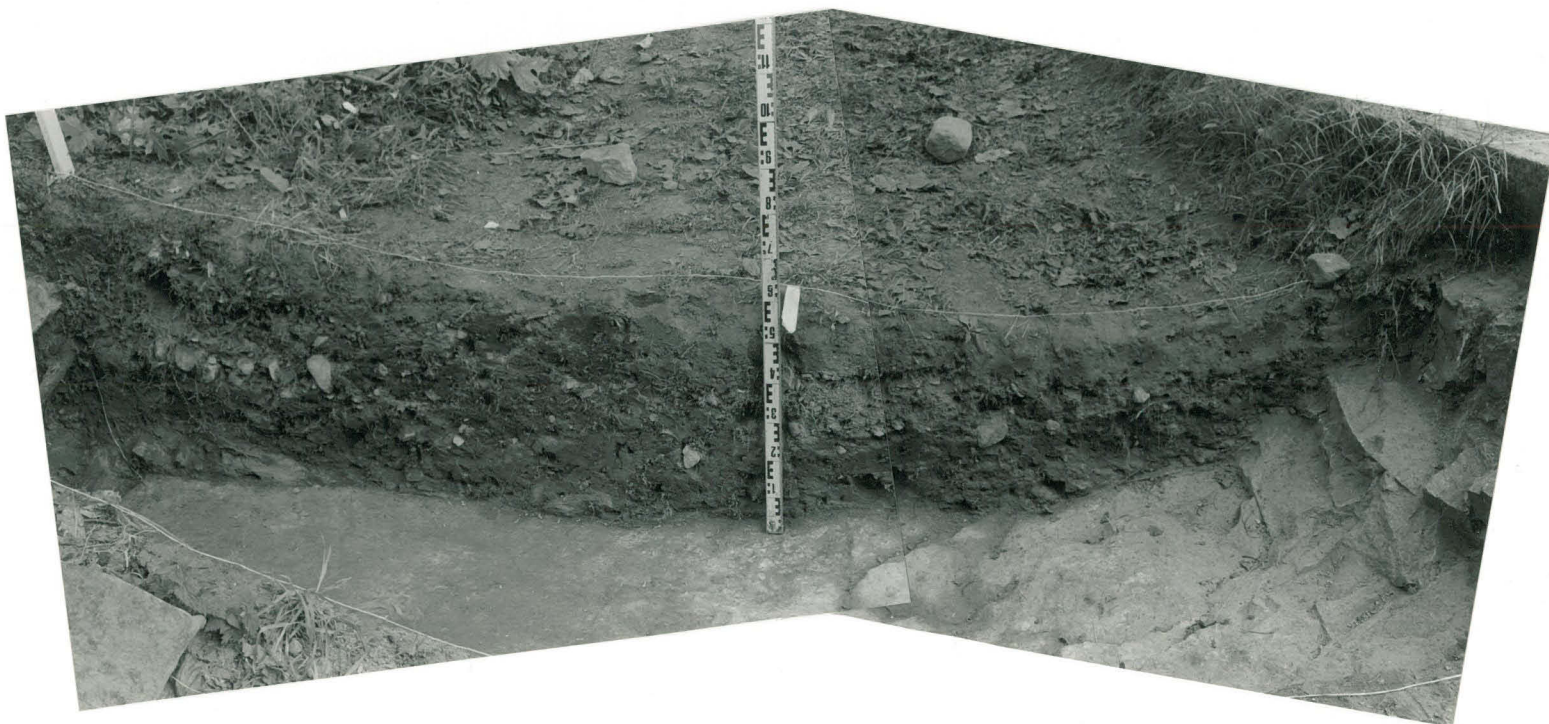
f. 270 023 Kuva 66. Koeoja 3 paa-lutettuna. Koeojan länsipää. Kuva lännestä.

f. 270 024 Kuva 67. Koeoja 3
paalutettuna. Koeojan itäpää.
Kuva idästä.

f. 270 041 Kuva 68. Koeoja 3,
taso 4. Koeojan länsipää. Kuva
idästä.

f. 270 042
Kuvat 69-70. Koeoja 3:n profiili, ruudut 51742-745. Kuva etelästä.

f. 270 043

HELSINKI, VANHAKAUPUNKI 1988
Markku Heikkinen

f. 270 049

f. 270 050

Kuvat 71-73. Koeoja 3:n profiili, ruudut 51746-755. Kuva etelästä.

f. 270 080 Kuva 74. Koeoja 3:n profiili,
ruudut 51760-761. Kuva etelästä.

f. 270 035 Kuva 75. Koeoja 4
paalutettuna. Kuva idästä.

f. 270 051

f. 270 066 Kuva 76. Koeoja 4, taso 1. Kuva idästä.

f. 270 068 Kuva 77. Koeoja 4, taso 2. Kuva idästä.

f. 270 081 Kuva 78. Koeoja 4,
taso 3. Kuva idästä.

f. 270 087 Kuva 79. Koeoja 4,
taso 4. Kuva idästä.

f. 270 090 Kuva 80. Koeoja 4,
taso 5. Kuva idästä.

f. 270 092 Kuva 81. Koeoja 4:n
profiili, ruudut 51746-750. Kuva
kaakosta.

f. 270 093 Kuva 82. Koeoja 4:n
profiili, ruudut 51750-755. Kuva
kaakosta.

f. 270 036 Kuva 83. Koeoja 3
paalutettuna. Kuva idästä.

f. 270 067 Kuva 84. Koeoja 5,
taso 1. Kuva idästä.

f. 270 074 Kuva 85. Koeoja 5,
taso 2. Kuva idästä.

f. 270 075 Kuva 86. Koeoja 5, taso 2. Länsipään rakenteet. Kuva lännestä.

f. 270 082 Kuva 87. Koeoja 5, taso 3. Kuva idästä.

f. 270 083 Kuva 88. Koeoja 5, taso 3. Kuva ylhäältä lännestä.

f. 270 088 Kuva 89. Koeoja 5, taso 4. Kuva idästä.

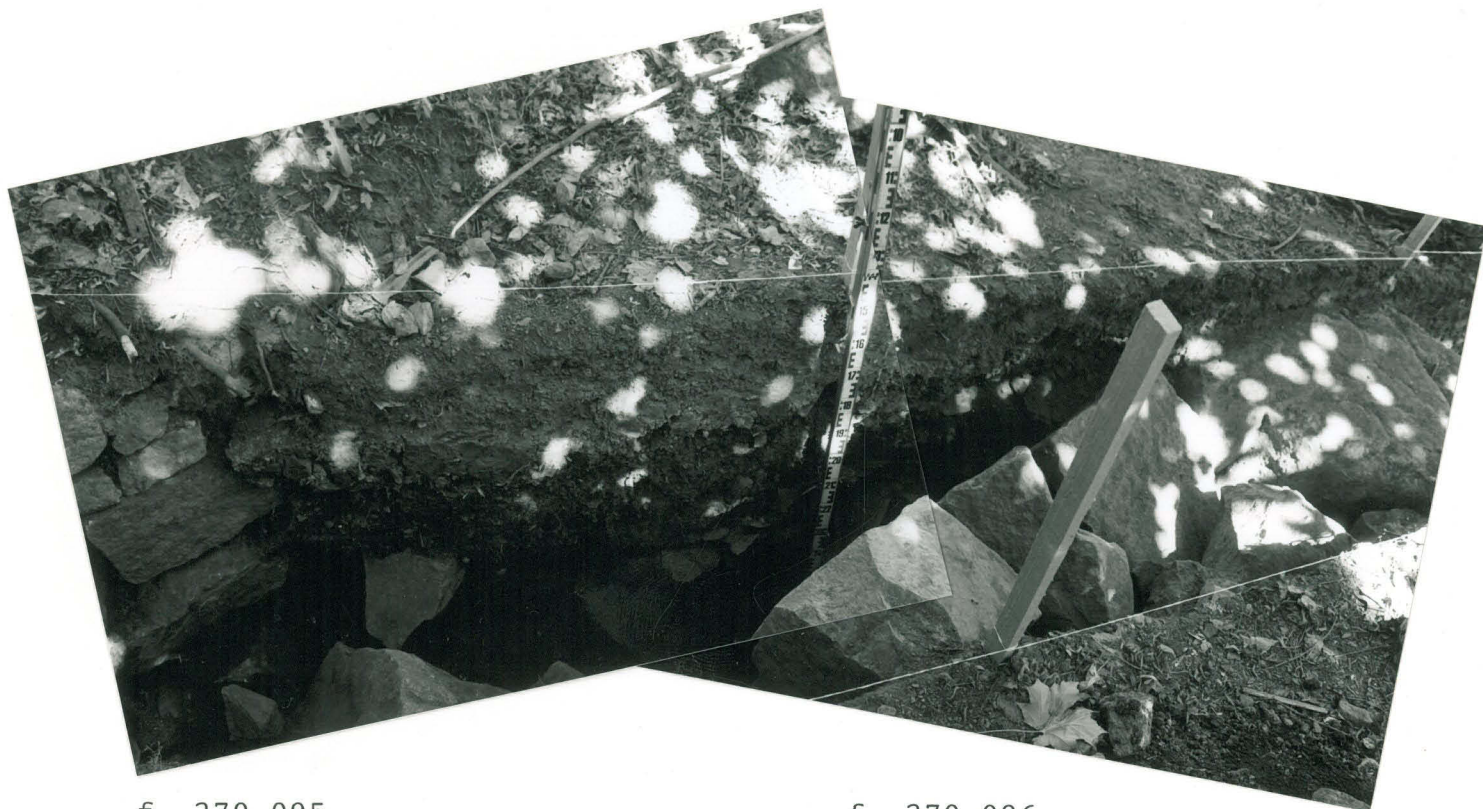
f. 270 089 Kuva 90. Koeoja 5,
taso 4. Kuva ylhäältä lännestä.

f. 270 091 Kuva 91. Koeoja 5,
taso 5. Kuva idästä.

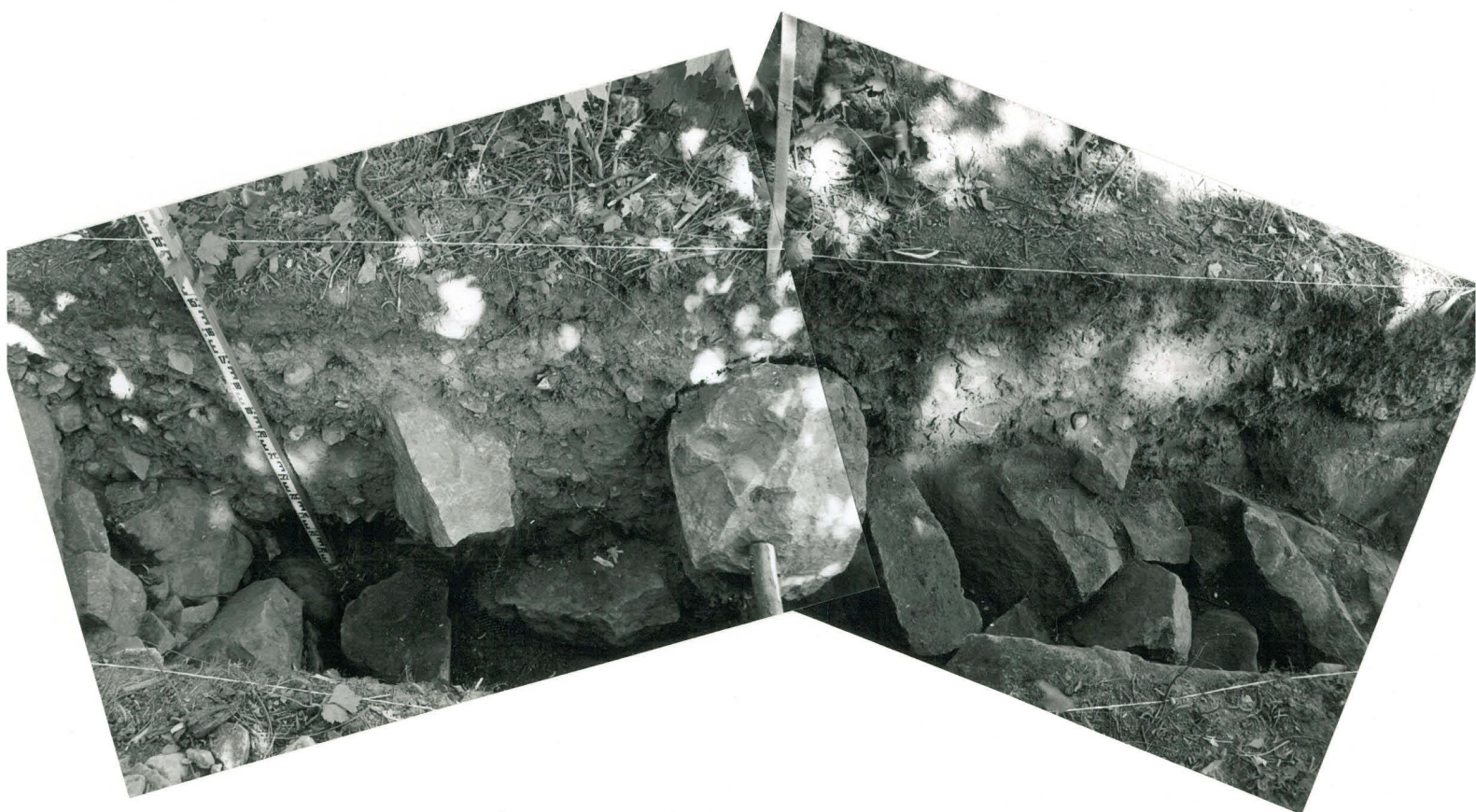
f. 270 094 Kuva 92. Koeoja 5,
taso 6. Kuva idästä.

f. 270 095

f. 270 096

Kuvat 93-94. Koeoja 5:n profiili, ruudut 51739-743. Kuva etelästä.

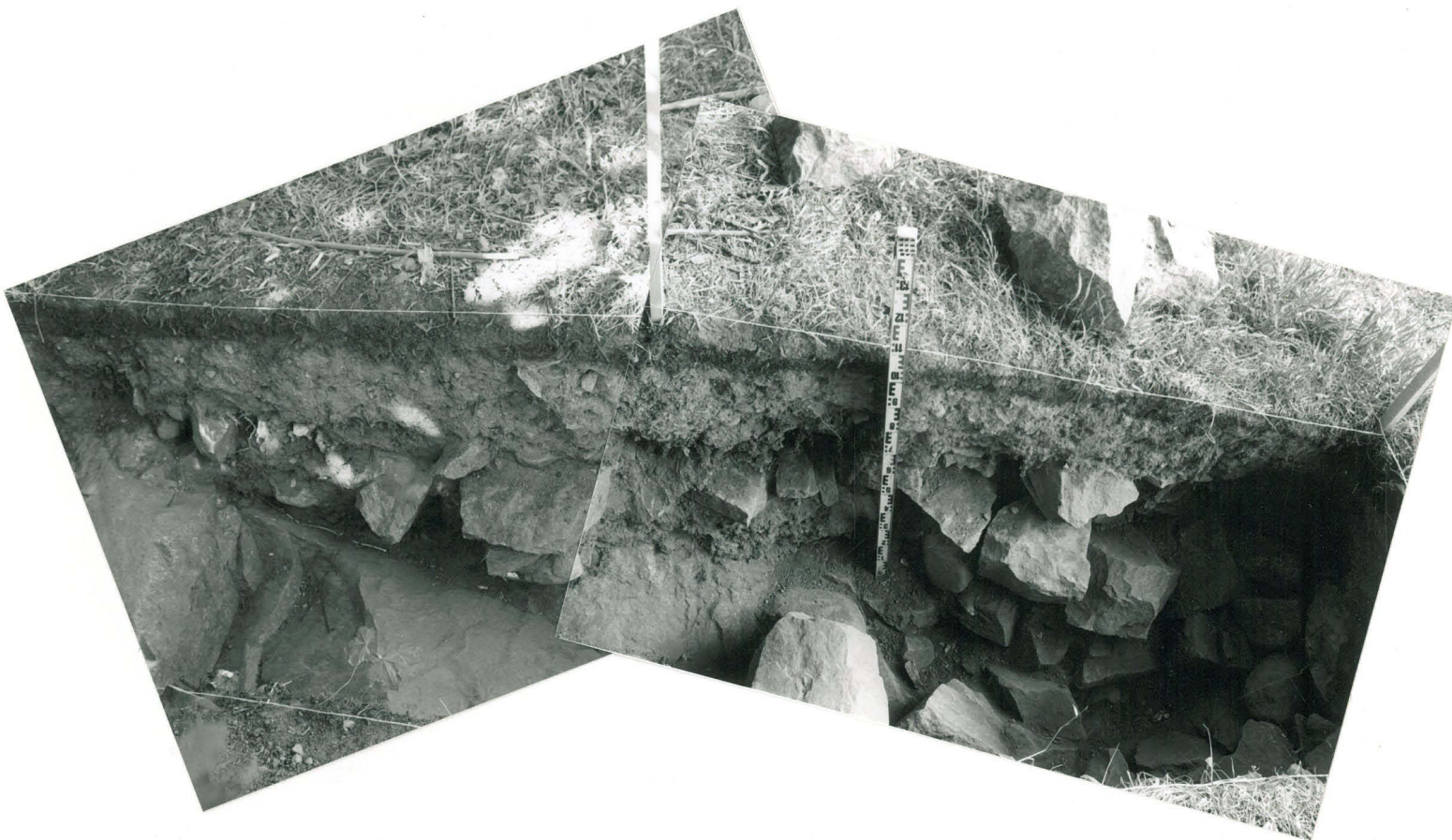

f. 270 098

f. 270 097

Kuvat 95-96. Koeoja 5:N profiili, ruudut 51743-747. Kuva etelästä..

Helsinki, VANHAKAUPUNKI 1988
Markku Heikkinen

f. 270 100

f. 270 101

Kuvat 97-98. Koeoja 5:n profiili, ruudut 51748-751. Kuva etelästä.

f. 270 102 Kuva 99. Koeoja 5:n
länsipää. Kuva lännestä.

f. 270 103 Kuva 100. Koeoja 5:n
länsipää. Kuva idästä.

Foto: Markku Heikkinen

HELSINKI, VANHAKAUPUNKI 1988
 Markku Heikkinen 1988

f. 270 104

f. 270 105

Kuvat 101-102. Koeoja 5:n länsipään rakenteen pohjoissivu.
 Kuva luoteesta.

f. 270 099 Kuva 103. Koeoja 5:n länsiosan
 rakenteen itäseinä. Kuva idästä.

Foto: Markku Heikkinen

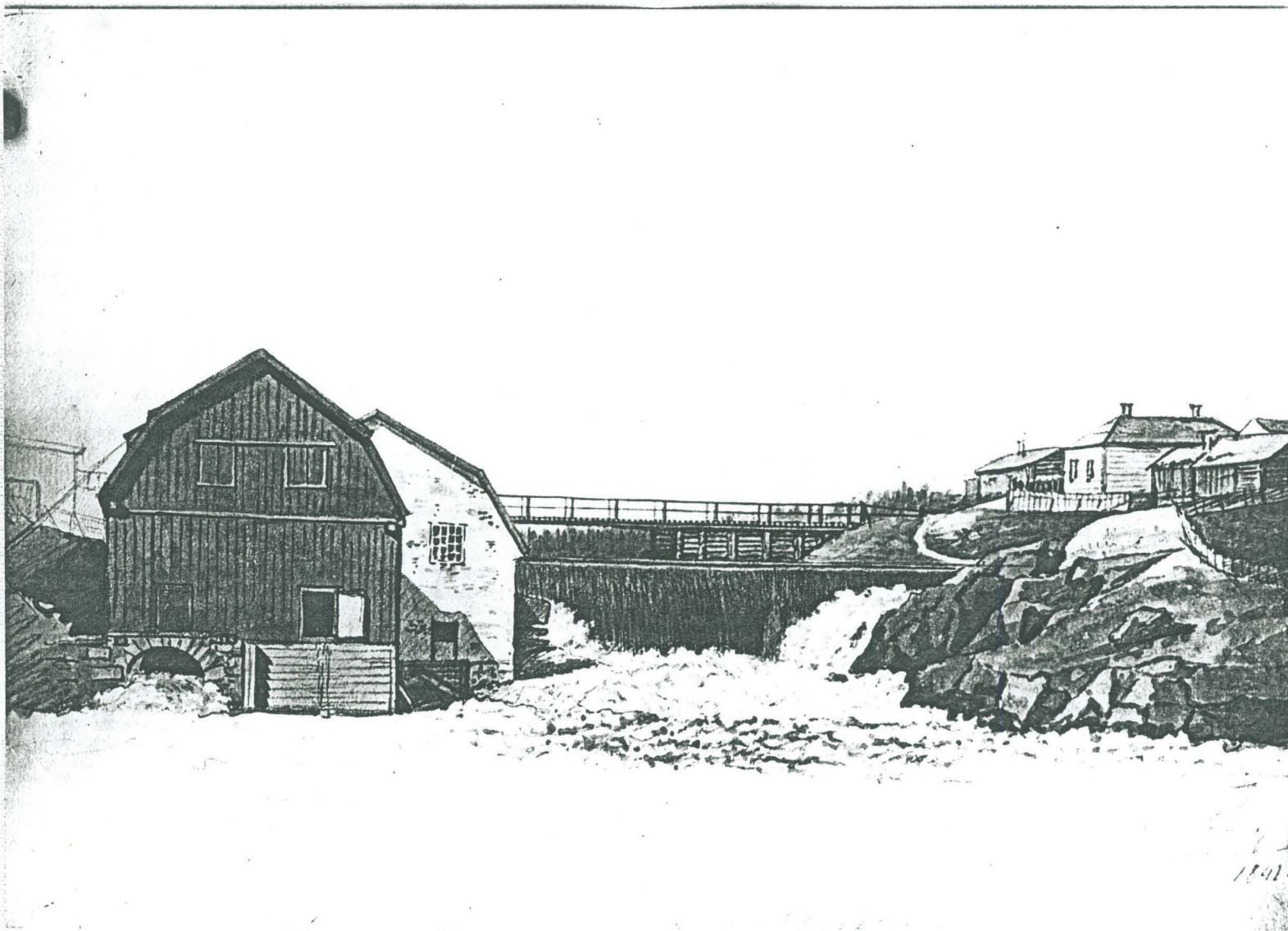
f. 270 012 Kuva 104. Koeja 1:tä kaivetaan.

f. 270 013 Kuva 105. Satamalaitoksen mittaryhmä työssä.

f. 270 018 Kuva 106. Koeja 1:tä kaivetaan.

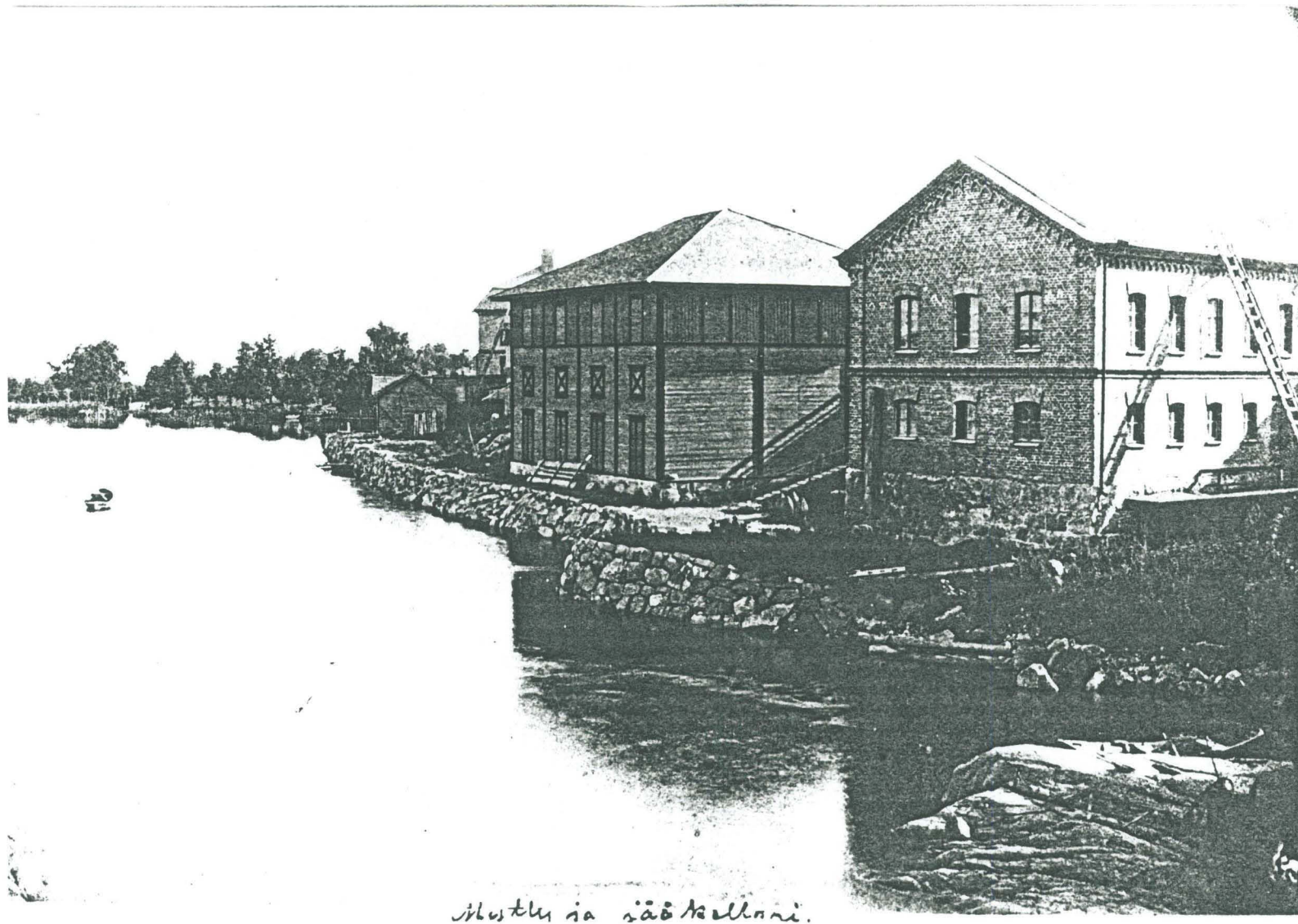
Kuva 107. Helsingin Vanhankaupunginkoski. Magnus von Wrightin akvarelli putouksesta ja myllyrakennuksista v. 1841. Kuva: Helsingin kaupunginmuseo.

Kuva 108. Vanhankaupunginranta 1880-luvun lopulla. Kuvan vasemmalta reunalta: Handolinin värjäämö nykyisen energialaitoksen kohdalla, asuin- ja varastorakennuksia, mylly v:lta 1884 ja sen takana Helsingin vesilaitoksen vesiturbiinilaitos v:lta 1876. Kuninkaankartanon saarella sijaitsee Nordlinin, sittemmin Lindströmin, pesula. Kuva: F.A.V. Hjertzell/Helsingin kaupungin museo.

Kuva 109. Vanhankaupunginranta vuosisadan vaihteessa. Tutkimusalueelta on purettu rakennuksia ja ranta on pengerretty edellisen kuvanottohetken jälkeen. Myllyn eteläpuolelle on rakennettu jääkellari. Kuva: Atelier Apollos/Helsingin kaupunginmuseo.

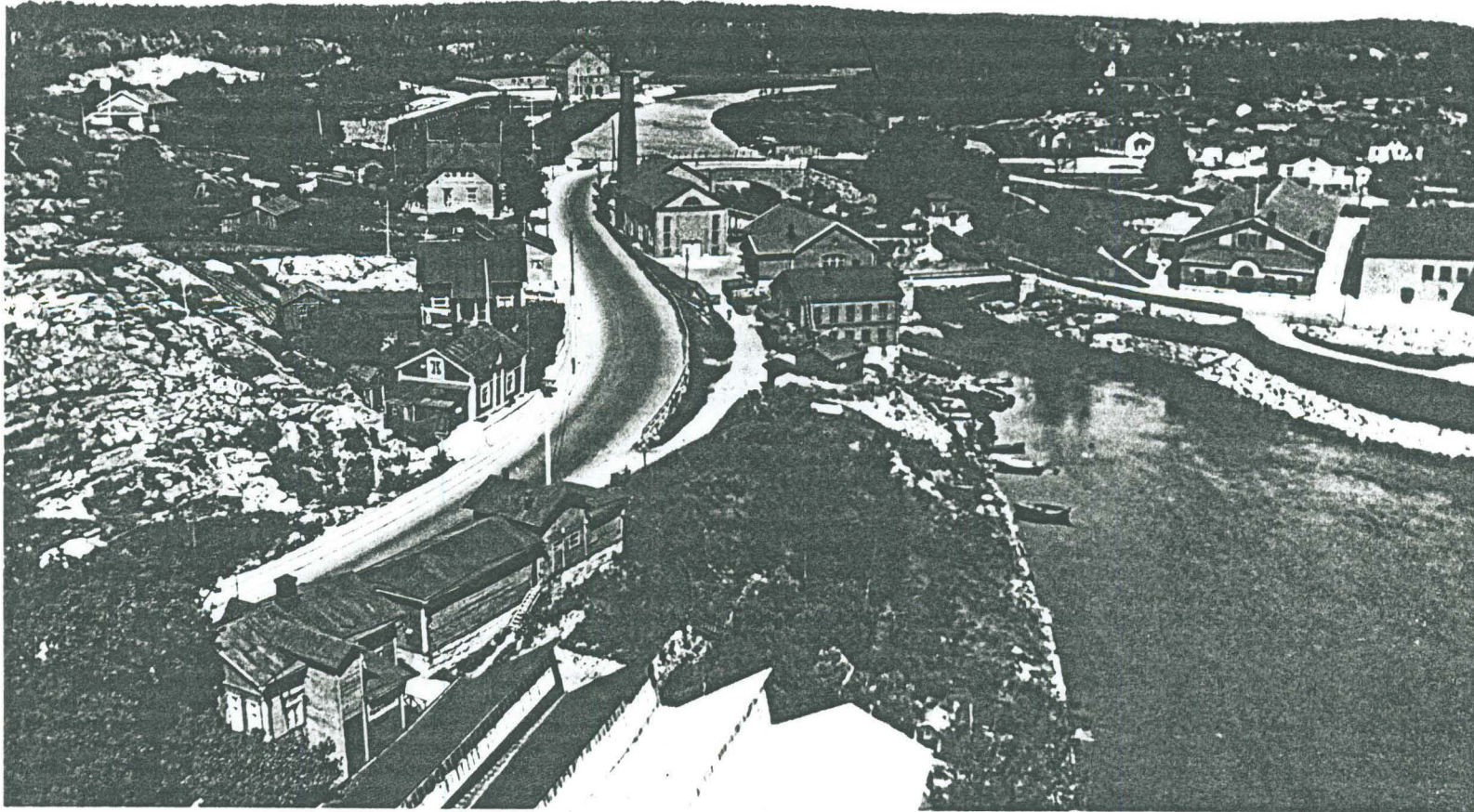

Mylly ja jääkellari.

Kuva 110. Vanhankaupunginranta myllyn kohdalla vuosisadan vaihteessa. Oikealla on v. 1884 valmistunut tiilinen mylly ja sen takana Vantaanjoesta nostetun jään säilyttämiseen tarkoitettu jääkellari. Taustalla on Handolinin värjäämö. Kuva pohjoisesta. Kuva: C. Hausen/Helsingin kaupunginmuseo.

Kuva 111. Ilmakuva Vanhastakaupungista 1930-luvun alussa. Kuva kaakosta. Kuva:
Oy Sääski/Helsingin kaupunginmuseo.

Kuva 112. Ilmakuva tutkimusalueesta v. 1932. Energialaitoksen tontilla Hämeentien varrella nykyisin purettuja puurakennuksia ja niiden oikealla puolen aiemmin puretun rakennuksen perusta. Kuvassa näkyvät myös nykyisen Tekniikan museon tontille vievän tien itäpengerrystä ja aitaa sekä pienien vajojen kohdalla 1920-luvun täytemaata. Kuva etelästä. Kuva: P.J. Bögelund/Helsingin kaupunginmuseo.

LÖYTÖLUETTELO

Helsingin kaupunginmuseo, diarionumero 9972:1-10.

9972:1 Liitupiipun varren katkelma, 25x7 mm.

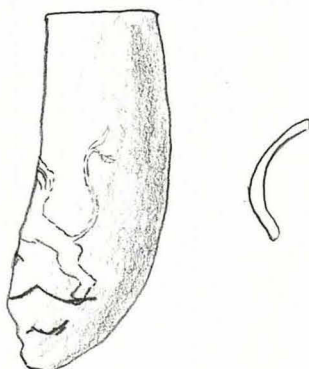
Ruutu 23449/51744, taso 2.

9972:2 Aleksanteri II:n pennin raha vuodelta 187?.

Ruutu 23449/51759, taso 3.

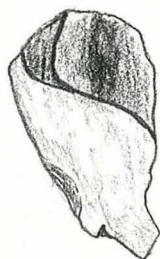
9972:3 Liitupiipun pesän katkelma, jossa osa plastista kohokuviota (ilm. seisova leijona), 47x2 mm.

Ruutu 23449/51745, taso 4.

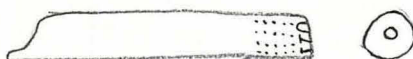
9972:4 Liitupiipun pesän pohja, 30x15 mm.

Ruutu 23449/51749, taso 4

9972:5 Liitupiipun varren katkelma. Varren päässä tekstikatkelmaa ja kuoppariviä, 40x7 mm.

Ruutu 23449/51750, taso 6.

|:|

9972:6 Liitupiipun varren katkelma, 35x8 mm.

Ruutu 23449/51742, taso 7.

9972:7 Aleksanteri II:n penninraha vuodelta ?.

Ruutu 23463/51745, taso 1.

9972:8 Pennin raha v:lta 1876

Ruutu 23463/51752, taso 5.

9972:9 Hopeinen yhden markan raha vuodelta 1866.

Ruutu 23463/51743, taso 8.

9972:1 Raha vuodelta 192?.

Ruutu 23516/51753.